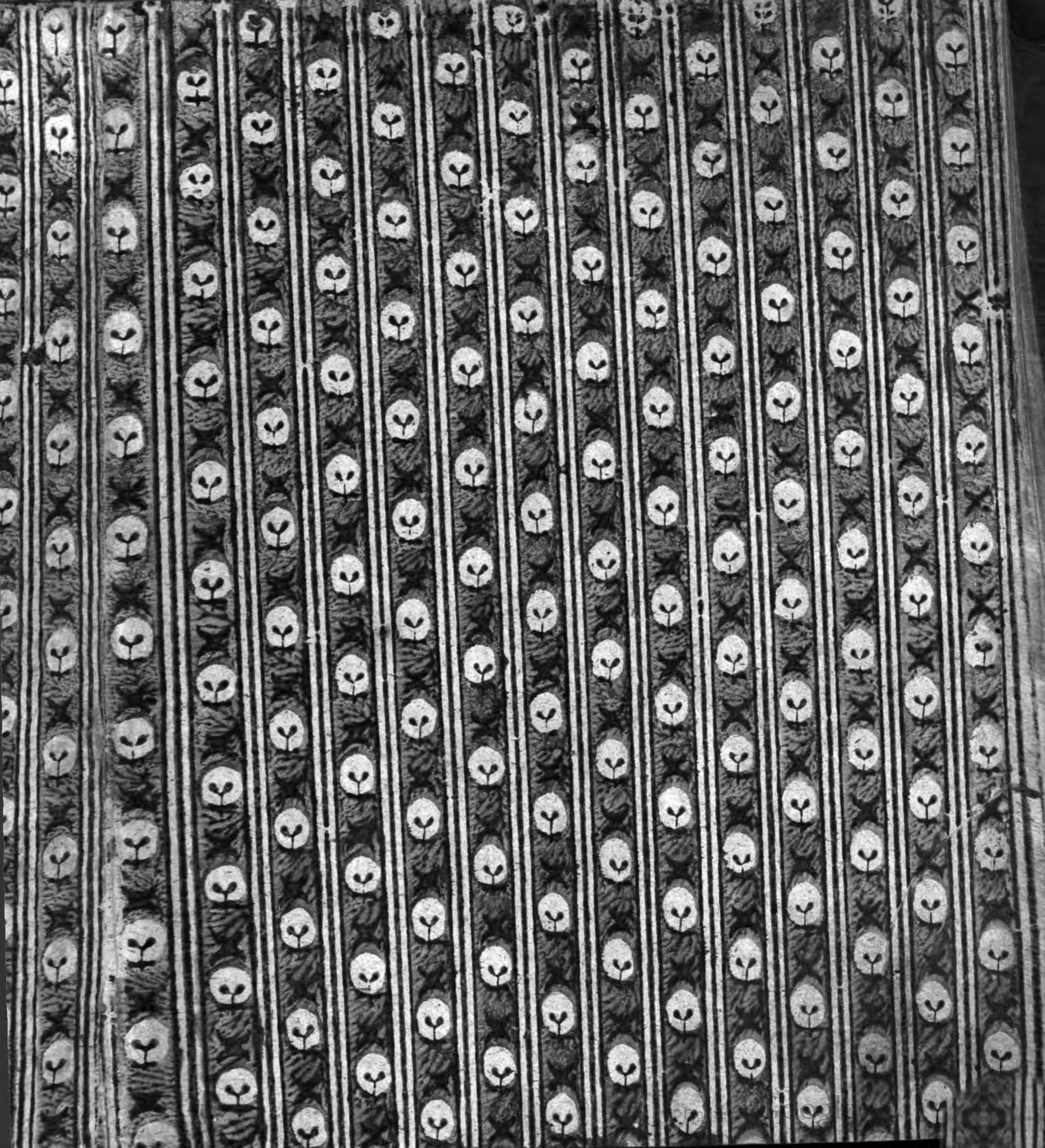

U x
18.

GOVORENJA
ZA SVE
NEDILJE
GODISHNJE
NA
SLUXBU PRIPOVIDAOCAH,
A NA KORIST SLISHAOCAH:

SASTAVITA
PO OTCU FRA BERNARDINU
LEAKOVICH, REDA S. OTCA FRANCESHKA SERAFINSKOGA,
DERXAVE S. IVANA KAPISTRANA.
SLUXBENIKU
KUPE SHARENGRADSKE.

Utishtena U OSIKU
Gradu pervostolnomu Kraljevstva Slavonie,
Slovima IVANA MARTINA DIVALT, Slobodnoga Cesaro-Kraljevskoga slovo-sloxnika. Godine M D C C X C V.

Si me dicente ad impium: Impie, morte morieris; non fueris locutus, ut ſe cuſtodiat impius a via ſua: ipſe impius in iniquitate ſua morietur, ſangvinem autem ejus de manu tua requiram. Ezech. 33. 8.

Prædica verbum, inſta opportune, importune: argue, obſecra; increpa in omni patientia, & doctrina. 2. ad Timoth. 4. 2.

Cum ex Commissione A. R. Patris Chrysostomi Spath Ordinis Minorum Observantium Provinciæ S. Joannis a Capistrano Ministri Provincialis attento animo expenderimus opus, cui titulus est, *Govorenja za sve Nedilje godishnje na sluxbu Pripovidaocah, a na korist slishaocah sastavita po Otcu Fra Bernardinu Leakovich Reda S. Otca Franceshka Serafinskoga, Derxave S. Ivana Kapistrana, Sluxbeniku Xupe Sarengradske.* Nihilque in ipso invenerimus, quod Orthodoxæ fidei, probisque moribus adversetur, idcirco censemus, ut communi utilitati publica luce fruatur.

Essekini ad S. Crucem inventam die 19. Mense

Januario, anno 1795.

(L. S.) P. Alexander Tomikovich
Lector Theologus m.p.
P. Michael Zaimovich Lector Theologus,
Concionator et actualis Quardianus m.p.

Fr. Joannes Chrysostomus Spat Ordinis Minorum S. P. Francisci de Observantia Provinciæ S. Joannis a Capistrano Minister Provincialis. Cum opus inscriptum: GOVORENJA NEDILJNA a P. F. Bernardino Leakovich ejusdem ordinis, & Provinciæ Lectore Theologo, & actuali Conventus Nostri SS. Apostolorum Petri, & Pauli Sarengradini Concionatore, & Parochiæ ibidem Administratore Illyrico Idiomate elaboratum, duo nostri ejusdem Ordinis Theologi deputati recognoverint, & in lucem edi probaverint; nos tenore præsentium facultatem concedimus, ut typis mandetur, si ita iis, ad quos reliquum spectat, videbitur.

Datum in Nostro S. Matris Annæ Conventu Földvarini
Die Prima Mensis Januarii anno 1795.

F. Joannes Chrysostomus Spath
Minister Provincialis m.p.

(L.S.) De Mandato A. R. P Minri. Proulis.
Fr. Elias Jelich Provinciæ
Secretarius. m.p.

Cum opus, cui titulus, *Govorenja za sve Nedilje godishnje*, a *R. P. F. Bernardino Leakovich*, ord. S. Francisci, Administratore Parochiæ Sarengradensis, Idiomate Illyrico compositum, diligenter, & attente perlegerim, nihilque in eo, quod bonæ morum institutioni, aut rectæ fidei professioni repugnaret, repererim, dignum, quod prælo mandetur, judicavi.

Diakovarini 2. Aprilis 1795.

(L.S.) Josephus Andres. m.p.
Cath. Ecclæ. Diakov. Can. Cantor.

Imprimatur Georg. Plesse
V. Glis. m.p.

Manuscriptum, cui titulus: *Govorenja za sve Nedilje Godishnje na Sluxbu Pripovidaocah, a na korist slishaocah sastavita po Otcu Fra Bernardinu Leakovich &c.* Typis mandari ea cum Conditione permitto, ut manuscriptum ipsum post impressionem Archivio Regii hujusce Librorum Revisoratus per imprimentem Typographum inferatur.

Sign. Essekini die 20. Maji 1795.

(L.S.) Mathias Kercselics m.p.
R. Libror. Revisor.

DO-

DOBRO - VOLJNI

SHTIOCSE!

Izvishtivshi ja, daje ſvakomu draxje govorenje, kojeje kratko, a dobro, navlaſtito u Cerkvi; nego onno dugacsko: a drugo znajuchi, da mloghi paſtiri dushah, poradi mloshtva puka, komu u drughima duhovnima potribama cſeſto, i trudno sluxe, neimadu ni vrime, kadbi ſamo proshtili dugacske Pridike, iz koibi shtogod ſaſtavili, za pokazati ſvomu puku koju rics boxju: zato potrudioſamſe ova kratka Govorenja, ſverhu Evangeliah ſviuh Nediljah godishnjih, ſaſtaviti i sloxiti.

Koja,

Koja, daſu kratka, toſe laſno moxe viditi: jeſuli pak dobra; Tebi vridni i vishti Shtiocſe, oſtavljam ſuditi. Zaiſto doſtaſam ucſio laſnochi i biſtrini za razumiti ſtvari, kojeſe ovdi zaderxaju: alli nitko ſebi ſudac, nitko ſebi zadoſta.

Znam, dachiesh naiti falinke u prilaganju slovah, za izgovoriti ricſi Slavonske; alli oproſtimi: jer neimamo nashih slovah. Akoli pak ſmotrish falinku, u ſaſtavljenju iſtih ricſih, i ſtvarih ovih Govorenjah, mollim, popravi: takoboſam i xelio, dabi ovo malleno dillo moje, pallo rukuh takvoga naucſnoga, i ricſnoga shtioca, uſſajuchiſe, da shtoſeje kod mene zacſelo ſamo, i kano napucſilo na dobrotu i lipotu, tochieſe kod njega u ſvemu procvaſti.

Nishta,

Nishta, brate, novoga nechiesh ovdi naiti; nego ſamo cuno, shtoſu ſtari govorili, i ucſili: shto ſvekoliko nashaoſam u slidechima miſtih, iz koiſamſe pomagao:

1. Imaoſam vazda prid ocſima Otca Joſipa MANSI, koije u cſitavomu liſtu, gdi donoſi tomacſenja cſitavih Evangeljah, kojaſu za ſvaku Nedilju godishnju naredita.

2. Piſmo ſveto.

3. Svete Sabore, Otce Svete, i oſtale naucsne ljude.

4. Obicſaje ſtarih i ſadashnih dobrih Kerſtjanah.

5. Obicſaje zlih Kerſtjanah, i cſtalih zlocſeſtih ljudih.

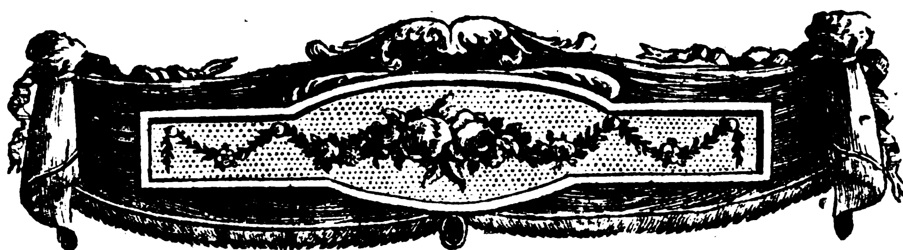
G'di.

G'di, shto zla, u ſaſtavljenju ovih ſtvarih, shtiti budesh, meni pripishi; a shto dobra opazish, drughima pridaj: akoli pak ſva za dobro uzſudish, Boga fali, i primi dobrovoljno ovo Dillo, Tebi na Sluxbu, a Slishaocem na duhovnu koriſt. Budi zdrav, i mene priporucſena imaj.

GO-

GOVORENJE

ZA NEDILJU I. *PRISHASTJA.*

His autem fieri incipientibus, respicite, & levate capita vestra: quoniam appropinquat redemptio vestra. Luc. c. 21. 28.

A zapocsamsbise ova csiniti, obazritese, i dignite glave vashe: jerse priblixuje odkupljenje vashe.

Sveta Matti Cerkva, u dva puta priko godine, daje shtiti Evangelje od skoncsanja svita, i opchenoga suda Boxjega: to jest, danas u pervu Nedilju Prishastja, kakono u pocsetak Cerkvene godine, daje shtiti Evangelje S. Luke: a u poslidnju Nedilju Duhovah, kakono na sverhi godine, od istoga suda opchenoga, datiche S. Mattie shtiti Evangelje. Koje Cerkve, kakono brixljive Matere, sverha jest ova, dabise mi kano nje sinovi, csestje spominjali ovoga strashnoga suda Boxjega; i ovako spominjuchise,

dabiſmoſe od dana, do dana dobro pripravljali, kakochemo slobodno moch ſtati, prid Priſtolje ſudca ſtrashnoga.

Alli gledajte, i promotrite ove milloſtive i radoſne ricſi Iſukerſtove, koje posli tolikih ſtrashnih zlamenja ovako recſe: *A zapocſamshiſe ova cſiniti, obazriteſe, i dignite glave vashe, jerſe priblixuje odkupljenje vashe.* Shtochie toliko rechi, veli Dionizio Kartuzian, kolikdabi rekao: *Dignite, to jeſt razveſelite ſerca vasha.* Pervo prikaza mloga, i velika zlamenja, kakono voiske, kugu, glad i treshnju zemlje: prikaza pomercſanje ſunca i miſeca: prikaza padanje zvizdah, huku i buku morsku, kretanje kripoſtih Nebeskih, i oſtala, kojaſmo cſuli iz obadva Evangelja: koja ſva doiſto, imatichie velik ſtrah ſvima Narodom zadati, tako, dachie ſvi ljudi ſanuti, i ghinuti od iſtoga ſtrah. I ſaſvimtim, evonas Spaſitelj nash, u ſrid ſviu ovih ſtrahotah milloſtivo razgovara i veſeli govorechi: *Kad vidite, daſe ova cſine, obazriteſe, i dignite glave vashe, jerſe priblixuje odkupljenje vashe.* Kako daje hotio rechi: kad viditi budete ſva ova zlamenja i ſtrahote, nemojteſe ſmuchivati, nego veſeliteſe, i raduite, jer kada bude skoncſanje ſvita, za koga niſte marili, ondachie oslobogienje i ſpaſenje vashe doiti, kojeſte vazda xelili i traxili veli S. Bonav.

Alli koje, i kakve ljude ovako Iſukerſt slobodi, i razgovara, daſe neboje ovih recſenih zlamenja i ſuda ſtrashnoga, danas hochiemoſe razgovoriti. Poslushaite.

Misliteli moxe biti AA! da Goſpodin Iſukerſt ſve u opchieni razgovara, i slobodi s'ovima ricsma, kad govori: *Kad ugledate ova zlamenja bivati, raduiteſe, jerſe priblixuje odkupljenje vashe?* to jeſt, slobodili on ovako i neznabosce, i nevirnike, illi ſame

Kerſt-

Kerstjane? Doisto, mogu rechi iz Nauka Zakona svetoga, dase ovdi nerazumiu neznabosci i nevirnici, kano da i nje Isukerst ovako slobodi, pisanobo jest. *Qui non credit, jam judicatus est: quia non credit in nomine unigeniti Filii Dei.* (a) Koj neviruje, jurve odsudit jest: jerbo neviruje u Ime jedino-rogienoga Sina Boxjega. Indi same Kerstjane imamo razumiti, koje Isukerst slobodi, dase nepripadaju od onih zlamenja, kojachiese dogoditi pria suda Boxjega, nego josht dase raduju kad ova ugledaju, jerchiese pribli-xati odkupljenje i spasenje njiovo.

Alli i ovdi opet druga unilazi mucsnost: to jest, hochieli i Kerstjani isti, premdasu u pravomu Zakonu, svi moch slobodno gledati onne poslidnje strahote? i hochielise moch radovati i veseliti doshastomu pravednomu sudcu? Doisto ni ovi svi nechiese moch radovati sudu Boxjemu, nego sami dobri, pravedni i obrani Kerstjani: buduch, da i megiu istima Kerstjanima, nahodese mloghi samo imenom Kerstjani, a u dillima sasvim Nevirnikom i Neznabosceem jesu prilicsni. Nahodebose, koi izpovidaju Viru i Zakon Isukerstov, a ne xivu po Viri; neobsluxuju Boxje zapovidi, ni Cerkvene, i svakojake zlochie i opacsine brez obraznodilluju. Odkud, sami onni Kerstjani, koi po Zakonu xivu, koi obsluxuju Boxje i Cerkvene zapovidi, koi dragovoljno dosade, i nevolje svita ovoga podnashaju, i koi dobra dilla i kriposti svete izvershuju, onimachie samo lasno biti gledati onna strashna zlamenja, i onnichiese sami veseliti sudu Boxjemu; a ostali zli i opaki zajedno s'Nevirnicima i Neznabosicima shtrepech hochie gle-

(a) Juan. c. 3. 18.

gledati onna zlamenja, i dershtjuchi csekachie ſudca ſtrashnoga, tako, dachie ſanuti i ghinuti od velikoga ſtrah.

Takoje N. tako! zli hochieſe plashiti od zlamenja, kojachie pria ſuda obchienoga biti, i hochieſe ſtrashiti ſudca doshaſtoga, a dobri hochieſe veſeliti, kad ugledaju ova zlamenja, i radovachieſe prama doshaſtomu ſudcu. Zli hochieſe plashiti i ſtrashiti, jerbochie ugledati zlamenja odſugienja ſvoga; a dobri hochieſe veſeliti i radovati, jerbochie viditi zlamenje ſpaſenja ſvoga. Zlichieſe xaloſtiti, jerchie morat oſtaviti ſvit, i tileſna naslagienja; a dobrichieſe radovati, shtochieſe ſvershiti ſvit, i njegova razkoshja. Zlichie xaliti, shto nechie imati vrime za ucſiniti pokoru za ſvoje grihe; a dobrichieſe veſeliti, shtoſu za xivota ſvoga vazda u pokori xivili. Zliche odſugieni biti u pakao, gdichie uvik muke terpiti; a dobri bitichie u slavu Nebesku zovnuti, kojuchie uvik uxivati, i gdi nishta nechie terpiti.

O! kakochie liepo, i veſelo vrime ſvima dobrima biti onda, kad ugledaju, daſe jurve ſvershuju ſve boleſti, ſve nevolje, ſve doſade i protivshtine, kojeſu terpiti na ovomu ſvitu; a opaze onnu slavu, kojuchie uxivati, gdi nitichie biti boleſt, niti xaloſt, niti glad, niti xegia, niti zima, niti vruchina, niti ſtrah ſiromashtva, niti iſte ſmerti; *jerbochie Bog otriſati ſuze od ocſiu njiovih*, (a) daſe uvik veſele i u njemu ſvaka uxivaju. A takogjer kolikochie ſtrashno biti vrime zlima i opakima! kada ugledaju i poznadu, da po skoncſanju ſvita, skoncſajuſe njiove zlochie i opacſine, alliſe neskoncſaju boleſti, xaloſti, i ſvakojake muke, jerbochie u paklu uvik brez priſtance morat terpiti.

I

(a) *Apoc. c. 7. v. 17.*

I tako ſva zlamenja od skoncſanja ſvita, i dan iſti ſudnji, biti-chie dobrima na radoſt i veſelje, a zlima na tugu i xaloſt: dobrichiebo biti primiti u milloſt, a zlichie biti baciti u vicsnje proklevſtvo, shto i naucsni Lyran (a) ſvidocſi kad govori: Premdaje, veli dan ſudnji zlocſeſtima ſtrashan, i xaloſtan, nishta nemanje obranima i dobrima ima biti veſeo i radoſtan; jerbochie ovi prinesheni biti u milloſt, a zli bitichie odbaciti.

Jurve znadem Dushe bogoljub.! da nitko nebi rad biti u broju zlocſeſtih, jer nitko nebi rad biti odbacit iz prid lica Boxjega; negobi ſvaki bio rad biti u redu i broju dobrih i obranih, ſvakibo xeli, daſe oslobodi jedan put od ſviu tugah i nevolja, i ſvaki xeli, da uvik ſrichno i blaxeno xivi. Koiſu pak dobri, koiliſu zlocſeſti: koiſu obrani, koili niſu obrani: to jeſt, koichie iz megiu Kerſtjanah u Nebo bit primiti, koilichie u pakao bit baciti? to mi ſad neznamo: Znamo nishtanemanje ovo, da ſvaki dobro cſinechi ſpaſenje dobiva; a ſvaki zlo cſinechi odſugienje prima. Dakle nemojmo xiviti po nacſinu zlocſeſtih ljudih; nego xivimo xivotom dobrih i pravednih ljudih, koi u pokori xivu, koiſe paze i cſuvaju od grihah, koi obsluxuju Boxje i Cerkvene zapovidi, koi Sakramente ſvete cſeſto i poboxno primaju, i koi izvershuju kripoſti ſvete, i dobra dilla cſine. Daj Boxe! da mi ſvi ovako ſveto xivimo, dabi ſvi u redu i broju obranih mogli ſtati, pak da ſvi zajedno budemo u ſlavu Nebesku pozvani. Amen.

GOVO-

(a) Lyr.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU II. PRISHASTJA.

Euntes renunciate Joanni, quæ audistis, & vidistis. Matt. II. 4.

Iduchi odkaxite Ivanu, kojaste csuli, i vidili.

Svaki po dillovanju svomu, i plodovih poznajese, jeli dobar illi zao: jeli pravedan illi krivac. Koju istinu dovagiam iz danashnjega svetoga Evangelja: jer kada Ivan Kerstitelj posla dva od ucsenikah svojih, da upitaju Isukersta govorechi njemu: *Jesili ti, koi imash prichi na ovi svit, illi koga drugoga csekamo?* (a) Onda odgovori Isus i recse: *Iduchi odkaxite Ivanu, kojaste csuli i vidili.* Gdi imamo razumiti, da S. Ivan nie csinio Isusa pitati, kano sumnechi, jeli on Mesia i Spasitelj svita, koise cseka: buduch daje Ivan dobro poznavao Isusa za Mesiu, kadje rekao od njega prid pukom: *Evo Jaganjac Boxji, evo koi odnima grih svita,* (b) i kadje vidio sverhu njega snilazechi Duha Svetoga u priliki gosubice: alli jerbosu josht ucsenici Ivanovi sumnjili, i nisu Isusa za Mesiu poznavali, zato i posla iz mednjih dvoicu, da upitaju Isusa jeli on Mesia, nébili oni iz odgovora njegova poznali i povirovali, daje on pravi Mesia i Spasitelj svita.

Shta

(a) *Matt. c. II. v. 3.* (b) *Joan. c. I. v. 29.*

Shta rad i Gosp. Isukerst poznajuchi i pametno Ivanovo poslanje, i njegovih Ucsenikah nevirstvo, nektiim rechi ricsju, daje on Mesia, negoim ovi primudri i Boxanstveni odgovor dade: *Idite i kaxite Ivanu* ova, *kojaste csuli i vidili. (a)* Evo veli: „Slipi vide; romi hode, gubavise csiste, gluhi slishaju, mertvise „ uzkrisuju, uboghi pripovidaju.“ Kano rekayshi, nie odpotribe, da ja ricsma mene za Mesiu pripovidam, nego dostaje, shto vidite dilla moja; buduch da ova dilla, koja vidite po meni ucsinita, nemoguse od jednoga samoga csovika dillovati, nego ima biti Bog, illi Bog s'csovikom: dakle jerbo ja slipe, gluhe, rome i gubave ozdravljam, i mertve uskrisujem, indisam ja i Bog i Mesia, kogaste csekali, da doide na ovi svit.

Koi primudri Isukersta odgovor, sudarase, i slaxe s'onima ricsma, koje na drugomu mistu recse Ucsenikom svoim: *A fructibus eorum cognoscetis eos. (b)* Iz plodovah njiovih poznatichiete nji. Shta rad i jasam odredio ovu istinu prid ocsi vashe staviti, da svaki po svomu dillovanju moxe poznati, jeli dobar illi zao, jeli pravedan illi krivac. Poslushaite.

Mislim i sudim, da mloghi xele znati zlamenja, po koimabi mogli poznati, koliko sebe, toliko i drughe, jesuli dobri, illi zli, jesuli pravedni, illi krivi. Alli nie ovo mucsno poznati, buduch daje istinu lasno opaziti; nepokrivabose onna, kano lax, nego od svakoga lasnose moxe dokucsiti, i razumiti.

Za poznati dakle svaki naj pervo sebe, jeli dobar i pravedan; illje zao i krivnek dobro promotri sebe i svoja dilla, jesuli dobra illi zla? csinili svaka po zakonu, i po razlogu, illi ne?

(a) *Matt.* c. 11. v. 5. (b) *Matt.* c. 7. v. 16.

ne? jer ſva nasha dilla i cſinjenja, da budu valjana i dobra, imadu biti upravita po zakonu i razlogu pravomu, dabi po tomu mi prid Bogom dobri, i pravedni poſtati, kakono bivamo zli, i prid Bogom krivi, kada shtogod ſuprot zakonu i pravomu razlogu dillujemo.

Na priliku: Akoje tko hitar na mollitvu, i na Sluxbu Boxju: akoje podloxan Boxjima i Cerkvenima zapovidma: ako Sakramente ſvete poshtuje, i nje ſvelikom pripravom poboxno prima: ako ricſi Boxje dragovoljno slisha, i u ſerce ſabira: akoje prignut na millosergie prama izkernjemu: ako drugomu cſini, shtoje rad ſebi: ako uſterpljivo doſade ſvitovnje podnoſi: ako kripoſti ſvete poniznoſt, cſiſtochu &c. nasliduje, i akoſe pazi od grihah, a dobra dilla cſini: ovakvi moxeſe radovati, i uffati, daje u redu i broju dobrih, i pravednih dushah; buduch da ovakvi xivot, vidiſe uredit po Zakonu Boxjemu, i po razlogu pravomu.

Akoli koi ſebe poznade, daje lin na mollitvu i Sluxbu Boxju, damuje merska rics Boxja, da zapovidi Boxje i Cerkve brezobrazno priſtupljuje, da Sakramente ſvete nedoſtoino prima, da nikakva millosergia prama iskernjemu neima, i da nikakvu kripoſt u ſebi nezaderxaje, nego ſvakojake zlochie nasliduje i dilluje: Ovakvi doiſto, nek ſebe slobodno za zlocſeſta i nepravedna cſovika derxi; jerbo dilluje, i cſini onno, shtoje protivno zakonu Boxjemu, koji toliku oblaſt ima ſverhu cſovika, da akoſe cſovik uzvlada, i uz xivi po zakonu, pravedan biva prid Bogom, akoli priſtupljuje zakon, krivac prid njim poſtaje.

I

I kojafam zlamenja pokazao, po koima moxe fvaki febe poznati, jeli dobar i pravedan; illie zao i krivac: ova ifta zlamenja pokazuju, da i od drughi moxemo fuditi, jefuli dobri, illi zli Kerftjani. Kakono: kad vidimo, da drughi Boxje i Cerkvene zapovidi obsluxuju, dafe na mollitvi cfefto nahode, da Sakramente fvete poboxno primaju, dafu millofti vi i ljubeznivi prama iskernjima, da cfiftochiu, triznoft, mirnoft, i drughe kripofti obderxaju, febe pedipfaju, od grihafe paze, i dobra dilla cfine: onda od ovakvih moxemo po pravdi fuditi, dafu dobri i pravedni Kerftjani. Kada pak ugledamo nike, da nexivu ovako; nego brez obzira gaze i priftupljuju Boxje i Cerkvene zapovidi: nemare za rics Boxju: u neefiftochi, pianftvu i kavghi pribivaju: tugie dobro prifatjaju: pfovke i kletve govore, i fvakojake zlochie cfine: onda doifto moxemo rechi, dafu ovakvi zli ljudi, i hergjavi Kerftjani.

Megiuto, u ovomu imamo biti opazni, i bojazni, da nefudimo odma drugoga za zla, i hergjava cfovika, doklemga fama dilla njegova nefapru i neocfituju, daje takvi: pak i onda, koi nifu ftareshine, imadu famo xaliti, shtoje iskernji u takvo hergjavo ftanje upao, i xeliti dabife pobolshao. Niti valja, da iz jednoga zloga dilla fudimo drugoga, daje fafvim hergjav Kerftjanin: Na priliku, ako koga vidimo i cfujemo, gdi jedan put o pfuje dushu, nemoxemo fuditi, daje on uvik pfovacs: illi ako vidimo gdife tko jedan put opie, nemoxemo rechi, daje on pianac: illi akofe tko jedan put fvadi, nemoxemo rechi, daje ovakvi Kavgacxia: i tako od fviu grihah govorechi, kad vidimo, da tko u kakvi grih po slabofti i po nefrichi po jedan put

upade, nevalja, da fudimo, daje on uvik takvi, i toje onno, shto recfe Gofpodin: *Nolite judicare, et non judicabimini.* (a) Nemoite fuditi, pak ni vi nechiete biti fuditi. I ovoje naj bolji nauk za onne, koifu berzi i hitri na ogovaranje, i protrefanje tugih dilah.

Znam i virujem, daſ fvaki xeli dobar i pravedan biti: fvaki hochie fvoje poshtenje imati, i fvaki xeli, dafe od njega dobro misli i govori. Dakle nek cfini onno, shtoga cfini dobra, shtoga cfini pravedna, shtoga cfini poshtena, i shtoga cfini primita i kod Boga i kod ljudih. Napriliku: xelish, dafe nenazovesh grabioc i kradljivac; a ti neprifatjaj i nekradi tugie: xelish, date nitko neprotrefa, i nefudi krivo; a ti drugoga neprotrefaj i nefudi krivo &c. I tako shtogod xelish fercem, to dillom pokaxi; jer kakvabi to budalafta xelja bila, kadbi tko xelio i parbio, da od njega fvi dobro govore; a ovamofe ni odkakvih grihah i zlochia neuzderxaje? doifto ovakvie jurve izgubio fvoje raboshe, zato neima vech oblaft, da zabrani, dafe od njega zlo negovori. Dakle takvi nek pocfme bolje i pravednie xiviti pakchiefe od njega i govoriti bolje: jer shto reko, reko, dafe fvaki po dillovanju i plodovih fvojih poznaje i fudi, jeli dobar, illi zao, jeli pravedan illi kriv. Amen.

GO-

(a) *Luc.* c. 6, v. 37.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU III. *PRISHASTJA.*

Tu quis es? Joan. I. 19.
Ti tkosi?

Kakogodſu Farizei ucſinivshi himbeno vichie poslali ſvoje naslidnike k'Iſukerſtu, daga uffate u govorenju, pitajuchi njega: *Jeli slobodno haracs davati Ceſaru, illi ne? (a)* A Iſukerſt mudro odgovori: *Reddite, quæ ſunt Cæſaris Cæſari: et quæ ſunt Dei, Deo. (b)* Povratite, kojaſu Ceſarova Ceſaru: a kojaſu Boxja, Bogu. Tako i u danashnjemu Evangelju shtiemo, gdi Poglavice Jeruſolimske, poslashe Miſnike ſvoje k'Ivanu Kerſtitelju, daga upitaju shtoje on govorechi: *Tu quis es?* Ti tkoſi? nebiliga ovako uffatili u govorenju, kano rekavshi s'Korneliom *(c)* Mudrim: kakvo brime i oblaſt imash? zashtoteje Bog poslao, da pripovidash i kerſtish? Jeſili ti Kerſt? illi Illia, illi kakvi Prorok? Na koja pitanja akobi Ivan odgovorio, daje Kerſt iliti Meſia, illi Prorok, mislilíſu, da onda pobiu Iſukerſta, koije pravi Meſia, govorechimu: shtoſi ti? zashto puk za ſobom mamish kano daſi *Meſia*; a niſi, jer mi evo imamo Ivana za Meſiu. Drugo akobi, Ivan odgovorio, kako i jeſt odgovorio, da nitije Kerſt, niti Illia, niti Prorok; ondaſu odlucſili, daga pokaraju, shto

(a) *Matt. c.* 22. *v.* 17. (b) *Ibid. v.* 21. (c) *Cornel.*

shto Kersti i pripovida, kakonosuga i pokarali: jer kada Ivan recse, nitisam ja Kerst, niti Illia, niti Prorok, ondaga pocseshe psovati govorechi: *Quid ergo baptizas? (a)* i zashto puk od nas mamish, i oko tebe skupljash? kakose usugiujesh ti ova csiniti? tkotie tu oblast dao, kad nisi Kerst, niti Prorok?

Na koja, premdabi Ivan sveti mogoim odgovoriti, daje Poklisar Isukerstov illi daje Illia u duhu, illi daje Prorok, kakoje i Gosp. Isukerst od njega prid pukom rekao: nishtanemanje nie hotio po njiovomu mishljenju odgovoriti, negoje odgovorio onno, shtoje za poniznost svoju; a drugo shtoje za nauk i ponukovanje oniuh, koiga pitashe shtoje on, govorechi: *Ego vox clamantis in deserto: dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias Propheta. (b)* Jasam glas vapiuchiega u pustinji: upravite put Gospodnji, kakoje rekao Izaia Prorok. Sverhu csega dok nadilje uzgovorim poslushaite.

Ponizan odgovor, svet odgovor, mudar odgovor, i koristan odgovor N.! Jer znadoshe dobro poglavice Jerusolimske, da Ivan biashe visokog i plemenitog roda; biashebo sin velikoga Misnika Zakarie: takogier csulisu i znalisu, kakva xivota sveta biashe Ivan; daje od ditinstva u pustinji pribivo, daseje skorenjem i travama ranio. Shta rad pocselisu niki misliti, da on nebude Mesia, illi Prihodnik Mesie, illi naj posli jedan od Prorokah porad tolike svetinje i znanja. Alli S. Ivan za neprimit ova poshtenja, kojamu kano davashe illi kako Mesii, illi kakono Prihodniku, illi kakono Proroku: nesamo da izpovidi, da nitie Mesia, niti Prorok; nego josht nekti uprav kazat, daje i Pri-

(a) *Joan. c. 1. 25.* (b) *Ibid. v. 23.*

Prihodnik Mesie, buduch da samo jednim glasom sebe imenova govorechi: *Jasam glas vicsuchiega u pustinji.*

Znamo pak shtoje glas, i dokle dura: glas jest jedan zuk iliti jek od ricsi pocset, i samo dura, dok slidi rics, a posliga nestane, i bude nishta. Ovako S. Ivan za poniziti sebe, nazvase samo glasom, koije jedno nishto. Istina jest, daje Ivan vazda u pokori xivio, u svetinji pribivao, serca i misle ljudcke jest poznavo, svima pokazivo Gosp. Isukersta za pravoga Mesiu, i pripovidao jest pokoru i Kraljevstvo Nebesko; shtosu sve velika i posaljena dilla: alli nepripisivashe on sebi ova, nego Bogu, procinjujuchi, dasu ovo njegovi darovi, kojemuje dao; da on kano jedan glas duxnost svoju csini, to jest, da pokoru i dillima i ricsma pokazuje, da Mesiu navishtuje, da Kraljevstvo Boxje pripovida, i da obsluxenje Boxjih zapovidih svima pripørucsi.

Na ovi nacsin imasibise i mi poniziti N.! da sve, shtogod imademo, i dobra tilesnoga, i dobra duhovnoga, za same darove Boxje da procinjujemo, kojenamje Bog po millosti svojoj a ne po vridnosti nashoj dao, dase mi, kano slughe njegove shnjima dobro sluximo, njega falech, i nashu duxnost csinecsi. Tako, ako imash prignutu volju na pokoru, na post, na mollitvu &c. neholise, nepobiaj drughe: toboje dar Boxji, toje millost Boxja, indi csini samo tvoju duxnost; duxansibo i onako pokoru csiniti &c. Takogier imashli koje dobro vrimenito, na priliku ranu, hodichiu &c. nemojse uzvelicsavat zato, i drugoga pobiat, shto on neima, negose dobro s'ovima stvarma sluxi, i drugoga pomaxi. Nato liepo recse Duh sveti po Cerkvenomu:

Quan-

Quanto magnus es, humilia te in omnibus, et coram Deo invenies gratiam. (*a*) Kolikogodsi vechi, i svechi, toliko vechma ponizi tebe u svemu, pakchiesh prid Bogom naiti millost. A opet i onako S. Pavao pishuchi Korintianom govori: *Quid habes quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis?* (*b*) Shto imash, molimte, shto nisi primio od Boga? akosi pak primio, shtose slavish kano da nisi primio? doisto ni ucsemu nemoxemose slaviti i holiti, jer shtogod imademo svesmo od Boga primili.

I nesamo, da Ivan sveti ponizi sebe nazvavshise jednim glasom, nego josht nauk i ponukovanje svima ostavi, kako imadu paziti samo na glas; a ne na njegov kip i dostojanstvo govorechi: *Upravite put Gospodnji.* Kano rekavshi: ne traxite vi tkosam i shtosam ja, nego pazite na onno, shtose po meni, kano po glasu navishtuje. Ja navishtujem vami pravoga Mesiu, njega indi poznaite i primite, jer (*c*) *Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi.* Evo jaganac, Boxji evo koi odnosi grihe svita. Ja navishtujem vami, da pokoru csinite, i da Boxje zapovidi obsluxujete, dakle ova csinite.

Ovako i sadashnji puk Kerstjanski moraobi slishati glas svojih duhovnih pastirah i Pripovidaocah, i obsluxiti onno, shtoimse za spasenje, po njima, od strane Boxje vicse i prikazuje. Tako, kad Pridikaturi vicsu protiva zlochiama i opacsinama; a priporucsuju kriposti i dobra dilla, moralibi Kerstjani ostaviti zlochie, a sliditi kriposti svete. Takogier, kad pastiri duhovni, koinosu Poklisari Isukerstovi, opominjaju, i ponukuju na pokoru,

i

(*a*) Eccli. c. 3. v. 20. (*b*) 1. Corinth. c. 4. v. 7. (*c*) Joan. c. 1. v. 29

i na obsluxenje Boxjih i Cerkvenih zapovidih, imalibi ova Kerstjani primiti i obsluxiti. Alli shto? kad ovakvi Poklisari Isukerstovi vicsu protiva nepokornim grishnikom, protiva psovacsem, protiva kradljivcem i grabiocem, protiva priljubodincem i bludnikom &c. onda mloghi moxe biti nesamo, da rad neslishaju, niti za dobro primaju ove opomene; negose josht uvrigiuju, kano daimje po tomu nepravda i neposhtenje ucsinito.

O Boxe pridraghi! te shtochjemo indi mi Pridikaturi nedostoini csiniti? vidimise po niki nacsin, dasmo od svake strane ograisali: Tibo Boxe po Izai Proroku nami svakomu na pose govorish: *Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, et anuncia populo meò scelera eorum.* (a) Vicsi ne pristance, kakono trublja uzdigni glas tvoj, i navisti puku mojemu zlochie njiove: grishnici pak vicsu, pristanite govoriti, nechiemo vas slishati.

Alli Bog ne povratja ricsi svoje, nego sve jednako zapovida: *Vicsi ne pristani*, karaj grishnike, probugiuj na pokoru, i na dobra dilla: jer ako ova neucsinesh, *Ipse impius in iniquitate sua morietur, sangvinem autem ejus de manu tua requiram.* (b) Grishnikchie umriti u svojoi zlochi, allichiu dushu njegovu iz rukuh tvojih iztraxivati. Dakle N.! kad mi moramo grishnike opominjati na pokoru, &c. slidi, da i oni moraju ove opomene slishati i obsluxiti, da spaseni budu. Amen.

GO-

(a) *Isaiæ. c.* 58. v. 1. (b) *Ezech.* c. 33. v. 8.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU IV. PRISHASTJA.

Parate viam Domini: rectas facite ſemitas ejus. Luc. c. 3. v. 4.

Pripravljaite put Goſpodnji, i upravne cſinite ſtaze njegove.

Kada S. Ivan Kerſtitelj, po zapovidi Boxjoj izigie iz shpiljah ſvojih, da naviſti ſvitu doshaſtje Sina Boxjega, kakono pravóga Meſie, koichie odkupiti Narod Cſovicſanski od ſuxanſtva diavla paklenoga: onda, za vridno i doſtoino docſekanje ovolikoga goſta i dobrocſinitelja, ovako puku vapiashe govorechi: *Pripravljaite put Goſpodnji, i upravne cſinite ſtaze njegove.*

Na ovi nacſin i S. Matti Cerkva, premdanas vazda opominja na ovo pripravljenje; nishtanemanje, oſitivshi onna, daje jurve blizu uſpomena slavnoga Porogienja Spaſitelja i Odkupitelja nashega, oſobitim nacſinom ſvenas probugiuje, dabiſe mi mogli dobro i pomnjivo pripraviti, kakobi mogli ſveto i doſtoino, ovo priblaxeno Porogienje proslaviti.

Za koju ſverhu, i jaſam odlucſio govoriti od ovoga pripravljenja, ukazujuchi kojiſu ovo putovi, i ſtaze Goſpodnje illiti Boxje, koje imamo popraviti, i upravne ucſiniti, da doshaſto Iſukerſtovo Porogienje doſtoino proslavimo. Poslush.

Cſu-

Csujuchi mi danas iz Evangelja, da pripravimo put Gospodnji, i da upravimo staze njegove: neimamo ovo tilesnim nacsinom razumiti, kano da ove zemaljske putove i staze ravnamo i upravljamo, da hodichiu novu kupujemo, i da pitje i jistje pripravljamo; buduch da od ovih Bog nash neima potribu: nego duhovne putove, i duhovne staze imamo razumiti, po koima knami Bog dolazi, i mi knjemu putujemo.

Gdi po putovima duhovnima moxemo razumiti sva onna, kojanam Bog svemoguchi po Zakonu svomu izdaje, i zapovida, da obsluximo: kakonoje onno Deset njegovi zapovidih, Sakramenti sveti, Vira, uffanje, i ljubav: Pokora, usterpljenje &c. Staze pak Boxje, jesu sve onne opomene, i svitovanja, kojanam Gosp. Isukerst ostavi u svomu svetomu Evangelju, dajih slidimo, i po njima xivimo: Kakonoje uboshtvo, csistochia, posluh, post, Molitva, Lemozina, i ostale kriposti i dobra dilla.

Ovosu, ovo putovi i staze Boxje, po koima on hodi, i nami zapovida, da popravljamo; pak da i mi po njima knjemu putujemo. Alli kako? doisto zapovidi Boxje obsluxujuchi: Sakramente svete poboxno i dostoino primajuchi: Viru, i uffanje obderxajuchi: Boga i iskernjega ljubechi: Pokoru csinechi: usterpljenje imajuchi, i ostale kriposti svete, i dobra dilla csinechi. Illi da u kratje s'Davidom Kraljem recsem: *Declina a malo, et fac bonum.* (a) Bixi od zla, a csini dobro. Biximo od zla onda, kadase csuvamo od grihah, i od pristupljenja Zakona Bo-

(a) *Psal.* 36. v. 27.

Boxjega; a dobro csinimo onda, kada po zakonu xivimo, i kripofti fvete izvershujemo.

Mudri Teofilakto promishljujuchi ovi put Gofpodnji, koga Bog hochie da popravimo recfe: *Jeft*, veli, *put Kerftjanski*, illi da recfem, xivot Kerftjanski: Zato Cerkva fveta i opominja nas fvekolike, dabi popravili xivot nash, navlaftito prid ove blaghe dneve, uklonivshi fve grihe s'dushe nashe po pravoj izpovidi i pokori; a nakitivshi nas s'kripoftima fvetima, i s'dobrima dillih. Tako i fveti Bonaventura promishljajuchi onne riefi: *Upravne csinite ftaze*, ovako recfe (a) *Upravne csinite odluke*, *mishljenja*, *poxelenja*, *dillovanja*, *prignutja i prikazanja.* Csinimo dakle upravne i fvete odluke, upravna i fveta mishljenja, upravna i fveta poxelenja, upravna i fveta dillovanja nasha; dabife ovako u fvemu i po fvemu pripravili, kakochiemo doftoino docfekati slavno porogienje Spafitelja nashega: Onboje vridan, daga ovako doftoino docfekamo; a mifmo duxni, dafe ovako u dushi pripravimo. Onje reko vridan, daga ovako doftoino docfekamo, jer je *on Kralj Kraljah i vladaoc* fviuh *Kraljah zemaljskih*, kogafu Otci fveti u Limbi od toliko godinah xelili, csekali i fvelikim uzdifanjem molili, dabi vech jedan put doshao, i nje iz onne tavnice izveo.

Velim takogier, dafmo duxni mi, dafe ovako dobro u dushi pripravimo, kakochiemo doftoino proslaviti ufpomenu doshaftja i porogienja Sina Boxjega; jer on nie doshao na ovi fvit porad febe, nego porad nas nevoljnih: doshao jeft, dafe fvi narodi po njemu fpafe, i dafe izranita narav Csovicfanska po nje-

mu

(a) *S. Bonavent.*

mu izlicsi: shto niti Angeli, niti naj svechi ljudi bi mogli opraviti, nitibinas mogli pomochi, nego sam jedini Sin Boxji, koi-seje dostojao knami doiti, i csovikom postati. Dakle ostajemo duxni, da njemu budemo zafalni, i da ovo njegovo doshastje i porogienje s'csistom dushom proslavimo.

A bash dushe bogoljubne! koibi to csovik, i kakvabi dusha brezobrazna bila, kojabise usudila docsekati ove blaghe dneve, i ovo veselje duhovno, a nebi bila csista od grihah? illi tkobi i u drugo vrime smio Boga zazivati, daga pohodi; damu dade koju millost, i pomoch svoju, u duhovnima, ili u tilesnima potribama; a ovamo daje pun grihah, holosti, lakomosti, bludnosti, sercsbe, osvete, nenavidosti, tugih dobarah, i ostalih zlochia i opacsinah? doisto, ovakvi nekse neuzdaju, dachie biti dionici ovoga duhovnoga veselja, i millostih Boxji; jer bivshi oni punni smrada, punni zlochiah, i opacsina, nechie ovi csisti Kralj k'njima doiti; buduch damu nisu dostoino pribivalishte pripravili: negochie k'onima doiti, i onnichese u njemu veseliti, koi pokorno govore: *Deus, propitius esto mihi peccatori.* (a) Boxe, smiluise meni grishniku. Illi, koi govore: *Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus: et si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum.* (b) Evo polak dobara mojih, Gospodine, dajem siromahom: i akosam koga privario i zakinio, povratjam csetverostruko, i tako od ostalih govorechi; buduch da sami onni hochie dostoino proslaviti porogienje Spasitelja nashega, i duhovno veselje imati, i blagosov njegov sveti primiti, koi csiste

du-

(a) Luc. c. 18. 13. (b) Luc. c. 19. v. 8.

dushu ſvoju od grihah, koi obsluxuju Boxje zapovidi, i koi izvershuju kripoſti i dobra dilla.

Dakle dushe bogoljubne! ſvekolike opominjam vas s'Pavlom ſvetim, koi pishuchi Rimljanom ovako recſe: *Abjiciamus ergo opera tenebrarum.* (a) Odbacimo dakle dilla tminah, to jeſt: oſtavimo zlochie i opacſine. *Et induamur arma lucis.* I obucimo oruxje ſvitloſti, to jeſt: izvershujmo kripoſti ſvete i dobra dilla; da tako pripravno i doſtoino docſekamo slavno porogienje Odkupitelja nashega: pak da dionici budemo duhovnoga veſelja njegovoga, i blagoſova ſvetoga. Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU MEGIU OSMINOM POROGIENJA ISUKERS.

Tuam ipſius animam pertranſibit gladius. Luc. 2. 35.
Tvoju iſtu dushu proitichie macs.

Duh ſveti josht odavna po Cerkvenomu recſe: *In die bonorum ne immemor ſis malorum: et in die malorum ne immemor ſis bonorum.* (b) U dan dobarah nemoj zaboravljiv biti zalah: a u dan zalah, nebudi zaboravljiv dobarah. Ovoſeje reklo naj vechima, i naj ſvechima ljudma: ovoſeje reklo iſtoj Priblaxenoj i velikoj Meteri Bo-

(a) *Rom.* c. 13. *v.* 12. (b) *Eccli.* c. 11, 27.

Boxjoj; buduch da Bog svemoguchi, ni njoj istoj nie dopustio, da o jednoj struki na ovomu svitu xivi; shtobi bilo vridno po nashemu sudu, daje uvik bila u veselju, uvik u radosti, i uvik u naj vechiemu pokoju i miru, bivshi ona Matti Boxja: negojoj Bog razdilio jest stanje njezino, tako, daseje sad u jednomu, sad u drugomu nahodila; to jest: sadje imala veliko veselje, sad veliku xalost; sadje bila u velikoj radosti, sad opet u velikoj brighi i strahu, kakochete unapidak razumiti. Poslushajte

Maria, kadje Sina Boxjega u Pricistoj utrobi svojoj nosila, i kadgaje porodila, imalaje veliko veselje: allie opet imala i velik stid, i xalost, shtoga neimade gdi u boljemu, i prilicsniemu mistu poroditi, nego u jednoj smerdljivoj shtalici. Zar mislite, daseje mallo xalostila ova Matti Boxja i stidljiva Divicsica? doisto, vehomaseje xalostila i stidila: onaboje boljma dokucsivala ovo Otajstvo, i boljmaje promishljala dostojanstvo Boxje, negoga mi promishljamo i poznajemo.

Takogier, Maria imalaje veliko veselje i radost, kadje ugledala Kralje od Istoka, koji svelikom pratnjom dvoranah svojih dolazashe u ime Sina njezina i Boxjega, i poklonivshise njemu, prikazashe velike darove: zlato, tamnjan, i dragu pomast. Alli kad malo posli doiđe u Cerkvu, da po obicsaju Zakona primi blagosov od Misnika, i prikaxe dar Otcu Nebeskomu za plod svoj prisveti, onda csu od Simeona starca Misnika ove ricsi, kojejoj recse: *Ecce positus est hic in ruinam, et in resurrectionem multorum in Israel, et in signum, cui contradicetur, et tuam ipsius animam pertransibit gladius.* (a) Evo postavljen jest ovi na rasutje, i

(a) *Luc.* c. 2

i na uskrisenje mloghih u Izraelu, i za zlamenje, komuse bude protiva govoriti, i tvoju istu dushu proitichie Macs. Skoima ricsma, sveti ovi Misnik, hoti priblaxenoj ovoj Materi Boxjoj pokazati i prorokovati, kakochiese mloghi porad ovoga djeteta Nebeskoga izgubiti, shto nechie u njega virovati, i nechiega za Mesiu poznati: a mloghichiese opet Spasiti, jerbochiega za Mesiu poznati, i u njega virovati. Prorokova Simeon i ovo, dachiemuse isti njegov Narod suprotivit, dachiega progoniti, mucsiti, i naj posli pogherdnom smertju umoriti: porad shta, recse Marii, tvoju dushu proitichie macs; to jest, xalost privelika obuzechie, i ogorcsatitje serce i dushu tvoju Divicsansku.

I tako od dana zacsetja Sina Boxjega, thia do njegova slavnoga uskersnutja ova priblaxena Matti Boxja vazdaje veselje i xalost smishanu imala, tako, daje dobro izucsila obsluxivati onne ricsi Duha Svetoga, gdi veli. (a) ,, U dan dobarah ne- ,, budi zaboravljiv zalah: a u dan zalah nebudi zaboravljiv do- ,, barah.‟ Jerbo u vrime veselja, kojeje imala porad Sina svoga, vazdase spominjala jest xalostih i brigah, kojechie imati porad progonstvih, muke, i smerti Istog Sina svoga: a u vrime xalosti, spominjalase jest veselja radosti, kojuchie imati, u dan slavnoga njegovoga od mertvih uskersnutja, i tako, vazdaje xalost razgovarala sveseljem, a veselje, odvechie, sa xalostjom jest pobiala: zato nitijuje veselje raspustilo, nitijuje xalost oborila, negoje svagdi jacsinu kripolti svoje pokazala. Odkud i shtiese u Evangelju, da u vrime smerti Gosp. Isukersta Sina svoga, nie palla od xalosti pod krixem, negoje stajala. (b)

Sa-

(a) Eccli. 11. (b) Joan. c. 19. v. 25.

Sada, shtochiemo mi nevoljni od nas govoriti NN.! jer kad Bog Istoi Neoskvernjenoj, prisvetoj i pridostojnoj Materi svojoj nie pripustio, da uvik u veselju bude, a da dosade, i xalosti na svitu neositja, kojaje svakog poshtenja, veselja, i pokoja bila vridna: kakobise mi nevoljni, na progonstva, suprotivshtine, i dosade svitovnje smili tuxiti? buduch dasmojih zasluxili, kadasmo Boga uvridili. Doisto, nesamo, dase nemoxemo po pravdi na ova tuxiti; nego josht i vechia imalibi xeliti, da terpimo, i to, priko svega xivota nashega, nebilinas Bog, barem posli smerti nashe u pokoj, i vikovicsnje veselje svoje pustio, onboje obechiao, da koji uzterpi poradi njega na ovomu svitu, onnichie veliku platiu u Nebesi primiti. Netuximose indi mi, na dosade svitovnje, negojih dragovoljno podnosimo, s'uffanjem, dachiemo pocsinuti, i razveselitise u Nebesi.

Akoli josht i na ovomu svitu, koje veselje i radost, u sercu nashemu, illi duhovnu, illi tilesnu dobiemo, nevalja, dase po njoj raspushtjamo, i u njoj zaderxajemo; nego valja, dase obziremo, i spominjamo tugah, xalostih i nevoljah svitovnjih, kojenas csekaju, illi, koje onni csas terpimo, kadasmo bash u veselju: neimabo nijednoga na svitu, koi u naj vechiemu veselju, nebi imao kakvu, takvu dosadu &c. Da tako, s'uspomenom, i promishljanjem tugah i nevoljah, moxemo pobiti onno nashe vrimenito veselje, dase po njemu nerazpustimo; odkud u nevoljamah i dosadamah, moxemose razgovoriti, s'uspomenom radosti i veselja, kojechiemo imati, ako ove dosade dragovoljno podnesemo, da po njima sasvim nepademo, i u nepouffanje kakogod nedoidemo.

Na

Na priliku: sluxili koga dobro zdravie? illi, imali ſinove, i kchiere, kojiga dobro slushaju? illi, imali toliko imanje, da moxe dobro xiviti, i ſvaku duxnoſt od kuchie davati? jeli ſa ſvakim u miru, brez parniče? jeli slobodan po danu i nochi hoditi? i shtoje naj vishje: jeli brez kakva griha, i grishne navade, daga u Dushi shtogod ne grize? koi ako ſva ova ima, doiſto, i veſelje imaobi u ſebi oſitjati: alli valja daga pobia s'uſpomenom i promishljanjem ſiromashtva, xaloſti, i oſtalih doſadah ſvitovnjih, dabiſe po onomu veſelju nerazpuſtio, i neupuſtio. Akolie pak koi u boleſti, u nevolji, u xaloſti, brez omladine, u ſiromashtvu, i brez imanja; doiſto ovakvi imaobiſe vehoma xaloſtiti, i tuxan biti: alli daſe ovakvi neizgubi, i nepade od xaloſti, nekſe razgovara, s'onim veſeljem, obradovanjem, pokojom i platjom, kojuchie primiti u nebeſi, ako ovdi ove tughe, i xaloſti dragovoljno podneſe. I ovako cſinechi, nitichienas veſelje ſvitovnje upuſtiti, nitichienas xaloſt, i kakva doſada oboriti, negochiemo ſridinu derxati, po kojoj hodechi, ſpaſenje nashe hochiemo doſtignuti. Amen.

GOVO-

GOVORENJE

ZA NEDILJU I. POSLI TRI KRALJA.

Jesus proficiebat sapientia et ætate, et gratia apud Deum et homines. Luc. c. 2. v. 52.

Isus napridovashe s'mudrostju, i vrimenom, i millostju kod Boga, i kod ljudih.

Davnoje recseno: *koji nenapriduje onni pomanjkaje.* Ovase istina moxe viditi i u naravnima i vrimenitima stvarma: jer vidimo, da kad iz Ambara, premda punoga, csesto grabimo; a neprisipamo, dase izgrabi i nestane xita: illi kad tko sve jednu hodichiu nosi, a za drugu nebrinese; doisto ovachie naj posli pomanjkati, tako, da moxe gol ostati. Takogier, dabi tko imao dvi, illi tri hiljade forintih, pakbi ovo sve jednako troshio; a nebi k'tomu shtogod iznova svoim trudom pridavao, i primitao, doisto ovebi njegove hiljade ufrishko pomanjkale tako, dabi mogao brez kraicare ostati. Indi, danam potribite nashe stvari nepostale, i nepomanjkaju, obicsaj jest, da kakogod troshimo, shto imamo, takose opet trudimo i za drugo, danam Bog pokloni.

U duhovnimah pak stvarmah, joshtsu vechma istinite ove ricsi: *koi nenapriduje, onnaj pomanjkaje.* Jer kakogod brez napridovanja u stvarma tilesnima, nemoxemo valjano nash vrimeniti xivot provoditi; tako i brez napridovanja u stvarmah duhovnimah,

 nebi

nebi mogli xivot vikovicsnji dobiti: recsebo S. Jakob Aposhto: *Scienti igitur bonum facere, et non facienti, peccatum est illi.* (a) Koi zna shtoje dobro, a nechie csiniti, onnomuje grih. Znamo pak, da grisi zabranjuju xivot vikovicsnji i slavu nebesku: indi odpotribe jest napridovati, i csiniti dobro, kojenas vodi u blaxeni xivot vikovicsnji. Ovo pak *dobro*, na kojenas opominja S. Aposhtol, da csinimo, jesu kriposti svete, jesu dobra dilla, i jest bixanje od grihah: indi ova valja da csinimo, i u ovima valja da napridujemo; jer znajuchi mi za ova, a necsinechi, grishimo, i u velikomsmo pomanjkanju, kojenam zabranjuje slavu nebesku: od potribe dakle jest, da kriposti svete izvershujemo, da dobra dilla csinimo, i da biximo od grihah; da tako napridujuchi, zasluximo nami xivot vikovicsnji.

Na koje napridovanje, u kripostima svetima, dabise mi probudili i ganuli: Evo Isti Sin Boxji doide na ovi svit, i pocse izgled davati, izvershujuchi po vrimenu i godinah svojih, sve drughe, a drughe kriposti svete, kako svidocsi danashnje Evangelje, govorechi: *Isus napridovashe s'mudrostju, i vrimenom, i milostju i kod Boga i kod ljudih.* Gdi imamo znati, da kadje Gospodin Isukerst, koju kripost pokazao, nie to csinio, kano daju je iznova dobio; buduch, daje kano Bog, od vika sebi pristoine kriposti, na jedan put imao: a opet kano csovik, u vrime zacsetja svoga, svekolike kriposti, jesu u njega ulivene. Odkud samo s'vrimenom i godinamah jest izvarshne kriposti pokazivao, kojese takvomu vrimenu i godinamah pristoje. Kakono: u vrime Detinstva svoga neoskvernjenoga, pokazivao jest onakve kriposti,

ka-

(a) *Jacob, c, 4. 17.*

kakvese ditinstvu pristoje: u vrime pak mladosti svoje pricsiste, pokazivao jest onne kriposti, kojese takvomu stanju pristoje: a u vrime csitavoga csovika, kadase bishe ucsinio od tridesett godinah, izvershivao jest onne kriposti, kojese od jednoga csitavoga csovika iziskuju.

Mi pak, jerbose u grihu i zacsimamo, i poragiamo, nikakve kriposti snami nedonosimo, nego tughe i xalosti, i svako prignutje na svaku zlochiu, i opacsinu: zato, akochiemo naslidovati Sina Boxjega, Gosp. Isukersta, valja, da nami istima zadajemo sillu, i velik trud, u izkorenjivanju zlochiah, a u dobivanju kripostih sveti, i *to*, pocsamshi od ditinstva thia do naj poslidnje starosti. O! kakobi liepo bilo gledati, jednog starog csovika, jednu staru xenu, kojisu u svimah kripostimah izverstiti! jer, vidilibi u njima posluh, strah Boxji, poboxnost, csistotju, triznost, mirnost, krocsinu, millosergie, i ljubav: vidilibi, da neotvaraju usta svoja na psovanje, na proklinjanje; nego na blagosivanje, i falu Boxju. Doisto, ovobi liepo bilo viditi u starimah ljudmah! Alli od kadsu oni doshli na ovoliku izverstitost, odkadlisu ukorenili u sebi ovolike kriposti? moxe biti, kadsu na starost doshli? ne doisto: jer tko u mladosti nie trudio i shtogod stekao, ni u starosti neuxiva. Indi ovi ovakvi izverstiti Kerstjani, valja dasu u svako vrime, kakosu rasli u godinah, takosu i kriposti pram vrimenu svomu dillovali, na priliku Isukersta: kakono u vrime ditinstva svoga, prignilisuse posluhu, i naucsilisuse starie slushati: u vrime mladosti svoje, imalisu strah Boxji, imalisu stid u sercu svomu, naucsilisuse csistochu csuvati, znalisu starie poshtovati: na poboxnost, na bogoljubstvo jesuse prighibali, i do-

bre nauke pomnjivo primali, i uzderxavali: naj posli, kadſu u ſtarie godine unishli, kadſu ljudi poſtali, ondaſu pravdu, triznoſt, mirnoſt, milloſergie, i ljubav izvershivali: i tako, ſad u ſtaroſti punni kripoſtih, dobar izgled, i vichie mlagim dajuch, slobodno cſekaju ſrichno razdiljenje dushe od tila, da poidu uxivati Boga uvik, komuſu tako virno, priko ſvega xivota ſvoga sluxili.

Ja reko; a i vi ſvi, imatemi poſvidocſiti: dabi liepo bilo viditi, ſtare ljude izverſtite, i kripoſtne. Alli shto? koiſu to? gdiſu takvi? ah! doiſto, moram i na ſramotu nashu Kerſtjansku rechi: da ovakvi izverſtiti ljudih, verlo mallo ima. Jer, nek ſamo proidem, i doidem u jedno i drugo miſto; nie od potribe, dami drughi dokaxe: ſamchiu viditi, ſamchiu cſuti, gdi zrili vech i ſtari ljudi, velike i pogane pſovke bljuju: na dalje, naitichiu, gdi Matere iſte, po triſta vragova u diecu ſvoju zatiruju, i oſtale kletve govore. Josht na dalje poshavshi naitichiu, gdiſe po vazdan u ſvetkovine piancſuje: tugie poshtenje uzima, a sluxba Boxja oſtavljaſe; i tako od jednog miſta do drugog iduchi, vishjechieſe megju iſtima zrilima ljudma, naiti pomanjkanjah, i zlochiah; nego napridovanja u kripoſtimah ſvetimah. A shtochiu indi od mladexi rechi? doiſto, kakvi Otac, takvi Sin, kakva Matti, takva kchier, kakvi ſtarii, takvi i mlagi. Mladex nasha jeſt neſtrashna, mladex nasha jeſt neposlushna, mladex nasha jeſt brez ſtida: na pſovke i kletve naucsna, i na ſvako zlo prignuta. Alli znateli odkud to dolazi, daje ovako mladex nasha raſpuſtita? doiſto od ovuda: jerboſe Sin od Otca ucſi pſovati, a kchier od Matere proklinjati.

Dakle

Dakle ſtari kojiſu, nek zlo oſtave, a dobro nek cſine, i nek kripoſti ſvete izvershuju, pakchie lashnje biti s'mlagima. Od potribebo ſamo jeſt, daſe mlagji naj pria posluhu naucſe, da znadu ſtarie slushati; pakchie onda shnjima laſno biti, bash kano s'mekanim voskom, illi poviſmom kudilje, kojaſe na ſvaku ſtranu laſno prighiba: takochieſe i mlagji moch, na ſvaku ſtranu prignuti, i ſvakomu dobru naucſiti; shtogodbo cſuju, tochie primiti, i shtogod vide, tochie cſiniti. Odkud, ako zlo cſuju i vide, zlochie i cſiniti; akoli ſve dobro cſuju i vidde, dobrochie i cſiniti.

Reklibi moxe biti gdi koji: to bash dobro ti Pridikaturu govorish &c. alli shtochiu cſiniti! jabi rad oſtaviti pſovke, i drughe grihe, al nemogu, jerſam zao nauk uzeo. Nemoxesh oſtaviti, *jeli?* zashto *indi* puſtjash daſe i diete na iſte grihe ucſi? zashtoga nepokarash? nego velish: joshtje diete, josht nezna nishta; a kad naraſte, ondachie i ſamo znati, da to nevalja cſiniti: znatichie doiſto kano i ti, jerchie rechi kako i ti: *Sad nemogu oſtaviti, jerſamſe tomu zlu naucſio.* Eto na shto izilazi tvoje propushtjanje, kad izmaloch nechiesh diete tvoje, od zla od vrachati, a na dobro ucſiti.

Daite bratjo pridraga! molim vas za ljubav Boxju a porad ſpaſenja nashega: poduprimoſe dobro, u izkorenjenju zlochiah, i napridovanju u kripoſtih ſvetih: nebili i mi, i dieca vasha ſpaſeni bili. Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU II. POSLI TRI KRALJA.

Nuptiæ factæ ſunt in Cana Galileæ. Joan. 2. 1.
Pir ucſinjen bi u Kani Galilee.

Mloghi Pripovidaoci Evangelja ſvetoga, obicſaju nuz danashnje Evangelje, razlicſita govorenja ſvoja upravljati: kakono, niki govorechi od iſtoga pira, na koji Goſp. Iſukerſt biashe zazvan, pokazuju njegovu veliku poniznoſt i dobrotu, shtoſeje on doſtojao zajedno ſvojom Maikom, i s'Aposhtolima dojti na ovi Pir. Niki pak prikazuju, kakoſuſe na ovomu Piru, poshteno vladali zarucsnik i zarucsnica, i oſtali ſvatovi, pazechi, da illi u ricſi, illi u dillu, kakogod neuvride ove ſvoje velike i prixelne goſte, i uzovnike: izashta moguſe i ſadashnji ſvatovi naucſiti, kakochieſe poshteno vladati. Niki pak, govorechi od ovih naravnih zarucsnikah, pokazuju duhovno i vicsnje zarucsenje Iſukerſtovo s'Cerkvom ſvetom. A niki pripovidaju od onnoga cſuda, koje Iſukerſt ucſini, kada vodu, u naj bolje vino obrati.

Ja pak, odrediosſam u kratko danas govoriti od xenidbe naravne pokazujuchi nacſine i ſverhe; po koima, i zarad koje ſverhe, imaduſe navlaſtito ljudi Kerſtjani xeniti i udavati. Poſushaite.

Ja

Ja vidim, a i drughi josht bolje vide, dafe mloga zla, i falinge dogagiaju i pervo vincſanja, i posli vincſanja. Cſemu uzrok drughi nie, nego shto mladichi necſekaju od Boga zvanje na ovo ſtanje xenidbe, nitiſe za dobru ſverhu xene i udaju: niti promatraju kolikoje ovo brime i tegoba, hochieliu moch podnoſiti: a opet u iſtoj proshnji mloghe privare, i natirivanja bivaju. Shta rad onni, koi imadu odluku, daſe xene i udaju, nek naj pervo promotre, kolikoje ovo brime xenidbe: mux, valja daſe brine, kakochie xenu, i diecu raniti; xena valja da zna kuchiu cſuvati, valja daſe podſati diecu raniti, i diecu cſuvati; i po kraj ſvega toga ſve oſtale poslove raditi: a ſverhu ſvega toga duxniſu obadvoje diecſicu ſvoju, u nauku Kerſtjanskomu, i Zakonu Boxjemu ubaviſtiti i naucſiti, da budu dobri Kerſtjani. Zar je ovo, *mislite*, *lagano brime*? doiſto, ja ſudim, da texjega neima: jer da tko tri nochi zaſebice, ſamo pie i jide, bimu doſadilo; a kamo kukavnoj Materi nebi doſadilo, koja dan i noch nigda cſeſtito nepocſiva, navlaſtito, akoje diete zlo, illi boleſno.

Nishtanemanje, kad ova ſva, i oſtale doſade xenidbene mladichi promotre, i privide; pakſe podſate, dachie ovo brime moch podnoſiti: onda valja, daſe Bogu uteku i priporucſe, daim Bog pamet proſvitli, da poznadu, jeli njegova volja, da oni zaſada pridu u ovo ſtanje xenidbe: i akoje njegova ſveta volja, daim on izbere zarucsnika, i zarucsnicu: jer ako nie Boxja volja, da nashi mladichi pridu u ovo novo ſtanje, i akoji Bog na ovo nezove, nitijih obira; negoſe oni ſami pod ovo brime podſatjaju, i ſamiſe megiu ſobom obiraju: doiſto, nikakva

mira,

mira, ni blagoſova nechie imati: akoliji Bog na ovo zove, i akojih Bog obere; etoti blaxenoga mira, i velikoga blagoſova megiu njima! ondachieim laſna biti tegoba xenidbena, ondachie ſveſeljem otranjivati diecu ſvoju, i ſvekolike poslove kuchne i poljske dragovoljno doverſhivati, i jedno drugo, kano virni drugovi, u ſvakoj potribi hochie pomagati, i podnoſiti.

Za poznati pak, jeli koga Bog pozvao, i obrav za xenidbu i udadbu, na ovo valja paziti: jeli dobra, illi zla ſverha ovakvih mladichiah? akoje zla ſverha, to jeſt, ako mushko, illi xensko xeliſe ſamo zato zarucſiti, da mux po xeni, illi xena po muxu obogati: illi, da ſamo po naglosti tileſnoj, imadu xivinsko naslagienje; nishta za plod nemarivshi: ovakvi doiſto nek znadu, dajih Bog nezove na ovo ſtanje xenidbe; negojih ſamo na ovo vucſe hergiavo prignutje, i poxuda tileſna, kojaje vazda zlocſeſta. Akoli pak imadu dobru ſverhu, to jeſt: ako xele plod ſvoj primiti, daga odranu po Zakonu u ſtrahu Boxjemu, i da Pleme ſvoje uzderxe, i daſe lashnje od griha puttenoga cſuvaju; nemarivshi nishta za naslagienje tileſno, niti pazechi na bogaſtvo, i doſtojanſtvo: ovakvi doiſto moguſe pouffati, dajih Bog zove na ovo ſtanje. I ovoje onna oſobita, i ſveta ſverha Sakramenta xenidbe, koju, koji neima, boljebimu hiljadu puta bilo, daſe toga progie i oſtavi.

Megiuto ſudim, i uffamſe, dabiſe mloghi mladichi vladali po ovomu nacſinu, kogaſam pokazao: alliſe ſmetaju od proſacah, i od iſte rodbine ſvoje; jer pocsmu mladicha napoſtovat, govorechi: hajde uzmi onnu Divojku, pakchieti ſermiu doniti, da cſeſtit shnjóm moxésh poſtati: a divojki opet govore: hajde negubi

gubi frichie: vidish ti ovih novacah (koji moxebiti, dafu uzaimiti:) vidish marvu fvakojaku, pokuchftvo od fvake ruke &c. nego famo kaxi, kakochiesh ruvo, datife kupi; a zdrughe ftrane Otac i Matti napade, i druga rodbina govorechi: hajde finko, kadje takva frichia, jer vidish, da drughi priraftjaju, idi uklonife, nemoxemo mi vech tebe odivati i raniti. Odkud, firota divojka, buduch od naravi ftidljiva i ftrashljiva, uftma recfe, da hochie pojti; a ovamo u fercu trune: jer nebi hotila pojti; i tako uvik kune, uvik proklinja, nigda nie mirna, nigda vefela.

Tolie ljubav prama kchieri fvojoj? takolife dobro finovi i kchieri namishtajú? doifto, ovoje jedno nishto, i boljebi bilo, dajih nifte ni porodili, nego shtojih ovako priko volje xenite, i udajete. Hei! kamo frichia, daje divojka moje pameti, pak da recfe ovakvim fvatovom, koi toliko fale kuchiu, i njezino imanje: Moji draghi gofti, ja virujem, da mladich ima dobru kuchiu i fvoje imanje: alli znate, dafe ja neudajem, niti za mladicha novce, niti za njegovu marvu, niti za oftalo imanje; nego famo za mladicha dobra, poshtena i vridna, za koga ja hochiu, i kada hochiu; jer pak fad nechiu, indi falavam na ponudi; a nemojtefe vishje porad mene truditi. Alli, jerbo divojka neima tako slobodna i tverda obraza, da ovako fmie fvatovom govoriti; zato fmilabi barem Otcu i Materi ovako rechi: Moj draghi Otac i Matti, nemoite vi mene fada tamo udavati, jer ja neimam nikakvu volju tamo pojti; a evovamfe obechiajem, dachiuvas josht bolje u napridak slushati: jer volim vas za komad kruha fvoljom slushati, nego drugoga priko volje, za naj

vechie bogastvo. Na koje ricsi, shtobi imao drugo pravi Otac rechi, nego ovo: kchierco moja, indi ostani kod mene; a vi prietelji, nemoitese vishje ovamo porad toga truditi.

Evo dakle, iz ovoga kratkoga govorenja, mogufe svi, koliko toliko naucsiti, kako i po koi nacsin valja, dase xene i udaju, i za koju sverhu valja, da oberu ovo stanje. Shto ako obsluxite, imatichiete napridak od' vashe xenidbe, i blagosov Boxji, koga na vincsanju primite, vazdachie sverhu vas ostati, koichievam olakshati vashe brime, i tegobu od Xenidbe &c. (a) Videat. liber Tob.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU III. POSLI TRI KRALJA.

Et ecce leprosus veniens, adorabat eum. Matt. 8. 2.
I evo gubavac doshavshi, klanjashese njemu.

Danashnje sveto Evangelje, koi shtie illi slusha, u pervi mah, nechie razumiti drugo, nego kano jednu pripovidku od dogagiaja: to jest, kakoje Gospodin Isukerst, snilazechi s'planine, nashao jednoga gubavoga csovika, koimuse klanjashe mollechi, i govorechi: *Domine, si vis, potes me mundare.* (b) Gospodine, ako hochiesh, moxeshme ocsistiti. A Isus *pruxivshi ruku, takmu njega, govorechi: hochiu, ocsistise; i taki ocsistila se jest guba njegova.* Po-

ovo-

(a) *Tob.* 3. *v.* 16. 17. *et seq. Item c.* 8. *v.* 9. *et seq.* (b) *Matt. ibid.*

ovomu reko, u pervi mah razumiese, daje ovi csovik ozdravio, i ocsistiose, po kriposti Isusovoj, od onne gube, koju imadiashe na tilu svomu.

Alli nie ovo samo gola pripovidka N.! nie: nego ima ovdi otajstvo, ima ovdi skrovishte: shtogodboje Gosp. Isukerst vigie- nim nacsinom dillovao, i tilesa csovicsanska, od razlicsitih bole- stih ozdravljao, toje hotio duhovnim nacsinom razumiti: da tako nevigienim nacsinom xeli dushe nashe od razlicsitih grihah ozdra- viti. Kakogodje indi ozdravio gubavca u tilu, tako xeli grish- nika ozdraviti u dushi; shtogodboje guba na tilu, toje grih u dushi.

Od koje prilicsnosti hochiu danas govoriti, ukazujuchi *pervo*: zashtose grih zove guba dushe, na priliku gube tilesne. *Drugo*: datichiu nacsin, po komubi mogli mi izlicsiti, i skinuti ovu du- shevnu gubu; to jest grih z'dushah nashih. Poslushaite.

Iz megiu svih bolestih csovicsanskih, koje csovik terpi i podnosi, neima nijedne, po kojojbise boljma, i vechma grih mo- gao pokazati, i prilikovati, negoli guba na tilu csovicsanskomu: po njojbose, kano po xivoj priliki, grih najbolje tomacsi i ra- zumie. Shto daje istina evo razloghi. (a) Hugo Kardinal veli: kakogodse guba po svemu tilu razigie, takose i grih, kano po- gancsina, po svemu csoviku razlie, i opoganiga; jerbo i tilo i dushu gubi i ubia. Takogier, guba takvaje bolest, kojase pri- fatja drugoga, i njega pogani; tako i grih nesamo pogani onoga, u komuje, nego i drugoga truje. Jedan gubavac, paru ima smerd-

(a) Hugo Car.

smerdljivu; takoje i grishnik smerdljiv. Gubavac vazda terpi xegiu; tako i grishnik, nigda nie sit svoje zlochie, i obicsainoga griha. Guba, jest jedna bolest, kojase nemoxe izlicsiti lasno; tako i grih, nemoxese skinuti z'dushe, doklemgod csovik ima poxelenje i volju na kakvi grih. Guba, osobita tilesna ochiuchienja smuchiuje i kvari; tako i grih, bolje i plemenitie dushevne vlasti kvari i shteti: kakono zaslipljuje pamet, izopacsi volju, i serce na glas Boxji gluvo ucsine; niti vech csovik ovakvi, razumie onna, kojasu Boxja i duhovna; i tako postane merzak i lin na svako dobro dillo.

Sad jurve mislim i sudim, dabise svaka dusha Kerstjanska rad od ove pogherdne gube, to jest, od griha izlicsiti, i ozdraviti. Shta rad, mloghi uzdishuchi govore: Ah! dabi mogao ucsiniti, da nigda nesagrishim: voliobi, nego dami tko csitavo Kraljevstvo pokloni. Koju xelju, da svaki moxe izpuniti: evo dajese nacsin u danashnjemu Evangelju, kada Isukerst ozdravljashe onnoga gubavca: jer kad ovi padde prid Isukersta, i zamoli, govorechi: *Gospodine, ako hochiesh, moxeshme ocsistiti.* Onda Isus taki *pruxivshi ruku taknu njega, govorechi: hochiu ocsistise. I udilj ocsistise guba njegova.*(a) Gdi ovo imamo promotriti, kako Gosp. Isukerst, naj pervo taknu onoga gubavca, pak taki recse: *hochiu.* Po csemu moxemo razumiti, da Bog svemoguchi, na svakoga grishnika pruxa ruku svoju, to jest, millosergie svoje, i takne njega u dushi, dabise ositio grishnik grihah i zlochiah svojih, i pokoriose za nje, hitro govorechi, *hochiu* Gospodine: illi da recse s'Prorokom Samuelom: *Loquere, Domine, quia audit servus* tu-

(a) *Matt. c. 8. 2. & 3.*

tuus. (a) Govori Gospodine, i taknime, jer evo slusha sluga tvoj. Illi s'Pavlom Aposhtolom da recse: *Domine, quid me vis facere?* (b) Gospodine, shto hochiesh, da ucsinim. Evo pripravnoje serce moje Boxe, i pripravnaje volja moja; hochiu izpuniti volju tvoju: hochiu csisto izpoviditi sve grihe moje: hochiu pokoru za nje csiniti: hochiuse paziti od grihah, i hochiu dobra dilla csiniti. —

Evo nacsin N.! po komubi svaki grishnik mogao gubu grihah z'dushe skinuti, i ucsuvatise, da opet u nje neupade. Jedno potribitaje millost Boxja i taknutje Boxje; a drugo iziskujese ista volja csovicsanska, da shnjom csovik hitro privolji millosti Boxjoj, i taknutju njegovomu; pak da temeljito i sercsano pocsme izkorenjivati grihe svoje, a dobra dilla csiniti. Istinaje pak, da Bog svakoga grishnoga csovika ticse, dase obrati Bogu, da ostavi grihe, i da dobra dilla csini: kakono, ticsega Bog po nutarnjemu nadahnutju svomu: ticsega po vlastitoj svisti njegovoj; svakibo csovik, kakogod ima pamet i razum, tako po svisti osiitjase, i poznaje, shtoje zlo ucsinio: Takogier, ticsega Bog po Izpovidnicima, i Pripovidaocima, kadaga opominjaju, i ponukuju, da ovo, illi onno zlo ostavi: na isti nacsin, ticsega Bog po prieteljima, koiga opominjaju, da necsini onno zlo: ticsega Bog po bolestima, i nevoljama: ticsega po siromashtvu i bogastvu: ticsega po shteti, i napridku, i po ostalima nacsinima. Sama indi hochiese josht volja csovicsanska, da primi ove opomene, i da privoli ovomu taknutju Boxjemu; pak da stalno pocsme izkorenjivati, i ostavljati grihe svoje; drugojacsje: akose csovik dobro

(a) 1. *Reg.* c. 3. 10. (b) *Act.* c. 9. 6.

bro neprifati, i nepocsme ozbilj oftavljati grihe fvoje, nechieih nigda moch izkoreniti; zalud xeli da negrishi: xeljabo fama, nekorifti brez dillovanja.

Odkud i biva, da mloghi tolike pfovke, proklinjanja, kragie, poganluk i oftale zlochie i opacfine neoftavljaju. Ovima doifto nie falinga od ftrane ponukovanja i taknutja Boxjega; buduch da ovo od fvake ftrane cfefto ofitjaju: nego biva falinga od ftrane fame njiove volje; jerbo nechie, da privole ponukovanju, i nechie da temeljno pocsmu oftavljati obicfaine grihe fvoje: zatoim i nauk ni jedan nie po volji nego fve drughi, a drughi nauk traxe; a neznadu, da komu pervi nauk Boxji nie po volji, ni defeti nechieim biti zadovoljan.

Sveti Thoma od Aqvina, bivshi velik naucfitelj, imade Seftre fvoje, koje poznajuchi njegovu fvetinju, i naucsnoft, zamolliga jedna, dabijoj kazao, kojabijoj naj korifnia, i naj potribitia za fpafenje bila? onda ovi fveti naucfitelj, pocfejoj mloga fvitovanja i nauke davati; fafvimtim nebivshi onna s'ovim zadovoljna, fve vishje i na dilje iztraxivashe: shto videchi S. Toma recfejoj: Seftro! vidimife, da tebi nepotribuje drugo, nego tvoja volja na ova, kojafamti jurve kazao: zato famo ova obsluxi, pakchie biti dofta.

Tako i ja vami N. govorim: znadem dafte mloga jurve cfuli i razumili i od mene, i od drughih Poshtovanih Izpovidnikah i Pripovidaocah, kojafu potribita, i za fpafenje korifna &c. dakle ovdife famo josht iztraxuje volja vasha, fmilloftjom Boxjom pokripita, kojavam nigda neponanjkaje; da onna, kojafte cfuli i razumili obsluxite, pakchie biti dofta, i fpafenje vashe hochiete doftignuti. Amen.

GO-

GOVORENJE.

ZA NEDILJU IV. POSLI TRI KRALJA.

Et ecce motus magnus factus est in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus, ipse vero dormiebat. Matt. c. 8. v. 24.

I evo ghibanje veliko ucsinise u moru, tako dase lagica pokrivashe s'valovih, a on spavashe.

Premda Gospodin Isukerst ozbilj spavashe, kako govori Evangelje sveto; jer po kraj Boxanstva, imaoje i pravo csovicsanstvo, indi kakogod, kano csovik, bioje podloxan umoru, takoje imao potribu i od pocsivanja: takoje pocsivao na onomu bunaru u Samarii, kadà umoran od putovanja ondi pocsinu, i onnu xenu obrati, koja sedam redom imade muxevah. Evo i ovdi, posli tolikog pripovidanja umorise, zato s'Aposhtolima unigie u jednu lagicu, lexe, i zaspa da pocsine. Nishtanemanje, ovo naravno Isusovo u tilu spavanje, i pocsivanje, Tomacsitelji danashnjega Evangelja, razumiu za jedno Otajstvo i skrovishte: kakono i po onnoj lagici, u kojoj Isukerst spavashe, razumiu Cerkvu svetu: po moru pak razumiu svit ovi umerli: a po vitrovima, koi uzbucsishe more, na toliko, dase svalovima pokrivashe lagica, razumiu mloga, i razlicsita progonstva, skoimaseje

pro-

progonila, i progonichiese Cerkva sveta. Odkud naucsni Lyran veli. „ Shtoje lagica svalovima pokrita, toje Cerkva u pro„ gonstvih stavita." A zlatousti ovako govori „ Neznabo„ xacah vitrovi, csifucki oblaci, progoniteljah buke, i diavao„ ske magle takosu palle, dase vaskoliki svit vidi u jednoj olu„ ji." Neimabo ni jednoga naroda, koi nebi Cerkvu svetu i zakon Isukerstov progonio: jer s'jedne strane neznaboxci ustaju protiva njoj, z'drughe strane nevirnici, i poluvirci protivese njoj: a strechie strane, shtoje naj xalosnie, isti nje sinovi, koje je u krilu svomu odranila po Zakonu, nemilomce progoneju: a ovosmo mi isti Kerstjani, koi ovako nesmotreno progonimo, kada neuredno i razpushteno xivimo.

Shto, daje istina danas hochiu pokazati: a drugo datitju razloghe, zarad koji Bog pripushtja ova protiva Cerkvi progonstva i suprotivshtine. Poslushaite.

Dasu Neznaboxci, Nevirnici, i Poluvirci poglaviti neprietelji, i progonitelji Zakona Isukerstova i Cerkve njegove svete; to ocsito moxemo poznati iz tolikih mucsenikah, koisu od njih, za ovi sveti Zakon, pogubiti bili; i moxemo poznati iz tolikih nevirstvah, i poluvirstvah, kojasu bila, i kojase i sad nahode.

Alli, dasu i Kerstjani isti, koisu u srid Cerkve, neprietelji i progonitelji nje; i to moxemo lasno poznati i viditi: shtoboje onno, molimvas, kada jedan Kerstjanin neobsluxuje Boxje, ni Cerkvene Zapovidi? doisto po tomuse progoni Bog, i Cerkva. Shtoje onno, kad jedan Kerstjanin psuje dushu, viru i ostale psovke? illi kad kune i proklinja, i ostale zlochie csini? doisto tochie rechi, da ovakvi progoni Cerkvu svetu: jerbo nexivi

po

po nauku, i ſvitovanju njezinomu. Onna ponukuje, i xivo opominja, daſe Boxje i ſvoje zapovidi obsluxuju; a mloghi to nechie, negojih gaze, i priſtupljuju: onna uredbe liepe daje, kakobi ſvaki pò Zakonu ſveto mogao xiviti; a mloghi to neprimaju, nego tako razpushteno xivu, kano da neima ſverhu njih ni Boga, ni Cerkve; i josht, kano da nebi ni razloga imali, nego kano xivine nerazloxite, onno dilluju, i onno cſine, na shtoji hergiavo njiovo prignutje, i poxuda vucſe: i tako s'valovima pokrivaju Lagicu, u kojoj Iſukerſt ſpava; to jeſt, progone Cerkvu ſvetu, ſvoima zlochiama i opacſinama.

I ſa ſvim tim Iſukerſt na ova ſpava: to jeſt, pripuſtja ova progonſtva, i puſtja Cerkvu ſvetu tolika nedoſtoina terpiti i podnashati! a nebili lipshe bilo, da Bog ſvemoguchi, ſve ovakve zle i opake Kerſtjane, zajednò s'neznaboxcima, i nevirnicima izkorene i pomori, dajih neima; pak da Cerkva njegova oſtane mirna, slobodna, i proſta od ſvakoga progonſtva? zashto dakle Bog terpi ovolike neprietelje Cerkve ſvete, i ſvoga Zakona? koije tomu uzrok i razlog?

I evo: iz megiu oſtalih razlogah, zashto Bog tolika progonſtva, u Cerkvi pripuſtja ovi mogu biti. *Pervo*: da pokaxe ſvoju krocſinu, mirnoſt i uſterpljenje: to jeſt, pokazuje, da uſterpljivo terpi i podnoſi zlocſince, navlaſtito nas Kerſtjane; nebiliſe po dugacskomu Boxjemu uſterpljenju oponenuli jedan put, na bolje xivot okrenuti: illi ako to nechiemo, da nas moxe xeshtje na ſtrashnomu ſudu ſuditi. Shta rad, koiſe oſitja, daje u kakvomu grihu ſmertnomu; a nechie daſe pokori, nego u njemu vech od miſec danah, od godine i vishje pribiva; nekſe ſpomene Bo-

xje krocſine, shtoga Bog, za toliko vrime terpi, a nechie daga pokara: pak nekſe taki pokori, i nek pobolsha xivot ſvoj, buduch daga Bog ovako milloſerdno cſeka na pokoru: jer drugojacsje, bitichie oshtro kashtigovan na ſudu ſtrashnomu; neſamo porad onnoga griha, kogaje ucſinio; nego i porad produljivanja pokore, shtoſe nie na vrime pobolshao.

Drugo: Bog pripuſtja progonſtva u Cerkvi, daju neprietelji progone: jerje ovo koriſno Cerkvi ſvetoj; buduch, da shtoſeje ona izpocſetka vechma progonila, toſeje vechma rashirivala: to moxemo poznati iz tolikih i neizbroenih Mucſenikah, koi, shtoſuſe jedni, za Viru i Zakon Iſukerſtov vechma mucſili; toſuſe drughi vechma obratjali: niki pak bixaliſu, i ſakrivaliſuſe po shpiljah, i puſtinjah, da ondi u ſamochi pribivajuch, mogu obderxati Zakon Boxji: Niki opet oſtaliſu u ſrid neprieteljah, i slobodno jeſu pripovidali Evangelje ſveto, skoim naj tverdokornie ljude, na pravi Zakon jeſu obratjali. I tako ſvi Ceſari, ſvi Kralji i oſtali neprietelji, koiſu progonili Cerkvu ſvetu, vechiuſujoj koriſt ucſinili progonechiju; nego daſuju u miru oſtavili: buduch da mir od neprieteljah, mir od progonſtva, prikazuje Cerkvi ſvetoj naj vechiu poghibio i holuju; kadboje Cerkva u miru, ondaſe iſti ſinovi nje pobiſe, pak pocsmu izvoditi nika krivovirſtva, i poluvirſtva. Drughi pak, premda ſva po Zakonu viruju, ſa ſvim tim nexivu po Viri: i tako, kojibi imali, kakono ſinovi Mater ſvoju, Cerkvu ſvetu braniti, onniju iſti progone, kad nauk nje ſveti neprimaju, i kadſe puſtjaju po ſvima zlochiama i opacſinama. Ah! neharni i nezaſalni ſinovi. *(a)* Lashnje-

(a) *Petri* 2. c. 2.

shnjebivam bilo, na ſtrashnomu ſudu Boxjemu, da nigda niſte ni poznali iſtinu Zakona ſvetoga; nego shtoſte od nje odſtupili.

Shto dakle N.! valjali, da mi xelimo u Cerkvi, i protiva Cerkvi progonſtvo, kakoje u pocſetak bilo? doiſto ja ſúdim, da nevalja to xeliti; a josht manje po nami uzrokovati: nego kad Bog ſvemoguchi pripuſti koje progonſtvo, i doſade ſvitovnje, illi ſvoj Cerkvi u opchieni, illi kómu na poſe, onda valja, dajih uzterpljivo, i dragovoljno podnashamo i terpimo, promishljajuchi, daſu ove doſade nami vehoma koriſne; jerboſe po njima Boga ſpominjamo, i jerbo imademo prigodu shtogod terpiti za ljubav Boxju, po cſemubi nami veliku u Nebeſi platju zasluxili. Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU V. POSLI TRI KRALJA.

Domine, nonne bonum ſemen ſeminaſti in agro tuo? unde ergo habet zizania? Matt. 13. 27.

Goſpodine, nieſili dobro ſime poſiao u njivi tvojoj? odkud dakle ima kukolja?

Posli kako Goſp. Iſukerſt biashe govorio Mloshtvu u prilikah, iz megju kojih prikazivashe priliku i od kukolja; onda doshavshi u kuchiu priſtupishe Ucſenici njegovi govorechi: *Iztomacſi nami priliku od kukolja.* Koi odgovorivshi recſe njima: *Koi*

sie dobro sime jest Sin Csovicsanski, *(a)* po komuje sebe razumio. Njiva, illiti polje *jest svit. Dobro pak sime jesu sinovi od Kraljevstva* Nebeskoga. *A kukolj jesu sinovi zlocsesti. Neprietelj pak koiga posia jest diavao. Xetva jest skoncsanje svita. A Xeteoci jesu Angeli.* Kakogodse dakle sabira kukolj, i vatromse saxexe: takochie biti i sa zlocsestima na skoncsanju svita.

Od koje prilicsnosti i tomacsenja Isukerstovoga, na dalje danas hochiu govoriti; dajuchi ponukovanje nebili svi nastojali, da budu csista pshenica u Cerkvi svetoj, i da pravi sinovi i bashtinici Kraljevstva Nebeskoga postanu. Poslushaite.

Po ovomu Isukerstovomu od kukolja tomacsenju, Mudri Lyran sverhu iste prilike i svoje tomacsenje upravlja: ne da bolje od Isukersta iztomacsi, nego da mi lashnje moxemo razumiti, zato ovako govori: *(b)* „Csovik ovi, koi posia sime, jest Isu„kerst, njiva jest Cerkva, kojaje strudom, i kerviu Isukerstovom „uredita, a dobro sime, jest sveti Nauk, i Vira Katolicsanska.“ Illi da recsem: sime dobro, jest rics Boxja, kojase spustja i stavlja u serca csovicsanska, da plod dobri i spasonosni prinesu u vrime svoje. I zato, kada ljudi, dragovoljno u serca svoja primaju ovu rics Boxju, i sveti Nauk Evangeoski, i po njemu svoj upravljaju xivot, zovuse sinovi Kraljevstva, i bashtinici Nebeski po obechianju Isukerstovomu: kada pak niti primaju rics Boxju i sveti Nauk, niti xivot svoj po njemu upravljaju; nego xivu u zlochiama i opacsinama, i sverhu toga josht, svoim zlim izgledom i opakim Naukom, drughe truju, i u isto krivovirstvo privlacse: ondase ovakvi, u danashnjemu Evangelju zovu kukolj,

koje

(a) *Matt. c. 13.* (b) *Lyran.*

koje Isukerst imenova, sinove zlocseste: koichiese kakono kukolj i ljulj izabrati od dobrih po Angelimah Nebeskimah, i bacenichie biti u muke paklene, na saxganje vikovicsnje. Gdi i sveti Bonaventura Naucsitelj govorechi od ovoga kukolja, i po njemu zlocsince razumivshi, ovako recse (a) Ovisu, veli, priljubodinci, grabioci, kamátnici, i drughi od svake versti zlocsinci, koinosu sime diavaosko.

Shto promishljajuchi Naucsitelji, i Otci S. Matere Cerkve, koinosu virne Slughe Boxje, i jaki csuvari i branitelji Cerkve svete i Zakona pravoga; vehoma zacsugieni i oxalostiti pitaju ovako Boga: *Gospodine, niesili dobro sime posiao u njivi tvojoj? odkud dakle ima kukolja?* kano rekavshi, Otcse Nebeski Boxe! mi znamo, dasi ti Zakon tvoj i Cerkvu svetu, s'dobrim i spasonosnim naukom posiao i utverdio: Ti vazda rosom millostih tvojih puk tvoj natapash: Ti sa Sakramentima svetima dushe pravovirne csesto ranish i pokripljujesh: Ti s'pripovidanjem Evangelja tvoga, svekolike od zla odvratjash, a na dobro brez pristance probugiujesh: Tosmo u Sinu Tvomu poznali, tosmo u Aposhtolima vidili, i tosmo mi slughe tvoje csinili, shto i dan danas csine dobri i pomnjivi pastiri: odkud dakle toliki nevirnici, i poluvirnici? odkud, u istomu puku Katolicsanskomu, toliki psovacsi, proklinjaoci, priljubodinci, lakomci, kradljivci, kamatnici i ostali zlocsinci? Da nebi imali izgled starih Kerstjanah, kakosu oni sveto xivili, kakosu sebe pedipsavali, i kakosu kerv svoju za Viru i Zakon Isukerstov prolivali: illi, da nebi bili ubavistiti u Zakonu: illi, da nebi znali shtoje zlo, shtolie dobro, i kako

valja

(a) S. Bonav. Serm. 2. in hac Dominica.

valja zlochie izkorenuti, a kripofti ufaditi; i josht imalibifmofe csuditi: alli evo xaloft velika i csudo, jerbo jurve fvu iftinu imadu prid ocfima fvoima; i fafvim tim, nemilomce i brez obrazno priftupljuju Zakon Boxji, i puftjajufe u fvakojake zlochie i opacfine! odkud dakle toliki kukolj?

Na koje vridno zacfugenje, tuxbu i pitanje fvetih Otacah i drughih bogoljubnih ljudih; evo odgovor u iftomu danashnjemu Evangelju, gdi Ifukerft recfe: *Neprietelj cfovik ovoje ucfinio.* Jurvefmo gorri iz tomacfenja Ifukerftova razumili, dafe po ovomu cfoviku neprietelju, razumie Diavao: koife zato naziva cfovikom, jerbo on fvekolike zlochie po cfoviku dilluje: buduch da diavao donefe u pamet, i u ferce koju zlochiu pak otide: *venit inimicus, et fuperfeminavit zizania in medio tritici, et abiit.*(a) Doide neprietelj, i pofia kukolj u frid pshenice, i otide; a cfovik kukavni u febi, kao u dobroj zemlji uzderxaje takvu zlochiu timariju, i puftjaju u febi uzrafti, dok u kakvo zlo nepade. Kako napriliku: jedan ima blago, ima imanja fvoja, ima koje kripofti naravne, illi duhovne; evo donefemu diavao u pamet, daje on bolji od drughi, pak *otide*: a cfovik nevoljni, to ozbilj uzderxi u pameti fvojoj, pakfe pocsme naslagivati u febi, pocfme drughe pod nishto ftavljati, i tako poftane veliki holica. Takogier, doide diavao megiu bogace, pakjim ftavi u glavu skolikimfu trudom ftekli ovo blago, i kolikoje dobro i korifno imati toliko blago: ovo metnuvshi u pamet bogataca *otide*; a oni danas futra pocsmu pribrajat ovo blago, i veliko fvoje dobro u njemu ftavljati, pak pocsmu xelit, da josht i vishje imadu: za-

(a) *Matt. c. 13. v. 25.*

zato metnuſe u veliku brigu; jedno kakochie ovo blago ſacſuvati, a drugo, kakoche vishje dobiti: shta rad puſteſe u krivu kamatu, pocsmu drughe varati, drughima nenaviditi, ako shto imadu; izgube ſve milloſergie prama ſiromahom i uboghim, i na toliko otverdnu, da po kraj tolikoga blaga glad, xegiu, i golochiu terpe; i tako poſtanu slughe, a ne goſpodari ſvoga blaga, i naj posli budu ſuxnji diavla paklenoga &c. Ovako diavao ſie merznoſt na pokoru, na cſiſtu izpovid, na poslushanje ricſi Boxje, i na oſtala dobra dilla i kripoſti ſvete. Odkud moxemo ocſito poznati, daſe diavao pravedno od Iſukerſta cſovikom neprieteljom naziva; jerbo on ſvekolike zlochie po cſoviku dilluje, kada cſovik njegovomu napaſtovanju privoli. Gdi drugojacsje, kada mi nebiſmo privolili njegovomu napaſtovanju, navagianju i probagivanju; nishtanam nebi mogao nahuditi: onbo moxe na zlo nagovarati, alli ne uſilovati.

Shto dakle N. imamo cſiniti? hochiemoli navaliti, da izkorenemo ove holice, lakomce, bludnike i drughe zlocſince, nek netruju barem dobre Kerſtjane? doiſto po nashemu ſudu tobi bilo vridno i doſtoino, daſe ovi zlocſinci pocſupaju, poſmicaju, i poizbacuju iz megiu dobrih Kerſtjanah. Alli pametnie i Kerſtjanski govorechi; nebi valjalo, da tako naglo izkorenimo zlocſince iz megiu dobrih: jer kakogod onni Otac obitili recſe slugama ſvoima, koji hotiahu pocſupati kukolj iz megiu pshenice, govorechi. *(a)* „ Nemoite, da izbirajuchi kukolj neizcſupate mo„ rebiti zajedno shnjim i pshenicu. Nego: puſtite oboje raſti „ do xetve, a u vrime xetve rechichiu xeteocem: skupite naj-

„ pri

(*a*) *Matt.* c. 13.

„ pri kukolj, i povexitega u snopiche na saxganje, a pshenicu „ skupite u xitnicu moju.“ Tako i Gosp. Isukerst, po istoj priliki hotiashe naucsiti, i opomenuti svoga na zemlji Vikara, Biskupe, koisu na misto Aposhtolah, i drughe duhovne pastire, naslidnike, i virne slughe svoje: da kad vidde koje zlocsince i grishnike u Cerkvi svetoj, megiu dobrima; dajih odma neizcsupaju, i dajih neodiljuju od njih, da kakogod i dobrima po tomu naglomu odilivanju nenahude: nego s'usterpljenjem nekse puste megiu dobrima pribivati; nebilise i oni pobolshali i obratili, slishajuchi tolike pridike, i dobre izglede gledajuchi, koje svaki dan od dobrih mogu viditi. Illi, dabise barem dobri po njima probugivali na usterpljenje porad njiovih zlochiah, i opacsinah; buduch da porad recsenih uzrokah i Bog isti terpi i podnasha zlocsince, kako veli S. Bonaventura: (a) *Zle*, veli, *terpi zarad njiova pobolshanja, i zarad zabavljenja dobrih;* jerbose oni probugiuju na usterpljenje, i na molitve porad obratjenja zlocsinacah, shtoje i Bogu millo i drago.

Drugobi bilo, kadbi kojih postali ocsiti poluvirci, i nevirnici, illi drughi ocsiti i nepokorni grishnici: ondabo stareshine Cerkve svete, imadu oblast; i potribitoje, da ovakve zlocsince proglase, u prokleftvo metnu, i oddile od dobrih: kako imamo izgled od Aposhtolah, i drughih Vladaocah Cerkve svete, thia do danashnjega dana. I na ovi nacsin, kakogod Cerkva sveta izkorenjuje i baca od sebe nike zlocsince, jerbosuse jurve sasvim ocsitovali, i postali nepokorni Materi svojoj; tako i svaki iz megiu nas, ima odma pocseti izkorenjivati zlochie svoje; jerboje

sva-

a) *S. Bonav.*

ſvakomu ſvoja zlochia poznata i ocſita. Ja neznam kakvu ti zlochiu i grih u tebi zaderxajesh; i zato moramte derxati za dobra: illi akobi i znao daſi u kakvomu grihu, moramte xalechi, i Boga za tebe mollechi terpiti, nebiliſe obratio: i tako shto ja od tebe govorim; to i ti od Petra, i Pavla i od drughe bratje nashe imash rechi; govoribo ſveti Pavao (a) *Alter alterius onera portate, et ſic adimplebitis legem Chriſti.* Jedan drugoga brime noſite, i takochiete izpuniti Zakon Iſukerſtov. Brimena nasha, jeſu pomanjkanja nasha, dakle jedan drugoga pomanjkanja imamo podnashati; da po tomu pokaxemo ljubav prama iskernjemu: jerbo i Bog porad iſte ljubavi, ſviuh nas pomanjkanja podnasha.

Ovakoſe imamo vladati prama iskernjima nashima: alli kad poznademo, daſmo mi u komu pomanjkanju, u kakvomu grihu, i u kakvoj zloj navadi; nevalja, daju terpimo, i puſtjamo raſti u nami, nego taki valja daſe priſatimo, kakochiemoju izkoreniti: daſe ovako cſiſti, kano pshenica u vrime xetve naiđemo; to jeſt u vrime ſmerti brez griha budemo, pak da nas Angeli Nebeski u slavu Boxju, kano u xitnicu vikovicsnju prineſu. Amen.

GO-

(a) *Ad Galat. c. 6.*

GOVORENJE

ZA NEDILJU VI. *POSLI TRI KRALJA.*

Simile est regnum Cœlorum grano sinapis. Matt. c. 13. *v.* 31.

Prikladno jest Kraljevstvo Nebesko zernu gorushice.

Sveti Jerolim Naucsitelj veliki, promishljajuchi ove ricsi Isukerstove u danashnjemu Evangelju, tomacsi, dase po ovomu Kraljevstvu nebeskomu razumie pripovidanje Evangelja svetoga, i razum, illiti poznanje Pisma svetoga, govorechi *(a)* „ Kraljev„ stvo nebesko jest pripovidanje Evangelja i razum Pisma sve„ toga, koje nas vodi na xivot." Zato i recse Isukerst Csifutom *(b) Auferetur a vobis regnum Dei, et dabitur genti facienti fructus ejus.* Odnichiese od vas Kraljevstvo Boxje, i datichiese narodu csinechiemu plodove njegove. Shto i S. Bonaventura razumie kad govori: *Kraljevstvo nebesko, razumiese ovdi, poznanje istine i nauka.* Obchienim pak nacsinom mloghi tomacsitelji danashnjega Evangelja tomacse i ucse, dase ovdi po Kraljevstvu nebeskomu razumie ista *Cerkva sveta;* to jest *skup pravovirnih:* jerbo ona zaderxaje u sebi i pripovidanje Evangeosko, i poznanje Pisma svetoga; zaderxaje u sebi Viru svetu; zaderxaje istinu i nauk spasonosni, koja nas vode u vikovicsnje Kraljevstvo nebesko.

Kadje

(*a*) *Hienonym.* (*b*) *Matt. c.* 21. *v.* 43.

Kadje indi to tako, dase po Kraljevstvu nebeskomu Cerkva sveta ima razumiti: zashtoju dakle Isukerst hoti prilikovati zernu gorushice? kano rekavshi, *prilicsna jest Cerkva moja zernu gorushice.*

Mogaoje Gosp. Isukerst, Cerkvu svetu, kano Zarucsnicu svoju, prilikovati jednomu blagu od bisera i dragog kamenja: illi mogaoje prilikovati kakvomu veselju i razkoshju: illi kakvoj lipoti i csistochi &c. kako od nje, navlastito u knjighi Pisama govori (a) *Tota pulchra es amica mea, et macula non est in te.* svasi liepa prieteljice moja, i machie nie u tebi. Pak opet veli. (b) *Jedinaje golubica moja, jedinaje izverstita moja.* I sasvimtim neotiasheju u danashnjemu Evangelju ovako posaliti, negoju prilikova jednomu zernu gorushice!

Koisu pak tomu uzroci i razloghi, porad kojih, hoti Isukerst Cerkvu svoju gorushici prilikovati, danas hotju pokazati. Poslushaite.

Mi jurve znamo, shtoje gorushica: onna ima zernca sitna, koja dokse nestuku, nepoznajese, koliku kripost i jacsinu u sebi imadu: alli kadase stuku i pokvase, onda gorcsinu i ljutinu pokazuju toliku; da i suze iz ocsiu potiraju: zato i niesu u velikomu shtimanju, negose od mloghih za nishto derxe.

Nishtanemanje, porad ove iste maline simena od gorushice; kakono i porad njegove gorcsine i ljutine, dobroje i prikladno, Spasitelj nash, Cerkvu svoju, prilikovao simenu gorushice: kakogodbo jedno zerno gorushice jest maleno, i zatose pod nishto

derxi;

(a) Cantic. c. 4. v. 7. (b) Ibid. c. 6.

derxi; a kadſe poſie, i u zemlju metne, tada izraſte, i ucſiniſe ſtablo veche od ſvakoga zelja, tako, da ptice razlicſite na grana njegovih opocſivaju. Tako i Cerkva ſveta, iz pocſetka ſvoga biashe malena; buduch daſe zaderxavashe ſamo u ono dvanaeſt Aposhtolah, koi biau ſiromaſi ribari, nenaucsni, i progoniti od ſviuh, porad naslidovanja Iſukerſtova: takogier iz pocſetka Cerkva biashe kano jedno nishto; jer kada Aposhtoli pripovidashe Evangelje ſveto, Viru razglaſivashe, i ſvete nauke davashe, onda ſvi derxashe ova za jedno *(a) ruglo*, *ſmutnju* i za *budalashtinu.* Alli poslimallo, kako Aposhtoli ſveti, razglaſishe iſtinu Evangeosku: evo uzraſte Cerkva ſveta, uzmloxaſe puk pravovirni, na toliko, da u ſvakomu miſtu, u ſvakomu Kraljevſtvu, i megiu ſvakim narodom, moguſe viditi pravi klanjaoci Boxji: pod koje grane; to jeſt pod upravu i nauk Cerkve ſvete, padaju od ſvake verſti ljudi, i njoiſe podlaxu; kada naviſtite cslanke Vire ſvete primaju, i za nje nemare kerv ſvoju proliti, i xivot vrimeniti izgubiti: i kada nauke nje obsluxuju, xivuchi u Evangeoskomu ſiromashtvu, obderxajuchi cſiſtochiu, progonſtvo terpechi, pokoru cſinechi i oſtala dobra dilla izvershujuchi.

Žerno gorushice, kadaſe ſtucſe i ſatarre, ondaſe kripoſt njegova pokaxe; a drugojacsje jeſt mirno i krotko, kako recſe S. Gergur Papa *(b)* „Ne ſaterveno, veli, jeſt mirno, a kadaſe ſatarre, ondaſe upali, i shto u ſebi naj ljutje zaderxaje, onda „ pokaxe, tako i ſvaki cſovik ſveti, kadaſe neticſe, vidiſe miran i krotak, kano daje brez ſvake kripoſti, alli akoga ka„ kvo progonſtvo pocsme terti, taki pokaxe jacſinu kripoſti

„ ſvo-

(a) 1. *Corint.* c. 1. 23. (b) *S. Greg.*

„ ſvoje, i tako primiſe za kripoſt, shtogodſe je u njemu od „ pria slabo i mlohavo vidilo." Na ovi nacſin i Cerkva ſveta, premdaſeje od ſvita ſudila, daje slaba, nejaka, i zabacena porad pripovidanja Evangeoskoga, porad otajſtvih Vire, i porad nauka, koga ſinovom ſvoim i naslidnikom izdavashe; nishtanemanje: kada protivnici i progonitelji, protiva njoj uſtadoshe, daju ſmaknu i ſatarru; onda pokaza xeſtinu, jakoſt i kripoſt ſvoju: jerbo, shtoju vechma progonishe, i naſtojashe, daju ſmaknu; toſe onna vechma uzmloxavashe, i rashirivashe. To moxemo viditi u tolikima i neizbroenima Mucſenicima, koi shtoſuſe cſeſtje, i xeſtje mucſili, toſeje vechma u drughima Vira ſveta, kano poxar zapaljivala, tako, da na jednoga ſamo mucſenſtvo, drughi po hiljadu, po dvi i po vishje jeſuſe na Viru, i Zakon Iſukerſtov obratjali. I tako shto Kralji i Ceſari s'macſima, i s'topovima niſu mogli pridobiti; toje Cerkva ſveta s'virom, i s'uſterpljenjem zadobila, kadje iſte Kralje i Ceſare ſebi podloxila, i u ſvakomu Kraljevſtvu, barjak Kralja nebeskoga uzdignula: a toje onno shto recſe Iſukerſt (a) *Omnia poſſibilia ſunt credenti.* Svakaſu moguchia virujutjemu.

Kadaſu Aposhtoli pocſeli razglaſivati otajſtva, i skrovishta nebeska, kakono: daje jedan Bog u naravi, a troſtruk u kipovih: daje Sin Boxji cſovik poſtao, umro, pokopan, uſtao od mertvih, i uzishao na nebeſah: daſe pod oblicſem kruha i vina, pravi Bog i cſovik zaderxaje; i druga mloga otajſtva i cslanke vire, kadaſu navishtivali; tkobi onda rekao, dachie oni tolike naslidnike dobiti? buduch da ovi cslanci vire, nepadaju pod

ochiu·

(a) *Marc.* 9. *v.* 22.

ochiutjenja nasha: dajih illi vidimo, illi fatamo rukama, illi ustma kushamo, illi kakogod ositjamo: niti istom pametju, i razumom naravnim moxemo dokucsiti; i sasvimtim, takosuse dobri ljudi prisatili ovih cslanakah, da za vechiu istinu derxe onno, shto viruju, nego onno, shto ocsima tilesnima gledaju, i shto razumom naravnim dokucsuju; vechmabo Vira sveta pokripljuje i prosvitljuje csovika, nego sve umitnosti, i znanja svitovnja.

Takogier, tkobi rekao, dabise na jednu i drugu rics Evangeosku obratili naj vechi grishnici: drughi dabi postali pustinjaci i pokornici, dabi ostavili svoja imanja, ostavili svoju millu rodbinu; dabi ostali divci i divice, i sebe kano robove, tugie volje ucsinili? buduch dasu ova sva protivna tilu, i protivna naravi pokvaritoj: koja hochie, dase u grisima valja; a da nikakvu pokoru necsini: hochie da bogastva imade, hochie da u bludnosti xivi, i dase nikomu nepodlaxe, nego samo da svoju razpustitu volju slidi. I sasvimtim evo na ove ricsi Evangeoske, koje Isukerst recse na jednomu mistu: *(a) Ako pokoru neucsinite svichiete izghinuti.* Na drugomu: *(b) Akochiesh izverslit biti, idi, i prodaj sva, koja imash, i podaj sirohmahom.* Na trechiemu: *(c) Koi ljubi vechma Otca illi Mater, nego mene, nie mene dostojan.* Na csetvertomu: *(d) Ako koi hochie poiti zamnom, nekse odrecse sebe.* Na koje ricsi, i ovakvima prilicsne, neizbrojeni obratishese grishnici; shpilje i pustinje s'pokornicima napunishese; a Manastiri po svem svitu, niki mushke, a niki xenske glave u sebe zatvorishe: i svise odrekoshe blaga, odrekoshe svita, i josht svoje iste vlastite volje.

(a) *Luc.* c. 13. (b) *Matt.* c. 19. (c) *Matt.* c. 10. (d) *Idem* c. 16.

volje. Iz ovih i ostalih jurve dosta moxemo razumiti, kakoseje Cerkva sveta, uzmloxala i rashirila, premda iz pocsetka bishe malena i zabacita.

Alli N. shtoje ovo? i koije tomu uzrok, da sadashnji slishaoci neprimaju ovako ricsi Evangeoske, skoimase opominjaju i ponukuju na pedipsavanje tila, na obsluxenje Boxjih Zapovidih i na sveto xivljenje? zashto sadashnji ljudi neprimaju ricsi Evangeoske, kakonosu stari primali, i u sebi svelikim plodom uzderxavali? na koje pitanje, za odgovoriti, povratimose u danashnje Evangelje, gdi Isukerst od zerna gorushice recse (a) *Quod accipiens homo seminavit in agro suo.* Koje uzamshi csovik posia u njivi svojoj. Ovdi imamo znati, daje ovi csovik naj pria uzeo u ruku ovo sime gorushice, pakgaje zaderxao u ruki doklem je doshao na njivu, i tadagaje pomnjivo u zemlju metnio.

Na ovi nacsin, i stari slishaoci, kadasu slishali od koga cslanka vire govoriti, illi koi nauk i opomenu Evangeosku; nisu ovakva govorenja na jedno uho upustjali, a na drugo propustjali; negosu u pameti i sercu svomu zaderxavali, i promishljali, dok millost Boxja sverhu njih nie palla, da onako viruju, i onako dilluju kako Evangelje sveto zaktiva. Alli sadashnji slishaoci, kada csuju iz Evangelja koju opomenu i ponukovanje; niti pametju promishljaju, niti u sercu zaderxaju; nego kano *shto csuli, necsuli:* zato i necsine nikakva ploda u njima ricsi Evangeoske. Dakle csuvshi mi ricsi Evangeoske, od potribe jest, dajih dobro promishljamo, i u sercu uzderximo, od Boga millost prosechi, dabi mi po nauku Evangeoskomu xivot nash upravili, i slavu nebesku nami zasluxili. Amen. GO-

(a) *Mat. c. 13.*

GOVORENJE.

ZA NEDILJU SEPTUAGESIMÆ.

Sic erunt novissimi primi, et primi novissimi. Matt. c. 20. v. 16.

Takochie biti poslidnji pervi, a pervi poslidnji.

Kakogodje sveto danashnje Evangelje punno prilikah, i skrovishtah, tako ima potribu i od iztomacsenja. Shta rad, pitajuchi, i shtijuchi ja svete Otce i Tomacsitelje ovih danashnjih prilikah i skrovishtah, nahodim, dase po ovomu *Otcu obitili* razumie isti stvoritelj nash Bog svemoguchi: koinoje pocsamshi od Abela pravednoga, svakoga zvao, i zvatichie thia do skoncsanja svita svekolike u vinograd svoj, to jest, u Cerkvu i Zakon svoj sveti; da po njemu dillujuchi, i trudechi svi mogu slavu nebesku dostignuti, kojase po onnomu pinezu razumie. Zato i recse Isus, daje Otac obitili, *izishao ranno u jutro naimati poslenike u vinograd svoj.* Jerboje Bog josht od pocsela svita narod csovicsanski sebi pocseo zvati, damu sluxi, pak daga uxiva. I to, zvaoje u jutro ranno, to jest; u pervi sat dana, a nikeje i kasnie zvao: kakono okolo tretje, sheste, devete, i csak okolo jedanaeste ure, illiti sata.

Sverhu kojih skrovishtah danashnjega Evangelja odrediosam danas govoriti ukazujuchi *pervo*: shtose razumie po rannimah i ka-

kasnimah uramah, u kojenas Bog sebi, u zakon svoj zove. *Drago* datichiu razlog, zashto Isukerst recse, dachie poslidnji biti pervi, a pervi bitichie polidnji. Poslushaite.

Po pervoj uri, imamo razumiti onno vrime, kojeje duralo od Adama thia do Noe Patriarke: po trechoj uri, razumiese vrime, kojeje duralo od Noe thia do Abrama Patriarke: po shestoj uri, razumiese onno vrime, kojeje duralo od Abrama thia do Moisie: po devetoj uri, razumiese onno vrime, kojeje duralo od Moisie thia do Prishastja Gospodinova: a po jedanaestoj uri, razumiese sadashnje vrime i zakon, koije pocseo od Prishastja Gospodina Isukersta, i slidichie thia do skoncsanja svita. Od Adama do Noe, od Noe do Abrama, od Abrama do Moisie, bioje samo naravni zakon, koise je u ovima dvima zapovidma zaderxavao: *shtoje tebi drago, csini i drugoma, a shto nie tebi drago necsini ni drugoma.* Od Moisie pak slidio jest Zakon, koise zove *Pisani*; jer shtogodsu imali csifuti obsluxiti, toimje Bog u pismu po Moisii dao, kakono ono deset svojih zapovidih, i ostala. I ovi Pisani Zakon, durao jest thia do Prishastja Isukerstova: a od Prishastja Isukerstova, nastao jest ovi naj poslidnji Zakon, u komusmo mi; i zovese *Zakon od Milosti*.

Veliki pak i naucsni Alberto ukratje tomacsi ove ure, u kojese zovemo u Vinograd Boxji govorechi (a) Po jutru, illiti po pervoj uri dneva, razumiese ditinstvo: po trechoj uri, razumiese mladost: po shestoj, razumiese csovicsanstvo csitavo: po devetoj starost: a po jedanaestoj illiti vecsernoj uri, razumiese padnuta starost: za zlamenje, da Bog svemoguchi, svekolike, od

(a) *Magnus Alb.*

ſvakoga ſtanja, i u ſvake godine, zove u zakon ſvoj ſpaſonoſni, dabiſe ſvi ſpaſili. I to, po ovi nacſin zove; ne na lendovanje i pocſivanje, nego na trud i poſao: to jeſt, da trudimo i posluemo, shtobi bilo na slavu Boxju, i na ſpaſenje dushah nashih; a tobi bilo onda, kadbi Boxje zapovidi obsluxivali, kadbi tilo nashe pedipſavali, kadbi kripoſti ſvete izvershivali, i dobra dilla cſinili.

Sad ja ovako govorim: Iſtina jeſt, da Bog ſvekolike, u ſvako vrime zove, daſe knjemu obrate, i da po zakonu ſvetomu xivu: nishtanemanje imadejih mlogo, koiſu u ditinſtvu i mladoſti, slushali zvanje Boxje, i zatoſu bili dobri, i na ſvake kripoſti prignuti; alli kadſuſe ucſinili ljudma cſitavima, ondaſuſe puſtili na ſvakojaki poganluk: takogier imadejih mlogo, koiſu u mladoſti pogano xivili, alliſuſe obratili k'Bogu, kadaſu ljudi poſtali: na iſti nacſin mlogih imade, koiſu priko ſvega xivota, do ſame ſtaroſti, cſinili ſvakojake zlochie i opacſine; a u ſtaroſti topervo, jeſuſe oſitili, daſe Bogu obrate: najposli imadejih i ovakvih, koiſu od ditinſtva do mladoſti, od mladoſti do zriloga cſovika, a od cſitavoga cſovika thia do najposlidnje ſtaroſti, vazda u zaptu, u trudu, i u ſvemu po zakonu xivili: pak shto? evo u primanju platje nebeske, ovi ovakvi, mogu poslidnji biti, koiſu priko ſvega xivota trudili i ſveto xivili; a oni pervi, koiſuſe topervo u ſtaroſti Bogu obratili, i njemu pocſeli sluxiti. Illi moxe biti, da oni ſaſvim odbaceni budu, a ovi primiti; recſebo Iſukerſt: *Takochie biti poslidnji pervi, a pervi poslidnji. Jerboſu mloghi zvani, alli maloje obranih.*

Al-

Alli zashto to? kako to moxe biti, dafe u darivanju slave nebeske pervi jednaki ucfinu s'onima, koifufe famo na cfas fmerti, illi u ftarofti Bogu obratili? illi da ovi zlocfefti u jedan fat zasluxe slavu nebesku; a dobri u jedan cfas izgube, i odbacefe od Boga? ftrashnoje to doifto; i fafvimtim takoje: pifanobo jeft (a) *Miferebor, cui voluero.* Smilovachiufe, komu hochu. Za pokazati, da niti nashe zvane u pravi zakon, niti obranje za slavu nebesku, biva po nashemu zasluxenju i vridnofti; nego po famomu i jedinomu millofergiu i dobroti Boxjoj. Odkud i mi neimamofe u nas uffati, premda cfinimo koja dobra dilla; nego cfinechi dobra dilla, fvekoliko uffanje nashe, imamo ftaviti u famo i jedino millofergie Boxje. Shto pak Bog dariva slavom nebeskom nasha dobra dilla; to necfini porad vridnofti nashe, nego porad darovah i milloftih fvojih, kojefu u nami plodile ova dobra dilla, i kripofti: velibo S. Aug. (b) *Bog kruni u nami fvoje darove, a ne nasha zasluxenja.* Moxe biti josht ovo nerazumiete? shto za lashnje poznati evovam prilika: Dabi ti Antune rekao Ivanu: brate Ivane, enoti moja njiva, enoti moj plug i volovi, i evoti u Ambaru mojemu xito: idi pohori fmoim finom i pofij: a kad bude za xetvu, ondachiemoti poketi, dovefti i overshiti, pakfe rani. Sada mollimvas, shtoje ovdi Ivanovo? doifto drugo nie nishta, nego onno mallo truda, a oftaloje fve Antunovo. Na ovi nacfin, josht vechma: shtogod mi dobra ucfinimo nishta nie nashe, nego fve Boxje; buduch dafmo i mi Boxji, jernasje ftvorio, i Boxjaje kripoft i milloft, skojom dillujemo, i platjaje Bo-

(a) *Exodi c. 33. v. 19.* (b) *S. Aug.*

I 2

Boxja, kojunam obechiaje: pak shtoje vishje? i opet fami neposlujemo, niti fami trudimo, nego fa finom njegovim z'Gofpodinom Ifukerftom; onboje fnami u fvakomu trudu i nevolji: ponjemu fva pocfimamo, i po njemu fvaka fvershujemo.

Dakle kakogod nishta nashe nie, nego fve Boxje; takofe nemoxemo u nas nishta, ni mallo pouffati: nego fvekoliko uffanje nashe, u famo millofergie Boxje imamo ftaviti; ako xelimo od njega platju primiti. Jerbo pak Bog dilla nasha platja, ne po vridnofti nashoj; nego po famomu millofergiu fvomu: zato i oni, koife kafno Bogu obrate, nek negube uffanje; jerbo neima mirre millofergie, buduch da kakogodje neizmirno prama rannima, takoje neizmirno i prama kafnima, famo, akofe u onni cfas pravo Bogu obrate, kadjih ponukuje i zove. Dakle kadgod ofitimo zvanje Boxje, takife k'njemu obratimo, i od onnoga cfafa pocsmimo njemu virno sluxiti, da kakogodfmo fvi zvani, da tako budemo i fvi obrani; pak da primimo po millofergiu platju u nebefi &c. Amen.

GO-

GOVORENJE.

ZA NEDILJU SEXAGESIMÆ.

Et aliud cecidit in terram bonam, & ortum fecit fructum centuplum. Luc. c. 8. v. 8.

A drugo padde u zemlju dobru, i izniknuvshi ucsini plod stostruki.

Csestitevam Poklade N.! csestitivam ovi blaghi dnevi, u koima barem veselo postoimo, i u koima prietelj s'prieteljom, komshia s'komshiom, i goft s'gostom najidese i napie, na igrase i na piva. Da pacse recsem: nesrichnevam poklade, i nesrichni dnevi, xalosni dnevi, tuxni dnevi, pogani dnevi, ruxni dnevi, nevaljali dnevi, neposhteni dnevi, bludni dnevi, proxderljski dnevi, nemirni dnevi, svadljivi dnevi, uboiski dnevi, ersuski dnevi, prokleti dnevi, vraxji dnevi Jerse u njima Boxje i Cerkvene zapovidi gaze i pristupljuju: u njimase Bog uvrigiuje, Bog pogherginje, Bog za nemar metje, Boxjese poshtenje uzima, Boxjese svemogustvo, i velicsanstvo tlacsi i ruxi: u njimase Bog i dusha gubi, i tako ljudi, od sinovah Boxjih, postanu sinovi vraxjih, od Bashtenikah nebeski, postanu suxnji pakleni, i pogube sva dobra i kriposti, akosu koje imali; niti vech sime nebesko, to jest rics Boxja kakva ploda u njima donosi: jerbo buda kano pokraj puta na otvoritu, da sotona paklena lasno iz-

ſerca njiovoga ovu rics Boxju, i opomenu ukine i odvrati. Takogier otverdnu kano kamen u ſercu ſvomu, tako, da premda i pocsme u njima niknuti rics Boxja; nishtanemanje u vrime pokladah uſane i ughine, jerbo neimaju vlaghe: to jeſt, neuzderxe u ſebi rics Boxju, cſekajuchi milloſt njegovu; negoſe raſpuſte po naslagienju, i raskoshju ſvitovnjemu i tileſnomu: i poſtanu kano ternje i dracsje, kada podave ſve milloſti i darove Boxje, neſamo u ſebi, nego i u drughima; jerbojih ſvoim ergiavim izgledom, na iſte grihe navode, i naucſe. Pak shto josht? evo o pokladah mlogheſe shtete dogagiaju, poshtenje ſe gubi, i mloghe ſe boleſti uzrokuju; jerboſe zdravje pokvari, kadaſe brez razloga jide i pije, i po ſvu noch, od kuchie do kuchie skitaſe i tepe.

Vidite shtoſu i kakveſu poklade! jeli indi vridno, daſe za dobre i cſeſtite derxe? Ah doiſto niſu vridne, daſe za jedno dobro derxe; jerboſe po njima u veliko zlo upada, kadaſe Bog uvrigiuje, gubiſe dusha, i kvariſe tileſno zdravje, koje ſvaki od Boga najvechma xeli. Shto dok bolje razumijete, ſterpiteſe.

Posli kako Goſp. Iſukerſt recſe u danashnjemu Evangelju od ſimena nebeskoga govorechi: *Drugo padde u zemlju dobru, i izniknuvshi ucſini plod ſtoſtruki:* onda iztomacſi, koiſe to razumiu po dobroj zemlji govorechi *(a) koje pak*, padde, *u dobru zemlju, oviſu, koi u ſercu dobromu, i naj boljemu slishajuchi rics* (Boxju) *uzderxe i plod prinoſe u uſterpljenju:* hotiuchi nash ſpaſitelj po tomu nas opomeniti i naucſiti, dabiſe i mi ucſinili, kano bobra zemlja, pak dabi uzderxali u nami ſime Boxje, to jeſt rics Boxju; i

naj

(a) *Luc. c.* 18.

naj posli plod donili: to jest, dabi xivili onako, kakose po ricsma Boxjima opominjamo.

Shtoje, i kakvaje dobra zemlja, to svi Texaci znadu; a moxe biti, dachiu i ja pogoditi. Dobra zemlja, mislim, daje onna, koju Gospodar nje liepo na giubri, pakju u vrime svoje pohore, i privrati, daju sunce izpali: posli toga opetse pod jesen prihore; a kadbise i trechi put priorala, kaxu, dabi josht bolje bilo. Odkud kada u ovakvu hornu zemlju, pripravnu zemlju, i skishom natopitu bacise i posie sime, doisto onda nechie ovo sime poghinuti, negochie u vrime svoje plod csekani sigurno doniti.

Na ovi nacsin, xeli Gosp. Isukerst da mi budemo zemlja dobra; dabise rics njegova u nami zaderxavala: to jest, kako mudri Alberto veliki izpisuje govorechi. (a) „ Da imamo serce „ dobro, kojeje od poboxnosti debelo, od placsa i suzah vlax„ no, svetim naukom nakislo, s'millostjom Boxjom narosito, „ splugom pedipsavanja priorato, po ispovidi i pokori od grihah „ ocsistito, i s'kripostima svetima napunito."

Sad mi promotrimo, mogulise sadashnji pokladari ovako opravnoj zemlji prilikovati? i moguli oni imati ovako pripravno serce za primiti sime nebesko, rics Boxju, da plod dobar donesu u vrime svoje? doisto ako ovo dobro promislimo, vidichiemo, da ovi nashi pokladari, neimaju prilicsnost jednoj dobroj zemlji, da uzderxe u sebi rics Boxju; jerbose obicsaju raspustiti i pridati na svakojake zlochie, tako, dase skoro nepoznaju, jesuli ljudi, illi xivine nerazloxite: i tako, akosu i do-

sad

(a) *Albertus Mag.*

sad koje ricsi i opomene Boxje primili; s'odlukom dachie sveto xiviti, dachiese paziti od grihah; i ovu istu odluku pokvare: jerbo diavao pakleni, ovih danah, odnese rics Boxju iz sercah njiovih, pak otverdnu kako kamen, da neprimaju svete opomene, i postanu kano dracsje, da podave svekolike ricsi i millosti Boxje u sebi.

Moxe biti, dabi gdi koi rekao: ta shto ovi Pridikatur misli? on csinimise hochie, da bash ni poklada neimamo, i dase nigda ne razveselimo. Alli varajuse, koi ovo od mene sude: jer ja nemislim poklade ukiniti; nego samo kaxem istinu, kakvase zla dogagiaju o poklada: koja zla, dase ukinu, i dase izkorenu, nesamo ja; nego i vi svikolici, imatese prifatiti i na to navaliti. Niti ja ukidam, niti zabranjujem veselje, kojeje poshteno, kojeje brez griha, i kojeje po Bogu; da pacse josht vas nagovaram z'Davidom Kraljem: *Lætamini in Domino, et exultate justi, et gloriamini omnes recti corde.* (a) Veseltese u Gospodinu, i raduitese pravedni, i slavitese svi pravni sercem. Ja indi, samo vicsem, i vikachiu protiva neposhtenomu veselju, protiva grishnomu veselju, skoimse Bog uvrigiuje; recsebo jedan sveti Otac: koichiese s'vragom igrati i shaliti, nechiese moch s'Isukerstom veseliti.

A bash N.! kakobi nami i bilo veselje ondi, gdise Bog uvrigiuje, a iskernji zao izgled prima? dostaje, dosta, shtose Bog od tolikih neznaboxacah, i nevirnikah uvrigiuje: indi barem mi Kerstjani, kano sinovi njegovi, valja damu prostimo, i daga neuvridimo. Shta rad s'Pavlom Aposhtolom ovako svekolike opomi-

(a) *Psal.* 31. v. 11.

pominam (a) *Obſecro vos fratres, ut exhibeatis corpora veſtra hoſtiam viventem, ſanctam, Deo placentem, rationabile obſequium veſtrum.* Mollimvas bratjo, prikaxite tileſa vasha poſvetilishte xivo, ſveto, Bogu povoljno, razloxnu sluxbu vashu (b) a nemoiteſe priklanjati i ugagiati ovomu ſvitu. (c) *Non enim vocavit nos Deus in immunditiam, ſed in ſanctificationem.* Jer nie nas Bog zvao u necſiſtotju, to jeſt, nie nas Bog pozvao u Zakon ſvoj na ſvitovnja razkoshja, niti na tileſna naslagienja, niti na vraxja dilla; negonasje pozvao na ſvetoſt, da po Zakonu xivimo, da ſtrah Boxji imademo, da kripoſti ſvete i dobra dilla izvershujemo, da kakogodſmo ſinovi njegovi imenom, tako da budemo i dillom; pak daga posli ovoga umerloga xivota uxivamo uvik. Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU QUINQUAGESIMÆ.

Et ipſi nihil horum intellexerunt . . . quæ dicebantur.
Luc. c. 18. *v.* 34.

A oni nishta od ovih nerazumishe, kojaſe govorau.

Csudo! shto Aposhtoli nerazumishe Iſukerſta, kadjim prikaziva ſvoju muku i ſmert, kojuchie do nikoliko danah podniti! Gdi on, ne u priricsju, kakonoje u drughe dogagiaje govorio; ne-

(a) *Rom. c.* 12. *v.* 1. (b) *Rom. ibid. v.* 2. (c) 1. *Theſſal. c.* 4. *v.* 7.

negoim ocfito recfe, kako S. Luka fvidocfi, govorechi: „Evo, „ veli, uzlazimo u Jeruzolim, i fvershichiefe fvaka, koja pifana „ jefu po Proroci, od fina cfovicfanskoga. Pridachiebofe „ narodom, i poruganchie biti, i shiban i popljuvan, i posli „ kakoga shibali budu, ubititje njega, i trechiche dan uskerfnu- „ ti.“ Iz kojih ricfih, fudim, da moxe fvaki ravno razumiti doshaftu muku, fmert, i slavno uskerfnutje fpafitelja nashega. I fafvimtim, (a) Evangelishta fveti od Aposhtolah recfe: *A oni nishta od ovih nerazumishe, i bishe rics ova fakrivena od njih, i nerazumishe, kojafe govorau.* (b)

Zashto pak Aposhtoli nerazumishe ovo govorenje Ifukerftovo, danas hochiu pokazati uzrok; po komuchiemo poznati, da i fadashnji ljudi mloghi nerazumiu ftvari duhovne, i kojafu potribita za fpafenje. Poslushaite.

Naucsni Lyran govori (c) da zato Aposhtoli nifu razumili ovo govorenje Ifukerftovo, jerbo josht Duha fvetoga nifu primili, od koga recfeim jedan put Ifukerft (d) *Ille vos docebit omnia.* Onchie vas naucfiti fvaka. A drugo opet mislilifu i ovo Aposhtoli, da kakogodje Ifukerft vishje puta u priricsju njima govorio, daim tako i fad govori. Shto i mudri veliki Alberto potvergiuje, govorechi. (e) *Josht*, veli, Aposhtoli, *bilifu i tilefni, i otajftva Boxja nifu razumili.*

Sveti pak Bonaventura govori, (f) da zato Aposhtoli danashnje prikazanje, i govorenje Ifukerftovo nifu razumili; jerbo oni po jedan nacfin nehotiau, da Ifukerft ove muke i fmert podne-

(a) *Luc.* c. 18. (b) *Luc.* 18. (c) *Lyran.* (d) *Joan.* c. 14. v. 26. (e) *Albert. M.* (f) *S. Bonav.*

dnese, buduch daga vehoma millovashe i ljubishe tilesnim nacsinom, i zatoim mersko biashe csuti, dachie on za nas umriti; jerbo xelishe, da uvik shnjima pribiva. Shta rad i recse S. Petar, kada drughi put bishe csuo od Isukersta, dachiega csisuti umoriti, govorechi (a) *Absit a te, Domine: non erit tibi hoc.* Nek proide to tebe Gospodine: nechie to biti tebi. Sverhu koga Aposhtolskoga nerazuma i Poshtovani Beda ovo govori (b) „ Ucsenici govorenje od Muke Isukerstove toliko puta ponovito, „ zato razumiti nemogu, jer koga naj vechma xelishe da xivi, „ onnoga smert csuti nemogu; i koga nesamo za csovika pravednoga, nego i za istinitoga Boga poznavashe, mislishe, da „ umriti nemoxe; i zato kadgod (Isukerst) govorashe shtogod „ od Muke svoje, toimse csinjashe (samo) u priricsju recseno: „ iz csegase poznaje slipotja serca csovicsanskoga, koje otajstvá „ odkupljenja svoga nerazumie, dokle Bog kakono slipcu svitlost neukaxe svoje svitlosti (i istine)., shta rad i slidi evo „ csudo, od prosvitljenja slipca u tilu, u komuse razumie pro„ svitljenje naroda csovicsanskoga u dushi.“

Odkud opet mudri Lyran promishljajuchi ovo Aposhtolsko, tilesno za Isukerstom zaljubljenje, porad koga i nerazumishe, shtoim Isukerst od smerti svoje govorashe, ovo recse (c) „ Po„ tomuse zlamenuje, da ljudi tilesni onna, kojasu ljuta i oshtra „ za tilo, nechie da csuju, a onna kojasu razkoshna i nasladljiva tilu, dragovoljno slushaju.“ To jest: ljudi, koisuse za tilom i tilesnima stvarma poveli, onni niti hochie da csuju, niti ho-

(a) *Matt. c. 16. v. 22.* (b) *Beda.* (c) *Lyran.*

hochie da razumiu shtogod od ſtvarih duhovnih; a navlaſtiſo od onih, kojaſu tilu odurna, oshtra, i ſuprotivna: kakono pokora, pedipſavanje, oproshtenje neprieteljom, posluh ſtariima &c. Onna pak, kojaſu tilu ugodna, i koja tilo naslagiuju, onaſe dragovoljno slushaju, i laſnoſe od ſvakoga razumiu.

Na priliku: dabi ja iz Evangelja rekao ovakvim tileſnim ljudma (a) *Vade, vende, quæ habes, et da pauperibus.* Idi, prodaj ſva, koja imash, i podaj ſiromahom: nebime dragovoljno slushali; a dabi ja kazao, gdi ima blaga zakopana: doiſto ondabime rad slushali; i joshtbime mollili, dajih na onno miſto dovedem. Illi, dabi ja od pokore govorio, kako valja tilo pedipſavat po poſtu, po shibanju, po uzderxanju od jiſtja i pitja, i po oſtalima: onda mloghi nebime rad slishali, nitibime hotili razumiti; jerboſu ova oshtra tilu i odurna: alli kadbi ja govorio od veſelja, i razkoshja ſvitovnjega, i od ſvega ugagianja tileſnoga; ondabime dragovoljno slishali, i dobro razumili, buduch daſu ova tilu draga i milla; koje hochie da brez ſvakoga zapta razpushteno xivi. Takogier, kadbi ja zabranjivao ergiave ſaſtanke, kragie i oſtala: onda mloghi nebime razumili, jer nebime rad slishali; buduch dajih na ova ſmerdljivo njiovo tilo vucſe, komu xele ugoditi: alli kadbi ja njima polashtivao, k'njima priſtajo, i nigda nje za ova nepokarao: eto mene ſrichnoga! jerbime pofalili, i derxali za dobrog paſtira, i ſvagdibi od mene dobro govorili, daſam pravi Redovnik, daſam miran Redovnik, i za ſvako druxshtvo priſtao. Naj posli, dabi ja pripovidao, kakonoſam i pripovidao od priprave za iſpovid; pak da zabranim

josht

(a) *Matt.* 19. 21.

josht i odrishenje onnomu, koiſe nebi onako hotio pripraviti: doiſto ovobi mloghima bilo mersko slishati: i moxe biti, dabi od mene zlo govorili; buduch daje ſuprot razpushtenoj naravi njiovoj, koja hoche da grishi, a daſe nezna ni iſpovidìti: alli dabi ja naviſtio, daſe ſvaki iſpovida brez pitanja nauka, i brez cedule: i kadbi doshao na iſpovid, daga ja upitam za jedan i drughi kakvigod grih; a daga bash za ſvashtvo i nepitam, nego damu naredim ſamo *Otcſenash i Zdravu Mariu* molliti, pak daga u frishko odrishim i puſtim: eto opet mene ſrichnog! jerbime ſvi blagoſivali, i krune od blaxenſtva na mene metali, shtoſam tako milloſtiv, i shto niſam danguban. I tako ſvuda iduchi, shtogodbi ja, illi drughi po tilo, i za tilo dobro govorio, tobiſe rad slishalo, i tobiſe laſno razumilo, i primilo: alli onno, shtoje duhovno, shtoje oshtro za tilo, i shtoje ſuprot tilu, onno nitiſe dragovoljno slisha, nitiſe razumie; a josht manje prima, i obsluxuje.

Shto indi N. mi imamo cſiniti, koiſe broimo za bashtenike nebeske, i koiſe nazivamo ſinovi Boxji? doiſto imamo vechma obrati onna, kojaſu protivna tilu, i kojaſu merska tilu: kakono prava pokora, po iſpovidi ucſinita, poſt, lemozina, mollitva, poniznoſt, ſiromashtvo, posluh, uſterpljivoſt, i oſtala; jer premdaſe ova ſuprotive tilu, i njegovomu ergiavomu prignutju; nishtanemanje dobraſu i koriſna za dushu: shtoboje dobro za tilo, toje ſamo za vrime; a shtoje dobro za dushu, toje koriſno uvik: indi shtoje dobro za dushu, onno naſtoimo cſiniti; a nemarimo za tileſna, velibo ſveti Pavao: (a) *Qui ſeminat in carne ſua*,

(a) *Ad Galat.* c. 6. v. 8.

ſua, de carne et metet corruptionem: qui autem ſeminat in ſpiritu, de ſpiritu metet vitam æternam. Koi ſie u tilu ſvomu, od tila xetichie truloſt: koi pak ſie u duhu, od duha xetichie xivot vicsnji. Shtoſe ovako razumie: (a) koi po ſvemu naſtoji tilu ugoditi, onnichie tileſne ſamo plodove primiti, to jeſt: truloſt, tughe, nevolje i vikovicsnje izgubljenje; a koiſe vechma za dushu trudi, dilla duhovna dillujuchi, onnichie xivot vicsnjj doſtignuti. Dakle kojaſu koriſna za dushu, onna naſtoimo csiniti, da xivot vicsnji doſtignemo. Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU PERVU KORIZME.

Jeſus ductus eſt in deſertum a ſpiritu, ut tentaretur a diabolo. *Matt.* 4. 1.

Iſus poveden bi u puſtinju od Duha, da bude napaſtovan od diavla.

Sva, kojagodje Goſp. Iſukerſt govorio, i csinio na ſvitu; u ſvemuje, ſvaki put, bio upravit po Duhu ſvomu boxanſtvenomu: tako, da ſvaku rics, kojuje izuſtio, i dillo kojeje csinio kano csovik, vazdaje s'vitjem ſvoim boxanſtvenim pocsimao, i dovershivao.

Kako-

(a) *Tirin.*

Kakono evo i ovo, shtoje otishao u onnu ſtrashnu puſtinju (kojuſam nevridni vidio) u kojoj 40. danah, i 40. nochih, ſam jeſt pribivao; nitije shtogod jio, ni pio: ſveje to ucſinito po Duhu ſvetomu, po Duhu boxanſtvenomu; velibo Evangelje ſveto: *Poveden bi Iſus u puſtinju od Duha*, to jeſt ſvetoga: kako tomaicſi naucsni Lyran. Megiuto ovomu moxemoſe cſuditi: shtoſeje puſtio nash ſpaſitelj od diavla napaſtovati, kako shtiemo u danashnjemu Evangelju: *Poveden bi Iſus u puſtinju od Duha, da bude napaſtovan od diavla.* Kano bash zatoje i otishao u puſtinju, da bude napaſtovan od diavla. Cſemu, doiſto doſtoino moxemoſe cſuditi: jer nie podobno, nie vridno, nitije doſtoino, daſe ovolika, i neizrecſena ſvetinja pripuſti, od ſotone paklene napaſtovati.

Alli N.! kolikoſe mi tomu cſudimo, toliko josht vechma imamo zafalni biti ſpaſitelju nashemu, shtoſeje on hotio od diavla napaſtovati; kakonoſmo i duxni njemu zafalni biti, shtoje hotio za nas muku i ſmert podniti: jer kakogod on umrivshi za nas, nashu vikovicsnju ſmert jeſt pokvario; tako i puſtivshiſe napaſtovati od diavla, i njega pridobivshi, ſaterho jeſt, i pokvario ſvu ſillu diavaosku; a nas pokripio, da i mi moxemo ſva diavaoska napaſtovanja pridobivati.

Od koga napaſtovanja odlucſioſam danas govoriti, ukazujuchi, shtoje napaſtovanje: i skakvim nacſinom moxeſe pridobiti. Poslushaite.

Napaſtovanje dvoſtrukim nacſinom moxeſe razumiti: jedan put razumieſe za izkushivanje porad dobra; a drughi put uzimaſe za navagianje na zlo. Napaſtovanje, po komuſe tko izkushuje

po-

porad dobra; vishje puta obicsaje dolaziti od Boga: Bogbo obicsaje svoje slughe izkushivati, dase pokaxe njiova virnost, i kripost u usterpljenju: kakonoje kushao Abrama, Tobiu, Davida, i drughe svete ljude; i nashaoije za dostòine slughe svoje: kako viditi moxemo u knjighi mudrosti, gdi Duh sveti ovako recse (a) *Deus tentavit eos: et invenit illos dignos se.* Bog kushao jest nje, i nashaoije dostoine sebe. Napastovanje pak, po komuse tko *na zlo navagia*, dolazi od csovika, od tila, od stvarih svitovnjih; a naj vechma od diavla paklenoga: onbo nesamo po sebi csovika napastuje; nego podbunjuje istoga csovika protiva drugomu, podbunjuje tilo, podbunjuje svit, i sve stvari svitovnje, (b) i vazda kakono lav obterkuje, dabi po csemugod koga u zlo uvalio i proxdrao.

Sada moxemo poznati, daje daleko razlucseno napastovanje Boxje, od diavaoskoga napastovanja: jerbo Boxje napastovanje, i nie pravo napastovanje, nego samo izkushivanje; i to za dobru sverhu: zato i recse S. Jakob govorechi. (c) *Bog nie napastnik zalah.* Kakogodbo vatra nemoxe vlaxiti, niti sunce tavniti (d) tako ni Bog, bivshi neskoncsana dobrota, nikoga nemoxe na zlo navoditi. Vraxje pak napastovanje vazda biva za zlu sverhu; jerbo diavao svaki put nastoji, da koga privari, i na zlo navede: zato i jestmu ovo vlastito ime, shtose zove (e) *Napastnik.*

Alli za poznati, kadnas Bog izkushuje, kadli diavao napastuje; na ovo imamo paziti: jeli shtogod suprot naravi i volji na-

(a) *Sap.* 3. 5. (b) 1. *Petri.* 5. 8. (c) *Jakob. c.* 1. 13. (d) *Tinin.* (e) *Matt.* 4. 3.

nashoj, shto terpimo? illie po narav i volju nashu nasladljivo, shtonam u misao dolazi? akoje shtogod suprot naravi i volji nashoj: moxemo suditi, daje to od Boga; Bogbo obicsaje, nami slati onno, shtoje suprot naravi, i volji nashoj: kakono shalje bolest, shalje xalost, shalje siromashtvo, shalje progonstvo, i ostale dosade svitovnje: kojesu sve odurne i protivne naravi nashoj, nebili ova dragovoljno podnashajuchi, krunu od usterpljenja nami zasluxili. Akoli bude takvo napastovanje, kojeje po narav, i koje naslagiuje tilo, i sva ochuchenja, onda moxemo slobodno rechi, daje to diavaosko napastovanje; onbo vazda csoviku prid ocsi stavlja takve stvari, kojega tilesnim nacsinom naslagiuju i vesele: kakono holost, poganluk, razkoshje svitovnje, bogastvo, dostojanstvo i ostala; nebili kakogod csovika privario, i za ovima stvarma poveo.

Razumivshi mi daklé shtoje, i od kolikoje verstih napastovanje; moxemo poznati, da ono nie sasvim jedno zlo; drugojacsje spasitelj nash, nebise pustio od diavla napastovati, buduch da on nie mogao u csemugod sagrishiti. Indi napastovanje, jest jedna samo prigoda, u kojoj csovik, moxe i zlo, i dobro ucsiniti: ucsini zlo, kada privoli napastovanju: a ucsini dobro, kada neprivoli, nego pridobie napastovanje.

Trostrukim nacsinom, svaki csovik moxese napastovati, to jest: po poticanju illiti nagovaranju, po naslagienju, i po privoljenju. Poticanje illiti nagovaranje, akomuse nepristane, nie grih. Naslagienje moxe biti grih, kadase traxi, i u njemuse tko zaderxaje. Privoljenje pak, jest grih svaki put, illiga csovik dillom ucsinio, illi sam u sebi privolio. Odkud, Gosp. Isukerst

(*a*) mogaoseje po poticanju illiti nagovaranju samo izvanskomu napastovati; shto i onako nie grih: alli niese mogao napastovati po kakvomu naslagienju nutarnjemu, illi privoljenju: jer kakogod nie mogao sagrishiti, tako diavlu nie bilo ni dopustito, daga na kakvo naslagienje, illi na privoljenje napastuje, i navodi. Ljudi pak nevoljni, kakogod mogu u svake grihe upasti, takose i po svaki nacsin napastuju: napastujuse po poticanju illiti nagovaranju: napastujuse po naslagienju: i napastujuse po privoljenju.

Alli, da i mi ljudi, moxemo pridobiti diavaosku sillu: evo Gosp. Isukerst ostavio jest nacsin i oruxje, skoim svako napastovanje moxemo nadvladati, i nami krunu od pridobitja zasluxiti: kakono, otishao jest Isus u pustinju, i ondie za 40. danah, i 40. nochih u samochi pribivao, postio, bdio, i vazdaje na mollitvi stajao; da pokaxe, dase po ovima nacsinima, svako napastovanje diavaosko, tilesno, i svitovnje pridobiva. Takogier, priporucsivo jest Aposhtolom vazdashnju mollitvu, da u napast neupadu, govorechi. (*b*) *Vigilate, et orate, ut non intretis in tentationem.* Bdijte, i mollite, da neunigiete u napast. I nesamo, daje spasitelj nash, ove u opchieni ostavio nacsine, skoim moxemo pridobivati napastovanja; nego i protiva svakomu napastovanju, suprotivne kriposti jest ostavio da izvershujemo: kakono, akose tko napastuje na holost; evomu taki poniznost, po kojoj moxe pobiti holost: akose napastuje na lakomost za blagom i bogastvom; nek csini millosergie dilechi siromahom i uboghim: akolise napastuje na bludnost; nek promishlja falu, i cinu csistotje, pak nekju obderxaje: akose tko napastuje na proxderlost; evomu

mu

(*a*) *Greg. M.* (*b*) *Matt.* 26. 41.

mu triznoſt nek po njioj xivi &c. I tako protiva ſvakoj zlochi, na kojuſe probugiujemo i navodimo; imademo takogier ſuprotivne kripoſti, skoima moxemo ſvako napaſtovanje pridobiti, da u grih nepademo.

Nevelim ja ovdi, da ako mi ſveto uzxivimo, da nechiemo nikakva napaſtovanja imati; ovobo nie ni Iſuskerſt obechiao; nego pokazujem nacſine i oruxje, koje oſtavi Iſukerſt, da shnjima pridobivamo napaſtovanja.

Dakle N.! primite ove nacſine i nauke, da napaſtovanja diavaoska moxete pridobivati. Ako nemoxemo, na priliku Iſukerſtovu, u puſtinju otichi, moxemo barem bixati od prigode grihah, moxemo po poſtu ſvetomu tilo nashe pedipſavati, moxemo na mollitvi cſeſtje bivati, i moxemo oſtala dobra dilla i kripoſti ſvete izvershivati: dakle ova cſinimo, koja moxemo cſiniti, da tako cſinechi zasluximo nami kod Boga milloſt i jakoſt, po kojojbi mogli ſvako napaſtovanje pridobivati: koi pak pridobie napaſtovanje od pomishljenja, onni doiſto na dillovanje nechie ſtupiti. Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU II. KORIZME.

Et transfiguratus est ante eos. Matt. 17. 2.

I priobrazio se jest prid njima.

Poznatoje jurve, da shtogodje Isukerst ricsma ucsio; toje i dillovao: a shtogodje dillovao; po tomuje nami izgled i nauk davao, da i mi onako csinimo. Shto iz ricsih Istoga Otca nebeskoga moxemo poznati, skoimnas svekolike u danashnjemu Evangelju jako ponukuje, govorechi. *(a) Ovi jest Sin moj poljubljeni, u komusam meni dobro ugodio, njega sluskaite.* Kano rekavshi, shtogod od njega csujete, onno primite; i shtogod njega vidite csiniti, onno csinite: da i vi budete meni ugodni, kakoje i on ugodan.

Shto dakle N.? evo Sin Boxji jestse priobrazio, prid Ucsenicima svoima, gdi *(b) Prosvitlise lice njegovo kako sunce, a hoditja njegova ucsinise biela kano snig.* Indi moramoli njega i u ovomu naslidovati, dase i mi ovako priobrazujemo? doisto tobi liepo bilo, kadbismose mogli ovako priobraziti; jerbismose prosvitlili u tilu nashemu, kakoseje i spasitelj nash prosvitlio. Alli, nie to za ovo blatno i smerdljivo tilo nashe nie; niti moxemo mi ovo traxiti i xeliti, doksmo na ovomu umerlomu svitu: nego od

(a) *Matt. ibid.* (b) *Ibid.*

od potribe jest, da sad naglimo, i zasluxujemo; kakochiemose prosvitliti, kada od mertvih slavno uskersnemo, i pojdemo zajedno z'dushom, i s'tilom Boga uvik uxivati. Da pak ovo prosvitljenje i priobrazenje doshasto, sad moxemo nami zasluxiti; odpotribe jest, dase u dushi nashoj csesto priobrazujemo, i prosvitljujemo: *to* jest, da iz grihah prilazimo u millost Boxju, i dase obratjamo na kriposti svete i dobra dilla.

Za koje duhovno priobrazenje, kakogodje Gosp. Isukerst ostavio Sakramenat Kershtenja svetoga, dase po njemu operemo od griha Istocsnoga; i po tomu dase priobrazimo u millost Boxju, i sinovi njegovi postanemo: takoje ostavio i Sakramenat Pokore svete, koga, kadbi mi csitavo i podpuno primili, svaki put moglibise ocsistiti od grihah, kojesmo sami pocsinili; i takobise priobrazili u millost Boxju, kojusmo po njima izgubili.

Shta rad odrediosam u tri Nedilje za sebice govoriti od Sakramenta Pokore svete, ukazujuchi, u csemuse zaderxaje csitavost i podpunost ovoga Sakramenta; nebilise svaki svojski prifatio, kakobiga dostoimo primio, i ocsistiose od grihah, pak dase priobrazi u millost Boxju. Poslushaite.

Csitavost, i podpunost Sakramenta Pokore, zderxajese u tri strane illiti dila, da svaki moxe podpuno oproshtenje grihah dobiti, po odrishenju misnicskomu, u komuse osobito bivstvo i kripost ovoga Sakramenta stavlja. Pervi dio jest *skrushenje.* Drughi *Ispovid.* Trechi *Zadovoljshtina.* Od Ispovidi, i Zadovoljshtine, za drughi put ostavljam govoriti: od Skrushenja pak danas hochiu govoriti, kakono od pervog dila Pokore.

Skra-

Skrushenje dakle, illiti Pokajanje, po dokoncſanju ſvetoga Sabora Tridentinskoga *(a) Jeſt xaloſt dushe, i merznoſt na grihe ucſinite, s'obechanjem negrishiti vishje.* Illi da recſem: Skrushenje jeſt xaloſt ſerca i dushe porad uvrigienja i poghergienja neizvershene Dobrote Boxje, i ſtalno obechanje negrishiti vishje.

Za imati pak ſvaki ovakvu ſercſanu u dushi xaloſt, shtoje dobrotu Boxju uvridio; odpotribe jeſt, da naj pervo pozna ſve grihe ſvoje, i na verſte, i na broj, kojeje pocſinio; drugojacsje nebi znao, zashtobiſe xaloſtio i kajao. Da pak ſvaki pozna ſvoje grihe, odpotribe jeſt, da zna nacſin i upravu, po kojojbiſe mogao oſititi ſvojih grihah. Od koga nacſina i uprave, za poznati ſvaki ſvoje grihe, premdaſam govorio ja, a govorilıſu i drughi josht bolje; ſaſvimtim, jerbo moxe biti, da josht mloghi niſu upamtili; zato opet i opet govorichiu od ovoga nacſina, pokazujuchi, kakoſe mogu griſi iztraxivati i poznati. Evo: nek ſvaki naj pervo dar Duha ſvetoga zazove, pa moxe grihe ſvoje poznati: pak onda, nek promishlja, shtoje ſagrishio mishljenjem, govorenjem, i cſinjenjem, illi necſinjenjem. Daſe pak ſvaki lashnje moxe oſititi, jeli grishio mishljenjem &c. Nekſe redom pita po Deſet Boxjih Zapovidih: po pet Cerkvenih: po ſedam glavnih grihah &c. Kakono po pervoj Zapovidì Boxjoj, gdi Bog veli: *Jaſam Goſpodin Bog tvoj, nemaj drughi bogova izvan mene.* Nek promishlja, i nekſe pita: jeli u shtogod oſim Boga krivo povirovao; illi protiv Bogu i Zakonu shtogod govorio, illi krivo cſinio? kakonoſu cſarke &c. Takogier po drugoj Zapovidi, gdi Bog veli: *Neuzmi Ime Goſpodina Boga tvoga &c.* Nekſe pita,

(a) *Trident. Seſſ.* 14. c. 4.

pita, jeli u izpraznost Boga i svete uzimao? jelise Bogom zaklinjao? i to, jeli u istini, illi u laxi? (ovdi Pridikatur, moxe po svima Zapovidma prilike dati) I tako po svakoj zapovidi Boxjoj i Cerkvenoj &c. kadbi csovik sebe izpitao pomnjivo, mogaobise sviuh grihah svojih osititi: kakose pak ositi koga griha, navlastito smertnoga, onda nek promisli broj, kolikoje puta takvi grih ucsinio.

I ovako poznavshi, i upamtivshi sve grihe svoje i na verste, i na broj: onda s'jedne strane stavi grihe tvoje, i promishljaj grubotju i pogherdu njiovu: a z'drughe strane promisli Boga, Boxje velicsanstvo, mogustvo, lipotu i dobrotu, kojusi uvridio i pogherdio. Na dilje, promisli Boxja dobrocsinstva, kojatie ucsinio, i csini: kakono shtoteje iz nishta stvorio, shto te priderxaje, i stobom provigia: shtoteje odkupio: shtoteje u Zakon svoj spasonosni primio, i ostala promisli dobrocsinstva kojatije dao: pak onda promisli tvoju nezafalnost, shtosi tako brezobrazno i nesmotreno naj draxjega Otca tvoga, Stvoritelja tvoga, Odkupitelja tvoga, i naj vechiega Dobrocsinitelja tvoga uvridio i pogherdio.

I ako tako uzpromishljajesh: jedno grubotju grihah tvojih; drugo nevridnost, i nezafalnost tvoju; a trechie Velicsanstvo i dobrotu Boxju, kojusi uvridio: virujem, i uffamse, dachiete Bog svemoguchi ganiti, i probuditi serce na xalost, shtosiga uvridio. Koje probugienje i ganutje na xalost; kada ositish u tebi, ondase poboxno pokaj, i skrushi ovako govorechi: „O „Boxe! evo ja nezafalno stvorenje tvoje, kajemse iz svega ser„ca i dushe moje, za sve grihe moje, male i velike &c. i

„xao-

„ xaomie, shtosam tvoju neizmirnu boxanstvenu dobrotu uvri-
„ dio: i obechajem temeljito, date vech nikad, stvojom pomo-
„ chom, nechu uvriditi. Volim umriti &c. i merzim na grihe,
„ kako na naj veche zlo: dajmi millost, dase mogu pravo ispo-
„ vidit, i pokoru dostoinu ucsiniti.“

Evo N.! nacsin, po komu moxete poznati grihe vashe, i kako valja dase probugiujete na pravo skrushenje i xalost, shtoste Boga uvridili. Dakle ovakose pripravljaite, ovakose probugiujte na xalost, i ovakose skrushujte, shtoste Velicsanstvo, i neizmirnu dobrotu Boxju uvridili: i takochiete toliko, koliko, postati dostoini, da korisno primite Sakramenat Pokore svete. Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU III. KORIZME.

Od Ispovidi.

Csuliste u proshastu Nedilju govorenje od *skrushenja*, kakono od pervoga dila Pokore, iz koga govorenja, mogliste razumiti: kako valja, da svaki svoje grihe poznade i skupi na pamet: razumiliste skakvim nacsinom moxese na xalost probuditi, porad uvrigienja Boxjega; i kako valja pokajanje ucsiniti, s'obechanjem negrishiti vishje. Danas pak slidi govorenje od Ispovidi svete, kakono od drugoga dila istoga Sakramenta Pokore: jer koliko-

je

je potribito skrushenje, tolikoje i Ispovid potribita za cilo izpunjenje ovoga Sakramenta; buduch da kakogodse nedobiva brez skrushenja oproshtenje grihah, takose nedobiva i brez Ispovidi, kadbiu tko mogao, a nebi hotio ucsiniti; recsebo S. Augustin *(a)* „ Kakogod nevalja pokora onnoga, koise samo ustma i-„ spovida, a nexali sercem, shtoje Boga uvridio, tako nebi „ valjala pokora ni onnoga, koibi samo sercem xalio, a nebi „ hotio pravo ispoviditi.“

Shta rad govorechi ja danas od Ispovidi pokorne, hochiu pokazati shtoje ova Ispovid; i shtoje potribito csiniti, da budu nashe ispovidi valjane, za primit dostoino Sakramenat Pokore, i po tomu podpuno odrishenje grihah. Poslushaite.

Ispovid pokorna, jest vlastitih svojih grihah osvagienje, ucsinito prid Misnikom kakono pravim sudcem, za dobiti oproshtenje grihah po oblasti Cerkvenoj. Illi da bistrie recsem *(b)* Ispovid jest jedno otajno i povoljno pravo osvagienje, koje csini grishnik od sviuh svojih grihah prid Misnikom, koi ima oblast odrishenja; za dobiti oproshtenje, ucsinivshi pervo dobru pripravu za Ispovid, i Skrushenje s'odlukom vech nepovratitise na grihe.

Gdi ovo imamo zabilixiti, da Ispovid illiti osvagienje grihah, ima biti otajno i povoljno; i to, prid Misnikom, koi ima oblast odrishenja, za dobiti oproshtenje. Liepoje ovo i sveto odredito, shto Ispovid ima biti otajna: jer svakichie prid jednim Misnikom slobodnie ispoviditi svoje grihe, nego prid mlo-

ghi-

(a) S. Aug. *(b) Trid.*

ghima; ondabo nitko ni polak grihah fvojih nebi kazao, kakono prid jednim Mifnikom kazuju: jerbo znadu, dachie Mifnik uvik shutiti, i zaboraviti njiove grihe. Takogier, Ifpovid ima biti povoljna: jer doifto, koi xeli i traxi milloft i oproshtenje grihah po Ifpovidi, onni valja da necfeka natirivanje; nego dafe fam ganne po fvojoj volji na Ifpovid fvetu, dabife z'Bogom pomirio, kogaje uvridio. Shto pak ova Ifpovid ima biti prid Mifnikom, koi ima oblaft odrishiti grihe, razumiefe, da fvaki Mifnik, od fvakoga griha nemoxe odrishiti: od kakvih pak grihah nemoxe fvaki Mifnik odrishiti, toje on duxan znati. (Mogufe ovdi pokazati grifi Biskupu zaderxati.)

Alli, da Ifpovid nasha bude valjana, odpotribe jeft, da bude navlaftito iftinita, cfitava, i xalofna illiti placsna. *Iftinita* Ifpovid biva onda, kada tko ifpovida grihe fvoje brez fvake laxi, pokrivanja i privare: jer kad grishnik xeli po Ifpovidi oproshtenje grihah dobiti, dakle valja, da febe ofvadi, i grihe fvoje izkaxe priproftito, cfifto, virno i otvorito. Drugo Ifpovid ima biti *cfitava*: koja cfitavoft zaderxajefe u ovomu, iz nauka Sabora Tridentinskoga *(a)* da cfovik ima ifpovidi fvekolike grihe fvoje, navlaftito fmertne, od koife fpomene po pomnjivomu izpitivanju i promishljanju; i to fvekolike i na' verfte i na broj, ilmu bili posli ovi grifi ocfiti, illi skroviti i otajni, fve valja kazati. Znam daje to mucsno ucfiniti; jerbo grishnika s'jedne ftrane ftrah popada, a z'drughe ftid obuzima: alli jerbofe na Ifpovidi radi za vikovicsnje dobro, i za vikovicsnje fpafenje; zato valja pridobiti ovi vrimeniti ftrah, i ftid; nebilife fpa-

fenje

(a) *Trid. Seff.* 14.

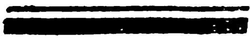
ſenje vicsnje dobilo: shta rad i govore ſvi Bogoslovci, da Iſpovid ima biti *Jaka*, to jeſt: da grishnik i priko ſtrah, i priko ſtida ſvekolike grihe ſvoje csitavo iſpovidi. Koga ſtrah i ſtida, da ſvaki moxe pridobiti, s'ovim moxeſe sloboditi, promishljajuchi ovo, da po Iſpovidi nepoſtaje tko neposhten, nego poshten; jerboſe iz grihah po Iſpovidi prilazi u milloſt Boxju: takogier nieſe ni ovo bojati, dachie koga Miſnik iztuchi, illi razglaſiti i ocsitovati: a ſverhu ſvega nek promisli ſvaki ovo, da ide k'likaru duhovnomu, dakle nekmu slobodno kaxe ſve ranne dushe ſvoje, daga moxe izlicsiti. Treche, Iſpovid ima biti *placsna i xalosna*: toje onno, shtoſam u proshaſtu Nedilju govorio od Skrushenja, ukazujuchi, kako imamo skupiti naj pervo ſve grihe nashe i na verſte i na broj: i kako valja, daſe probugiujemo na xaloſt shtoſmo Boga uvridili: pak naj posli pokazaoſam kako valja ucsiniti skrushenje, s'odlukom negrishiti vishje.

Odkud, za imati vishtinu, kakobiſte dobro i podpuno, Sakramenat Pokore, po skrushenju i po Iſpovidi primili; ovo ſvitovanje poslushaite i upamtite. Pervo negoti doide dan od Iſpovidi; akoſi skoim u kavghi, illi shtogod tugie kod tebe imash, ſva ova namiri: illi akoſi u kakvoj blixnjoj prigodi grishnoj, ukloniu od tebe: pak kada doide dan od Iſpovidi, onda uſtani ranno, iz molli tvoje jutarnje mollitve, pak zafali Bogu, shtoteje doderxao do onoga dana, daſe moxesh iſpoviditi, i zazovi dar Duha ſvetoga, bar s'jednim *Ocſe nashom i z'Dravom Mariom &c.* da moxesh grihe tvoje skupiti: zatim promishljaj grihe tvoje, kakoſam jurve ucsio. Koje ſve skupivshi, probudi ſebe na xaloſt, i pokajſe shtoſi dobrotu Boxju uvridio, s'obe-

chanjem, dase vech nechiesh na grihe povratiti. Ovo ucsinivshi, idi prid Misnika, ponizno klekni, prikerstise, i reci: *Blagosovi Ocse duhovni*; a kad on blagosovi, onda reci: *Isspovidamse Bogu i tebi Ocse duhovni: Moja Isspovid jest bila &c. Onnusam nareditu pokoru izvershio. Posli toga s'ovimsam grihsima opet Boga uvridio.* Pak onda taki sam pocsmi kazivati onne grihe, kojesi skupio i na verste i na broj; a kad sve izkaxesh, onda reci: *Neznam vishje nishta, nego mollim dostoinu pokoru i odrishenje grihah.* Moxesh i skrushenje opet ponoviti. Posli toga dobro slushaj kakvichieti nauk Misnik dati, i kakvuchieti pokoru narediti: pak kadate odrishi, onda ustani i pokoru tvoju pomnjivo izvershi.

Evo N.! nauk i nacsin, po komu mogu biti Ispovidi nashe valjane. Dakle ovakose pripravljajte, ovakose skrushujte, i ovakose ispovidajte, da dostoino primite Sakramenat Pokore, i po njemu oproshtenje grihah podpuno dobiete.

Amen.

GO

GOVORENJE.

ZA NEDILJU IV. KORIZME.

Od Zadovoljshtine.

Trecha Strana, illiti dio Sakramenta Pokore, jest Zadovoljshtina: od koje hochiemose danas razgovoriti, kakonosam od pervi dviu Stranah govorio, to jest od Skrushenja i od Ispovidi: kakogodbo Skrushenje, i Ispovid jesu potribita, dase dostoino i podpuno Sakramenat Pokore moxe primiti; takoje i Zadovoljshtina potribita: buduch da po nauku gor recsenoga Sabora Triden. kolikose iziskuje Skrushenje, i Ispovid, za dobiti podpuno oproshtenje grihah po ovomu Sakramentu, tolikose iziskuje i Zadovoljshtina.

Od koje ja danas govorechi, hochiu ukazati shtoje Zadovoljshtina, i kolikonamje potribita; nebilise svaki nje prifativshi, dobio podpuno oproshtenje grihah. Poslushaite.

Zadovoljshtina jest podpuno izplachenje duga: tako, tkoje duxan 20, illi 30. illi vishje forintih, pak sve izplati; govorimo, daje zadovoljno i podpuno izplatio. Odkud govorechi od Zadovoljshtine, kojusmo duxni za grihe csiniti: jest jedno dillo pokorno tila i dushe, po komuse Bogu povoljno izplachuju kashtighe vrimenite, kojesu ostale za grihe oprostite po Sakramentu Pokore. Ova Zadovoljshtina, illiti pokora, kojusmo duxni za grihe csiniti, jest dvostruka: jednaje, koju Ispovidnik na ispo-

vi-

vidi grishniku odredi: a drugaje, koju csovik sam od svoje volje odlucsi csiniti; kakono post, moliitve, Lemozine, i ostala dobra dilla. Koja dilla, kadjih tko sam od svoje volje obere csiniti; premdasu kod Boga velike cine, i mloghese kashtighe po njima odpushtaju, kojebi grishnik morao u Purgatoriu terpiti; sasvimtim, kadbise komu na Ispovidi ova ista dilla naredila, ondabimu mlogo vechiu korist, po kriposti Sakramenta svetoga csinila i donila; buduch dase po tomu popunjuje i dovershuje Sakramenat Pokore: drugo platjase pravdi Boxjoj za duxne kashtighe: a treche izvershujese i obsluxuje zapovid Ispovidnika, kakono likara, upravitelja, i sudca, sidechega na mistu Boxjemu.

Megiuto i jedna i druga Zadovoljsbtina jestnam vehoma potribita, daju izvershujemo: jer premdase grishniku oproste grisi, zakojeseje skrushio, i od koiseje ispovidio; nishta nemanje, ostaoje duxan kashtigu podniti; illi na ovomu svitu po dillima pokornima, illi na onnomu u muka od ocsistjenja, doklemgodse tako neocsisti, da u njemu ni naj manje mache, i krivice neostane; govoribo Pismo sveto: *non intrabit in eam aliquod coinquinatum.* (*a*) Nechie unichi u onnu Varosh nebesku shtobi bilo omerljato, i omachito. Indi slidi, daje svaki grishnik duxan zadovoljiti pravdi Boxjoj za ostavljene kashtighe, nesamo po onnoj pokori, kojumu Ispovidnik naredi; nego i sam po sebi valja, da pokorna dilla izvershuje; nebilise po taj nacsin i od Purgatoria oslobodio: Lashnjeboje doisto s'jednim novcsichem dug izplatiti, nego shtono govore, koxom vrachati: to jest, lash-

(*a*) *Apocal.* c. 21. v. 27.

lashnjeje podniti pokoru, koju csovik od volje sam sebi obere; nego kojubimu Bog, po pravdi svojoj u Purgatoiu zadao. Dakle sad svaki sebe nek pokori po postu, nekse dobro mollitve prifati, nek lemozinu csini, i ostala dobra i pokorna dilla; da tako csinechi josht na ovomu svitu izplati Bogu dug od svojih grihah, pak da posli smerti nemora nishta terpiti.

Nadilje, Zadovoljshtina jest jedan plod prave pokore po skrushenju, i ispovidi ucsinite: buduch dase iz nje poznaje, jelise tko ozbilj skrushio, i jelise csisto ispovidio, indi za imati ovi plod pokore, odpotribe jest, da dilla pokorna csinimo. Na to liepo Poshtovani Hugo razloxechi, pokoru prilikuje jednomu izverstitomu stablu, koga izverstitost i csitavost zaderxajese u cvitu, listju, i plodu: gdi po cvitu razumie Skrushenje, po listju Ispovid, a po plodu illiti vochu, razumie Zadovoljshtinu po dillima pokornima ucsinitu, zato i recse, *(a)* „ kakogod jedno „ stablo premakose cvate i lista, nemoxe biti izverstito ako plo- „ da nedonese; tako na isti nacsin i pokora premakose po Skru- „ shenju, i po Ispovidi ucsini; sasvimtim nemoxe biti dobra, niti izverstita, akose takogier i Zadovoljshtina necsini, kojase ka- „ kono plod iz pokore prave ima porагiati.“ Indi za dobiti podpuno oproshtenje grihah po Sakramentu Pokore, od potribe jest, da osim Skrushenja, osim Ispovidi, da i dilla pokorna csinimo: jer kojabi *(b) korist bila pokazati ranu dushe na ispovidi, a nepriloxiti melem, dase izlicsi.*

Alli sad mloghi, nesamo da neche od volje koja dilla pokorna csiniti; negoimje moxe biti teshka, i merska i onna po-

kora.

(a) *Hugo Card.* (b) *S. Aug.*

kora, kojuim Iſpovidnik njiov naredi. A shtobi csinili, daimſe naregiuje pokora, kakonoſeje ſtarim Kerſtjanom naregivala? koiſu ſamo za jedan ſmertni grih, morali niki za dvaeſt danah, za 40. danah, za dvi godine, za 5. za 7. za 12. godinah, i do ſmerti nareditu pokoru csiniti: i akoſu shtogod imali, moraliſu uvik lemozinu davati; moraliſu ſveta miſta pishice pohoditi illiuv ik do ſmerti, illi posli mlogoga putovanja, moraliſuſe u Manaſtir zatvoriti, i ondi do ſmerti oshtru pokoru csiniti. (Hic uberius Canones pœnitentiales poſſunt proponi.)

Csujeshli ovo o grishnicse! a kolikaſe ſada pokora naregiuje? ſamo nikoliko Ocſe nasha i z'Dravi Maria, pak josht i ovaſe teshka vidi! Ja neznam kakochieſe ſadashnji Iſpovidnici izgovoriti prid Bogom, shto tako malane pokore naregiuju. Megiuto, kakoſe oni izgovorili da izgovorili; vi neuzdajteſe ſamo u onnu pokoru, kojuvam Iſpovidnici odrede; nego i ſami vami zadajite pokoru za proshaſte grihe, a od doshaſti paziteſe; nebili tako zadovoljili pravdi Boxjoj, i podpuno oproshtenje grihah zadobili.

I ovoſu onna, kojaſam hotio govoriti od Sakramenta Pokore, pokazujuchi, u csemuſe zaderxaje njegova izverſtitoſt i csitavoſt, dabi ſvaki primivshiga valjano, podpuno oproshtenje grihah po njemu mogao dobiti. Znam, daſe nika vide mucsna, teshka i trudna od koiſam govorio: Alli shtochiemo Bratjo moja! nemoxemoſe drugojacsje pomochi, nego po pravoj pokori; buduch daſmo u veliku neſrichu i zlo upali, kadaſmo ſagrishili: jerboſmo uvridili Boga, izgubiliſmo nebo, i zasluxiliſmo pakao. Dakle valja da xalimo, shtoſmo Boga uvridili, valja daſe tucſe-

mo

mo u perſá, valja da cſiſto iſpovidimo ſve grihe nashe, i valja da doſtoinu pokoru ucſinemo; nebiliſe oslobodili ſuxanſtva paklenoga, i nebiliſe z'Bogom pomirili, dabi nas opet u ſvoju milloſt primio: kakochie nas i primiti, akoſe ovako pokorno njemu obratimo, indi obratimoſe pravo k'Bogu, a Bogchieſe k'nami obratiti. Amen.

GOVORENJE

ZA NEDILJU V. KORIZME.

Od Pricſeſtjenja.

Kakogodſam u tri proshaſte Nedilje, od Sakramenta Pokore govorio, ucſechi: kako valja skupiti grihe i na verſte i na broj: kako valja ſebe probuditi na xaloſt: kakoſe valja skrushiti s'obechanjem negrishiti vishje: kakoſe valja iſpoviditi; i kako valja nareditu pokoru pomnjivo izvershiti, i druga pokorna dilla od volje cſiniti: tako danas upravljam govorenje od *Pricſeſtjenja*: dabiſe ſvaki dobro i pomnjivo pripravio, kakochieſe doſtoino pricſeſtiti; buduch da kolikaje duxnoſt, daſe doſtoini ucſinemo Sakramenta Pokore; tolikaje duxnoſt, daſe i priſvetoga Sakramenta Otara doſtoini ucſinemo.

— Alli N.! znateli vi shtoje Pricſeſtje? Pricſeſtje, jeſt primanje Priſvetoga Sakramenta Tila i Kervi Iſukerſtove, u Oſtii po Miſniku poſvetitoj, u kojoiſe zaderxaje Goſp. Iſukerſt xivi Bog,

xivi csovik &c. Doisto toje mlogo, i toje velik Sakramenat! istina jest, dasu i drughi veliki Sakramenti; jerbo po njima veliko dobro primamo: kakono, po Kershtenju peremose od griha Istocsnoga: po Sakramentu Krizme, potvergiujemose u viri svetoj: po Sakramentu Pokore odrishujemose od grihah: po Sakramentu Pomazanja pokripljujemose protiva poslidnjemu napastovanju diavaoskomu &c. po Sakramentu Reda, posvetjujuse Misnici: a po Sakramentu Xenidbe, blagosivajuse Zarucsnik i Zarucsnica, da brime svoje lashnje mogu nositi. Alli shto? u ovima Sakramentima, zaderxajuse samo ove recsene millosti Boxje, koje mi po njima primamo: u Prisvetomu pak Sakramentu Tila, i Kervi Isukerstove, pod oblicsjem Kruva i Vina, zaderxajese Isti Sin Boxji, i njega svega, kakvie u Boxanstvu i Csovicsanstvu, za ranu, i pitje dushe nashe primamo.

Shta rad, primajuchi navlastito sadashnjih danah, ovi priveliki i prisveti Sakramenat Tila Isukerstova, odrediosam danas ukazati, kolikase priprava u nami iziskuje, daga dostoino primamo. &c.

Koigodbi dobro promislio, i razumio s'jedne strane svetinju, dostojanstvo i velicsanstvo, ovoga prisvetoga Sakramenta Tila Isukerstova: a z'drughe strane dabi promotrio svoje stanje i svoju nevridnost; mislim i sudim: da ni jedan, naj svetji, bise smio usuditi, daga u sebe primi. Sveti Petar, Sveti Pavao, Sveti Otac Franceshko i ostali sveti, koi jurve lice Boxje uxivaju; dabise mogli upitati, jesuli oni po sebi dostoini, primiti ovi prisveti Sakramenat? sudim, dabi odgovorili, da nisu dostoini po sebi toga, nego po samoj dobroti i millosergiu Boxjemu. Na dilje:

lje: Angeli isti, koi nigda nisu Boga uvridili reklibi, da po svojoj vridnosti nisu toga dostoini. Shto vishje? Ista Pricsista Divica Maria: koja, premdaje neoskvernjena Divica bila i u Zacsetju svomu, i posli Zacsetja: i premdaje obrata jurve bila za Mater Boxju; sasvimtim, kadjoj po Angelu bi navishteno, dachie Sina Boxjega, csovikom u utrobi svojoj, po kriposti Duha svetoga zacseti i poroditi, onda nie pomislila, daje onna toga dostoina, nego ponizno recse: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.* (a) Evo sluxbenica gospodnja, budi meni po ricsi tvojoj. Kano rekavshi: Ja nisam dostoina, Boxe, da primim Sina tvoga u utrobu moju, alli kad ti hochiesh, nek bude volja tvoja: znalaboje Pricsista Divica dobro, koliku svetinju i velicsanstvo Sin Boxji sobom donosi.

Sad shto mi od nas sudimo N.? hochiemoli mi smiti pristupiti k'ovomu prisvetomu Sakramentu? i hochiemoli mi smiti Sina Boxjega u nas primiti? doisto promishljajuchi nashu nevridnost &c. nebise smili na to usuditi. Alli jerje ovo Isukerstova i Cerkvena zapovid: zato duxnismo pristupiti k'ovomu Sakramentu i primitiga. Gosp. Isukerst zapovidi po svetomu Ivanu, kad ovako recse (b) *Nisi manducaveritis carnem filii hominis, et biberitis ejus sangvinem, non habebitis vitam in vobis.* Ako neuzblagujete tilo Sina Csovicsanskoga, i Kerv njegovu neuzpiete, nechiete imati xivot u vami. Sveta pak Matti Cerkva xelechi izpuniti ovu Isukerstovu Zapovid, pod veliku kashtigu naregiuje, navlastito u jednomu Saboru Rimskomu, da (c) „ svaki Kerstjanin barem jedan

(a) *Luc.* 1. 38. (b) *Joan.* 6. 54. (c) *Later. IV.*

„ dan put u godini danah, imaſe virno iſpovidititi, prid ſvoim vla-
„ ſtitim Miſnikom, illiti Paſtirom: i nareditu pokoru izvershiti,
„ i okolo Uskerſa poboxno primiti Sakramenat Tila Iſukerſtova:
„ akobi Miſnik doſudio, i dopuſtio: drugojacsje, koi nebi ova
„ obsluxio, damuſe zabrani u Cerkvu unilaziti, a kadbi umro,
„ daſe neukopa Kerſtjanskim nacsinom.“

Bivshi dakle mi duxni, da primamo ovi priſveti Sakramenat Tila Iſukerſtova, slidi i ovo, daſe pripravljamo, kolikogodje moguche, kakochiemoga doſtoino primiti. Ova pak priprava dvoſtruka ima biti. Jedna nutarnja, a druga izvanska. Nutarnja biva u dushi, a izvanska u tilu. Daſe tko u dushi pripravi, od potribe jeſt naj pervo, daje ſa ſvakim u miru: illi ako ima tugiu ſtvar kod ſebe, nekju povrati, i drughi zaderxani dug nek izplati; pak onda nekſe csiſto, i pravo iſpovidi, da nikakva griha, navlaſtito ſmertnoga u ſebi neoſitja. Posli toga, kada doide jurve vrime, da primi ovi Sakramenat, onda nek probudi u ſebi viru prama njemu, na priliku govorechi: „ O Spaſi-
„ telju moj, ja virujem temeljito, daſi u ovomu Sakramentu O-
„ tara, zajedno z'Boxanſtvom i Csovicsanſtvom, xivi Bog, i xi-
„ vi csovik.“ *Zatim* nek promisli, kolikochie velicsanſtvo u ſebe primiti: to jeſt, nek promisli, dachie u ſebe primiti Sina Boxjega, koi je od vika s'Otcem, i z'Duhom ſvetim jednak, koije Bog, i csovik zajedno &c.

Koja dok ovako promishlja, nekſe ſpomene daje grishnik, i daje jedno nishto, pak ponizno nek recſe: (a) *Domine, non ſum dignus, ut intres ſub tectum meum.* Goſpodine, niſam doſtojan, da

(a) *Matt.* 8. 8.

da ti doidesh pod krov moj, nego ſamo reci ricsju, i ozdravitiche dusha moja. „ Alli, jerbo ti Spaſitelju moj hochiesh, da „ kmeni milloſtivo doidesh, zato dragovoljno xelimte primiti.“ Kada pak koi primi ovi priſveti Sakramenat, onda nek promisli toliko Boxje dobrocſinſtvo, a ſvoju nevridnoſt, pak nek zafali govorechi: „ Zafaljujemti Spaſitelju moj, daſi hotio mene ne„ vridnoga pohoditi, i ſirotu dushu moju s'tobom iſtim naraniti „ i napoiti: dajmi milloſt, daſe vech nikada s'tobom po grihu „ neraſtavim &c.“

Izvanskim pak nacſinom, illiti u tilu, daſe ſvaki doſtoino pripravi, na ovo ima paziti: daje pocſeshljan, umiven, i u cſiſto obucſen po ſvomu ſtanju. Kada doide na miſto, gdiſe prima Sakramenat, nek klekne, i ruke sklopi &c. Naj posli nek ne ide odma iz Cerkve, nego nek zafali Bogu, i nekſe pomolli, kakoſam gorri rekao.

Dakle N.! ovakoſe pripravljaite, i ovako naſtojte, daſe moxete doſtoino pricſeſtiti Sakramentom Otara ſvetoga; recſebo S. Pavao (a) *Quicunque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indigne: reus erit corporis et ſangvinis Domini.* Koi nedoſtoino blaguje ovi priſveti Sakramenat, na izgubljenje, i odſugienje blaguje. Indi da ſvaki moxe doſtoino blagovati, (b) nek naj pervo ſebe iſtoga izkusha, i izpita, jeli brez griha ſmertnoga, pak poznavshi, da neima nikakva griha na ſebi, onda nek priſtupi blagovati Tilo Iſuſovo: i takochiemu biti na vicsnje ſpaſenje. Amen.

GO-

(a) 1. Cor. c. 11. v. 27. (b) *Ibid. Cor.*

GOVORENJE.

ZA NEDILJU USKERSNUTJA GOSPODINOVA.

Jesum quæritis Nazarenum, crucifixum: surrexit. Marci 16. 6.

Isusa traxite Nazaranina propetoga: ustaoje.

Velik dan, veseo dan, radostan dan, dan svet, dan blaxenjestnam osvanio N.! u koji veseli shtujemo prislavno od mertvih Uskersnutje Sina Boxjega, Odkupitelja nashega: kada on posli trideset i tri godine vrimenitog xivljenja svoga, posli tolikog truda i muke, posli smerti i pokopanja svoga: nadan danashnji s'velikom slavom i svitlostju ustade od mertvih, i opet pocse xiviti; kako navisti Angeo onima, koiga u grobu mertva traxishe, govorechi: *Isusa traxite Nazaranina propetoga: ustaoje, nie ovdi.* Ovoje onni dan priblaxeni, koga vech od mlogo stotina vikovah svelikim uzdisanjem ljudi csekashe, i xelishe; a diavli vehomase strashishe: ljudiga xelishe; jerbose uffashe, dachiese od smerti vicsnje, i suxanstva paklenoga izbaviti, i osloboditi: a diavlise strashishe; jerbose bojashe, shtochie sillu i oblast sverha ljudih izgubiti, i nje kakono suxnje svoje morat izpustiti. I sasvimtim, csegase diavli bojashe, u onno i upadoshe: a csemuse mi ljudi uffasmo, i shto xelismo, onno i dobismo: jer evo Spasitelj i Odkupitelj nash, ustavshi danas slavno od mertvih, pokva-

kvari nashu vikovicsnju ſmert: nadvlada ſillu i oblaſt diavaosku: oslobodi nas iz ſuxanſtva paklenoga: primi nas u milloſt ſvoju: upiſa nas za bashtenike Kraljevſtva nebeskoga: i dade nam viru i uffanje, dachiemo i mi jedan put ovako slavno uskerſnuti i oxiviti, i posli uvik slavu njegovu uxivati.

Liepoje ovo, i neizkazano dobro N.! kojenamje Spaſitelj nash na dan danashnji, po ſvomu slavnomu Uskerſnutju zasluxio, i dao uffanje, dachiemo i mi ovako slavno uskerſnuti.

Alli daſe obiſtini ovo nashe uffanje od uskerſnutja u tilu; od potribe jeſt, daſe uskriſujemo ſada u dushi: to jeſt, da uſtajemo od grihah, i daſe oxivljujemo u milloſti Boxjoj; a daſe vech nepovratjamo na grihe. Od koga uskerſnutja dushevnoga odrediosam danas govoriti; nebili ſvaki uſtao od grihah, i vishje nepovratioſe na nje. Poslushaite.

Govorechi danas ja od dushevnoga uskerſnutja, dabi ſvaki u dushi oxivio: nemislite, daje dusha nasha umerla, tako, daje moxe neſtat; buduch daje ovo cslanak Vire ſvete, daje nasha dusha neumerla; nego razumijte ovako: da, kadgod tko ucſine grih ſmertni, onda izgubi Boga, i milloſt Boxju: odkud dusha neimajuchi Boga, ni milloſti njegove, tolikogaje zla dopala, kolikaje ſmert; buduch da kolikoje zlo tilu, shto dushu izpuſti, tolikoje, i josht mlogo vechie zlo, kada dusha po grihu Boga izpuſti, i iz milloſti njegove izpade; ondabo poſtane ſuxan pakleni: a kudachie gorja ſmert, i veche zlo? nego kad tko poſtane ſuxan pakleni? kada pak dusha uſtane i oslobodiſe od grihah, povratiſe opet u milloſt Boxju; i tako opet oxivi: jer milloſt Boxja jeſt xivot dushe.

Alli

Alli po koibi nacsin mogla jedna dusha ustati od grihah, i povratitise u milloſt Boxju dabi oxivila? doiſto ne drugojacsje, nego po pravoj pokori, po sacsuvanju i bixanju od grihah, i po dobrima dillima. Sudim i uffamse: daſte jurve ovako uſtali od griha po ſvetoj Iſpovidi, ovih proshaſtih pokornih danah; i daſteſe povratili opet u milloſt Boxju, i takoſte oxivili u dushi vashoj. Sad indi za uzderxati ovi duhovni xivot nash, od potribe jeſt, daſe u napridak csuvamo od grihah, i grishnih prigodah: pak ktomu valja, da pokorna dilla csinimo i kripoſti ſvete izvershujemo; a toje onno, na shtonas ponukuje S. Pavao govorechi (a) *Ut quomodo Chriſtus ſurrexit a mortuis per gloriam Patris, ita et nos in novitate vitæ ambulemus.* Da kakogodje Iſukerſt uſtao od mertvih po slavi Otca (ſvoga,) tako i mi u ponovljenju xivota hoddimo: to jeſt pazimoſe od grihah i csinimo dobra dilla. Pak opet veli S. Pavao (b) *Chriſtus reſurgens ex mortuis jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur.* Iſukerſt uſtavshi od mertvih vech neumira, ſmert njemu vishje negoſpodari. Po tomu hotiuchi nas opomeniti: da kakogod Goſp. Iſukerſt uſtavshi od mertvih, vishje nie podloxan ſmerti; tako da i mi uſtavshi od grihah, vech nepovratjamoſe na nje. O! kolikobi liepo bilo, kadbi jedan pſovacs, bludnik, kradljivac i oſtali grishnici iſpovidili ove ſvoje grihe; i vishje nepovratiliſe na nje.

Na koje sacsuvanje od grihah, dabiſe ſvaki mogao ganiti; nek promisli i promotri, koliko zlo i shtetu uzrokuje povratjenje na grihe. Evo: vechma csovik uvridi Boga, kadaſe povrati na grihe, nego shtogaje pervi put uvridio; jerbo po tomu

po-

(a) *Rom.* 6. 4. (b) *Ibid.* v. 9.

pokazuje ocſitu nezafalnoſt ſvoju prama Bogu, shtomuje tolika dobrocſinſtva dao, i u milloſt ſvoju primio. Znamo pak, daje nezafalnoſt i kod nas ljudih ruxna i merska, indie kod Boga josht ruxnia. Akoje velik grih i nezafalnoſt; kakono i jeſt, shto cſovik posli Kershtenja ſamo jedan put upade u kakvi grih: dakle mlogo vecha jeſt nezafalnoſt, shtoſe povratja na grihe posli tolikih Iſpovidi, i posli kakoje blagovao i primio Tilo i Kerv Iſukerſtovu: zato i tuxiſe Bog u knjighi Piſama govorechi: (a) „ Si inimicus meus maledixiſſet mihi, ſuſtinuiſſem utique. „ Tu vero homo unanimis, et notus meus, qui ſimul mecum „ dulces capiebas cibos.“ Damie neprietelj moj to ucſinio, podniobi zaiſto: alli bash ti cſovicſe mene uvridi, koiſi druxbenik moj, i poznanik moj, koiſi ſamnom slatke jecxeke blagovao.

Na dilje: dabiſe jedan Voivoda od ſvoje volje pridao ſvomu neprietelju, kogaje jurve toliko puta pridobio i nadvladao; doiſto tobi bila velika ſramota, zlocha, i nevirnoſt ovoga Voivode prama ſvomu kralju: shta rad mogaobiſe po ſvakoj pravdi oshtro kashtigovati. Sada promislite, koliku kashtigu zasluxi onni, koiſe povratja na grihe, i opet od volje pridajeſe u ſuxanſtvo diavaosko, iz kogaſeje po Sakramentu Pokore, bio izbavio i oslobodio? doiſto ovi ovakvi, zasluxi iſte kashtighe vikovicsnje, kadaſe posli pokore opet povratja na grihe: jerbo onda po ſvojoj nezafalnoſti i nevirnoſti vehoma uvrigiuje Boga, koigaje toliko puta u milloſt ſvoju primio, i ſobom Iſtim naranio i napoio. Naj

(a) Pſal. 54. v. 13. 14. 15.

Naj posli: akoje poghibljivo, shtofe csovik jedan i drughi put povrati na grihe; shtochie indi biti onda, kadafe tko desfet, dvadeset, i sto puta povrati na iste grihe? illi koi priko svega xivota svoga u jednima grisima pribiva? doisto ovije ovakvi u jednoj naj blixnoj poghibili od vicsnjega izgubljenja. Kadabose tko povratja na grihe, onda *jedno* uzme nauk i zao obicsaj grishiti, koga neche moch lasno ostaviti. *Drugo:* ukratjujumuse boxje millosti, po koimabise mogao sacsuvati od grihah. *Treche:* diavao pakleni dobiva vechu oblast i sloboshtinu sverhu takvoga grishnika, daga na svakojake grihe lashnje moxe navesti. *Csetverto:* shtoje gorje; povratjenja na grihe, uzrokuju otverdnutje serca, i na poslidku nepokornost. Jer doisto, koiseje priko svega xivota, na iste grihe povratjao, i nevaljale Ispovidi csinio; kakochiemu poslidnja Ispovid valjana biti? i koise nie priko svega xivota svoga, dobro skrushivao za grihe, i obechavao dase neche na grihe povratiti: kakochiese na csas smerti moch pravo skrushiti i obechati? illi koiseje priko svega xivota svoga ispovidao brez dobre priprave i odluke; zarchiese na csas smerti boljma moch pripraviti? mucsno doisto: koigodbose shali i podsmiaje s'millostima Boxjima za xivota, i dokje zdrav; s'onnimchiese i Bog na sverhi xivota podsmiavati i rugati, kako recse Duh sveti u knjighi Piricsja, govorechi: (a) *Ego quoque in interitu vestro ridebo.* I jachiuse u izgubljenju vashemu smiati.

Moxe biti, dase takvi grishnik uzda u millosergie boxje; i zato nemari shtose povratja na grihe, kano rekavshi: velikoje millosergie boxje, onchie grishniku sve, i svaki put naj veche gri-

(a) *Prov.* 1. 26.

grihe oproſtiti. Alli ovo imamo znati, da kolikoje millosergie boxje, tolikaje i pravda njegova: odkud kakogodje po millosergiu pripravan, ſve oproſtiti grihe, pokornomu grishniku; tako nepokornomu, po pravdi ſvojoj, pritiſe velikima kashtigama. Onni pak ſvaki, koiſe brez ſvakoga opreza povratja na grihe; nepokazuje ſvoju pokornoſt, niti pobolshanje, indi ovakvi zaludu-ſe uffa u millosergie boxje, doklemgodje u ovakvomu ergiavomu ſtanju: jer premdaje Bog obechao oproshtenje grihah onnomu, koiſe pokori, i oſtavi ſvoje grihe; ſaſvimtim *(a)* ni jednomu nie obechao, dachie imat vrime, za ucſiniti doſtoinu pokoru.

Dakle N.! kojigodſteſe po pravoj pokori obratili Bogu, uffaiteſe, dachiete dobiti oproshtenje grihah: alli paziteſe u napridak, i nemojteſe vech na nje povratjati, bojechiſe, da vas Bog ſaſvim neodbaci, i da nechete imati drughi put vrime, daſe moxete za grihe pokoriti. Sad indi hoddimo i xivimo u ponovljenju xivota, cſuvajuchiſe od grihah, i pokoru za proshaſte cſinechi: da tako uſtavshi ſada od grihah, moxemoſe uffati, dachiemo jedan put i mi, slavno u tilu uskerſnuti i oxiviti na priliku Iſukerſtovu, i slavu njegovu uvik uxivati. Amen.

(a) *S. Aug.*

GOVORENJE.

ZA NEDILJU I. PO USKERSU.

Et dixit eis: pax vobis. Joan. 20. *v.* 19.

I recse njima: mir vami.

Mir jest jedno tiho, dobrovoljno i blaxeno xivljenje, po komu tko slobodno, i pouzdano xivi. Shto dvostrukim nacsinom moxe biti: jedan put naravnim, a drughi put duhovnim nacsinom. *Naravnim* nacsinom onda svaki dobrovoljno i blaxeno xivi, kada u tilu svomu csitavo zdravje imade; kad u svemu imanju svomu nikakvu parnicu neterpi; i kad nikakvo progonstvo od neprieteljah nepodnosi, nego sasvim u pokoju pribiva. *Duhovnim* pak nacsinom, onni dobrovoljno i blaxeno xivi, koi izverstitu i kriposnu dushu imade, tako, daga svieſt njegova ni u csemu nekrivi niti parbi: a tobi bilo onda, kad tko nikakva griha u sebi nebi ositjao, i kadbi sva prignutja, i pohotenja svoja, pravomu razlogu podloxna imao, i po njemu vazda upravita bila: i sverhu toga, kadbi ovakvi pravoga Boga poznavo, u njega virovao, u njegase uffao, i njega, sverhu svega ljubio; i kadbi po Zakonu Boxjemu pravo xivio, obsluxujuchi njegove Zapovidi, i dobra dilla csinechi. S'jednom ricsju, onnibi pravi mir, i blaxen xivot, josht na ovomu svitu imao, koibi po pravicsnosti xivio.

Od-

Odkud i Gosp. Isukerst, kad po danashnjemu Evangelju, unigie k'Ucsenikom svoim, i stavshi u srid njih recse: *Mir vami*, imamo razumiti, daimje ovakvi mir navistio i priporucsio, koise po pravicsnosti dobiva: ovoboje istiniti, dobrovoljni i stalni mir. Shta rad i jasam odlucsio danas govoriti od ovoga mira, koise po pravicsnosti dobiva; dabi svaki nastojao kakochiega dobiti. Poslushaite.

Govorechi ja danas od mira, znam i sudim, daje svakomu drago ovakvo govorenje: jerbo svaki xeli mir imati, i svaki drugomu mir priporucsuje. (a) Upitajmo veli S. Augustin, sve ljude, hocheteli mir? svichie u jedan glas odgovoriti: xelimo, ljubimo i hochemo mir.

Alli kakvi ovo ima biti mir, daga mi svi ovako xelimo i nastojimo imati? doisto ovi mir takvi ima biti, koji csovika csini mirna i dobrovoljna u dushi, u sviesti i u sercu svomu. Ovakvi pak mir, koi csovika csini mirna i dobrovoljna u dushi, u sviesti i u sercu njegovomu, po pravicsnosti imase traxiti: (b) jerbo mir i pravda jesu dva priatelja, veli S. Augustin sverhu Pisme Davidove 84. gdi govori: *Pravda i mir poljubilise jesu*. Ako indi, veli sveti Aug. prieteljicu mira neuzmilujesh, neche ni tebe mir ljubiti, nitiche doiti ktebi. Prieteljica Mira jest pravda, koja csovika upravlja na dobro i sveto xivljenje: da po tomu bude miran u sviesti i u sercu svomu; koibo dobro i sveto xivi, onnise csisti od grihah, Zakon obsluxuje, i dobra dilla i kriposti svete izvershuje: a koi ova csini, onni doisto pravedan postaje; i tako istiniti i pravi mir dostane, po komu csovik miran

(a) *S. Aug.* (b) *S. Aug. in Ps.* 84.

ran i pokojan u dushi ſvojoj biva: dakle naſtoimo pravedni biti, da i mir iſtiniti moxemo dobiti.

Liepobi bilo, kad tko nebi imao grixu u dushi ſvojoj, porad kakvih grihah, nitibi terpio pobunu pohotenjah i prignutjah ſvojih: a evo dobri i pravedni xivot, ova ſobom donoſi; jer koji dobro i pravedno xivi, paziſe od grihah, i ſva ſvoja prignutja i pohotenja, upravlja po razlogu, i po Zakonu boxjemu; i tako poſtaje slobodan i pouzdan i prid Bogom, i prid ljudma: a bivshi ovako slobodan i pouzdan, vazda u naj. boljemu miru hoddi i pribiva, i vazdaje veſeo i dobrovoljan: shtoje bolje i vridnie cſoviku, nego ſve bogaſtvo i doſtojanſtvo ſvita ovoga. Jer koi u ſebi nie miran i dobrovoljan, onnomu ni iſto bogaſtvo i doſtojanſtvo mir, i dobrovoljnoſt nemogu dati: a koije u ſebi miran i dobrovoljan, onnoga ni ſve doſade, nevolje, progonſtva i protivshtine izvanske, nemogu uzbuniti, niti uznemiriti. Ovu iſtinu poznati moxemo u dillih Aposhtolskih, gdiſe shtie, da kadaſe Aposhtoli, od cſifuta progonishe, shtoſu Iſukerſta pripovidali, i porad toga shibani bishe, ſpritnjom, da od toga Imena vishje neimaju govoriti, onda Aposhtoli (a). *Ibant gaudentes a conſpectu concilii, quoniam digni habiti ſunt pro nomine Jeſu contumeliam pati.* Odoshe radujuchiſe iz prid Sabora, jerboſuſe doſtoini nashli za Ime Iſuſovo progonſtvo terpiti. Tako i ſvi Mucſenici ſveti jeſuſe radovali i veſelili, kadaſu progonſtva, muke i ſmert podnashali; jerboſu oni ova, za veche dobro procinjivali, nego ſve blago i doſtojanſtvo ſvita ovoga: znaliboſu oni dobro, da ſtanje i xivot njiov na dobromu bishe putu, kada ova

za

(a) *Act.* 5. 41.

za zakon i ljubav boxju terpishe: zato i'ſva progonſtva i muke niſuji mogle uznemiriti; buduch daſu u ſebi mirni i dobrovoljni, porad pravicsnoſti bili. A toje onno, shto recſe Duh ſveti: *(a) Omnes dies pauperis, mali: ſecura mens quaſi juge convivium.* Sviſu dnevi ſiromah zli i teshki: alli slobodna dusha i pouzdana ſvieſt, jeſt kakono jedno vazdashnje i pirno veſelje.

Dakle dushe bogoljubne! kojegod xelite mir u dushi, u ſvieſti, i u ſercu vashemu imati; pravdu ljubite, i u pravicsnoſti xivite: paziteſe od grihah, od koiſte ovih danah oproſtiti: neraſpuſtjaite prignutja i pohotenja vasha opet na holoſt, na lakomoſt, na bludnoſt, na proxderloſt i na oſtale zlochie i opacſine: probugiujte ſami ſebe na dobra dilla i kripoſti ſvete; kojevamſe od Pripovidaocah boxjih cſeſto priporucſuju: s'jednom ricsju, ljubite Zakon boxji i po njemu pravo xivite; i ondachiete iſtiniti mir imati, recſebo David: *(b) Pax multa diligentibus legem tuam.* Mir veliki onima, koi ljube Zakon tvoj Boxe. Koibo zakon boxji ljube, oniga i obsluxuju; a koi zakon obsluxuju, oni pravedni poſtaju: a koiſu pravedni, oni pravi mir dobivaju, kogavam xelim i priporucſujem. Amen.

G O-

(a) Prov. 15. 15. (b) Pſ. 118.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU II. PO USKERSU.

Ego ſum paſtor bonus, et cognoſco oves meas, et cognoſcunt me meæ. Joan. 10. 14.

Ja jeſam paſtir dobri, i poznajem ovce moje, i poznaju mene moje.

Iz valjanoſti i dobrote paſtira, poznajeſe valjanoſt i dobrota ovacah: a iz valjanoſti i dobrote ovacah, poznajeſe dobrota i valjanoſt paſtira. Gledaimo mi jedno ſtado ovacah: koje, akoje zdravo, akoſu ſve ovce cſiſte, debele, i ſvaka ovca ako ima po dvoje, illi naj manje po jedno Janje: i kadbi mi vidili, kako ove ovce, glas slishaju ſvoga paſtira, za njim hodde i knjemu priterkuju: doiſto ondabi mi rekli i dobro ſudili, da ove ovce imadu dobroga, i vridnoga paſtira. A takogier kadbi opet vidili jednog paſtira, daje uſtalica, koi ovce ſvoje ranno na ugodne i zdrave pashe izvagia, a kaſno u ovcſarnicu dovagia, kod njih ſpava i dobre pſe imade, koi po ſvu noch, okolo ſtada ſtraxe: ondabi mi ſudili, da ovakvoga paſtira, imadu biti ovce valjane, dobre, zdrave, debele plodne, poslushne, i u ſvemu uredne.

Shta

Shta rad, i Sin Boxji Gosp. Isukerst, doshavshi na ovi svit, i ucsinivshise csovik za spasenje sviu kolicih, hoti ovakvoga dobroga pastira ime na sebi nositi; a puk svoj pravovirni ovcami nazvati govorechi: *Ja jesam pastir dobri, i poznajem ovce moje, i poznaju mene moje.* Davshi po tomu razumiti pervo: da On imade veliku brigu, xelju i pomnju za spasenje svega naroda csovicsanskoga. Drugo, imajuchi On ovoliku brigu i nastojanje sverhu spasenja ljudckoga; hotioje da i ostali svi Pastiri duhovni, imadu istu brigu i nastojanje sverhu spasenja puka njegovoga. I u isto vrime hotioje Isukerst svima pucima ponukovanje i opomenu dati, dabi svaki puk, svoga vlastitoga Pastira poznavao, njega slushao, i njemu podloxan bio u svima, kojasu za spasenje njegovo. Poslushaite.

Za poznati veliku brigu, xelju i nastojanje Spasitelja nashega, koje imade porad spasenja csovicsanskoga; spomenimose tolikih i neizbroenih Boxjih dillovanjah, kojaje u staromu samo zakonu za spasenje nashe dillovao &c. a takogier promotrimo, kako u sadashnjemu novomu Zakonu, od sviuh stranah, ovu brigu, xelju i nastojanje porad spasenja nashega, pridobri Pastir jest pokazao, i sada pokazuje, i pokazivatiche thia do sverhe svita, dabise svi narodi spasili. Nebiashebo zadovoljan ovi veliki Pastir, shtoje u staro vrime ljudma po Prorocima i Angelima govorio, i svoje nauke izdavao; nego naj posli ucsinise csovikom, i sobom istim pocse megiu ljudma pribivati, daim iz svojih vlastitih usta boxanstvenih put spasenja pokaxe, i nauke svoje spasonosne izdade; i to, nesamo ricsju, nego i dillom: jer akoje na mollitvu opominjao, Onje vazda na mollitvi bio: akoje

post i pedipsavanje priporucsivao, Onje sam postio i uvik trizan bio: akoje od millosergia pripovidao, Onje vazda milloserdan bio, i svuda prolazechi, svimaje dobro csinio; kadje slipe, gluve, nime, rome, kljaste, gubave i ostale bolesnike ozdravlao; kadje s'mallima krusima mlogo hiljadah ljudih naranio; kadje mertve uskrisivao, i ostala csudesa, za pomoch i veselje ljudcko csinio. Nitie ovdi sverha, negoseje josht priteshkima mukama i smerti za nas podloxio, i kakono pridobri pastir, sebe za ranu i pitje nami jest ostavio. I naj posli, hotiuchi poiti s'ovoga svita k'Otcu svomu nebeskomu, ostavio jest na misto svoje, Aposhtole svete, i ostale Ucsenike svoje, da oni bdiu i straxe sverhu stada njegovoga: a posli ovih, evo, na misto Aposhtolah, postaju Priposhtovani nashi Biskupi: a na misto Ucsenikah, shaljuse ostali Misnici po Xupah, da oni vladaju i upravljaju puk pravovirni, i damu obilate pashe pokaxu, i ranu duhovnu podadu.

Koja sva, ako dobro promotrimo, i promislimo, poznatichemo istinito, veliku brigu, xelju i nastojanje Sina Boxjega, koje imadde, i imatiche do sverhe svita porad spasenja nashega; zarad koje brighe i nastojanja, vridno i dostoino jest, dase nazove *Dobri Pastir*. I ovo jest onni naj vechi uzrok, porad koga svi narodi, imalibi k'ovomu dobromu i brixljivomu Pastiru potechi, i njegovoise Upravi i Gospodarstvu podloxiti: ni jedanbose drughi Pastir, ni Gospodar svoim podloxnikom tako nepodaje, kakonose on nami pridaje.

I kakogod nash pridobri Pastir Gosp. Isukerst imade veliku brigu i pomnju sverhu ovacah svojih; to jest sverhu puka Ker-

stjan-

ſtjanskoga, dabiſe ſvi ſpaſili: tako hoche, da i ſvi oſtali Namiſnici njegovi, koiſu ſtaviti Paſtiri puka njegovoga, budu dobri takogier paſtiri; to jeſt, da imadu veliku brigu i naſtojanje porad ſpaſenja puka onnoga, koijimje u ruke pridat, kako recſe S. Ivan: *(a) In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille animam ſuam pro nobis poſuit, et nos debemus pro fratribus animas ponere.* U ovomuſmo poznali ljubav Boxju, shtoje On dushu i xivot ſvoj za nas ſtavio i dao, indi i mi moramo za bratju dushe, i xivot nash ſtaviti. Onje xelio i naſtojao, dabiſe ſvi mi ſpaſili, indi i mi moramo naſtojati, dabiſe ſvi takogier ſpaſili. Onje za nas vlaſtiti xivot ſvoj dao, da nas odkupi od ſuxanſtva paklenoga, dakle i ſadashnji Paſtiri, akobi potriba bila, puku sluxiti do izgubljenja xivota vrimenitoga, moraju sluxiti, i xivot ſvoj za dushevno puka ſpaſenje poloxiti; recſebo iſti Vojvoda ſvih Paſtirah po S. Ivanu: *(b) Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita et vos faciatis.* Izgled daoſam vami, da kakogodſam ja csinio, tako i vi csinite.

Vidite N.! kolikoje brime, i kolikaje briga i duxnoſt duhovnih Paſtira nashih! da moraju dan noch, puku ſvomu sluxiti u ſvakoj duhovnoj potribi njiovoj: moraju pripovidati i rics Boxju u ſerca nasha ſtati; skoim pripovidanjem moraju zlochie karati, a kripoſti priporucſivati; i to ne izalegiah, nego bash u ocſi ſvakomu cſoviku iſtinu kazati; bio on ſiroma, bio bogat: bio on cſovik proſti, bio plemenitog roda, i koga velikoga ſtanja; ſvakomuje duxan Paſtir u obraz ricsma udariti, daga od zlo-

(a) 1. Joan. 3. 16. (b) Joan. 13. 15.

zlochie njegove odvrati, a na kripofti fvete prigne i nagovori. Jeli to lafno? doifto nie. Na dilje, jedan duhovni Paftir mora bolefnikom fvakojakim sluxiti, i nje na dobru fmert upraviti. Jedan Paftir duhovni, mora Sakramente fvete virno puku fvomu razdiljivati; navlaftito Sakramente Kershtenja, Pokore, Tila i Kervi Ifukerftove, i Pomazanja fvetoga, pazechi dobro; da kakogod nevridnomu, i nedoftojnomu, ove Sakramente neudili. Odkud kadbi ovakvi Paftir, illi drughi Ifpovidnik komu, illi porad neznanja nauka Kerftjanskoga, illi porad nikih grihah, uztegao odrishenje, nekaga takvi na dilje nenagovara, damu odrishenje dade; buduch dabi ovo ucfinio fuprot dushi, koliko fvojoj, toliko i takvoga pokornika.

Vidivshi dakle mi i poznavshi brime paftirsko, i kolikofe oni brinu, trude, sluxe puku, i naftoje okolo njiova fpafenja: shtochiemo indi rechi i fuditi od duxnofti puka? shtoje puk duxan cfiniti? i kakvife puk ima prama Paftiru i Redovniku fvomu pokazati? doifto, fvaki puk duxan jeft fvoga vlaftitoga Paftira poznavati, njega slushati, i podloxan biti u fvima, kojafu za fpafenje takvoga puka. Jer kadje Paftir duxan pripovidati, i nauke davati; dakle i puk duxanje slushati, i primati ove nauke. Duxanje Paftir opominjati, ponukovati i karati zlocfince, daklefu i zlocfinci duxni pobolshati xivot fvoj. Paftir, duxanje virno fvakomu Sakramente fvete diliti, dakle i fvaki mora febe, po millofti Boxjoj i pokornima dillima vridna ucfiniti, da doftojno moxe primiti Sakramente fvete. Paftir duxanje Boxje i Cerkvene zapovidi razglafivati, dakle i puk duxan jeft obsluxivati ove zapovidi. Ovakvibo posluh, i podloxnoft jefu potribita

ta i korifna za vikovicsnje fpafenje, koiga ljubi, i xeli doftignuti.

Dakle N.! slushaite Paftire vashe i podloxni budite njima, porad fpafenja vashega; onibo kakogod vami sluxe, takochie Bogu za vas davati razlog, indi naftoite, (a) davam fvefeljem sluxe, a ne uzdishuchi i xalechi na vas. Da tako xivuchi; to jeft Redovnici vami s'vefeljem sluxechi i pripovidajuchi; a vi pomnjimo slushajuchi, i obsluxujuchi, mogufe oni iz valjanofti, i vridnofti vashe dobri Paftiri nazvati: a vi iz vridnofti njiove, budete dobre Ifukerftove ovce; nebili po taj nacfin i jedni i drughi primili slave krunu, od naj vechiega Paftira nashega, Gofpodina Ifukerfta. Amen.

(a) Hebræ. 13. 17

GOVORENJE.

ZA NEDILJU III. PO USKERSU.

Modicum et jam non videbitis me, & iterum modicum & videbitis me. Joan. 16. 16.

Do mallo i jurve nechiete viditi mene, i opet do mallo i vidichiete mene.

Prividechi Gosp. Isukerst veliko smuchenje, razbignutje i xalost Aposhtolah svojih, kojuchie oni imati porad muke i gorke smerti svoje: a znajuchi opet, kakochie slavno uskersnuti, i njimase csesto ukazivati; poradi shta imatichie Aposhtoli veliko veselje, zatoim recse: *Do mallo i jurve nechiete viditi mene, i opet do mallo i vidichiete mene.* Kano rekavshi, vibiste rad, uvik samnom hoditi, pribivati, u mene gledati i moje govorenje slishati; alli evo: do mallo i jurve nechiete viditi mene, jer *(a) Ecce qui me tradet, prope est.* Evo koichieme izdati, blizu jest, i pridati u ruke neprieteljah, koichieme mucsiti i propeti, i bitichiu mertav u grob zatvorit, i zato imatichiete veliku xalost: *(b)* Alli, *non turbetur cor vestrum*, nekse nesmuti serce vashe. Jer evo opet do mallo i vidichiete mene; buduch dachiu trechi dan uskersnuti od mertvih u velikoj slavi i svitlosti, i doitichiu k'vami, i vidichiete mene *(c) Et gaudebit cor vestrum, et gaudium vestrum.*

(a) *Marc.* 14 42. (b) *Joan.* 14. 1. (c) *Joan.* 16. 22.

ſtrum nemo tollet a vobis. I radovachieſe ſerce vashe, i radoſt vashu nitko nechie oteti od vas.

I kakogod Goſp. Iſukerſt s'ovima ricsma: *Do mallo i jurve nechiete viditi mene, i opet do mallo i vidichiete mene*; hoti Aposhtole ſvoje razgovoriti, i opomeniti, daſe odvech nexaloſte i neſmutjuju porad ſmerti ſvoje; nego da imaju ſtalno Uffanje, i tverdu Viru, dachiega opet, slavno uskerſnuta i oxivljena viditi i shnjime vechati; skoim Uffanjem i Virom mogliſu Aposhtoli ſvoju xaloſt i tugu razbiati: Tako po iſti nacſin, hotiashe nash Spaſitelj Aposhtolom i u njima nami ſvima nauk oſtaviti, po komu-bi mi mogli ſvakolika progonſtva, doſade i nevolje, kojenas slide i podpiraju, razbiti, i u njimaſe razveſeliti, s'Uffanjem i Virom, dachiemo i mi slavno uskerſnuti, i platju veliku, za ova, u nebeſi primiti.

Shta rad i odlucſioſam danas pokazati, da promishljanje platje nebeske, olakshaje ſve nevolje i doſade, koje na ovomu ſvitu terpimo. Poslushaite.

Onnu platju nebesku, vazdaſu Aposhtoli i pervashnji Kerſtjani promishljali: vazdaſu slavu nebesku pripoſtavljali ſvakomu progonſtvu, i ſvakoj tughi i nevolji: zato i jeſu dragovoljno i veſelo nepodnosljive, i razlicſite muke i ſmert podnoſili; drughi pak u pokori xivili, i ſvakojake nevolje, doſade i ſuprotivshtine ſvitovnje, raddo jeſu terpili; iſtom ſamo, nebili obechianu platju u nebu zadobili.

Shto iſto i nas, premda skoro poslidnje Kerſtjane, imalobi probuditi, da i mi dobrovoljno podnashamo ſvakolika progonſtva, protivshtine, doſade, tughe i nevolje, kojeſe skoro ſvaki

dan

dan jednomu, illi drugomu dogagiaju: buduch dasu ova svaka za mallo i kratko vrime; a platja nebeska jest vikovicsnja, i stalna, koju nitko nechie moch oteti od nas. Pacse, da recsem, svakolika terpljenja i podnashanja nasha, niesu vridna platje nebeske, kojanamje obechana; velibo S. Pavao: *(a) Existimo, quod non sunt condignæ passiones hujus temporis od futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.* Sudim, veli, da nisu vridne ni dostoine sve muke ovoga vrimena, prama doshastoj vikovicsnjoj slavi, kojachiese ocsitovati u nami.

Koju istinu da bolje moxemo poznati, promislimo, shtoje slava nebeska; shtolisu suprotivshtine i dosade svitovnje? slava nebeska, kojanamse za platju obechaje, jest takva, veli sveti Pavao, *(b) Quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus iis, qui diligunt illum.* Da nitie oko na ovomu svitu vidilo, nitie uho csulo, nitię u serce csovicsansko unishlo, kojaje pripravio Bog onima, koi ljube njega. Ovabo slava jest stalna i jest vikovicsnja, koja sverhe neima, i koi nju dobie, nigdaju izgubiti nechie. Dosade pak, i svekolike nevolje svitovnje jesu kratka vika, i za mallo duraju vrime; buduch da kakogod sadashnje vrime, s'velikom hitrinom dolazi i prolazi: tako i svekolike dosade i nevolje shnjim ghinu. Kamo, mollimvas, onno vrime, u kojesu Aposhtoli sveti, i ostali neizbroeni mucsenici mucsiti bili, i kerv svoju za Viru i Zakon Isukerstov prolivali? doisto proshloje jurve onno vrime i pristalasu ona progonstva, i za mallosu ova podnosili: a sad *(c) Ecce beatificamus eos, qui sustinuerunt.* Evo blagosivamo i sla-

(a) *Rom.* 8. 18. (b) 1. *Corint.* c. 2. 9. (c) *Jacob.* 5. 11.

slavimo one, koisu ova podnashali; jer enno uxivaju slavu nebesku, i uxivatichie uvik.

Istina jest, dasu mloghi, za mlogo godinah oshtre pokore csinili, mloghisu dugacske bolesti terpili, mloghisu siromashtvo, xalosti i svakojake nevolje podnashali: alli shto? svasu ova malena sprama plache nebeske, jerbosu kratka; a placha nebeska jest vikovicsnja. Odkud veli niki Naucsitelj, *(a)* dabi bio jedan sveti csovik, koibi na ovomu svitu hiljadu godinah xivio, i dabi svaki dan, svekolike muke podnosio, kojesu svima Mucsenikom zadate bile, i dabi sviuh ljudih progonstva i protivshtine podnosio: pak naj posli damu dopusti Bog, unichi u slavu nebesku, i lice svoje boxanstveno gledati, samo za toliko vrime, za kolikobise izgovorila jedna *Zdrava Maria*: ovibi doisto rekao, damuje Bog vishje za ovo mallo vrime dao, shtoje unishao u slavu njegovu, negoje on zasluxio, shtogodje za ljubav Boxju, na ovomu svitu, za hiljadu godinah terpio i podnosio.

Jerje pak slava nebeska vikovicsnja placha; a sve dosade i nevolje svita ovoga, jesu kratke, i za vrime samo, zato imamo vazda promishljati ovu plachu vikovicsnju, da s'ovim razbiamo protivshtine i dosade svitovnje, pak dajih dragovoljno moxemo podnositi porad tolike plache, kojanamje obechana. Istina jest, i svaki znade, da narav nasha hochie, da raspushteno xivi, dase nikomu nepodlaxe, hochie da pribiva u raskoshju i naslagienju tilesnomu i svitovnjemu, xeli blago i bogastvo vrimenito, merzi na siromashtvo, na poniznost, merzi na pokoru i pe-

(a) *Arias.*

pedipsavanje: jerbose ova vide tilu odurna i mucsna: mucsnoje tilu, da u zaptu xivi, dase tugioj volji podloxi, mucsnoje tilu naslagienja svoja ostaviti i u pokori xiviti: alli csestoga opominjajmo, kolikuchie plachu, za ova podnashanja i terpljenja, primiti; buduc dasu ova nishto, koja terpimo, prama onnoj plachi, koju u nebesi csekamo; velibo sveti Pavao: *(a) Id, quod in præsenti est momentaneum, et leve tribulationis nostræ. . . æternum gloriæ pondus operatur in nobis.* Csasno, illiti ovo kratko, i lagano terpljenje nashe, vicsnju slave texinu, illiti plachu nepricinitu dilluje u nami.

Vidite N.! kako S. Pavao ove svekolike protivshtine, dosade, i nevolje koje terpimo, za kratke, lagane i za jedno nishto derxi; i sasvimtim govori, dase po njima slava nebeska, kojanoje placha vikovicsnja zasluxuje: indi ovolika placha moxenas probuditi, i usloboditi, da svekolike nevolje i dosade dragovoljno podnashamo i terpimo; buduch dasu jedno nishto prama plachi vicsnoj; kojase po njima zasluxuje. O! dabi prokleti u paklu imali vrime samo za pol sata, u kojebi mogli pokoru csiniti, za dobiti ovu vicsnju plachu nebesku, dostabiim bilo onno kratko vrime, dase oslobode od onih priteshkih mukah, i da slavu nebesku zasluxe: Dakle mi imajuchi mallo duxje vrime, valja da vazda dobro csinimo, shtobinam korisno bilo za slavu nebesku: valja da sve nevolje i dosade dobrovoljno podnosimo, da kriposti svete izvershujemo i dobra dilla csinimo, a dase od grihah pazimo: na koja doisto vehoma hochiemose pro-

(a) 2. Corint. c. 4. 17.

probugivati, ako dobro i csesto uzpromishljamo, kolikanas velika i neizvershena placha cseka u nebesi. Amen.

GOVORENJE

ZA NEDILJU IV. PO USKERSU.

Ego veritatem dico vobis, expedit vobis, ut ego vadam. Joan. c. 16. v. 7.

Ja istinu govorim vami, potribitoje vami, da ja idem.

Znajuchi dobro Gosp. Isukerst, da razstanak njegov od Ucsenikah, koichie biti po muki i smerti, i naj posli po uzashastju na nebo k Otcu svomu nebeskomu, hochieim veliku xalost zadati, zatoim recse: *Ja istinu govorim vami, potribitoje vami, da ja idem.* Takoje! Istina neima, niti pazi hatara, zato i recse Hugo Kardinal. *(a) Istina nikomu neprastja, nitiju valja zaustaviti*, illiti zaderxati *u govorenju, premakoje nepovoljna i merska slishaocu*; obsluxujuchi pak nacsin, misto, i vrime: to jest da istinu govorimo z'dobrim nacsinom, u prilicsnomu mistu, i u podobno vrime.

Dobro poznavashe Isukerst, koliku ljubav Aposhtoli prama njemu imadoshe, kakono i on Aposhtole vehoma ljubljashe: alli kada doide vrime, dase rastane od njih, nie mario, shtochiese oni

(a) *Hugo Card.*

oni raxalostiti, negoim uprav recse *(a) znaite da Idem k'onnomu, koije poslao mene.* Vibiste rad, da ja uvik pribivam megiu vami, i da nishta neterpim; alli jer to vami nebi koristilo: zato idem na muke i na smert, i naj posli k'Otcu mojemu nebeskomu, koi-meje poslao. Znam daje zato serce vashe jurve punno xalosti, *(b) Tristitia implevit cor vestrum.* Xalost napunnilaje serce vashe: Alli ja istinu govorim vami, potribitoje vami, da ja idem: premdase vi xalostite, i tuxite; sasvimtim, ovo morate csuti od mene da ja idem od vas, buduch daje to vami potribitie i korisnie, nego da svami ovako ostanem: *(c) Si enim non abiero, Paraclitus non veniet ad vos.* Jer ako neotidem, Utishitelj nechie doiti k'vami: akoli pak otidem, poslatjuga kvami, to jest, Duha svetoga, (d) koichie *naucsiti vas svaku istinu*, tako, dachiete razumiti sva Pisma, razumichiete sva govorenja moja, i *primichetejih* za istinu: po Duhu svetomu, bitichiete potverditi u Zakonu mojemu: bitichiete slobodni prid svima Narodom Zakon moj pripovidati: postatichiete jaki, za moch terpiti i podnositi progonstva, muke, i smert istu za Ime moje, i znatichiete kakoje sladak Bog, i kakoga valja ljubiti i njemu samomu sluxiti. Shtoje mlogo potribitie i korisnie vami; nego shtose vi zabavljate okolo tila i csovicsanstva mojega, u mene gledate i samnom vechate; ovabo vas zabavljaju, da uxivate samo csovicsanstvo moje; a ja hochiu da i Boxanstvo moje uxivate: zato nechiu slushati volju, ni xelju vashu, negochiu csiniti onno, shtovamje potribitie i korisnie za spasenje, to jest: uklonichiu iz prid ocsiuh va-

shih

(a) *Joan.* 16. 5. (b) *Ibid.* v. 6. (c) *Ibid.* v. 7. (d) *Idem.* v. 13. (e) 1. *Petri* 2. 3.

shih csovicsanstvo moje; a poslatichiu kvami Duha svetoga, da vas naucsi boxanstvenima i duhovnima stvarma.

Pridraghi N.! kakogod Gosp. Isukerst, jest hotio ukloniti csovicsanstvo svoje od Aposhtolah, dase nezabavljaju samo okolo njega, niti okolo drughi stvarih vrimenitih i telesnih; nego, dase uzdignu na promishljanje stvarih duhovnih i boxanstvenih, i prama ovima, da ljubav i xelju imadu: tako hochie Isti Spasitelj nash, dase i mi nezabavljamo i nezaderxajemo okolo stvarih svitovnjih i vrimenitih, nje ljubechi, i xelechi; nego da teximo za stvarma duhovnima i boxanstvenima, i da ove xelimo, traximo i ljubimo: jerbosu ova potribitia i korisnia nami, nego svitovnja i tilesna dobra; buduch da ova tilesna jesu vrimenita, i samo za koji dan; a duhovna jesu vikovicsnja, i za uvik potribita i korisna. Porad shta, obicsaje Bog svemoguchi vishje puta ukloniti od nas i uztegnuti ova dobra tilesna i vrimenita; nebili mi lashnje xelili i traxili dobra duhovna i vikovicsnja: kakono, ukloni zdravie tilesno, a poshalje bolest; dabi traxili mi zdravie dushevno: uklanja od nas imanje i bogastvo svitovnje, a poshalje siromashtvo; dabi mi traxili bogastvo duhovno: uklanja od nas dostojanstvo i veselje svitovnje, a pripusti progonstvo i xalost; dabi traxili mi veselje i dostojanstvo duhovno i vikovicsnje.

Zdravie duhovno, jest imati dushu csistu od svakoga griha: bogastvo duhovno, jest imati kriposti svete i dobra dilla, velibo S. Ghergur Papa (a) *Ovo samo bogastvo jest pravo, kojenas s'kriposstima bogate csini.* Veselje pak i dostojanstvo duhovno jest u po-

(a) S. Greg. Mag.

poboxnosti xiviti, jest sluxiti Bogu: ovobo vidimo i u svitovnjima slugama, koi shto vechima Gospodarom sluxe i dvore, to sebe za srichnie derxe i stave. Indi od potribe jest, dase mi od vech nezabavljamo okolo ovih tilesnih stvarih; nego da vechma nastoimo u duhovnima stvarma napridovati: to jest, ako imademo zdravie u tilu, nastoimo vechma, da imademo zdravje u dushi, dasmo brez griha: ako imademo koje imanje i bogastvo vrimenito, nastoimo josht vechma, da imademo istinito i pravo bogastvo od kripostih i dobrih dilah, kako opet opomina S. Ghergur govorechi (a) *Ako dakle bratjo bogati xelite biti; istinita bogastva ljubite.* Akoli pak imademo, ili xelimo imati koje dostojanstvo i poshtenje vrimenito, nastoimo josht vechma, kakochiemo u poboxnosti xiviti, i kakochiemo Bogu sluxiti uklanjajuchise od zla, a csinechi dobro, podnashajuchi suprotivshtine, pazechise od grihah, a csinechi dobra dilla i kriposti svete izvershujuchi.

Svaki nas, kakogod imade serce i dushu, tako od iste naravi tegli na ljubav prama kakvoj takvoj stvari, daju ljubi i milluje. Odkud, ako nepromishljamo duhovne i nebeske stvari, niti xelimo ove dostignuti; negose bavimo samo, i zabavljamo okolo ovih tilesnih i vrimenitih stvarih, i u njimase naslagiujemo: ondase serce nashe kano voda razlie po ovima tilesnima stvarma, a za duhovne i nemari; i tako mloghi u vikovicsnje izgubljenje propadaju. Akoli pak upravljamo serce nashe na ljubav prama stvoritelju nashemu, i prama nebeskima stvarma, i u njimase naslagiujemo, tada kakono tekucha voda, tecsemo u xivot vikovicsnji. (b) A

(a) *S. Greg. Mag.* (b) *Joan.* 4. 14.

A doisto i nie vridno ni dostoino, da mi toliko ljubimo ove stvari tilesne i vrimenite, i dase oko njih zabavljamo: jer imajuchi mi dushu takvu, kojaje duh csisti, i kojaje stvorita na sliku i priliku Boxju, nie prilicsno ni podobno, dase zaderxajemo u ovima stvarma telesnima i zemaljskima; nego valja, dase uzdixemo na promishljanje stvarih duhovnih i boxanstvenih: ovabosu vechma podobna i prilicsna dushi nashoj, negosu ova tilesna i svitovnja. Kano na priliku, viditi moxemo u sinovima Kraljevskima: koi, bivshi kervi plemenite, i tolikog stanja i velicsanstva, nemishajuse u stvare sebi neprilicsne i nepodobne, nevechaju s'ljudma od svake versti i od niskoga stanja, niti druguju z'govedarima, sa svinjarima, z'kozarima, illi s'kakvima drughima sebi neprilicsnima ljudma; negose vazda vladaju po stanju i velicsanstvu svomu, koliko u hodichi, toliko u jistju i pitju, koliko u hodu, toliko i u govorenju, i vazda vechanje i drugovanje njiovo jest s'velikima ljudma, koisu takogier plemenitog i visokoga rodda. Tako i mi josht vechma imalibise zabavljati i zaderxavati okolo stvarih visokih, to jest: imalibi promishljati i ljubiti stvare duhovne, nebeske i boxanstvene; a odbaciti stvare tilesne i svitovnje: jerbo imademo dushu na sliku i priliku Boxju stvoritu: postalismo sinovi i kchieri Boxje, po muki i smerti Spasitelja nashega: upisanismo megiu varoshane nebeske, i primitismo u druxshtvo Angeosko: indi nie prilicsno, niti podobno, dase zabavljamo okolo ovih stvarih vrimenitih, nitie vridno, da ljubimo ove tilesne stvari, kojenosu jedno giubre, smrad i blato; nego valja, da teximo za stvarma duhovnima i nebeskima, kojenosu spram stanja i dostojanstva nashega, za kojesmo stvoriti, i na kojese pozivamo. Ko-

Koje ſtanje i doſtojanſtvo nashe, ako uzpromishljamo, doiſto hochiemoſe probugivati, da i xivot nash provodimo pored doſtojanſtva nashega, to jeſt: ljubichiemo nebeska, a merzichiemo na zemaljska, pazichiemoſe od grihah, a cſinichiemo dobra dilla i kripoſti ſvete: i takochiemo u slavu nebesku biti primiti, kojaje ljubiocem ſvoim obechata. Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU V. PO USKERSU.

Amen, Amen dico vobis, ſi quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Joan. 16. v. 23.

U iſtinu, u iſtinu gororim vami, ako shto uzproſite od Otca u ime moje, datichie vami.

Dobri, milloſtivi i brixlji roditelji, kadaſe dile i polaze od kuchie ſvoje, u druga miſta i vilaete, obicſaju liepu naredbu u kuchi ucſiniti porad dice ſvoje, daim nishta nefalli, dokſe oni nepovrate; nego daimſe ſvaka daju, kojagod uzishtu, a nebi bila njima shkodljiva i nahudljiva: pakjim josht obechaju liepe darove doniti, nebili oni ova uſſajuchi, veſeli bili, i da netuxe za ſobom. Tako i Spaſitelj nash Goſp. Iſukerſt, hotiuchiſe jurve diliti od Aposhtolah ſvojih, i od ſvega ſvita, da doide u nebo, Otcu ſvomu nebeskomu, oſtavio jeſt liepu uredbu, nacſin i razgo-

govor Aposhtolom, i u njima fvima nami, kakobife mi mogli, finovi njegovi u xalofti razvefeliti, i u fvima potribama nashima pomoch njegovu imati, govorechi: *U iftinu, u iftinu govorim vami, ako shto uzprofite od Otca u ime moje, datichie vami.* Kano rekavshi: Aposhtoli moji, ovo shtofe ja od vas dilim, i polazim u nebo, nemojte misliti, da ja vas oftavljam, i zapuftjam; nego cilo znaite, dachie jakoft imena mojega, posli mojega uzafaftja, josht vechma uffanje vashe pokripiti, na toliko, dachiete fve proshnje vashe lafno dobiti. (a) *Petite; et accipietis.* Profite, i primichiete.

Sad jafe cfudim, a i vi moxete pitati N.! zashto mi fada, kad koja mollimo i profimo od Boga, mloga nedobivamo? na priliku, jedni molle i profe od Boga u ime Ifufa, da dobiu blago i bogaftvo, i pak nedobivaju: niki ishtu od Boga zdravje, i pak nedobiu: niki opet traxe koje doftojanftvo, i fafvimtim, nebudu od Boga uslishani, i tako od oftali govorechi. Alli zashto to? koije tomu uzrok, da ove mollitve i proshnje Bog neuslisha; a evo obecha Gofp. Ifukerft, da ako shtogod uzprofimo od Otca nebeskoga, u ime njegovo, dachienam dati: i za vechie povirovanje, i uffanje, u dva puta recfe: *U iftinu, u iftini govorim vami*, shto valja toliko, veli Hugo Kardinal, koliko dafeje zakleo Ifukerft, dachie mollitve nashe uslishane biti; i fafvimtim drugojacféfe dogagia, jerbo mloga nedobivamo, koja profimo. Cfemu dok pokaxem uzroke, poslushaite.

Za

(a) *Joan.* 16. 24.

Za poznati razlog i uzrok, zashto nashe mollitve vishje puta nebudu uslishane, promislimo onne ricsi Isukerstove, koje ovako recse: *Ako shto uzprosite*, to jest: ako shtogod uzprosite, shtoje vridno i dostoino za spasenje, i xivot vikovicsnji, tochiete dobiti: ostala indi, kojasu tilesna i svitovnja, buduch dasu izprazna, i jedno nishto, zato nisu ni vridna, dajih od Boga prosimo u ime Isusovo. I kakogod ova tilesna nisu vridna, dase od Boga prose, tako Bog vishje puta i nedaje ova vrimenita koja od njega prosimo. Recse S. Jakob Aposhto *(a) Petitis, et non accipitis: eo quod male petatis.* Prosite, a neprimate, zato shto zlo prosite. Prose mloghi bogastvo, prose niki dostojanstvo svitovnje, prose niki zdravje tilesno, prose niki i xele osvetu drugomu; i sasvimtim nebivaju uslishani, niti ova dobivaju: a zashto to? zato, jerbo zlo prose, ishtu i xele: niesu ova na slavu Boxju, nitisu za spasenje njiovo, zatoim Bog i nedaje, kadjih prose. Zna Bog, dabise takvi, po bogastvu i dostojanstvu svitovnjemu zaboravili Boga svoga: zna takogier, da mloghi nebi zdravje svoje upravio na sluxbu Boxju, negobiga po zlochiama i opacsinama raspustio, zato neslisha takvih mollitve; negoim shalje siromashtvo, progonstvo i bolest, dabise ovako Boga svoga spominjali, i njega neuvrigivali.

Istina jest, da mi brez Boga nemoxemo nishta imati; zato i dobra ista vrimenita od njega prosimo, kad u Ocse nashu govorimo: *(b) Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.* Kruh nash svakdani dajnam danas. Po csemuse razumiu svekolike potribe nashe vrimenite i tilesne, kakono rana, pitje, hoditja, obucha, bra-

(a) *Jacob.* 4. 3. (b) *Luc.* 11. 3.

brana od neprieteljah i zdravje: alli skakvom odlukom valja, da mi ova prosimo? doislo, valja da tako prosimo, kakoje Boxja volja, i kolikosu nami potribita za pomoch spasenja nashega, zato u istomu Ocse nashu govorimo. *(a) Fiat voluntas tua, sicut in cælo, et in terra.* Budi volja tvoja, kako na nebu, tako i na zemlji. Jerbo pak nie Boxja volja, da mi odvechie bogastvo traximo; illi da dostojanstva svitovnja, navlastito s'nepravdom xelimo; illi da osvetu protiv drugomu iziskujemo: zato nevalja ni molliti Boga za ova, buduch da nepomaxu spasenju nashemu. Indi naj pervo i naj vechma imamo Boga molliti, i od njega traxiti dobra duhovna, kakono milloft njegovu, oproshtenje grihah, i Kraljevstvo nebesko, i ostala, kojasu na slavu Boxju i na spasenje nashe: a nebrinimose odvech za ova dobra tilesna, kakonas Isti Spasitelj opominja kad govori. *(b)* „ Nemoite brixljivi biti, govorechi; shtochiemo blagovati, illi shtochiemo „ piti, illi sh'csinichiemose zahoditi? znadebo Otac vash (nebe„ ski) da od ovog svega potribu imate. Traxite dakle naj per„ vo Kraljevstvo Boxje, i pravdu njegovu, i ova svaka nadometnuchiese vami.“

Odkud S. Toma Naucsitelj Angeoski izpisuje i daje sedam nacsinah, po koima nashe mollitve bivaju dobre i kod Boga primite. *Pervo:* kad mollimo dobra duhovna: jer ako shtogod mollimo, shto samo tilu pomaxe, a dushi nishta, onda kakogodje onno tilesno dobro izprazno, i jedno nishto prama duhovnomu dobru; tako i mollitva ovakva jest izprazna. Akoli pak ova

(a) *Matt.* 6. 10. (b) *Matt.* 6. 31. *et* 33.

ova dobra tilesna, i spasenju nashemu pomaxu, dobra moxe biti mollitva: kakono enno u OCse nashu mollimo. *Drugo*: Mollitva ima biti stalna; recsebo Isukerst u danashnjemu Evangelju: *Ako uzprosite*, kano tishtuchi: a na drugomu mistu govori: *(a) Oportet semper orare, et non deficere*. Potribitoje vazda molliti, a nepomanjkati. Odkud falle onni, koi, akoji Bog na pervu mollitvu odma ne uslisha, taki ostave, i neslidu mollitvu. *Treche*: Mollitva ima biti u opchieni i u druxtvu, jer kad Isukerst recse, *ako uzprosite*, zlamenuje, dase mollitva u druxtvu ima csiniti, kako recse po S. Matt. *(b) Si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quamcunque petierint, fiet illis a Patre meo, qui in cœlis est*. Ako dvoica od vas privolle sverhu zemlje, shtogod uzishtu, bitichie njima od Otca mojega, koi u nebesi jest. *(c)* A Tomacsitelji govore: *Nie moguchie, dase mnoghih mollitve neuslishaju*. Shta rad obicsaje Cerkva sveta Processione i mollitve opchiene puku navistiti, poradi osobitih potribah. *Csetverto*: Mollitva ima biti iz ljubavi i sloboshtine sinovske: jer kad Isus veli, *Ako shta uzprosite od Otca*, daje razumiti, daje Bog i nash Otac; zato moxemose k'njemu utechi slobodno, u svakoj potribi nashoj, kano Otcu millostivomu, a ne kano Gospodinu i sudcu strashnomu, komu nebi smili pristupiti. *Peto*: Mollitva ima biti poboxna i ponizna: pisanobo jest *(d) Respexit in orationem humilium, et non sprevit precem eorum*. Pogledaoje na mollitvu poniznih, i neporuxi molbu njiovu. Da pak mollitva nasha bude poboxna i ponizna, valja dase mollimo u ime Spasitelja nashega: Onbo recse, prosite *u ime moje*: i valja dase skup-lje-

(*a*) *Luc.* 18. 1. (*b*) *Matt.* 18. 19. (*c*) *Glos.* (*d*) *Psal.* 101. *v.* 18.

ljenom pametju mollimo! *Shesto*: Mollitva imase csiniti u podobno vrime: recsebo Isukerst *Datichie* vami, shto prosite: jerbo pak neznamo kadachienam dati, i kadje onno podobno vrime, zato (*a*) brez pristance valja mollitvu csiniti. *Sedmo*: valja, da svaki za sebe navlastito molli, jerbose kadkad za drugoga neuslisha mollitva, csiasu dilla zlocsesta: kadbo recse Isukerst: *Datichie vami*, razumiese, daje ovo obechanje ostavio Aposhtolom, i koi shnjima slide Isukersta, viruju u Isukersta, i ljube Isukersta; koise pak odmetju Isukersta, nie njima ovo obechano.

Naj posli, i ovo imamo znati i virovati, da svaka mollitva, kojagodje valjana i dobra, vazdase po njoj Bog fali: a jerbose po njoj Bog fali; zato, nigda cinu svoju nechie izgubiti. I premda po njoj vishje puta neizprosimo od Boga onno, shto xelimo; nishtanemanje, daje onno, shtonamse potribitie za spasenje, i shtochienam naj posli draxje biti. Dakle samose mi dobro mollimo, i s'ufterpljenjem csekajmo njegovu boxanstvenu pomoch, da On snami upravi, kakoje njegova sveta volja, pakchienam svaki put korisnie i draxje biti, shto On nami dade i udili; nego shto mi izberemo, i shto mi xelimo: mibo obicsajnim nacsinom vechmase brinemo za tilo, nego za dushu; a Bog opet pervo i vechma nastoji za dushu, i za nashe spasenje: dakle i mi, naj pervo traximo spasenje nashe, i Kraljevstvo nebesko; pakchiese i ove potribe tilesne nami nadometniti. Amen.

G O-

(*a*) 1. *ad Tessal.* c. 5. 17.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU VI. PO USKERSU.

Hæc locutus ſum vobis, ut non ſcandalizemini. Joan. 16. 1.

Ova govorio jeſam vami, daſe neſmutite.

Znajuchi dobro Goſp. Iſukerſt, kolikachie Aposhtoli, i ſvi njegovi naslidnici progonſtva, za ime njegovo morat terpiti i podnoſiti; a videchi opet slaboſt njiovu, da brez pokripljenja nechie biti vridni ni moguchi ova priterpiti: zato prikazavshi njima doshaſta progonſtva, recſeim: *(a) Ova govorio jeſam vami, daſe neſmutite.* Vi, bitichiete ſvitu merski; i zato hochievas progoniti, i od varoshi do varoshi protirivati, i naj posli mucſiti i ubiati: alli nemojteſe zato ſmutiti: nemojte xàliti, shtoſte moji naslidnici: nemojte poſalliti u Viri, i u Uffanju, mislechi, daſte privariti *(b)* jer *ſi mundus vos odit, ſcitote; quia me priorem vobis odio habuit.* Ako na vas ſvit merzi, i vas progoni poradi mene, znajte, daje pervo vas na mene merzio, i mene progonio. Odkud, gdigod shto poradi imena moga terpite, ondiſam i ja za pokripiti slaboſt vashu, da moxete dobrovoljno ova progonſtva podnashati, i po tomu slavu nebesku vami zasluxiti.

Ova-

(a) *Matt.* 23. 34. (b) *Joan.* 15 18.

Ovako, i na ovi nacsin Gosp. Isukerst jest slobodio, i pokripljivao Aposhtole svoje, dasu slobodno ishli na muke, i na istu smert za ime njegovo, i svako progonstvo i protivshtine dragovoljno jesu podnosili. Shto i nas iste imalobi slobodìti i pokripljivati, dase necsudimo, i nesmutjujemo, kadase nami koja suprotivshtina i dosada dogodi: ovobo isto stanje nashe Kerstjansko sobom donosi, dasmo vazda duxni shtogod za Isukersta terpiti, kakoje i On za nas terpio.

Od koje duxnosti, za terpiti, odrediosam na dilje govoriti; nebili svaki ovo poznavshi, lashnje mogao progonstva i protivshtine svitovnje podnositi. Poslushaite.

Kakosmo mi postali Kerstjani, takismo postali sinovi i slughe Boxje: indi kakogodsmo mi rad od njega nami povoljna primati; takosmo duxni i nepovoljna za ljubav njegovu podnositi: kakonosu progonstva i dosade svitovnje. Shto moxemo poznati iz ricsih Isukerstovi, kad ovako recse: (a) *Non est servus major Domino suo, neque Apostolus major est eo, qui misit illum.* Nie sluga vechi od Gospodara svoga, nitie Aposhto vechi od onnoga, koije poslao njega. Zato opet recse (b) *Si me persecuti sunt, et vos persequentur.* Akosu, indi, mene progonili, i vaschie progoniti. Po csemu hotio jest nas opomeniti, dasmo mi duxni dosade svitovnje podnositi: jer, kadje On, bivshi Gospodin nash, tolika i nepodobna za nas podnosio; dakle i mi, bivshi slughe njegove, ostalismo duxni svake nevolje i dosade za ljubav njegovu terpiti. Na to liepo S. Petar Aposhto svekolike opomeni govorechi: (c) *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum,*

(a) *Joan.* 13. *v.* 16. (b) *Idem* 15. 20. (c) 1. *Petri* 2. 21.

plum, ut sequamini vestigia ejus. Isukerst mucsen jest bio za nas, vami ostavivshi izgled, da slidite staze njegove. A S. Pavao ovako recse: *(a) Quos præscivit, et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui.* Kojeje poznao Bog, dachie biti dobri po millosti njegovoj, onne je i obrao za ucsiniti prilicsne sinu svomu. Koja prilicsnost dvostrukim nacsinom imase razumiti: jednaje na ovomu svitu; a druga na onnomu. Na onnomu svitu bitichiemo prilicsni Sinu Boxjemu u slavi; a na ovomu svitu imamo biti njemu prilicsni u terpljenju i podnashanju: buduch daje i On, priko svega xivota svoga, svaka progonstva terpio i podnosio *(b)* da u slavu svoju unigie: indi mi, da u slavu ne nashu, nego njegovu unigiemo, mlogo potribitie jest nami, da ovdi svaka dragovoljno terpimo.

Imade Kerstjanah, koi dosta dobro i sveto xivu; i sasvimtim nisu prosti od progonstvih i dosadah svitovnjih: odkud vishje puta csudise gdi koi, i tuxi govorechi: „ Ja neznam zasho ja „ ova terpim: ja mislim, da niesam naj vechi grishnik: niesam „ nikoga ubio: niesam nikomu kuchu zapalio, niti koje drugo „ veliko zlo ucsinio; nego pazimse od grihah, mollimse Bogu, „ idem u Cerkvu i radim koliko mogu; i sasvimtim vazda po„ dnosim progonstvo, terpim bolest, siromashtvo i ostale do„ sade.“ Alli necsudise tomu Kerstjanine nitise tuxi, negose josht veseli i raduj, kad imash shtogod terpiti: jer ovoje ocsito svidocsanstvo, dasi naslidnik Isukerstov, kada progonstva i protivshtine na priliku njegovu terpish; buduch da po svidocsanstvu S. Augustina koi recse *(c) Ako mislish, da neimash progonstva,*

niti

(a) Rom. 8. 29. (b) Luc. 24. 26. (c) S. Aug.

niti kakve dosade, *znaj*, *da josht niesi poslao pravi Kerstjanin*, i naslidnik Isukerstov: indi ako imash kakva progonstva, pakjih dobrovoljno podnosish, uffajse, dasi pravi Kerstjanin i naslidnik Isukerstov; recsebo S. Pavao (a) *Omnes*, *qui pie volunt vivere in Christo Jesu*, *persecutionem patientur*. Svi, koi poboxno hochie xiviti u Isukerstu, progonstvochie terpiti.

Xivot Kerstjanski, i xivot svitovnji, jesu na toliko razlucsena megiu sobom, kolikoje razlucseno bielo od cerna, vatra od zime, slatko od gorka, i dobro od zla. Jer, kakogodse ova megiu sobom suprotive, i jedno drugo progoni; takose i ova dva xivota megiu sobom progone: shtogodbo Xivot Kerstjanski, po Zakonu csini i nasliduje, na onno Xivot svitovnji merzi, i zlobi. Xivot Kerstjanski hochie, da u zaptu i pokori pribiva; a Xivot svitovnji hochie, da brez zapta i pokore raspushteno hodi. Xivot Kerstjanski zapovida nepriatelje ljubiti, i onnima dobro csiniti, koinas progone; a Xivot svitovnji na takve sercsbu nosi, i osvetu traxi. Xivot Kerstjanski, ucsi hoditi u poniznosti, u csistochi, u triznosti, i u ostalima kriposti-ma; a Xivot svitovnji, ucsi hoditi u holosti, u bludnosti, u proxderlosti, i u ostalima zlochiama i opacsinama. I tako, shtogod Xivot Kerstjanski po Zakonu boxjemu slidi i csini, na onno svit merzi, i onno progoni. I nesamo, da svit merzi na onna, koja naslidnici Isukerstovi obsluxuju; nego i na iste naslidnike merzi, i nje progoni.

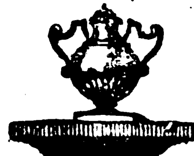
Da-

(a) 2. ad Tim. c. 3. 12.

S

Dakle, koigodiu pravi Kerſtjani, i koi po Zakonu Boxjemu xivu, nebiſe imali cſuditi, tuxiti i xaloſtiti, kad terpe kakvo progonſtvo, doſade i ſuprotivshtine ſvitovnje, znajuchi; daje ovo obicſajno, i vlaſtito ſvitovnje, progoniti naslidnike Iſu. i Xivot Kerſtjanski, kako Iſti Spaſitelj za veſelje i razgovor ſvojih naslidnikah recſe: *(a)* „Si de mundo fuiſſetis, mundus, „ quod ſuum erat, diligeret: quia vero de mundo non eſtis, „ ſed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus." Dabiſte ſvitovnji bili, ſvitbi, shtoje ſvoje ljubio: jerbo pak ſvitovnji nebiaſte, buduch daſam vas izabrao od ſvita, zato merzi ſvit na vas. Indi bivshi i mi obrati za slughe Boxje i naslidnike Sina njegova, poſtaliſmo duxni, za ljubav njegovu ſve doſade terpiti, kakoje i On za nas terpio: da tako bivshi njemu prilicsni u terpljenju, budemomu prilicsni i u slavi.

Amen.

G O-

(a) *Joan.* 15. 19.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU DUHOVAH.

Si quis diligit me, ſermonem meum ſervabit. Joan. 14. 23.

Ako tko ljubi mene, govorenje moje obsluxitichie.

Posli kakoſmo po Viri ſvetoj, doshli u poznanſtvo Boga Otca, kakono pervog Kipa boxanſtvenoga: i posli kakoſmo po istoj Viri doshli u poznanſtvo Sina Boxjega, koinoje drughi boxanſtveni Kip: evo danas ucſi nas iſta Vira ſveta, da poznamo i trechieg Kipa boxanſtvenoga, koinoje Duh ſveti, jednak Bog s'Otcem i Sinom. I neſamo, da mi ovako ſva tri boxanſtvena Kipa iſpovidamo i poznajemo; nego i njiove obilate milloſti, i neprocinjena Dobrocſinſtva, u nami oſitjamo: kakono iſpovidamo, da nasje Bog Otac iz nishta, na ſvoju sliku i priliku ſtvorio: Bog Sin jeſt nas odkupio, i ſpaſonoſne nauke oſtavio, po koimaſe moxemo ſpaſiti: a Duh ſveti ſhide na dan danashnji ſneba, po obechanju Iſukerſtovomu, da nas naucſi ſvaku iſtinu, da nas poſveti, i da nas pribivaliſhta ſebi doſtoina ucſine, pak da nas uxixe na ljubav prama Bogu. Jer bivshi Duh ſveti iſta ljubav, kako veli S. Ivan: *(a) Deus charitas eſt.* Bog jeſt ljubav.

(a) 1. *Joan.* 4. 16.

bav. Indi u komu Duh fveti pribiva, onni doifto ljubi Boga; drugojacsje, *(a) Nitko nebi mogao ljubiti Boga, kad njega, koga ljubi, nebi imao.*

Ovoje doifto veliko dobrocfinfto Boxje, shtonasje hotio obrati za pribivalishta fvoja, i nami febe pripuftiti, daga ljubimo. Velikabi millost bila, kadbi Kralj zemaljski kod jednoga, illi kod drugoga iz megiu nas hotio pribivati, i nashu ljubav prama febi traxiti i xeliti: indi mlogo vechiu mi imademo millost, shtoje Duh fveti pravi Bog, k'nami na dan danashnji fnishao, da u nami pribiva, i nas na ljubav Boxju uputjuje i probugiuje.

Za poznati pak pribivali u nami Duh fveti, i ljubimoli mi Boga: evo Gofpodin Isukerft pokaza zlamenje u danashnjemu Evangelju, govorechi. *(b)* „ Ako tko ljubi mene, govorenje „ moje obsluxitichie, i Otac moj ljubichie njega, i k'njemuchie„ mo doiti, i pribivanje kod njega ucfinichiemo." Sverhu koji ricfih odrediofam danas govoriti, ukazujuchi *pervo*: da koi ljubi Boga, u onnomu Bog pribiva: a *drugo*, koi Zapovidi Boxje obsluxuje, onni ljubi Boga. Poslushajte.

Znamo jurve i ifpovidamo, da Bog bivshi Duh pricfifti, fvemoguch i neizmiran, jeft fvagdi i na fvakomu miftu; nishtanemanje, u jednomuje miftu ofvetljivim nacfinom, kakono u paklu, i kod zlih ljudih: a u drugomu miftu jeft nasladljivim i millostivim nacfinom, kakono u nebu, i kod dobrih ljudih na fvitu. Kod zlih ljudih pribiva Bog ofvetljivim nacfinom; jerboga uvrigiuju, neposhtuju, ne xele, i ne ljube: a kod dobrih ljudih

(a) *Greg. Mag.* (b) *Joan.* 14. 23.

dih pribiva nasladljivim, ljubeznivim i millostivim nacsinom; jerboga poshtuju, xele i ljube. Odkud moxemo razumiti, da kakogodse csovik prama Bogu pokaxe, takose i Bog prama csoviku ima. Kakono: ako csovik Boga uvrigiuje, Boxje zapovidi neobsluxuje, tadaje Bog kod takvoga csovika po osveti i po kashtigama svoima: akoli csovik Boga ljubi, Boga poshtuje, onda Bog, po ljubavi i millosti pribiva u takvomu csoviku, kakono u dostojnomu pribivalishtu svomu: recsebo S. Ivan: *(a) Deus charitas est, et qui manet in charitate, in Deo manet, et Deus in eo.* Bog jest ljubav, i koi pribiva u ljubavi, u Bogu pribiva, a Bog u njemu.

Vidite N.! kolikeje cine i vridnosti ljubav, buduch da Istoga Boga knama priklanja, i nas za dostoina pribivalishta njemu pripravlja, da On u nami ljubeznivo i millostivo pribiva! a kudachie vechie dobro, nego kad mi po ljubavi postajemo pribivalishta Boxja, i Bog u nami pribiva, a mi u Bogu? Doisto, ni Blaxeni u nebu neimaju vechiu srichu, nego mi na zemlji, kada Bog u nami, a mi u Bogu po ljubavi pribivamo. Blaxeni u nebu, ne podnose vruchinu ni zimu, ne terpe glad ni xegiu, neznadu za xalost, necsuju siromashtvo, neositjaju bolest, neboese smerti: jerbo pribivaju u Bogu, a Bog u njima, u komuje svako dobro, i od kogaje svako zlo daleko. Tako i mi, premda u srid tolikih nevoljah, i dosadah svitovnjih xivimo; sasvimtim, u svimase ovima dosadama pokripljujemo, kada Bog u nami pribiva: Onboje u xalosti radost, u gladu i xegi rana, i pitje, u progonstvu jakost, u siromashtvu bogastvo, u bolesti zdravje, a na smerti xivot.

Sva-

(a) 1. Joan. 4. 16.

Svaki csovik po naravi svojoj xeli biti, i pribivati u miru: mirboje takvo dobro, koje csovika stavlja i metje u csitavo pocsivanje i nutarnjim, i izvanskim nacsinom, i zatoga svaki xeli. Indi da svaki moxe u miru pribivati i dobro mira uxivati, nek Boga ljubi, da Bog u njemu, a on u Bogu pribiva. Mir, koga csovik xeli imati, ni ucsemuse drugomu osim Boga nemoxe dostignuti. Svebo stvari svitovnje, razlicsite, i merske suprotivshtine sobom donose, a sam Bog podpuno csoviku moxe zadovoljiti: dakle da u svemu budemo zadovoljni, od potribe jest, da ljubimo Boga, koichie po tomu u nami pribivati, i nami podpuno zadovoljiti.

Alli za poznati, ljubimoli mi Boga, i pribivali u nami Bog, promotrimo, obsluxujemoli mi zapovidi Boxje? recsebo Isukerst Isti (a) *Si diligitis me, mandata mea servate.* Ako ljubite mene, zapovidi moje obderxaite. Pak opet na dilje veli: (b) *Qui habet mandata mea, et servat ea, ille est, qui diligit me.* Koi ima zapovidi moje, i obsluxuje nje, on jest, koi ljubi mene. A u danashnjemu S. Evangelju ovako recse: *Ako tko ljubi mene, govorenje moje obsluxitichie.* Govorenja pak Isukerstova, kojasu druga, nego onno Deset njegovi svetih Zapovidih, svakomu dobro poznatih? i ostali mloghi spasonosni nauci, od koije punno Evangelje sveto: kakono, da vechma traximo nebeska, negoli zemaljska: da ljubimo nepriatelje nashe, i daim dobro csinimo: da milloserdni budemo prama siromahom, i uboghim: da pokoru csinimo: da usterpljivi budemo u progonstvih i dosadama svitovnjima: da na mollitvi stoimo: da budemo mirni, krotki, ponizni,

(a) *Joan.* 14. 15. (b) *Idem ibid.*

nizni, i u fvemu izverftiti. Ova dakle, ova valja da obsluximo, ako Boga ljubimo; drugojacsje biobi fvaki prid Bogom laxac, kojbi rekao, da ljubi Boga, a zapovidi njegove nebi obsluxivao, i nauke njegove nebi primao, i po njimafe vladao: kako opet ocfito recfe Ifukerft u iftomu Evangelju: *Koi ne ljubi mene, govorenja moja neobsluxuje.*

Svaki, koi koga ljubi, po fvaki nacfin naftoji, dabi volju izpunio onnoga, koga ljubi: tako finovi i kchiere, koi ljube roditelje fvoje, vazda naftoje, da njiovu u fvemu volju izpune: takofe i priatelj prama priatelju, i drug prama drugu fvomu vlada, naftojechi, damu fvaka po volji njegovoj ucfine. Indi i mi, ako Boga ljubimo, valja, da volju njegovu izpunjujemo, i fvaka po volji njegovoj cfinimo. Volja pak Boxja, zaderxajefe u Zapovidma njegovima, i naucima fpafonofnima, kojenamje oftavio, dafe po njima vladamo, za izpunniti volju njegovu: dakle Zapovidi Boxje obsluxujmo, i nauke njegove slidimo, pakchiemo onda moch rechi, da pravo Boga ljubimo.

Duxnifu finovi poshtovati Otca fvoga, i slughe Gofpodare fvoje: i doklemgod obsluxuju zapovidi njiove, i hode po volji njiovoj, donlefe vidi, dajih i poshtuju; a kako pocsmu nemariti za zapovidi njiove, i pocsmu hoditi priko volje njiove, takife poznaje, da ftarie fvoje neposhtuju jerji uvrigiuju. Tako i mi, bivshi finovi i slughe Boxje, doklem Zapovidi njegove obsluxujemo, i nauke primamo, donlega i poshtujemo; a kada Zapovidi njegove priftupljujemo, i nauke njegove odbacujemo, ondaga i neposhtujemo, jerboga uvrigiujemo. Shta rad josht

odav-

odavna potuxise Bog po Malakii Proroku govorechi: *(a)* „ Fi„ lius honorat patrem, et servus Dominum suum: si ergo Pater „ ego sum, ubi est honor meus? et si Dominus ego sum, ubi „ est timor meus?" Sin poshtuje Otca, i sluga Gospodara svoga: ako dakle Otac ja jesam, gdie poshtenje moje, i ako Gospodin ja jesam, gdie strah moj? ovako i sadashnjima ljudma govori Bog, koise esape, daga ljube: Vi mene Otcem i Gospodinom nazivate, i to dobro govorite; jerbo i jesam takvi: alli kakvaje ljubav vasha prama meni? kakvoje poshtenje moje kod vas? i gdie sluxba i strah moj kod vas? Ah! svistese izopacsili, *(b) Non est, qui faciat bonum*, neima ni jednoga, koibi dobro csinio. Vi govorite, da mene kakono Otca ljubite, a nepristajete mene uvrigivati: vise nazivate slughe moje, a Zapovidi moje neobsluxujete.

Dakle N.! dabise i na nas ovako Bog nepotuxio, poshtujmo njega kano Otca, i sluximo njemu kano Gospodinu u svakoj virnosti; to jest, Zapovidi njegove i nauke obsluxujmo: i takochiemo moch slobodno rechi, daga ljubimo, koga ljubechi, dostoino pribivalishte ucsinichiemose njegovo, i obechanu slavu nebesku zasluxitichiemo. Amen.

G O-

(a) Malach. 1. 6. (b) Psal. 13. 3.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU I. *PO DUHOVIH.*

Estote misericordes, sicut et Pater vester misericors est. Luc. 6. 36.

Budite milloserdni, kako i Otac vash milloserdan jest.

Kakogodsmo stvoriti na sliku i priliku Boxju, tako Spasitelj nash ucsi nas, kakochiemo obistiniti i obderxati ovu priliku i slicsnost Boxju u nami: zato recse po S. Mattii: (a) *Estote perfecti, sicut et Pater vester coelestis perfectus est.* Budite izverstiti, kako i Otac vash nebeski izverstit jest. A u danashnjemu Evangelju po S. Luki ovako recse: *Budite milloserdni, kako i Otac vash milloserdan jest.* Skojma ricsma mlogose slobodimo, i pokripljujemo, da moxemo doiti i dospiti na izverstitost Boxju: jer premakose izperva vidi, da nie moguche, da mi doidemo na izverstitost Boxju, i dase njemu prilicsni u kripostima vidimo; bivshi On neizvershena i neskoncsana izverstitost, a mi jedno nishto prama njemu: sasvimtim, ako milloserdni budemo, bitichiemo podpunno, pored stanja nashega, izverstiti i Bogu prilicsni.

Ne-

(a) *Matt.* 5. 48.

T

Neiziskuje Bog od nas, da budemo izverstiti i njemu prilicsni u Mudrosti, u csudesima, u stvaranju i upravljenju svita; nego hochie, da budemo millosrdni: ovoboje naj pricsja kripost njegova, i naj csestje dillovanje njegovo, kako recse David Kralj: (a) *Svavis Dominus universis, et miserationes ejus super omnia opera ejus.* Sladak Gospodin svima, i pomillovanja njegova sverhu sviuh dilah njegovih. Zato Gospodin Isukerst i priporucsi u danashnjemu Evangelju, da budemo milloserdni, dabi po tomu Bogu postali prilicsni; buduch da nishta takvoga pricsjega neima, shtobinas tako prilicsne Bogu csinilo, kakonas millosergie csini, kadaga imamo. Shta rad i odlucsiosam danas od millosergia govoriti, donosechi razloghe, koinas mogu ganiti, dabi ovu kripost millosergia slidili, i po tomu Bogu prilicsni postali. Poslushaite.

(b) *Millosergie jest kripost, s'kojom tko tugiu nevolju poxali.* Mloghe, i razlicsite jesu nevolje, u koimase nahode ljudi: jednesu tilesne, a drughe duhovne. Tilesne nevolje, jesu glad, xegia, golocha, umor, bolest, suxanstvo i smert. Duhovne pak nevolje, jest isti grih, jest neumitnost, jest dvoumnost, illiti sumnjivost, jest xalost, jest uvrigenje, jest zloserdnost, i jest potribnost i xivih, i mertvih, dase tko za nji Bogu molli. Sve ove nevolje, i tilesne i duhovne, moxemo poxaliti u ljudma, i nje, kolikoje moguche pomochi, dabise od istih nevoljah oslobodili. Kakono: moxemo gladna naraniti, xedna napojiti, gola zahoditi, putnika umorna izpokoiti, bolesnika pohoditi, suxnja izkupiti, i mertvaca u grob saraniti. A govorechi od duhovnih nevoljah,

u

(a) *Psal. 144. v. 9.* (b) *Dionys. Carthus.*

u koimaſe ljudi nahode, ovako nje pomaxemo: kada grishnike karamo, neumitne ucſimo, dvoumne i ſumnjive ſvitujemo, xaloſne i tuxne razgovaramo i tishimo, uvrigenja uſterpljivo podnoſimo i opraſtjamo, i kada za xive i mertve Boga mollimo. I ovoſu onna dilla od milloſergia, po koima mi moxemo nashe iskernje pomochi, dabiſe prilicsni Otcu nebeskomu ucſinili, kakonas Spaſitelj nash u danashnjemu Evangelju opomina.

Na koje milloſergie, dabiſe mi mogli ganiti, evo iſti razlog i Zakon naravni to ſobom donoſi, kad nas ovako ſvituje: *shtoje tebi drago cſini i drugomu: a shto tebi nie drago necſini ni drugomu.* Zato i Goſp. Iſukerſt recſe: (a) *Omnia ergo quæcunque vultis, ut faciant vobis homines, et vos facite illis.* Svaka dakle kojagod hochiete, da cſine vami ljudi, i vi cſinite njima. Mi pak hochiemo i xelimo, daſe drughi prama nami milloſerdni ukaxu, i da nas u nashima nevoljama, i potribama pomognu, dakle pravda i ljubav donoſi, daſe i mi prama njima milloſerdni i ljubeznivi ukaxemo, i kolikoſmo moguchi, nje pomognemo. I premakobiſe koigod iz megiu nas nashao, koi nikakvu nevolju nebi terpio, nitibi imao potribu, daga tko u cſemugod pomogne; ſaſvimtim, josht imaobi biti milloſerdan prama onnomu, koi kakvu nevolju i potribu imade: jer ako koi ſad nie u kakvoj potribi i nevolji, moxe za cſas u nju upaſti: kakono ako koi ſada imade doſta rane i pitja, do mallo vrimena mogumu ova pomankati: illi akoje tko ſada brez griha, moxe za cſas u njega upaſti &c. Dakle kadaje tko u ſvemu napridan, i brez ſvake ne-

(a) *Matt.* 7. 12.

nevolje, onda naj vechma nek csini millosergie prama nevoljnomu; dase i njemu drughi u svojoj nevolji smilluje i njega pomogne, kako obecha Isukerst, kad recse: *(a) Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur.* Blaxeni milloserdni: jerbochie oni millosergie dostignuti.

Bog, kakogod ni jednoj nevolji nie podloxan, niti moxe biti podloxan; tako neima ni potribu od csiegod pomochi: i nishtanemanje, na tolikoje nashe nevolje poxalio, i millosergie svoje prama nami pokazao, daje sina svoga jedinoga k'nami poslao, da nas izbavi, nesamo od vicsnjih nevoljah; nego danam olaksha i ove vrimenite tegobe i nevolje: Dakle mi, bivshi podloxni svakoj nevolji, i imajuchi potribu od tugie pomochi, duxnismo poxaliti nevolje bratje nashe, i nje u potribi pomochi; drugojacsje vehomachie pokarati Bog nemilloserdne, kako recse Isukerst: *(b) Nonne ergo oportuit et te misereri conservi tui, sicut et ego tui misertus sum?* Nebiasheli potribito dase i ti smillujesh druxbeniku tvomu, kakosamse i ja tebi smillovao? zato recse S. Jakob: *(c) Judicium sine misericordia illi, qui non fecit misericordiam.* Doisto bitichie sud brez millosergia onnomu, koi necsini millosergie.

Ova csuvshi, mloghibi moxe biti rekao, da poglavice i stareshine zlo csine, i neimaju nikakva millosergia, kada podloxnike svoje, i mlagie karaju i kashtiguju: na shto dok odgovorim, ovo imamo znati, da jedan stareshina moxe drugoga kashtigovati po samoj pravdi brez svakoga millosergia; a drughi moxe komu sve falinge oprostiti brez svake kashtighe: alli ovo ni

(a) *Matt.* 5. 7. (b) *Matt.* 18. 33. (c) *Jacob.* 2. 13.

ni jedno ni drugo ſamo nebi valjalo, to jeſt: nitibi valjalo kadbi tko koga po ſamoj pravdi kashtigavao, nitibi opet valjalo, da ſvaka po ſamomu millofergiu opraſtja; recſebo S. Ivan Zlatouſti: „ Pravda, veli brez millofergia, nie pravda, nego zloba „ i nemilloſtivoſt; kakono i millofergie brez pravde, nie millo- „ ſergie, nego budalashtina." Odkud dajeſe razumiti, da pravda i millofergie imaju biti pomishana; to jeſt, kadaſe tko od ſtareshine kara, nekſe kara zato, dabiſe pobolshao; a kadaſe pobolsha nekſe opet u milloſt primi: ovakoſe imaju Goſpodari vladati prama podloxnikom ſvoim, i roditelji prama mlagima ſvoima. Takoboſe i Bog prama nami vlada, kada nas krive po pravdi kara; a pokorne po millofergiu pravda: karanas krive po pravdi, dabiſe pobolshali; a pravdanas po millofergiu pokorne, dabiſe ſpaſili. Tako dakle i mi pokaximo prama iskernjemu pravdu, da neizgubimo millofergie; a imajmo prama njemu millofergie, da neuvridimo pravdu; i takochiemo biti milloſerdni, kako i Otac nash nebeski milloſerdan jeſt. Amen.

GO-

GOVORENJE

ZA NEDILJU II. PO DUHOVIH.

Homo quidam fecit coenam magnam, et vocavit multos. *Luc.* 14. 16.

Csovik niki ucsini vecseru veliku, i pozva mloghe.

Sveti Otci i Tomacsitelji spetoga Pisma, tomacsechi danashnje sveto Evangelje govore, dase po ovomu csoviku, koi ucsini vecseru veliku, razumie Isti Gospodin Isukerst; Onbo svima govori: *(a) Venite od me omnes, qui laboratis, et onerati estis, et ego reficiam vos.* Hodite k'meni svi, koi trudite, i napertjeni jeste, i jachiuvas izpokoiti. Po vecseri pak, koju Sin Boxji svima pripravi, razumiese Raj nebeski, slava vikovicsnja: ovabo sama pravo i zadovoljno nasitja onnoga, koi u nju doide; zato i recse David: *(b) Satiabor cum apparuerit gloria tua.* Nasitichiuse, o Boxe, kadase ukaxe slava tvoja. Na koju vecseru, illiti u slavu nebesku zazvan biashe, i zazivase i dan danas od Boga vas koliki narod csovicsanski; recsebo S. Pavao, da Bog, sve ljude hochie i xeli, spasene ucsiniti. *(c) Omnes homines vult salvos fieri.*

Po onima pak, koise izgovarashe, da nemogu na vecseru doiti, razumiuse grishnici, koi porad svojih zlochiah kano izgova-

(a) *Matt.* 11. 28. (b) *Psal.* 16. 15. (c) 1. *ad Tim.* 2. 4.

varajuſe, da nemogu u slavu nebesku doiti. I zato dobroſe ni ki prilikuju onnomu, koije ſello kupio: nikiſe prilikuju onnomu, koije pet jarmovah volovah kupio: a nikiſe prilikuju onnomu, koije xenu doveo. Koi ſe prilikuju kupcu ſella, jeſu holice: onni pak koiſe kupcu volovah prilikuju, jeſu lakomci: a koiſe prilikuju onnomu, koi xenu dovede, jeſu bludnici. Jer kakogod jedan kupac ſella naslagiujeſe, shto imade vladu i Goſpodarſtvo ſverhu drugoga; tako i holice naslagiujuſe u ſebi porad kakvih dobarah, i hochie daſe ſverhu drughih uzviſe. Takogier kakogod onni porad volovah nehotiashe na vecſeru doiti; tako i ſvi lakomci, zaderxajuſe ſamo okolo dobara ſvitovnjih, a za nemar metju dobra duhovna, i ſpaſenje ſvoje. Na ovi nacſin i ſvi bludnici ſve dobro ſvoje ſtave u ovomu poganluku; a nemare za Boga niti za Boxje ſtvari. I tako ſvi ovi veliku zapriku i ſmetnju ſebi ſtavljaju, da nechie moch unichi u slavu nebesku, u kojuſe pozivaju.

Da pak mi vechma procinjujemo slavu nebesku, negoli slavu i raskoshje ſvitovnje, datichiu k'tomu uzroke i razloghe, koichienas ganiti, da za nemar metjemo ſvitovnja, a nebeska da xelimo &c.

Iſta vridnoſt i doſtojanſtvo pozivajucha kſebi, ſvakoga moxe probuditi i prigniti, da na ovo pozvanje priſtane, i poslushan bude, brez ſvakoga otezanja i zaderxavanja. Tako, dabi Kralj zemaljski koga pozvao u Dvor ſvoj, za Vichnika ſvoga, i na terpezu ſvoju, znam, dabi ovakvi ſve poslove ſvoje na ſtranu oſtavio, i taki pohitio na sluxbu Kralja ſvoga, procinjuchi njegovu vridnoſt i doſtojanſtvo; a z'drughe ſtrane ſvoju

vla-

vlastitu korist promatrajuchi. Ovako i mi, procinivshi i promotrivshi vridnost i dostojanstvo Boxje; a nashu vlastitu korist, imalibi i morali, mlogo hitrie njemu poslushni biti, kadnas poziva k'sebi u slavu svoju nebesku. Jer bivshi Bog naj vechia dobrota, naj vechia lipota, naj vechia slatkost, i naj vechie naslagjenje, vridan jest, daga xelimo, i na pozvanje njegovo, knjemu hitro pojdemo. Takogier bivshi Bog nasha sverha i pocsetak, i bivshi On Stvoritelj, i osobiti sviuh stvarih Gospodar, togaje dostojan, damu mi, kano stvorenje njegovo, poslushni budemo, na njegovo pozvanje. Zove Kralj slugu na sluxbu, i sluximu: zove Otac Sina, i singa slusha: zove Pastir Ovce, i slidega. Bog kakono Kralj neba i zemlje, zove csovika, ne toliko damu csovik sluxi, koliko da shnjim Kraljuje; i sasvimtim tomu zabavlja! Bog kakono primillostivi Otac, zove csovika i uzimaga pod sina svoga, ne daga csovik pomogne, nego damu bashtinu vikovicsnju pridade; i sasvimtim za ovo csovik nemari! Bog kakono Pastir pridobri, zove csovika, daga sobom Istim narani i nasiti; a onse volli smradom nasititi, nego z'Bogom svoim, u komuje svaka slatkost! O doisto, imalibi ljudi vechma Boga, kakono Kralja, Otca i Pastira slushati, nego onima, kojajih od Boga odvrachaju.

Na dilje, ako promotrimo i promislimo nashu veliku korist iz posluha zvanja Boxjega, moxemose jost vishje ganiti, da sva svitovnja za nemar metnemo; a da samu slavu nebesku procinjujemo, u kojuse pozivamo. Jer vecheje dobro, i vechaje korist, shtobi tko za jedno oka trenutje slavu Boxju uxivao; nego dabi imao hiljadu svitovah, i njima svima po sve vike Gospodario.

Ovo-

Ovose moxe biti mucsno vidi virovati? alli promotrite izverstitost slave nebeske; i fallicsnost slave svitovnje, i sviuh dobarah njegovih. Slava nebeska jest stalna, jest vikovicsnja, jest istinita, jest csitava i podpuna: koi nju uxiva kraljuje, koi u njoj pribiva gospodari, i koga onna primi, nikada nepopustja: u njoj jest veselje brez xalosti, zdravje brez bolesti, bogastvo brez siromashtva, xivot brez smerti, i svako dobro brez ikakva zla. Slava pak i dobra svitovnja jesu nestalna, jesu vrimenita, jesu poghibljiva, i obicsainim nacsinom jesu shkodljiva. Slava i dobro svitovnje s'trudomse dobiva, u strahuse posiduje, a u xalostise izpustja i gubi; a kamo onno, shtoje csovik hiljadima nevoljama podloxan? kadboje veseo, nadase xalosti: kadje u mladosti, boise starosti: kadje bogat, strashise siromashtva: kadje zdrav, plashise bolesti, i doklemgodje xiv, vazdase priblixaje gorkoj smerti. Shto poznavshi mi, imalibi vechma procinjivati slavu nebesku, nego ovu svitovnju; i ovako procinjujuchi, moralibi vazda nebeska traxiti i xeliti, a zemaljska za nemar stavljati.

Alli shto? drugojacsese dogagia: jerbosu ljudi vechma poljubili zlochiu, nego pravdu: (a) *Dilexerunt homines magis tenebras, quam lucem.* Vechmasu poljubili ljudi tmine, nego svitlost: vechma ljube ova vrimenita, negoli vikovicsnja: vechma milluju lax, negoli istinu: vechma slushaju diavla, tilo i svit, negoli Boga stvoritelja svoga. I zatose mloghi izgovaraju, da nemogu doiti na vecseru Boxju, u slavu nebesku: mloghibo volle ergiava poxelenja, zle chiudi, i grishne obicsaje slidíti, negoli kri-

po-

(a) Joan. 3. 19.

posti svete izvershivati i dobra dilla csiniti; pak josht gdi koi govori: shtochiu! moram grishiti, jabi rad da negrishim, alli nemoxe druga biti; zato moram psovati, moram proklinjati, moram krasti, moram varati; drugojacsje nebi mogao xiviti.

Takolie jeli? morash grishiti? alli kaxi ti meni takvi csovicse! gdie to upisano i naredito dase mora grishiti? i evo takichiu pocset s'ovoga mista navishtivati, dase grishi i zlo csini. Jerbo pak ovo nemoxesh pokazat; buduch da ni Bog nemoxe narediti, da csinimo onna, kojasu protiva svetinji, i protiva izverstitosti: zato, jachiu indi pokazati shto moramo csiniti, a shto nemoramo csiniti. Evo: nemoramo psovat, ni proklinjat, nego moramo Boga blagosivat i faliti: nemoramo krasti, nego moramo josht tugiu stvar sacsuvati, i od ersuzina braniti, i akobi shtogod tugie kod nas bilo, moramo povratiti: takogier, nemoramo lagati, i drugoga varati, nego moramo istinu govoriti, i po pravdi svaka csiniti: nemoramo svetkovinu pristupiti, nego moramo nju po svetiti Misom, Mollitvom i s'ostalima dobrima dillih: nemoramo po csarkiama pomoch traxiti, nego po Viri moramo od Boga prositi pomoch: nemoramo zlu chiud, prignutje i ergiave obicsaje slidíti, negojih moramo pridobivati i ostavljati &c. da tako csinechi sverhu nashu dostignemo za kojusmo stvoriti: stvoritismo pak zato, da od zla biximo, a dobro csinimo, doksmo na ovomu svitu, pak da posli Boga uxivamo uvik.

Dakle N.! koiseje dosad varao, i vechma ljubio i procinjivao svit, i dobra svitovnja, negoli nebo i slavu nebesku; nek u napridak vechma ljubi i procinjuje nebeska, negoli ze-

malj-

maljska; da tako za nemar metnuvshi. ova zemaljska, zasluximo onna nebeska i vikovicsnja, za kojaſmo ſvi ſtvoriti, i na kojaſe ſvi pozivamo. Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU III. *PO DUHOVIH.*

Erant appropinquantes ei publicani, & peccatores, ut audirent illum. Luc. 15. 1.

Biaju priblixajuchiſe njemu ocſitnici, i grishnici, dabi slishali njega.

Koi rad slisha govorenje Boxje, onniga rad i prima; a koiga rad prima, onniga pomnjivo i obsluxuje, i po tomu ſpaſenje ſvoje dobiva. Zatoſe i priblixavashe k'Iſuſu Ocſitnici i grishnici, dabi slishali i primili nauk njegov ſveti, po komubi ſpaſenje ſvoje mogli doſtignuti. Shto videchi Farizei mermljashe, i zlobishe Iſuſa, shto On Ocſitnike i grishnike k'ſebi pripuſtja, i shnjima vecha i blagova; buduch da ovi, po njiovomu ſudu, nebiau vridni ni doſtoini druxshtva ljudskoga: shta rad i onnoga, koi shnjima vecha i blagova, za takva ſudishe.

Alli Spaſitelj nash nemarivshi za mermljanje Farizainsko, cſeſto k'ſebi Ocſitnike i grishnike prizivashe, i njima ſpaſonoſne

nauke davashe: Ovoboje ofobita njegova ſverha, porad kojeje doshao na ovi ſvit, da grishnike traxi, k'ſebi priziva, i na put ſpaſenja nje upravlja, kako recſe po ſvetomu Luki govorechi: *(a) Venit filius hominis quærere, et ſalvum facere, quod perierat.* Doide Sin cſovicſanski traxiti, i ſpaſeno ucſiniti, shto bi izgubljeno. Odkud i pokaza priliku od ovce izgubite, kako Paſtir i Goſpodar nje, oſtavivshi mloghe drughe ovce u puſtinji, ſamu jednu ovu izgubitu xeljno i pomnjivo traxi, i nashavshiu prima na pletja ſvoga, i s'velikom radoſtju i veſeljem noſiu i ſtavlja megiu oſtaſe ovce: hotiuchi po tomu Odkupitelj nash pokazati, koliku On xelju i pomnju imade, da izgubitog i zabluditoga cſovika po griſima, izvede na pravi put, i ſtaviga megiu obrane i pravedne. Vehomabo jeſt xao Spaſitelju nashemu, kadaſe cſovik po griſima od Boga odvrati, i u njima hoddi i bludi: a takogier opet kolikoſe On xaloſti porad izgubljenja i zablugienja jednoga cſovika, tolikoſe raduje i veſeli, kadaſe cſovik po pokori Bogu obrati i oſtavi grihe ſvoje.

Koju radoſt i veſelje dabi mi grishnici Spaſitelju nashemu, po obrachenju pokornomu uzrokovali, odredioſam od itoga obrachenja danas govoriti, ukazujuchi *pervo*, da ovo iſta pravda Boxja iziskuje: a *drugo*, vlaſtita koriſt nasha moxenas prignuti na ovo k'Bogu obratjenje. Poslushaite.

Pravda Boxja jeſt uvridita po griſima, dakle ona iziskuje i hoche, daju cſovik popravi po ſvomu pokornomu obratjenju: jer ſvaka krivica poragia i donoſi ſobom kashtigu; griſi pak, po koimaſe cſovik od Boga odvratja, jeſu naj vechie krivice;

po

(a) *Luc.* 19. 10.

po njimabose dilloje onno, shtoje protiva Zakonu Boxjemu i protiva istomu razlogu: indi od potribe jest, da iz ovih krivicah i kashtighe dostoine slide; buduch da neima ni jednoga Zakona niti Zapovidi, po koimabise samo zapovidalo, shto imaju ljudi csiniti i obsluxiti; a nebise u isto vrime pritilo onnima, koi nebi hotili obsluxiti onno, shtoimse zapovida. Jerbo pak Bog svemoguchi svaka po istini i pravdi svojoj jest uredio, i u Zakonu svomu ostavio, koja ljudi imadu obsluxivati: indi po istoj pravdi iziskuje i kashtighe, kada ljudi nebi hotili obsluxiti onna, kojaimse po Zakonu njegovomu izdaju. Koje kashtighe, dabi grishnik csovik uvik neterpio, nekse pokorno Bogu obrati, ostavivshi grihe i pokoru csinechi, nebili po taj nacsin pravdi Boxjoj zadovoljio.

Kakonasje Bog stvorio iz nishta, i sobom odkupio; takinasje zaduxio, da mi glas njegov slishamo, i njega slidimo. Ovo i kod nas ljudih moxemo poznati, da tkose vechma okolo koga trudi, onnoga vechma i zaduxuje, damu bude poslushan: takosu sinovi naj vechma duxni poslushni biti roditeljima svoima, jerbosuse porad njih naj vechma brinuli i trudili: ovakosmo i mi od Boga zaduxiti, dase knjemu obratimo, da glas njegov slishamo, i daga slidimo; jerbonasje iz nishta stvorio, jerbonasje sobom istim iz suxanstva paklenoga odkupio, i jerbonas traxi, i po svaki nacsin k'sebi priziva, dase k'njemu obratimo, i k'njemu teximo.

Svaki, pored svoje sverhe, za kojuje stvorit, duxan jest dillovati, i svoj xivot upravljati: mi pak stvoriti jesmo za ovu sverhu, da Bogu sluximo, da Boga falimo, pazechise od grihah,

a

a csinechi dobra dilla, pak daga posli uxivamo: indi koibi ovako nexivio po svojoj sverhi, negobi ostavio Boga, i bludio po zlochiama, i opacsinama; nekse obrati k'Bogu po pravoj pokori, nek ostavi grihe, i nek priuzme dobra dilla csiniti, da tako Spasitelja svoga razveseli, koiga xelno traxi, i k'sebi priziva, dabiga spasena ucsinio.

I nesamo, dasmo duxni obratitise k'Bogu i glas njegov slishati, shto pravda njegova to od nas iziskuje; nego i korist nasha vlastita, imalabinas probuditi i prignuti, dase ovako pokorno Bogu obratimo, i k'njemu megiu pravedne i obrane njegove, teximo. Korist nasha, kojubi imali, kadabise Bogu obratili ostavivshi grihe i dobra dilla csinechi, jest isto spasenje nashe, jest vikovicsnja slava nebeska i uxivanje lica Boxjega. Ovoje doisto velika korist, kojabi morala svakoga grishnika, svakoga neznabosca i nevirnika ganiti, dase Bogu obrati, daga slusha, i da po Zakonu njegovomu svetomu xivi.

Korist i hasna vrimenita i tilesna, csovika podbunjuje i probugiuje, da prima rad svaki posao i trud, kakochie ovu korist imati i dostignuti: zato trudi obnoch, trudi obdan, trudise po dalekih putovih, terpi glad i xegiu, podnosi vruchinu i zimu, i ostale dosade, xelechi nahumitu korist i hasnu dobiti i dostignuti: dakle porad koristi vikovicsnje, moraobi svaki josht mlogo vechma nastojati, kakochieju dobiti: kakono, moraobi sva progonstva, dosade i nevolje dragovoljno podnositi, moraobi sebe pedipsavati, pazitise od grihah, i po Zakonu sveto xiviti.

Istina jest, dase mloga vide mucsna i trudna: kakono, mucsnose csini naravi zlochiudnoj, neprieteljom oprostiti, mucsnose

ſe cſini poſtiti, mucsnoſe cſini navadne grihe oſtaviti, i mucsnoſe cſini i vidi, zlu chud i ergiava prignutja ſuzbiati, i pod zapt ſveti ſtavljati: alli shto? rekoſmo, da brez muke i truda nemoxeſe ni vrimenita koja koriſt i dobro imati; dakle tako ni duhovno i vikovicsnje dobro brez truda nemoxeſe dobiti: a bash zato i moralibiſe naj vechma truditi i dobra dilla cſiniti, jerboſe po tomu slava nebeska zasluxuje, kojaje dobro nashe vikovicsnje. Promislite kakvu koriſt onni ſad imadu, koiſu po ſvojoj zloj chiudi xivili? koiſu u naslagienju tileſnomu, i razkoshju ſvitovnjemu pribivali, a nikakva dobra niſu cſinili? a takogier promislite, koliku koriſt onni imadu, koiſu pedipſavali tilo ſvoje, koiſu uſterpljivo protivshtine ſvake podnoſili, koiſuſe pazili od grihah, a dobra dilla cſinili, i po ſvaki nacſin okolo ſpaſenja ſvoga naſtojali? doiſto ovi ſada uxivaju slavu nebesku; a onniſe mucſe u vikovicsnima mukama paklenima.

Dakle N.! da i mi onamo nedopademo, od potribe jeſt, daſe ſada za slavu nebesku trudimo, daſe k'Bogu obratjamo, glas njegov slishamo, i *Zakon* njegov ſveti obsluxujemo: dabiſe po tomu On u nami razveſelio, a mi njega uvik uxivali. Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU IV. PO DUHOVIH.

Cum turbæ irruerent in eum, ut audirent verbum Dei.
Luc. 5. 1.

Kada mloshtva naligashe na njega, dabi slishali rics Boxju.

Xelja, i briga vlaſtitoga ſpaſenja, nepazi truda, negleda ſtida, ne eſapi dangubu, niti oſitja glad i xegiu; nego cſini cſovika hitra i pomnjiva u ſvima onnima, kojaſu na vikovicsnje ſpaſenje njegovo: kakono na poslushanje ricſi Boxje, i na obsluxenje onniuh, kojaſe izdaju po ricſi Boxjoj.

Ovo moxemo poznati i viditi u onnomu puku, koi naslidovashe Goſp. Iſukerſta: ovibo cſuvshi, gdi Spaſitelj ſvita pripovidashe xivot vikovicsnji, i pokazivashe Kraljevſtvo nebesko; na tolikoſe uxegoshe na ljubav ſpaſenja ſvoga i xivota vicsnjega, daſu turmice naligali i navaljivali na Iſuſa, dabiim na dilje pripovidao, i nauke ſvete davao, po koimabi ſebe mogli k'xivotu vicsnjemu upraviti.

Sverhu cſega i jaſam odlucſio danas govoriti, ukazujuchi, da xelja i briga vlaſtitoga ſpaſenja, cſini cſovika pomnjiva na poslushanje i obsluxenje ricſih Boxjih; nebiliſe i mi na ova ganuli. Poslushaite.

Mi-

Mislim i ſudim, da u ovomu mloshtvu mloghi biau gladni i xedni, mloghi biau boleſni i nemochni, mloghi biau iz dalekih miſtah doshli, i mloghiuh poslovi kod kuche brez poslenikah ſtajashe: i ſaſvimtim, ovaſu ſvakolika zaboravili; a ſamoſu hotili s'velikom xeljom i pomnjom slishati ricſi Boxje, kojeim put u Kraljevſtvo nebesko pokazivashe. Vechmabo oni procinjivashe Kraljevſtvo nebesko, nego trud u putovanju, nego glad i xegiu, nego ſvoja imanja, i nego ſebe iſte.

Znam dobro i virujem, da kakogodje *(a)* Goſp. Iſukerſt bio iz megiu ſviu ſinovah cſovicſanskih naj lipshi, i naj plemenitiji; tako i u ſvemu i po ſvemu jeſt ſaſvim bio izverſtit i sladak: kakono u govorenju, u pogledu, u hodu i u ſvemu dillovanju ſvomu, na toliko, daje ſvakoga mogao za ſobom povuchi. Alli radbi ja znati, shtoje On pripovidao, shtolie govorio, daſuga ovako mloshtva dragovoljno naslidovala, i rad slishala njegove Pridike? Jeli moxe biti obechavao njima na deſnoj i na livoj ſtrani u Kraljevſtvu ſvomu ſiditi? illie moxe biti pokazivao njima od miſta do miſta, gdie blago zakopano? illie pokazivao, kakvechie koji ſrichie biti? illie davao odlashtice, i odpushtenje od Zakona koliko Boxjega, toliko i Kraljah zemaljskih? nie doiſto od oviuh ſviuh pripovidao, nitie puk po ovakvima Pridikama ſebi primamljivao: negoje onno pripovidao, i onnoje govorio, shtoſeje ſuprotivilo pokvaritoj i zlochiudnoj naravi cſovicſanskoj. Shto moxemo iz perve Pridike njegove poznati, kad pokoru naviſti, govorechi: *(b) Poenitentiam agite: appropinqua-*

(a) *Pſal.* 44. 3. (b) *Matt.* 4. 17.

quavit enim regnum coelorum. Pokoru csinite: jerboſeje priblixalo Kraljevſtvo nebesko. Takogier pripovidao jeſt, daſe imadu neprietelji ljubiti, i njima dobro csiniti: daſe uvrigienja opraſtjaju, i daſe odrecse ſvaki i ſebe, i ſvojih dobarah.

Iſtina jeſt, da kad pripovidashe ovako ovi veliki Pridikatur, obechavao jeſt i Kraljevſtvo nebesko ſvoima naslidnikom: alli kakvi ovi naslidnici moraju biti, da doſtoini budu Kraljevſtva nebeskoga? evo On iſti pokaza po ſvetomu Matii, kad oſmeroſtruke izbroi blaxene, govorechi: *(a)* „ Blaxeni uboghi. „ Blaxeni krotki. Blaxeni koi placſu. Blaxeni, koi gladuju i „ xegiaju pravdu. Blaxeni milloſerdni. Blaxeni csiſtog ſerca. „ Blaxeni mirni: i blaxeni, koi progonſtvo terpe zaradi pravde. „ I ſverhu toga recſe: Blaxeni jeſte, kada prokunu vas, i pro„ goniti vas budu, i rekmu ſvako zlo na vas zarad mene."

Iz kojih, i oſtalih Pridikah, i govorenjah Iſukerſtovi poznati moxemo, da On nie skakvim licumirſtvom i privarom puk k'ſebi privlacſio; buduch da nie po hatoru, illi po njiovomu tileſnomu prignutju i poxelenju shtogod govorio: negoje ſamu i jedinu iſtinu pokazivao, karajuchi zlochie, a priporucſujuchi kripoſti ſvete, po koimabi ſvaki mogao ſpaſenje, i xivot vicsnji zasluxiti i dobiti. I ſaſvimtim neizbroena mloshtva puka ovako hitro, xeljno i pomnjimo, jeſu dolazila na ovakve Pridike i govorenja: a zashto to? zato doiſto, jerbo imadoshe brigu i xelju ſpaſenja ſvoga, i blaxenoga xivota vikovicsnjega. Xelja indi i briga ſverhu vlaſtitoga ſpaſenja ucſini, da ova mloshtva naligashe na Iſuſa za poslushati ricſi njegove, dabi primili nauk,

po

(a) *Matt.* 5. 3.

po komubi mogli ovo ſpaſenje, i xivot vikovicsnji doſtignuti.

Na ovi nacſin i mi N. pridraghi! akobi imali xelju i brigu ſverhu ſpaſenja nashega, imalibi takogier xelju i pomnju za poslushati rics Boxju: jer ſvaki, koi hochie ſverhu, valja da i nacſine traxi, po koimabi doshao na ovu ſverhu. Nacſini pak, po koimabi mi mogli ſpaſenje i Kraljevſtvo nebesko nami zasluxiti, zaderxajuſe u ricsma Boxjima: po njimaboſe izdaje nauk ſpaſonoſni, po komu xivot nash, Kraljevſtvu nebeskomu moxemo upraviti.

Odkud mogu ſlobodno rechi, da koji dragovoljno i pomnjivo slishaju rics Boxju, onni imadu i brigu ſverhu ſpaſenja ſvoga: a koji imadu brigu ſverhu ſpaſenja ſvoga, onni i rics Boxju rad i pomnjivo slishaju i primaju. I ovi ovakvi, kakogodjim rics Boxja nie merska, takoim nie merzak ni onni, po komu slishaju rics Boxju: ni jednogabo, i iz giubreta nemerzi zlato i drago kamenje vaditi.

Na iſti nacſin, koi xeli ſamu rics Boxju cſuti, neizbira miſto, niti pripiſuje Pripovidaocu, damu iz ovoga, illi iz onnoga miſta, rics Boxju prikazuje; negoju ſamo pomnjivo slisha, illiſe ona posli s'Pulpita, illi od Otara pripovidala i prikazivala: iſtinabo ſvagdi i na ſvakomu miſtu, ſvakomu priſtaje, ſamo, kadbiſe od ſvakoga primila.

Naj posli, pravi ljubioc ricſi Boxje neuvrigiujeſe, nitiſe ſmutjuje, kadaſe shnjom ponukuje i pokara porad zlochiah ſvojih; nego josht za veliku ſrichiu ſebi ſtavi ovo ponukovanje, buduch daſe po njemu od zlochiah odvratja, a na kripoſti ſve-

te probugiuje. A doisto, ja i neznam, zashtobise jedan nevoljni csovik i mogao uvriditi porad kakvoga ponukovanja i opomene svete? jedalie ovo protiva dostojanstvu i poshtenju njegovomu? illise moxe biti csovik vechma uvridi i neposhtuje po jednoj opoměni, negoli Bog po tolikima njegovima zlochiama i opacsinama? Ah doisto, kakogodje Bog neizvershenim nacsinom u dostojanstvu, velicsanstvu i poshtenju vechi od csovika; takose On i vechma uvridi po jednomu grihu, negolibise imao csovik uvriditi po jednoj spasonosnoj opomeni, dase pazi od grihah. Da pacse recsem: csovik ucsinivshi jedan grih smertni, i Boga uvridivshi, zasluxi iste vikovicsnje muke paklene; i pak ni opomenu i ponukovanje neche da primi, negomuse i to krivo vidi! Csovik hoche, da svetkovine pristupljuje, da starie neposhtuje, da drugomu nahudi, da necsisto xivi, da tugie krade &c. a damuse rics Boxja nesmie rechi: *Posveti dan svecsanin* kako valja: *Poshtuj Otca i Mater, i ostale starie: Neubij, niti drugomu nahudi: Ne grishi bludno: Ne kradi, niti tugie prisatjaj: ne psuj, ne proklinjaj &c.* O! doisto ovakvibi csovik veliku oblast imao, koibi mogao svako zlo csiniti; a daga tko nebi smio zato nipokarati i opomeniti, dase toga ostavi. Alli ovakvi nek zna, da rics Boxja nie svezana, *(a) Verbum Dei non est alligatum*: negoje prosta i slobodna, i zato brez svakoga opreza kara zlochie, a priporucsuje kriposti svete, jedno porad poshtenja Boxjega; a drugo porad spasenja istoga grishnoga csovika.

Dakle N. pridraghi! podloximose mi ricsi Boxjoj, i slishaimo nju dobrovoljno i pomnjivo; buduch dase po njoj od zla

od-

(a) 2. ad Timot. 2. 9.

odvatjamo, a na dobro nagovaramo: ovochiemo pak ucſiniti, ako uz imamo brigu ſverhu ſpaſenja nashega, dakle imajmo ovu brigu pakchiemo i rics Boxju pomnjivo slishati i obsluxiti, i takochiemo ſpaſenje nashe doſtignuti. Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU V. PO DUHOVIH.

Niſi abundaverit juſtitia veſtra plus quam ſcribarum et Phariſæorum, non intrabitis in regnum cœlorum. Matt. 5. 20.

Ako ne uzobiluje pravda vasha vechma nego Piſacah, i Farizeah, neulizete u Kraljevſtvo nebesko.

Strashnoje ovo, i veliku brigu imalobi nami zadati, shto Goſp. Iſukerſt u danashnjemu Evangelju, govori: *Ako ne ozobiluje pravda vasha vechma nego Piſacah, i Farizeah, neulizete u Kraljevſtvo nebesko.* Jer kadje On zabavio pravdi Farizeah, boimſe, da i nashoj pravdi nezabavi.

Ovi Farizei, biau takvi ljudi u ſtaromu Zakonu, koje puk za naj izverſtitje i naj pravednie derxashe; i zatojih vehoma poshtovashe, na toliko, da shtobi oni rekli, i shtobi oni ucſili, to ſve za ſveto, i za iſtinu primashe. Odkud i Kralji iſti cſi-

fucki

fucki navlaftito poslidnji, pomnjivo pazishe, dajih u csemugod neuvride: jerbo mislishe, da ne drugojacsje; nego famo po njima, Kraljevftvo fvoje mogu uzderxati: buduch da ovi bishe naucsni u Zakonu: ovife csinishe, da imadu ocfitovanje skrovishtah nebeskih: ovife vidishe, naj manje Zapovidi u Zakonu obsluxivati: ovife pokazivashe poboxni, i znadoshefe u fvemu uljudno i uredno vladati. I fafvimtim, fvoj ovoj njiovoj pravdi, izverftitofti, uljudnofti, i urednofti zabavi Spafitelj nash: i nami priporucfi, da mi naglimo i naftojmo vechu izverftitoft i pravdu imati od onne, koju imadoshe Pisci i Farizei; drugojacsje nechiemo moch unichi u Kraljevftvo nebesko.

Shta rad danas hochiu pokazati, *pervo*: zashto Gofp. Ifukerft zabavi, i odbaci izverftitoft i pravdu Pifacah i Farizeah. *Drugo*, kojaje to vecha izverftitoft i pravda, kojunam Ifti Spafitelj priporucfi, dabife po njoj doftoini ucfinili Kraljevftva nebeskoga. Poslushaite.

Izverftitoft, i fva pravda Pifacah i Farizeah biashe laxljiva, i famo izvanska: jerbo bivshi oni naj veche holice, naj vechi lakomci, nenavidljivci i fvaki zlocfinci, shtogodfe vidishe dobra cfiniti; zato famo cfinishe, da pokriu fvoje zloche: pak dafe od ljudih pofale, i za dobre derxefe i ftave; nebili po taj nacfin lashnje i slobodnie mogli fvoje zloche sliditi i goiti. Tako: onifufe uklanjali od druxshtva ljudskoga; alli tofu zato cfinili, jerbofu fve drughe fudili za grishnike, i za nishto ftavili, a febefu za pravedne, i prave osluxitelje Zakona procinjivali: Oni imadoshe nika dobra dilla; alli famo izvanskim nacfinom, i na ocfi glede, a nutarnjim nacfinom biau zlocfefta, jerbo brez do-

dobre ſverhe i odluke biau ucſinita: Oniſe cſeſto prashe u tilu, i cſiſto odivashe; alli dushu cſiſtu neimadoshe: Oni po poſtu ſebe pedipſavashe; alli Zapovidi Boxje neobsluxivashe: Dobro pazishe na naj manje uredbe i Zapovidi Boxje, kakono i na ljudska Pridanja; alli za velike Zapovidi nishta nemarishe. Farizei, drughe vazda ucſishe, shto imadu cſiniti i obsluxivati; alli oni, ni naj manje nektisheſe dotakniti, da iſto cſine, na shto drughe ucſishe i nagovarashe. Svaka po pravdi vidisheſe ſuditi; alli i to brez velikih mitovah necſinishe. I tako u ſvemu zlocſeſti biau.

Zato Goſp. Iſukerſt i zabavi ovoj pravdi Farizeah, jerbo laxljiva biashe, i nje imade za odmetnike, i za odbacite ljude, buduch da veliki licumirci biau: kako viditi moxemo u S. Evangelju kod S. Matie, gdi Iſukerſt ovakvim vishje putah govori: *(a) Væ vobis, ſcribæ, et Pharisæi hypocritæ.* Jao vami Piſci i Farizei licumirci: jerbo zatvarate Kraljevſtvo nebesko prid ljudma, vibo neunilazite, pak ni drughe nepushtate unichi. Jao vami: jerbo jidete kuchie udovicske i ſirotinske. Jao vami, koi deſetkivate naj manje ſtvari, kakono metvicu, kopar i ruticu, a nemarite za onna, kojaſu vecha u Zakonu, i koja Bog oſobito iziskuje, kakono pravdu, Viru, milloſergie i ljubav prama iskernjima: ovaboſu potribita cſiniti, a onna neoſtaviti. Jao vami licumirci: jerbo cſiſtite, shtoje zdvora na vami; a iz nutraſte punni grabljenja i necſiſtotje. Jao vami: jerboſte prilicsni grobovom obilitima, koi iz vana ukazujuſe ljudma liepi, a iz nutraſu punni koſtih mertvih i ſvake pogani: tako i vi iz vana, ukazujeteſe ljud-

(a) *Matt.* 23. 13. *et ſeq.* w.

ljudma kano pravedni, iz nutra pak punje licumirstva i zlochie.

Iz koje Gospodinove Pridike moxemo razumiti i poznati, da izverstitost i pravicsnost Pisacah, i Farizeah sva biashe himbena, falicsna i laxljiva: zatojih i odbaci Isukerst, kano jedne merske licumirce. Gdi bojatise imamo i mi, i pozorni biti, da se i u nami ovakva himbena i laxljiva izverstitost neuvede i neuvrixi: jerbo nie koristi, ni hasne, shtose tko prid ljudma csini dobar i pravedan, koije prid Bogom zao i nepravedan. Nie koristi, shto tko posti od jistja, a neposti od grihah: nie koristi, shto tko csisto u tilu hoddi, a u dushi necsisto xivi, nitie koristi, shto tko nika po svojoj humi iznashastja, obrata svelikom pomnjom obderxaje, a ne obderxaje onna, kojamu Zakon donosi i zapovida: takvisu niki zavitichi, i onna izprazna obsluxenja, koja navlastito slabog stanja ljudi svelikim pozorom obderxaju, govorechi: *Ovose valja*, *onnose nevalja;* a neslide nauk Isukerstov, niti velike Zapovidi Boxje i Cerkvene obsluxuju, negojih gaze i pristupljuju. Shta rad i recse Isukerst: *Ako na uzobiluje pravda vasha vechma nego Pisacah, i Farizeah nechiete unichi u Kraljevstvo nebesko.*

Odkud moxemo poznati, da ova izverstitost i pravicsnost, koju Isukerst od nas iziskuje, dabi po njoj postali dostoini slave nebeske, ima biti u istini, i za dobru sverhu ucsinita, to jest porad Boga, porad dobra iskernjega, i porad vlastitoga spasenja. Od koje izverstitosti i pravicsnosti punno jest Evangelje sveto, po komu nas Gosp. Isukerst opomina i ponukuje, dabi mi ovu njegovu istinitu pravicsnost ljubili i slidili, kakono onno, kad

ve-

veli: (a) *Attendite, ne justitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis.* Pazite, da pravdu vashu necsinite prid ljudma, dase vidite i posalite od njih: jerbo platju nebiste imali kod Otca vashega, koi u nebesi jest. Kada dakle csinish lemozinu, nemoj trubljom glasiti prid tobom, kakono licumirci csine, dase poshtuju od ljudih. Nego: kad csinish lemozinu, nek nezna ni ista lieva ruka tvoja, shto csini desna. I: kad mollite; nemoite biti kano licumirci, koise xele viditi od ljudih: jer u istinu govorim vami, dasu svi ovakvi jurve na ovomu svitu primili platju, a u nebu nishta nechie imati.

Zato, ova izverstitost i pravicsnost, koju Isukerst od nas iziskuje, nesamo, da po izvanskomu dillovanju ima csitava biti, nego i po nutarnjoj dobroj odluki mora istinita biti, tako, da shtose dillom dobro csini, to istim sercem i voljom nekse xeli. Kakono: ako postish, ako mollish, ako lemozinu csinish, ne xeli slavu ljudsku, nego samo traxi Bogu ugoditi, i spasenje tvoje dostignuti. Akose csuvash od ubojstva, csuvajse i od sercsbe protiva iskernjemu tvomu, i od svega, po csemubi mogao njemu nahuditi. Akose csuvash od dilla bludnoga, csuvajse i od poxelenja, od mislih i ricsih bludnih &c. Jer gdi Zakon Boxji zabranjuje nepravedno dillovanje, ondi misao i poxelenje takvo zabranjuje.

Naj posli Spasitelj nash, iziskuje od nas jednu pravdu dietinju, govorechi: (b) *Nisi conversi fueritis, et efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum cælorum.* Akose neobratite, i neucsini-

(a) *Matt.* 6. 1. *et seq.* (b) *Matt.* 18. 3.

nitese kakono malani, nechiete unichi u Kraljevstvo nebesko. Ha! sad ja ovdi imam dosta odgovarat, jerchie mloghi pomisliti: kakobi ja, bivshi zrio csovik, csitav csovik, i star csovik, naj posli postao jedno diete, kojeje od jedne, illi od dvi i od tri godine? to nemoxe biti. Alli N.! nezapovida ovdi Isukerst, da mi postanemo dieca u godinama, nego hochie, da budemo dieca u neoskvernjenosti, priprostitosti i u ostalima kripostima. Dieca milla biau, i jesu milla Isukerstu; jer ona neznadu za poganluk, za sercsbu, za osvetu, za kragiu, za himbenost, niti znadu za drugu ikakvu zlochiu. To isto, i od nas Spasitelj nash iztraxuje, dasmo od svake zlochie daleko, tako, da shto njima mlade godine nedopustjaju csiniti; to da mi po kripostima nastoimo pridobiti: kakono, po poniznosti, pridobivajmo holost, po millosergiu, lakomost &c. I takochiemo postati dieca po kripostima, shto ona po godinama posiduju.

Dakle Dushe bogoljubne! ovu istinitu i csitavu izverstitost, i pravicsnost slidimo, kojunam Odkupitelj nash priporucsuje, i na koju nas probugiuje, dabise po njoj ucsinili dostoini Kraljevstva nebeskoga. Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU VI. PO DUHOVIH.

Misereor super turbam: quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent, quod manducent. Marc. 8. 2.

Milloserdjujemse sverhu mloshtva: jer evo jurve tri dni terpe mene, niti imaju, shtobi blagovali.

Srichian, i blaxen jest svaki onni, koga Bog poxali, i koga Bog pomilluje; jerchiega doisto i pomochi, i shnjim providiti, tako, damu nijedna dosada nechie nahuditi. Kakono: xalost nechiega ojiditi: xestina nechiega opaliti: bolest nechiega umoriti: siromashtvo nechiemu omerzniti: progonstvo nechiega oboriti: glad i xegia nechiega oslabiti, nitichiemu ostale suprotivshtine i nevolje dosaditi: jer Bog svagdi hochiemu u pomochi biti. Kakono: u xalosti veselje: u xestini ladovina: u bolesti zdravje: u siromashtvu bogastvo: u veselju mirra: u progonstvu brana, a u gladu i xegi rana, i pitje.

Ovu istinu moxemo poznati iz danashnjega Evangelja, gdi Gosp. Isukerst videchi onno mloshtvo, kojega po pustinji naslidovashe, a neimadoshe shtobi blagovali, poxaliga, i smillovase njemu govorechi: *Milloserdjujemse sverhu mloshtva: jer evo jurve tri dni terpe mene, niti imaju, shtobi blagovali.* Zato i ucsini onno ve-

veliko cſudo, kadaje ſa *(a)* ſedam kruhah i s'nikoliko ribicah naranio i naſitio okolo cſetiri hiljade ljudih, oſim xenah i diece. *(b)* Takoſeje ſmillovao i drugomu mloshtvu, kadgaje s'pet kruſima i dvima ribama naranio, gdi biashe pet hiljadah ljudih, oſim xenah i diece. Takoſeje ſmillovao u Kani Gallilee, kadje vodu u vino obratio. Ovakoſeje ſmillovao mertvima, kojeje uskriſivao, i oſtalima boleſnicima i nemochnima, kadjie ozdravljao i pokripljivao. I tako po ſvemu vidichiemo, da koigodſu Iſukerſta naslidovali, njega slushali, i od njega pomoch cſekali, onne vazda jeſt pomillovao, shnjima providio, i u ſvakoj potribi njima u pomochi jeſt bio.

Koje Boxje pomillovanje, provigienje, i pomoch u nami da oſitjamo, od potribe jeſt, da slidimo Iſukerſta, i njegove ricſi slishamo i primamo. Shto dok na dilje pokaxem, poslushaite.

Kakogod mi podnoſimo neizbroene nevolje i doſade na ovomu ſvitu; tako imamo i veliku potribu od pomillovanja i provigienja Boxjega, dabinas pomogao u nashima nevoljama. Da pak mi podnoſimo mloghe nevolje i doſade ſvitovnje, toje ocſito poznato; jerbo evo vidimo razlicſite boleſti, xaloſti, ſiromashtva: vidimo glad, xegiu i golotju: vidimo progonſtva, i nepravde: chiutimo nemir u dushi nashoj: oſitjamo napaſtovanja diavaoska, i oſtale doſade terpimo koliko u tilu, toliko i u dushi. Od kojih nevoljah, i doſadah nemoxenas nitko drughi osloboditi, niti nas moxe pomochi, nego ſam jedini i ſvemoguchi Bog: u njegovojbo ruki jeſt i boleſt i zdravie, i xaloſt i veſelje, i ſiromashtvo i bogaſtvo, i ſmert iſta, i xivot: indi od

(a) Marc. c. 8. (b) Matt. 14.

od Boga, valja da csekamo pomoch, komusu svaka podloxna, i koi sa svim vlada i upravlja.

Alli, dabi mi ovu pomoch Boxju primili, i u nami ositili, odpotribe jest, da to mi zasluximo kod Boga: zasluxilibi pak, kadbi njega slidili, volju njegovu svetu izpunjujuchi. Mloshtvo onno, koje Gosp. Isukerst csudnovatim nacsinom narani; jerbo naslidova njega po onnoj pustinji, i ricsi njegove slishashe i primashe, zato i bi poxalito od Spasitelja nashega, damuje obilatu ranu providio. Tako i mi, ako ne po pustinji; a ono evo, po svetomu Evangelju, nasliduimo Sina Boxjega: shtogodboje On onda ucsio i csinio, to sada u svetima knjigama shtiemo, kakono ovo kad recse: *(a) Discite a me, quia mitis sum, et humilis corde.* Ucsitese od mene, jersam krotak i ponizan sercem. Pak na dilje govori. *(b)* „ Ljubite neprietelje vashe, dobro csinite „ onim, koi zlobè vas: i mollite za progonechie, i pogherdju- „ juchie vas *(c)* Straxite i mollite, da neupadete u napast. I: „ *(d)* Budite milloserdni, kako i Otac vash milloserdan jest.“ I mloga ostala, kojase po svima Cerkvama puku pravóvirnomu glase i navishtuju: dabi svaki ova primio, i xivot svoj ovako upravio. Koja akobismo primili i obsluxili, moxemo tverdo virovati i uffati, dachiemo u svakoj nevolji i potribi nashoj, pomillovani od Boga biti i pomogniti.

Moxese dogoditi, i dogadjase, dase tko csesto molli, posti, lemozinu daje, neholise, u csistochi pribiva, sa svima u miru xivi, i ostala dobra dilla csini; i sasvimtim i josht bolest terpi, josht

(a) *Matt.* 11. 29. (b) *Idem. c.* 5. 44. (c) *Idem. c.* 26. *v.* 41. (d) *Luc.* 6. 36.

josht progonstvo podnosi, josht napastovanja diavaoska ositja, i ostale nevolje i dosade u sebi chiuti. Alli nishta zato: nashebo- je, Boxju volju csiniti, i po njegovoj volji hoditi; a Boxje jest nas pomillovati, i u potribama nashima pomochi. Doisto, onni puk, koi naslidovashe Gosp. Isukersta, mloga i pervi i drughi dan jest terpio, kakono: xestinu, glad, xegiu, umor i ostala; i sasvimtim, csak trechi dan poxaliji, i pomillova Gospodin, da- jih onako csudnovato narani. A zashto Spasitelj nash, csak do trechega dana, produlji pomoch svoju dati onnomu puku? doi- sto moxemo rechi, daje to zato ucsinio, dabise izkushala stal- nost i virnost ovoga puka u naslidovanju svomu, i podnashanju dosadah, koje ondi imadoshe. Tako i mi, stalni samo budimo u sluxbi Boxjoj, i u podnashanju nevoljah i dosadah svitovnjih; a Bog jurve ima brigu, i On zna vrime, kadachienas pomochi, i olakshati nashe nevolje i dosade (a) *Onnibo dobivaju pomoch od Boga, koi usterpljivo, i stalno terpe, i slide njega.*

Dakle N.! od potribe jest, dasmo mi stalni u sluxbi Boxjoj, obsluxujuchi njegove Zapovidi, i podnashajuchi dobrovoljno nevolje i dosade svitovnje: dabinas po taj nacsin pomillovao Bog svemoguchi, i nami pomoch svoju dao, u svima dosadama nashima. Gdi, kadvam obechajem pomillovanje i pomoch Boxju u svima nevoljama, porad stalnosti u sluxbi Boxjoj; nemojte ra- zumiti tako, da porad svetoga xivljenja, nishta nechiete terpiti ni podnositi; ovobose samo u nebu daje, i dobiva: nego ovako razumijte, da ako Bog i neodnimi sasvim od nas koje nevolje: nishtanemanje, datichienam kripost i jakost, po kojojchiemo

moch

(a) *S. Bonav.*

moch lashnje ſve nevolje i doſade podnoſiti. Shtoje doiſto veche, kad mi po uſterplenju koju nevolju podnoſimo, nego kad nishta neterpimo: kadbo shtogod uſterpljivo podnoſimo, onda i platju zasluxujemo kod Boga; a kad nishta neterpimo, onda nishta i nezasluxujemo, nego gubimo.

Sveti Aposhtoli, ſveti Mucſenici, ſvete Divice: pacſe iſta B. D. Maria Matti Boxja, i Sin Boxji, bishe naj izverſtitiji, i naj ſvetji; i ſaſvimtim, kolikaſu terpili, i shtoſu podnoſili, jurve ſvemu ſvitu jeſt poznato. Indi i mi, nemojmo ovo traxiti od Boga, da bash nishta neterpimo: nego ſamo naslidujmo mi njega, i po Zakonu njegovomu xivimo; a Onchie ſam znati, kojechie, i kadachie nevolje od nas, illi ſaſvim dignuti, illichienam dati milloſt ſvoju i kripoſt, po kojojchiemo moch ſve nevolje i doſade lashnje podnoſiti, i po tomu nami Kraljevſtvo nebesko zasluxiti. Amen.

G O-

GOVORENJE

ZA NEDILJU VII. PO DUHOVIH.

Attendite a falsis prophetis. Matt. 7. 15.

Pazitese od himbenih prorokah.

Daje recseno: pazitese, i csuvajtese od istinitih Prorokah; vishjebi moxe biti bilo Slishaocah i naslidnikah, nego kadase veli: *Csuvajtese i pazitese od himbenih illiti laxljivih Prorokah:* jerbo istiniti Proroci ucse, i pripovidaju onno, shtoje protivno i oporno razpushtenoj naravi csovicsanskoj: laxljivi pak Proroci, onno ucse i pripovidaju, shtoje millo i nasladljivo zlochiudnoj naravi. Kakono: istiniti Proroci pripovidaju i navishtuju pokoru, post, ljubav prama nepriateljom, csistochu i ostala: a laxljivi Proroci, od ovih nechie ni da znadu, nego josht svaku polashticu tilesnu obechaju i daju, govorechi: *(a) Venite, et fruamur bonis.* Hoddite, naslagiujmose stvarma tilesnima, i uxivajmo dobra njiova: jidimo, pijmo, igrajmo, kitimose ruxicami, veselo stojmo, i ni jedna livada niti misto nek neostane, kud nebi proshli s'poganlukom i naslagienjem nashim. I tako, kad ova i ostala, kojasu tilu nasladljiva, govore, mloghise nesmotreni za njima povagiaju. Takoseje velika strana Njemacske zemlje povela: takoje sva Anglia, Holandia, i sve Tursko Czarstvo otishlo:

(a) *Sap.* 2. 6. *et seq.*

shlo: jednibo poidoshe za Luteranom, niki za Kalvinom, niki za Fociom: Turci za Muhamedom, a oſtali za drughima laxljivima Prorocima.

Alli Iſtina nebeska neslaviſe u mloshtvu zlocſeſtih slishaocah i naslidnikah, negoſe slavi i dobrovolji u skupshtini dobrih i pravovirnih; zato i recſe: *Cſuvajteſe i paziteſe od kimbeni Prorokah.* I neſamo, zapovida pazitiſe od onnakvih laxljivih Prorokah, koiſu jurve ocſiti, kakonoſu ovi ozgor recſeni; buduch daſu izvan Cerkve: nego hochie daſe pazimo i od onnih, koiſu otajni; i pribivaju u krilu S. Matere Cerkve: koji, jerboſe mucſno poznadu, buduch da dolaze knami u hodichah ovcſih; zato i recſe Iſukerſt: *(a) A fructibus eorum cognoſcetis eos.* Od plodovah njiovih poznatichiete nje. Shta rad i odlucſioſam plodove laxljivih Prorokah pokazati, nebili ovo poznavshi, mogliſe, i od ovih domachih laxljivih Prorokah ucſovati, i upaziti. Poslushaite.

Plod, jeſt ocſito zlamenje, i ukaz korina illiti iztocſaja, od koga izilazi i poragiaſe. Tako, kad ukledamo dim, velimo, daje ondi vatra: kad ugledamo zrake ſuncſane, govorimo, daje dan: illi kad ſmotrimo i kushamo voche na ſtablima, poznajemo, od koje verſti jeſt koje ſtablo. Ovako i dillovanja cſovicſanska, jeſu kakono plod, iz koiſe poznaje, jeli tko fallicſan, illi iſtinit: jeli dobar, illi zao. Cſiaſu iſtinita i dobra dilla, onniſe iſtinit i dobar ſudi: Cſiaſu pak i fallicsna i zla dilla, onniſe fallicſan i zao ſudi. Kakogodbo iz ricſih Iſukerſtovi, *(b) Non poteſt arbor*

bo-

(a) *Matt.* 7. 15. (b) *Matt.* 7. 18.

Z

bona malos fructus facere; neque arbor mala bonos fructus facere. Ne moxe ftablo dobro zla ploda ucsiniti; niti ftablo zlo dobra ploda ucsiniti; tako zao i fallicsan csovik, nemoxe i neche istinita i dobra dilla csiniti: a koije istinit i dobar csovik, ovi nemoxe, i nechie fallicsna i zla dilla csiniti. Jerbo dobri, u duhu istine sva svoja dilla upravljaju, zato i nebivaju zla niti fallicsna; a zli ljudi, sva dilluju po poxudi illiti poxelenju stvarih tilesnih i svitovnih, zato i jesu fallicsna i zla dilla njiova. Odkud S. Pavao ovakva dilla zlih ljudih zle plodove imenuje govorechi: (a) „ *Manifesta sunt opera carnis;* Ocsitasu dilla tilesna, kakonosu kur„ varstvo, necsistotja, nestidljivost: krivo klanjanje, csarke, „ neprieteljstva, svadnje, fercsbe, neskladnosti, krive naslidbe: „ nenavidosti, ubojstva, pianstva, proxderlost, i ovima prilics„ na.“ Dilla pak u duhu istine ucsinita, naziva dobrih ljudih plodove govorechi: (b) *Fructus autem Spiritus est, charitas, gaudium &c.* „ Plod pak Duha jest ljubav, veselje, mir, ufterplje„ nje, dobrostivost, dobrota, mirnost, vira, krotkost, i csi„ stotja.“ Iz koi plodovah, jurve moxemo koliko istinite, toliko i laxljive Proroke poznati, dase znamo od laxljivih csuvati, a istinite sliditi.

Za poznati pak josht lashnje istinite illi fallicsne Proroke, na ovo valja paziti: Csinili tko onno, shto pripovida, i na shto drughe ponukuje? ako onno csini, na shto drughe ucsi i ponukuje; ovi istinit jest Prorok, pripovidaoc, i naucsitelj: a koli tko pripovida i drughe dobro ucsi, a necsini, i nexivi onako, csemu drughe ucsi, ovi zao i fallicsan jest naucsitelj. O-

va-

(a) *Ad Gal. 5. 19. et seq.* (b) *Ibid. v. 22.*

vakvi biau Farizei; jerbo mloga, dosta dobro govorishe i ucsi-she, alli nishta dobra necsinishe; i akosuse vidili shtogod dobra csiniti, i tosu laxljivo csinili, zato Isukerst i recse Aposhtolom: (a) *Attendite a fermento Pharisaeorum, quod est hypocrisis.* Pazitese od kvasa Farizeah, koinoje licumirstvo. Ovakvih Farizeah i sada moxe biti nahodise, koi dobro pripovidaju, dobro ucse, i dobro zapovidaju; alli onno necsine, nashto drughe ucse: illi akose i vidde shtogod dobra csiniti; to samo zato csine, da imadu falu od ljudih, da dostignu kakvo dostojanstvo, illi koju drugu korist vrimenitu. Ovi ovakvi doisto, jesu himbeni i fallicsni, zato po opomeni Gospodinovoj valja, dase csuvamo i pazimo od njih.

Koja himbenost i fallicsnost, kakogodse kara u jednomu duhovnomu Pastiru, pripovidaocu i naucsitelju; takose kara i u jednomu sudcu, poglavaru, stareshini, i u istomu prostomu Kerstjaninu: imadebojih moxe biti, koi shtogod csine, shtogod sude, i shtogod uredjuju; to samo po ergiavoj chiudi, i po oblasti svojoj csine; a ne po istini, po pravdi, po Zakonu i po razlogu urednomu: samo motre i paze na svoju korist, a ne na korist iskernjega svoga: ljubav csine drughima, kadjim shtogod poklonu, illi uzajmu; alli deseterostruko csekaju, daimse povrati: mloghise ispovidaju i Sakramente primaju; alli necsine dobre plodove, jerbo necsuvaju millosti primite, negojih u frishko izgube, kadase opet na grihe obicsajne brez opreza povratjaju: i tako mloghi dobra dilla videse csiniti; alli porad hatora, illi do ka-

kva

(a) *Luc.* 12. 1.

kva napaſtovanja, illi do kakva ergiava druxshtva; a u vrime napaſtovanja, i prigode, odſtupe od dobroga dillovanja, i povedufe po napaſtovanju, i po zlocſeſtomu druxshtvu. Svifu ovi himbeni, fallicsni i laxljivi ljudi: od koiſe moramo paziti i cſuvati, da nas neotruju.

Sad reklibi moxe biti mloghi: Nie slobodno drugoga ſuditi, daje zao i fallicſan: ſadbo moxe biti zao, ſad dobar, ſad pravedan ſad nepravedan, ſad u grihu ſad brez griha: indi kakobi mi mogli ſuditi daje ovi, illi onni cſovik zao i fallicſan? buduch da Iſti Iſukerſt recſe: *(a) Nolite judicare, et non judicabimini.* Nemoite ſuditi drugoga, pak ni vi nechiete biti ſuditi. Na to odgovaram i velim, da i nie slobodno ſuditi drugoga, za zloga cſovika, na vlaſtito koga netoka; allie slobodno pazitiſe i cſuvati od njega, koga poznajemo daje zao i fallicſan: shto moxemo poznati iz ovih ricſih Iſukerſtovih, kad recſe: *Cſuvajteſe od himbenih Prorokah.* Gdi vidimo, da Goſpodin nerecſe: *Judite fallicsne ljude;* nego, *paziteſe i cſuvajteſe od njih.* Dakle ako nie slobodno drugoga ſuditi za zloga i fallicsna; slobodnoje cſuvatiſe od takvoga: buduch da odſugienje huddi, i uvridjuje cſovika; a ſacſuvanje i pazenje od ergiava cſovika, nitimu huddi, nitiga uvridjuje: zato Iſukerſt shto huddi komu i uvridjuje, onno i nedopuſtja; a shto nehuddi, niti uvridjuje koga, onno dopuſtja: jerbo pak nehuddi fallicsnomu cſoviku, shtoſe od njega pazimo, zato moxemoſe slobodno od njega cſuvati i paziti. Aкoli naj posli nenahodimo takve fallicsne ljude, od koibiſe morali paziti i uklanjati; nishtanemanje pazimoſe od onnih zlochiah, ko-

(a) *Luc.* 6. 37.

koje csine fallicsne ljude: da tako fvaka u duhu istine csinechi, i po pravdi xivuchi, kakono dobra ftabla prinefemo dobre plodove, i po njima zasluximo slavu Nebesku. Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU VIII. *PO DUHOVIH.*

Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. Luc. 16. 9.

Csinite vami prietelje od blaga nepravde.

Premda onni nepravedni, i fallicsni naftoinik, fa shtetom fvoga Gofpodara traxashe, i csinjashe febi prietelje, koibiga u kuche fvoje primili, kadbi izgubio sluxbu kod Gofpodara; nishta nemanje pofaliga Gofpodar, shtofeje tako pametno dofitio; ne zato, shtoje fvoga Gofpodara privario, i njegovim duxnikom dug oproftio: nego shtoje febi providio prietelje, koichiega jurve protirata k'febi primiti.

Iz koje prilike, liep nauk za nas vadi Gofp. Ifukerft, po komu nas opomina, da i mi ovako traximo nami prietelje, koichienas u Kraljevftvo nebesko primiti govorechi: „ A ja go„ vorim vami: csinite vami prietelje od blaga nepravde: da „ kada budete pomanjkati, primu vas u vicsnja pribivalishta."

Ovi

Ovi prietelji, veli S. Bonav. (a) jeju siromasi, i ubóghi, koibi nas primili u vicsnja pribivalishta, kadbi mi njima od nasheg bogastva i dobarah dilili, i nje za ovoga vrimenitog xivota pomagali. Koje bogastvo, zatose od Isukersta naziva *blago nepravde*; jerbose obicsajnim nacsinom s'varkom, i s'nepravdom dobiva, i posiduje: odkud i recse Duh sveti. (b) *Fili . . . si dives fueris, non eris immunis a delicto.* Sinko ako bogat budesh, nechiesh biti prost od griha. Illi, zato ovo vrimenito bogasto zovese blago nepravde; jerboje laxljivo: Illi jerbo serce csovicsje vechma prighiba za stvarma tilesnima, a odvratja od stvarih duhovnih: (c) Illi zatose zove blago nepravde, shtose nejednako posiduje; jednibo imadu, a drughi neimadu. Shta rad Spasitelj nash, xelechi i bogatima spasenje, hochie, i opomina, da svi csine lemozinu od ovoga blaga nepravde; dilechi siromahom i uboghim, da tako zasluxe sebi prietelje, koichie nji primiti u Kraljevstvo nebesko.

Od koje lemozine hochiu danas govoriti, ukazujuchi dasu svi bogati i koisu moguchi, duxni lemozinu csiniti, *jedno.* poradi pravde: a *drugo* poradi ljubavi i vlastite svoje koristi. Poslushaite.

Ista pravda sobom donosi, dasu bogaci duxni od svoih dobarah siromahom diliti: shto od ovud moxemo poznati, jerbo vidimo, da blago i dobra svitovnja, nisu jednako razdilita; jedanbo ima, a drughi neima: shto doisto nemoxemo pripisati samoj jednoj namirri i dogadjaju; nego imamo procinjivati za jedno osobito, i csudnovato Boxje providjenje, brez koga kako-

(a) S. Bonav. (b) Eccli. 11. 10. (c) Angelicus.

kogod nishta na fvitu nebiva, tako s'iftim, niki poftaju bogati, a niki firomafi, ne za drugu doifto fverhu, nego dabife bogati ganili na milloferdje prama firomahom, i njima od fvojih dobarah dilili; a firomafi po trudnoj i dofadljivoj proshnji, poniznoft, dobrovoljnoft, i ufterpljenje pokazivali: po cfemubi i jedni, i drughi Kraljevftvo nebesko febi zasluxili. Indi, kadje Bog po fvomu vifokomu providjenju, bivshi Gofpodar od fvega, nikima dao bogaftvo, a nike oftavio u firomashtvu; slidi, daje i ovo Bog, po fvomu naj vechemu Gofpodarftvu i providjenju oftavio, da firomafi imadu oblaft fverhu dobarah bogatacah; a Bogaci imadu duxnoft, diliti firomahom od ovih dobarah, da i oni mogu xiviti. Na to liepo veli S. Bafilio *(a)* „ Ako ifpo„ vidash, cfovicfe, da ova vrimenita dobra od Boga imash, jelie „ nepravedan Bog, shtoje nejednako nami ftvare razdilio? za„ shto ti plivash u bogaftvu, a onni profi? nego da ti po fve„ ferdnomu dilenju, a on po ufterpljenju platju kod Boga zaslu„ xite.“ A S. Aug. govori, kano dabi ovako Bog rekao bogatomu *(b)* „ Vishjefam tebi dao, dabi imao, odkudbi firomahu „ dao, firomahu nifam zato dao, da tebe kusham, ne shto o„ badvoici neimado odkudbi dao, nego hotiofam kushati tebe po „ firomahu.“ Dakle jerboje Bog dao nikima bogaftvo, oftavio jeftjim duxnoft, da moraju firomahe pomagati, kakono od Boxjih dobarah, koi hoche da i ovi xivu, kano i bogati. Shto vishje? evo ifti Gofp. Ifukerft zapovida ocfito da lemozinu cfinimo, govorechi *(c) Vendite, quæ poffidetis, et date eleemofynam.* Prodajte, koja pofidujete, i dajte lemozinu. Iz kojih ricfih moxe-

(a) *Bafil. Mag.* (b) *S. Aug.* (c) *Luc.* 12. 33.

xemo razumiti, kolikeje cine lemozina: dabi imali prodati ista dobra nasha za moch csiniti lemozinu. Kano dabi rekao Isukerst svakomu, (a) *Dajmi od onnoga, shtosamti dao, moje dobro traxim, daj i povrati.* Datichiemo pak, i povratichemo Isukerstu njegova dobra, kad siromahom uzdilimo; ovakobo recse: (b) *Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis.* U istinu govorim vami, kadgodste ucsinili, shtogod dobra, jednomu iz megju ove bratje naj manje moje, meniste ucsinili. Tako kadaste gladna naranili, meneste naranili &c.

I nesamo, dasmo duxni csiniti lemozinu poradi pravde; nego i poradi ljubavi, i nashe vlastite koristi. Jer evo, svakomu je poznata ova velika Zapovid Boxja, gdi ovako govori: (c) *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo &c. Diliges proximum tuum sicut te ipsum.* Ljubichesh Gosp. Boga tvoga iz svega serca tvoga &c. Takogier: ljubichesh iskernjega tvoga, kako tebe istoga. Kako pak, i koliko svaki sebe ljubi; nek promisli, shto, i kolika sebi xeli, damuse ucsinu? evo: svaki xeli, dase u svoima potribama, i nevoljama od drugoga pomogne, kakono: akoje gladan i xedan, xeli, dase narani i napoji: akoje gol, dase zahodie: akoje putnik, dase izpokoji &c. Dakle iz mirre ljubavi, koju svaki prama sebi nosi, duxan jest s'istom mirrom i drugoga ljubiti: jer kakogod ti zaktivash, i kano parbish, da tebi drughi dobro ucsine; tako i drughi zaktiva, da i ti njemu dobro csinish. Zato Bog i ostavi ovu Zapovid: *Ljubi iskernjega tvoga, kako tebe istoga.* A i naravni Zakon ovako ucsi: *Shtoje tebi drago, csini drugomu: a shto tebi nije drago, necsini drugomu.* Indi

(a) *S. Aug.* (b) *Matt.* 25. 40. (c) *Idem.* 22. 37. 39.

di kakogodsmo duxni ljubiti iskernjega nashega, kako nas iste; takosmo duxni i pomagati njega, spram stanja nashega, u svakoj potribi njegovoj: jer nije dosta ljubiti ricsjom, niti jezikom, nego valja ljubiti dillom, i istinom; recsebo S. Ivan: *(a) Filioli mei, non diligamus verbo, neque lingva, sed opere, et veritate.* Sinci moji, nemojmo ljubiti samo ricsju, niti jezikom, nego dillom i istinom. Shtoje to ljubiti dillom i istinom? nego udiliti shtogod od svoga dobra siromahu, dabise pomogao.

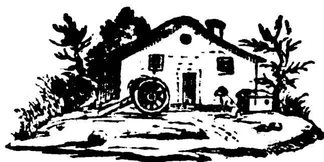
Velikoje dostojanstvo i korist lemozine svete: ovosu poznavali josht od pocsela svita ljudi sveti; zatosu vazda lemozinu csinili, i siromahe pomagali. Sveti Tobia, dajuchi dobar nauk sinu svomu, ovako recse *(b) Si multum tibi fuerit, abudanter tribue: si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude.* Ako mlogo uz imash dobra, dosta podaj: akoli mallo budesh imao, a ti od malla, dragovoljno ucsise diliti. *(c)* Jerbo, veli, lemozina od svakoga griha i od smerti brani, i nechie terpiti, da dusha ide u tmine. Toje Gosp. Isukerst s'Aposhtolima csinio, tosu stari Kerstjani obsluxivali, i to i dan danas, dobri i poboxni ljudi izvershuju: kada nesamo po sebi daju lemozinu; nego i svojima priporucsuju, da lemozinu daju. Onnabo, i u tilesnima, i u duhovnima potribama korisna i pomaxe. Pomaxe lemozina u tilesnima potribama; jerbose po njoj dobiva zdravje u tilu, napridak u polju, srichia u marvi, i pomoch na putu. Takogier lemozina pomaxe naj vechma u duhovnima potribama: onnabo, za naj veche grihe, duxne popunjuje pokore: brani csovika

(a) 1. *Joan.* 3. 18. (b) *Tob.* 4. 9. (c) *Idem.* v. 11.

ka od diavla paklenoga; pravda dushu na ſudu Boxjemu, i zasluxuje iſto Kraljevſtvo nebesko.

Poslushaite, shtochie Goſp. Iſukerſt na ſudu ſtrashnomu rechi onnima, koi na deſnoj ſtrani budu: *(a)* „ Hodite blagoſo- „ vljeni Otca moga poſidujte pripravljeno vami Kraljevſtvo od „ pocſela ſvita. Jerbo gladan ſam bio, i daliſte meni blagovati: „ xedanſam bio, i daliſte meni piti &c." Onnima pak, koi na lievu ſtranu ſtati budu, ovakochie rechi: „ Idite od mene pro- „ kleti u oganj vicsnji . . . *(b)* Jer gladan ſam bio, i niſtemi „ dali blagovati: xegiaoſam, i niſteme napoili &c."

Vidite N.! kakochie Goſp. Iſukerſt dobre pozvati u slavu ſvoju naj vechma zato, shtoſu lemozinu cſinili, kadaſu gladna naranili, xedna napoili &c. jerboſu njega Iſtoga u njima naranili i napoili &c. Zle pak, naj vechma hochie odſuditi zato, shto niſu miſto njega ſiromaha gladna naranili, xedna napoili &c. Dakle cſinite lemozinu, i pomaxite ſiromahe i potribite, da po tomu blagoſov, i platju veliku od Boga primite, kojachie biti iſto Kraljevſtvo nebesko. Amen.

G O-

(a) *Matt.* 25. *v.* 34. (b) *Idem.* 25. 41. *et ſeq.*

GOVORENJE.

ZA NEDILJU IX. PO DUHOVIH.

Quia si cognovisses et tu, et quidem in hac die tua. Luc. 19. 42.

Jer, dabi poznao i ti, a navlastito u ovi dan tvoj.

Svi dobri Otci i Matere, naj vechma obicsajuse xalostiti, i tuxni biti sverhu nepomnje i nerazumnosti svojih Kchierih i finovah: shto nisu hotili primiti nauk, opomene i ponukovanje svojih brixljivih roditeljah; da neupadu u onno zlo, nesrichu i nevolju, u kojojse sad nahode.

Ovoseje isto, mlogo izverstitiim nacsinom izpunnilo u Sinu Boxjemu Gospodinu nashemu Isukerstu; kada On priblixavshise Gradu Jerusolimu proplaka sverhu njega; a navlastito sverhu gradjanah njegovih, i sverhu svega naroda Csifuckoga: shtochiese oni, porad zlochie i nepomnje svoje, izgubiti mloghi uvik, i rasuti, zato, shtosuse po izopacsenju svomu od Boga odvratili, i sebe za Mesiu nisu poznali i primili. Zato i recse ovako s'placsem nash Spasitelj: (a) *Dabi poznao i ti, a navlastito u ovi dan tvoj, koije na mir tebi: a sadasu sakrivena od ocsiuh tvojih.* Kano dabi rekao ovako Isukerst, tomacsi Mudri Kajetan govorechi:

(a) „Da-

(a) Luc. 19. 42.

(a) „ Dabi poznao ti Jerusolime, kolikachie zla sverhu tebe pa-
„ sti, doisto vehomabi plakao.“ Illi ovako: „ Dabi ti po-
„ znao, kojasuti na mir, to jest, moje pohodenje, moje do-
„ shastje, moja dilla, moja dobra, koja uzrokuju istiniti mir,
„ alli sadasu sakrivena od ocsiuh tvojih.“ Illi dabi rekao: *(b)*,, O!
„ dabi poznao ti Jerusolime rasutje tvoje doshasto, zaisto bi
„ plakao, koise sada nesrichno zaslipit veselish, jerbo vlastito
„ izopacsenje tvoje nepromishljash, i kashtighe skoranje nepri-
„ vigiash.“ *(c) Venient dies in te.* Doitichie dnevi tebi, i ob-
sidnutje tebe neprietelji tvojih, i stisnutje tebe od svuda: i na
zemljuchie oboriti tebe, i sinove tvoje, koi u tebi jesu, i ne-
chie ostaviti u tebi kamen sverhu kamena; jerbo nisi poznao vri-
me pohodenja tvoga.

Koje izopacsenje i nerazumnost, i sadanshnjih ljudih, a na-
vlastito Kerstjanah, xali Gosp. Isukerst; shtose budalasto gube: a
nepromishljaju niti hochie, da poznadu pohodjenje Boxje, i ka-
shtighe doshaste; dabi po tomu ostavili zlo, a csinili dobro.
Poslushaite.

Vira sveta ucsinas, da Bog hochie, i xeli svekolike ljude
spasene ucsiniti, i na poznanstvo istine dovesti. *(d) Qui omnes
homines vult salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire.* Hochie
doisto Bog, kolikoje od njegove strane, dase svi ljudi spase, i
da istinu poznadu: zato i nishta nie ostavio, shtobi bilo potri-
bito za spasenje ljudsko; jer evo: sobom istim jest nas pohodio,
kadje doshao na ovi svit, i csovikom postao, danas odkupi:
pri-

(a) Cajetan. *(b) Dionys. Carth.* (c) *Luc.* 19. *v.* 43. *et seq.*
(d) 1. *ad Tim. c.* 2. 4.

pripovidao jest On isti i po sebi, i po drughima, i onda, i sada po slugama svoima pripovida, svagdi pokazujuchi istinu; dabiu svi poznali: pohadja nas, i javljase k'nami i nutarnjim nacsinom, kadnas svituje, dase k'nemu obratimo; i izvanjskim, kadnam vrimenite shalje kashtighe, dabi po tomu ostavili zlo, a csinili dobro. I sasvimtim ova ljudi neprocinjuju niti promishljaju, dabi i oni nastojali okolo spasenja svoga; nego po svomu izopacsenju xivu pristupljujuchi Boxje Zapovidi, i stavivshi sve veselje, srichu i blago svoje u imanju, razkoshju, naslagienu i dostojanstvu svitovnjemu; kano, da nitibi marili za platju nebesku, nitibise bojali kashtigah paklenih! odkud xali na ova Spasitelj nash; gdi On tolike prigode i nacsine daje, po koimabi svi mogli istinu i put spasenja poznati, i po njemu hoditi; i pak za ova nemare, i nechie da znadu, nego sebe budalasto i nesmotreno gube.

Sudim, da mloghi, kadbi ozbilj poznali, da ove vrimenite nevolje, koje ovdi terpimo, shaljenam Bog, za opomene i ponukovanja, dabise mi ositili k'njemu obratiti i grihe ostaviti; bi zaisto prominili svoj xivot na bolje: alli misle i govore, da ove sve nevolje, kakono, bolest, xalost, siromashtvo, vojske, neugodne godine i ostala, naravnim samo nacsinom dolaze, a Bog u to nemishase nishta. Allise ovi naravnici ruxno varaju: jer premda naravnim nacsinom bivaju ove dosade na svitu, kakono, kisha, susha, bolest i ostala; nishta nemanje znati imadu i ovo, daje Bog od svega Gospodar i vladaoc, tako, da brez njega nishta nemoxe biti: kakogodbo sve stvari niesu mogle brez Boga shtogod biti; tako i brez njegova druxevnoga dillovanja nemoguh shtogod ni csiniti.

Od-

Odkud bivshi Bog od fviuh ftvarih naj vechi Gofpodar i Vladaoc; imadejih na fvaku sluxbu fvoju, tako, dafe jedan put shnjima moxe sluxiti na korift i ugodnoft csovicsju: kakono, na zdravje; na vefelje, na bogaftvo, na mir, i na oftala, kojafu povoljna csoviku. Drughi put, sluxife Bog s'iftima ftvarma na pokaranje i ponukovanje csovicsje; kakono na boleft, na xaloft, na firomashtvo, i na oftala, kojafu nepovoljna csoviku; recfebo Duh fveti u knjighi Mudrofti: *(a) Armabit creaturam ad ultionem inimicorum.* Oruxatichie i narediche Bog ftvorenje na pokaranje i na ofvetu neprieteljah fvojih. Indi iz ovih iftih dofadah i nevoljah, koje terpimo, dofta moxemofe ofititi, i moxemo poznati, dafu za nashu opomenu i ponukovanje poslate od Boga, dabife k'njemu obratili, a zlochie nashe oftavili.

I kadbi na ovakvima vrimenitima kashtigama proshlo, joshtbi podnosljivo bilo: alli evofe Bog, izopacsfitima i tverdokornima grishnikom priti iftima vikovicsnjima mukama paklenima; i fasvimtim, ni ove nepromishljaju, niti hochie da za nje znadu. Shto fve od ovud dolazi, jer veli S. Ivan: *(b) Dilexerunt homines magis tenebras, quam lucem.* Poljubishe ljudi vechma tmine, nego fvitloft. To jeft, vechmafu omillovali zlo csiniti, nego dobro: zato famifu febi ftavili fmetnju i zapricsficu, da nepromishljaju, i neprivigiaju doshafte kashtighe i zla, u kojachie upafti porad fvoga izopacsenja.

Nitife moguh ovih opravdati rekavshi: dafmo mi bash zaifto znali, da ima pakao, i dachienas Bog za ovo, illi za onno zlo dillo nashe, ovako uvik pokarati: illi, dafmo mi dokucsili i po-

(a) *Sap.* 5. 18. (b) *Joan.* 3. 19.

poznali, kolikase slava u nebu, istom samo za jedno dobro dillo daje, doisto, nigda nebismo mi zlo csinili, nego uvik dobro: jer pak to mi nismo znali, zatosmo ovako po nashoj chiudi i xivili; a sad evo vidimo, dasmose privarili: *(a) Erravimus a via veritatis.* Fallilismo mlogo, shto istinu nismo poznali. Nechie, reko doisto, moch pomochi, niti opravdati nje ovi izgovor: jer moglisu oni lasno istinu na mlogo nacsinah poznati; kakono, moglisuju poznati iz Boxjega nadanutja; buduch da Bog svekolike u sviesti njiovoj ticse, kakobi sva svoja dillovanja dobro i poshteno po razlogu i Zakonu csinili: opominjajih izvanskim nacsinom, kadjih illi tilesnima dobrima dariva, illi vrimenitima kashtigama kara: opominjajih i ponukuje po vridnima Ispovidnicima, i Pripovidaocima svoima, kadjim pokazuju, shto imaju csiniti, shtoli ostaviti: indi brez svakoga izgovora, moglisu istinu poznati, i nju poznavshi, moglisu dobro csiniti, a zlo ostaviti; i tako od pakla moglisu utechi, a slavu nebesku dobiti.

Josht jedno padami na pamet, shtobi gdi koji mogli rechi: Ako Bog hochie, dase svi ljudi spase; i ako xali, shtose mloghi gube: Zashto indi On, bivshi Gospodar od svega, to pripustja, i On Isti zle ljude odsudjuje? na koje psovke odgovaram s'ricsma S. Pavla: *(b) O homo, tu quis es, qui respondeas Deo?* O csovicse, ti tkosi, koibi tako odgovorio Bogu? Neimali On oblast, da shto hochie, slobodnomuje ucsiniti? slobodno doisto, nitimuse moxe tko protiviti. Xali pak, shtose ljudi gube, i odsudjuju u muke paklene; alli sasvimtim, i opet

ho-

(a) *Sap.* 5. 6. (b) *Rom.* 9. 20.

hochiejh ovako pokarati: kakono xali otac i Matti, kada ſin njiov ſmert mora podniti; i ſaſvimtim ovo s'uſterpljenjem gledaju, jerbo roditelje ſvoje nije hotio slushati: tako i Bog xali izgubljenje cſovicsje; alli po pravdi ſvojoj njega odſudjuje, jerbo tolike opomene, i ponukovanja ſvoja nije hotio slushati, ni primati.

Dakle N.! da i mi u ovoliko zlo neupademo, slushajmo i primajmo opomene i ponukovanja Boxja, koja nas ſvituju daſe k'Bogu obratimo, i xivot nash na bolje prominemo; dabi neraxaloſtili, nego obradovali Spaſitelja nashega, kada shnjim slavu njegovu budemo uxivati. Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU X. PO DUHOVIH.

Dico vobis, deſcendit hic juſtificatus in domum ſuam ab illo. Luc. 18. 14.

Govorim vami, ſajde ovi opravdan u dom ſvoj od onoga.

Goſpodin nash Iſukerſt, premdaje vishje puta puku tako pripovidao, daga odma brez iztomacſenja niſu mogli razumiti: nishtanemanje opetje i tako govorio, daſuga mogli laſno razumiti, kadje u njima koju zlochu karao, illi koju kripoſt priporucſivao.

Ka-

Kakono evo u danashnjemu ſvetomu Evangelju, hotiuchi Iſti Spaſitelj, nikih ljudih pokarati holoſt, koiſe u ſami ſebe uffaju i pogherdjuju drughe; a priporucſitjim poniznoſt, i pouffanje, dabi u Bogu imali, dadeim priliku od dva cſovika, koi uzilazishe u Cerkvu, daſe molle: iz megju kojih, jedan biashe Farizeo, koi ſebe ſtavljashe za pravedna, a drughi bishe Ocſitnik, koi ſebe za naj vechiega grishnika poznavashe.

Farizeo dakle, nekti ni kleknuti, nego ſtavshi ovako govorashe: *(a) Deus, gratias ago tibi.* Boxe, fala tebi, shto niſam kano oſtali ljudi: grabioci, nepravednici, priljubodinci, kakonoje i ovi Ocſitnik. Poſtim dva put u Nedilji: deſeto dajem od ſvega, koja uxivam. Ocſitnik pak, poznajuchi ſebe za grishnika, doshavshi, padde na kolinah, obori Ocſi u zemlju, nitijih ſmide k'nebu uzdignuti, nego jako perſa ſvoja udarashe, govorechi: *(b) Deus, propitius eſto mihi peccatori.* Boxe, milloſtiv budi meni grishniku. Tada Iſukerſt onnim koiga slishashe recſe: *U iſtinu govorim vami, ſaide ovi,* Ocſitnik, *opravdan u dom ſvoj, od onnoga,* Farizea.

Sverhu koje prilike i nauka Iſukerſtova odrediosam na dilje govoriti; nebili ſvaki poniznoſt slidio, i ſve uffanje ſvoje u Bogu imao: a oſtavio holoſt, i pouffanje u ſebe, i u ſvoja dilla. Poslushaite.

Sudim, daje iſtinu slobodno govoriti: jerbo i Bog ljubi iſtinu; nitibiſe On imao uvriditi, kad iſtinu tko govori: i ſaſvimtim, Farizeo bi odbacit od Boga, i nebiaju primite njegove mol-

(a) *Luc.* 18. 11. (b) *Idem.* 18. v. 13.

mollitve i zafaljivanja, koi istinu govorashe; buduch, da i jest dosta dobro po Zakonu xivio: onbo nebiashe grabioc, priljubodinac, illi kakvi drughi zlocsinac; i sverhu toga josht i dobra dilla csinjashe, kakono post obsluxivashe, lemozinu i deseto od sviuh dobarah svojih davashe: Ocsitnik pak suprotivnim nacsinom, nitie po Zakonu xivio, dabise od grihah pazio, a dobra dilla csinio, nitie za dugo pokoru, za grihe, csinio; nego samo shtoseje udarao u persa, i govorio: *Boxe millostiv budi meni grishniku*: i pak, ovi evo postade prid Bogom pravedan i primit, a Farizeo bi odbacit. Alli zashto to? zashto Farizeo nebi uslishan po kraj tolikih svojih dobrih dillah, nego bi odbacit? zato doisto, jerboseje on hotio, sam po sebi opravdati, daje dobar i kripostan, shto post obderxaje, shto lemozinu csini, shto desetinu daje, shto nie kradljivac, shto nie priljubodinac, illi koi drughi zlocsinac: pak josht i drughe jest poghergivao, i podnishto stavio govorechi: *Nisam kano ovi Ocsitnik* zlocsinac. I tako, jerboseje sam u sebe uffao, sam se u sebi naslagivao, sam sebe uzvisivao, a drughe poghergivao, zatoje i odbacit od Boga. Ocsitnik pak kod Boga bi opravdan i primit zato; jerbo on nikoga nie sudio, nego samoga sebe; u sebe niese nishta uffao, nego u samoga Boga; sebe niucsemu nije uzvelicsavao, nego poznajuchi sebe za grishnika, ponizno i skrusheno mollio jest Boga, damu grihe oprosti. Shta rad, vridniamuje prid Bogom bila onna kratka mollitva, kadje rekao: *Boxe, millostiv budi meni grishniku*; nego onnoga Farizea dugacska Pridika, skojomje broio svoja dobra dilla (a) buduch da Gosp. Bog vechma procinjuje je-

(a) *S. Bonav.*

jednu poniznu mollitvu, i uzdanutje pokornoga grishnika, nego neizbroena dilla jednoga pravednoga, koiſe u ſebe uffa.

Goſpodin pak Iſukerſt, josht krachi uzrok, i razlog daje, zashtoſe Farizeo odbaci, a Ocſitnik primi, kad govori: *(a) Quia omnis, qui ſe exallat humiliabitur, et qui ſe humiliat, exaltabitur.* Jer ſvaki, koi ſebe uzviſi, ponizichieſe, a koi ſebe ponizi, uzviſitichieſe. To jeſt, koiſe u ſebe, i u ſvoja dilla uffa, i u njima ſverhu drughi uzviſujeſe, kakonoje holi Farizeo cſinio, onniſe ponizi; jerboſe od Boga odbaci: a koiſe neuffa u ſebe, niti u ſvoja dobra dilla, nego pokraj ſvojih dobrih dilah, ſamo u Bogu uffanje derxi, i od njega oproshtenje grihah ponizno proſi, i ſvukoliku pomoch ſvoju od njega cſeka, onniſe uzviſi; jerboſe od Boga uslisha, i njemu drag i ugodan poſtane.

Iz koga doſadashnjega govorenja, ovi nauk nami moxemo zabilixiti, po komuchiemoſe vladati, to jeſt: da nigda nederximo uffanje i pouzdanje, niti u nami, niti u nashima dillima, koliko u tileſnima, toliko i u duhovnima; nego ſamo imajmo uffanje u jednomu ſvemoguchiemu Bogu, brez koga, kakogod nishta nemoxe biti, tako i ſvaka po njemu bivaju. Jer kadbiſe mi neuffali u nas, nego ſamo u Boga, ondabiſe ponizili prid Bogom; a Iſukerſt recſe: *koiſe ponizi*, i malen ukaxeſe prid Bogom, *onniſe uzviſi*, i golem poſtane prid Bogom: kakogod opet, koi ſebe uzviſuje, i uzvelicſaje prid Bogom, onniſe za nishto od Boga derxi; velibo ſveti Jakob: *Deus ſuperbis reſiſtit, humilibus autem dat gratiam.* Bog ſe holicama ſuprotivi, a poniznima daje mil-

(a) *Luc.* 18. 14. (b) *Jacob.* 4. 6.

milloſt. Sviſu onni holice, koiſe u ſebe, i u ſvoja dobra dilla uffaju: indi daimſe ovako Bog ne ſuprotivi, nekſe i po kraj ſvojih dobrih dilah, ſamo u Boga uffaju, pakchiejm Bog, kakono poniznima, milloſt ſvoju i pomoch dati.

Iſtina jeſt, daſu mloghi izverſtiti i kripoſni, i u ſtvarma tileſnima, i duhovnima: kakono govorechi od izverſtitoſti tileſne: mloghi imadu lipotu, mloghiſu mladi, mloghiſu zdravi i jaki, mloghiſu humitni i razumni, i mloghiſu bogati: odkud moglibiſe u ſebi nasladiti, moglibiſe pouzdati u ſvoje zdravje, u ſvoju jakoſt, i u ſvoje znanje i bogaſtvo: alli ovi ovakvi nek promiſle, daſu ovo darovi Boxji, kojeimje zato dao, daſe shnjima dobro sluxe; i takochie uſtezati holoſt ſvoju, dabiſe u ovima darovima neuzvelicſavali. Porad koga razloga, nebiſe morali ni u kripoſtima duhovnima uzvelicſavati, na priliku: shto tko u cſiſtochi xivi, shtoje milloſerdan prama drugomu, shto lemozinu daje, shto poſt obderxaje, shtoſe cſeſto na mollitvi nahodi, i oſtala dobra dilla cſini. Jer govori S. Pavao: *(a) Non quod ſufficientes ſimus cogitare aliquid a nobis, quaſi ex nobis: ſed ſufficientia noſtra ex Deo eſt.* Da niſmo vridni ni pomisliti koje dobro ucſiniti, kano po nami, nego ſvaka cſinimo po milloſti Boxjoj: kojaſe pak ucſinu po milloſti Boxjoj, onnaſe doiſto nemogu nami pripiſati, daſe mi u njima slavimo; nego Bog imaſe slaviti, jerboſmo ova ucſinili po njegovoj milloſti: a miſe imademo kano jedne slughe njegove ſtaviti, koi onno cſinimo, shto moramo cſiniti: illi da recſem, miſmo kano jedno ſudje, u koje Bog ſvoje darove ſtavlja. Nitko pak neſali toliko slughe, koliko go-

ſpo-

(a) 2. *Corint.* 3. 5.

ſpodara, koi shnjima zapovida i upravlja; niti ſudove tko fali, nego onnu robu kojaje u ſudovih. Odkud, dabi mi izverſtiti i kripoſni u ſvemu bili; nebiſmoſe imali po tomu slaviti, nego vazda nas za nevridne slughe ſtaviti, mislechi, daſmo po duxnoſti nashoj takvi imali biti, kako Iſti Spaſitelj po S. Luki ucſinas govorechi: (a) *Cum feceritis omnia, quæ præcepta ſint vobis, dicite: ſervi inutiles ſumus: quod debuimus facere, fecimus.* Kada ucſinite ſva, kojaſu zapovidita vami recite: slughe nevridne jeſmo: shtoſmo morali cſiniti, ucſiniliſmo.

Dabi pak mi, ovako nas za nevridne slughe Boxje ſtavili, promotrimo nashe ſtanje, daſmo jedno nishto: shto promotrivshi, poznatichiemo, da kakogodſmo iz nishta ſtvoriti; tako i ſvakolika dobra, i duhovna i tileſna, koja imademo, od Boga nami jeſu data. I tako, niucſemu nechiemoſe slaviti, nitichiemo uſfanje nashe u nami imati; negochiemo ſvu slavu i falu Bogu pridati, i ſvekoliko uffanje nashe, u priveliko milloſerdje njegovo ſtaviti: po cſemu holoſt hochiemo uſtezati, kojaje merska Bogu; a poniznoſt hochiemo slidìti, kojaje draga njemu. Dakle ovako uſteximo holoſt, a slidimo poniznoſt, da po njoj poſtanemo Bogu ugodni, i uzviſiti u slavi nebeskoj. Amen.

G O-

(a) *Luc.* 17. 10.

GOVORENJE

ZA NEDILJU XI. *PO DUHOVIH.*

Et suspiciens in Cœlum, ingemuit. Marc. 7. 34.

I pogledavshi u nebo, uzdahnu.

Mloghi, moxe biti, kada slishaju danashnje Evangelje, razumiu samo za jednu pripovidku i dogagjaj: kakosu k'Isukerstu doveli jednoga gluvoga, i niemoga csovika; dabiga ozdravio: i shtoje csinio oko njega, daga ozdravi: a neiztraxuju kakvasu u ovomu skrovishta i Otajstva, koja kadbi razumili, bilabiim na veliku njiovu duhovnu korist. Kadgodboje Gosp. Isukerst shtogod govorio, illi csinio ljudma, porad dobra i koristi tilesah njiovih, vazdaje josht vechma hotio, daim pristane za dobro i korist dushah njiovih.

Kakono evo, kada ozdravljashe onnoga gluvoga, i niemoga, onda: *Pogledavshi u nebo, uzdahnu.* Mismo vishje puta csuli iz S. Evangelja, daje Gosp. Isukerst i druga csudesa csinio, kakono: kadje s'pet kruhah, pet hiljadah ljudih naranio, i kadje mloghe kljaste, rome i drughe bolesnike ozdravljao; i sasvimtim, nigdi neuzdahnu, nego samo, kadje Lazara od mertvih uzkrisio, i kadje ovoga gluvoga, i niemoga ozdravio. Shta rad i odlucsiosam danas govoriti od ovoga uzdahnutja Isusova, pokazujuchi uzrok, i razlog, zashtoje Spasitelj nash uzdisao, kadje ovoga

ga nevoljnoga csovika ozdravljao; nebili razumivshi svaki ovi uzrok, mogao nauk imati, po komubise znao paziti, da i sverhu njega Spasitelj neuzdahne. Poslushaite.

Moglibi moxe biti niki pomisliti, daje zato Gosp. Isukerst uzdahnuo, kadje ozdravljao ovoga gluvoga, i niemoga csovika, jerboje osichiao niku mucsnost, za ucsiniti ovo csudo; kano daga Otac nebeski nie odma hotio uslishati: alli nie zato uzdisao, nitimuje potriba, da shtogod od Otca s'placsem izishte; buduch da Otac njegov vazda njega jest uslishavao, kako sam po svetomu Ivanu govori: *(a) Pater, gratias ago tibi, quoniam audisti me. Ego autem sciebam, quia semper me audis.* Ocse, fale uzdajem tebi, shtosime uslishao. A jasam i znao, da me uvik slishash. Indi drughi tomu ima biti uzrok, zashto bash onda Isukerst uzdahnu i proplaka, kadje Lazara uskrisio, i ovoga gluvoga i niemoga ozdravio. Tomacsitelji danashnjega Evangelja, po ovomu gluvomu, i niemomu, kakono i po Lazaru, jurve usmerditomu u grobu, razumiu otverdnute grishnike u grisima svoima, u koimasuse jurve usmerdili; pak oglunili, i zanimili, da vech niti slushaju opomene i svitovanja, niti hochie da csisto i pravo ispovide svoje grihe; nego tako ogluniti, i zanimiti, kano u grobu lexe. Iz megju koji Tomacsiteljah, Dionizio Kartuzian veli *(b)* dase otverdnuti grishnici pravo zovu gluvi, jerbo ricsi od spasenja, illi sasvim neslishaju, illi akojih shto kako i slishaju, ne xivu, nitise vladaju po njima; nego zaostaju u svoima obicsajnima, i navaditima grisima. A niemi onnise razumiu, koi grihe svoje nenastoje istinito ispoviditi, i koise line na mollitvu i falu

Bo-

(a) *Joan.* 11. 41. *et* 42. (b) *Dionys. Carth.*

Boxju. Naucsni-pak Jansenio govori (a) da ovi gluvi, i niemi zlamenuje onnoga, koi niti ima otvorite ushi, za poslushati govorenja Boxja: niti ima jezik odvezan, za ispovidíti svoje pogherde, i za pofaliti Boxje millosergje, i dobrotu; nego samo na psovke, na proklinjanja, na budalasta govorenja, i na svaku zlochiu.

Evo dakle uzrok, evo razlog N.! zashtoje Gosp. Hukerst uzdisao, kadje ovoga gluvoga i niemoga ozdravio: jerboje On promishljao i promatrao nesrichno stanje jednoga obicsajnoga, i odavnashnjega grishnika, koije porad svoga navadnoga i zloga obicsaja, jurve sasvim oglunio, i zanimio na sva onna, kojasu za spasenje njegovo. Zato nash Spasitelj ovako xeljno i uzdahnu, pervo: da pokaxe, kolikose On xalosti sverhu naroda csovicsanskoga, shtose on, i od diavla paklenoga, i od ostalih bolestih i nevoljah, porad grihah svojih toliko tarre i progoni. A drugo jest plakao, za datinam izgled, da i mi uzdishemo i placsemo, shtosmo s'grisima nashima, toliko velicsanstvo Boxje pogherdili, i dobrotu njegovu uvridili: takobose ravna uvrigjenje Boxje, i milloserdje njegovo dostixe.

Pripovidaosam ja, pripovidalisu i drughi josht bolje: kakoje veliko milloserdje Boxje: da moxe vishje oprostiti, negoli csovik sagrishiti, tako, dabi csovik naj veche izmislite grihe svega svita pocsinio, josht nebi nadvladao milloserdje Boxje, damu nebi mogao sve oprostiti; i to brez svake mucsnosti i produljenja, buduch da na jedno samo uzdahnutje, i na jedno poljubljenje Boxje, Bogse taki smilluje, i oprastja svekolike grihe,

ka-

(a) *Jansen.*

kako David govori: (a) *Dixi: confitebor adversum me injustitiam meam Domino: et tu remirisli impietatem peccati mei.* Reko: ispovidetju protiv meni nepravdu moju Gospodinu: a tisi, Boxe taki, odpustio zlochiu griha moga.

Shta rad, mogaobi nuz ovo tkogod rechi: kadje toliko milloserdje Boxje, da vishje i lashnje moxe prostiti, negoli csovik sagrishiti: zashtose dakle priporucsuje grishnikom toliki placs i uzdisanje; kano dabi bilo mucsno Boga na milloserdje ganiti, danam grihe oprosti? na to odgovaram, da od strane milloserdja Boxjega, nenahodise nikakva mucsnost, za oprostiti lasno svekolike grihe: allise nahodi velika mucsnost od strane, navlastito jednoga navaditoga, i obicsajnoga grishnika; jerbo ovakvi, brez velike mucsnosti i truda, nemoxe ostaviti svoje zle navade i obicsaje: zato nemoxe tako lasno ni milloserdje Boxje dostignuti. Da pak moxe svaki ostaviti zle obicsaje i navade, odpotribe jest, da csesto uzdishe, da placse, i sam sebe za duxje pedipsaje.

Ima dosta ljudih, koi u nike grihe upadu; alli na frishko ustanu, i obratese k'Bogu: niki pak ne ustaju tako lasno, nitise k'Bogu obrate: a zashto to? zato, jerbosu ovi navadni na onne grihe, a onni nisu navadni; zato tako lasno i ustaju iz griha, u kogasu, po slabosti koji put upali. Bash kano na priliku, kad tkogod jedan put samo shtetuje u csemugod priko svega xivota svoga, onda nepoznajese toliko na njemu, jerse na frishko pomogne: alli kadbi tko pocseo csesto, i svagdi shtetu terpiti; on-

(a) *Psal.* 31. 5.

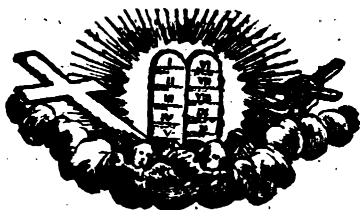
ondabi ſvaki rekao, daje ovi cſovik jurve ſaſvim propao, nitichieſe moch laſno pomochi. Na ovi nacſin, koi po slaboſti, a ne od navade, upade jedan i drughi put u kakvi grih, zaiſto shtetuje mlogo, jerbo izpade iz milloſti Boxje, i poſtane ſuxanj pakleni: alliſe na njemu mlogo nepoznaje, jerboſe u frishko po mogne, kadaſe cſiſto iſpovidi, i paziſe da opet u onni grih nepade. Onni pak, koi od zle navade i obicſaja grishi, jurveje propao, i u velikomuje izgubljenju: od koga akobiſe rad osloboditi, imaobi velik zapt i trud ſebi zadati, da popravi shtetu ſvoju duhovnu, i daſe opet u milloſt Boxju primi. Alli jerboje ovakomu merskò u zaptu i pokori xiviti; zato i neobratjaſe k'Bogu: vollibo on po ſvoima navadama xiviti, nego po podipſivanju milloſerdje Boxje traxiti.

Upitajmo jednoga, koije navadan na pſovke, na proklinjanja, na poganluk &c. Zashto ti ova neoſtavish? odgovoritje: *Nemogu, jerſam navadan, i naucſan tomu.* Vidite u kolikuje neſrichu upao! da vech nemoxe ni oſtaviti ſvoj zao obicſaj, indi nemoxeſe ni k'Bogu obratiti, niti ſpaſenje ſvoje doſtignuti; buduch daje u vazdashnjemu grihu. Nitiſe takvi moxe izgovoriti, da nije kriv, kad veli, da nemoxe oſtaviti zle obicſaje: jer zao obicſaj nepravda cſovika prid Bogom, negoga vechma oſvagja, kad po njemu xivi. Odkud kad govori, nemogu obicſaj moj oſtaviti; tolikomuſe prima, kolik dabi rekao: nechu oſtaviti onno, na shtoſamſe navadio: i zato vazda krivac oſtaje, kadgod po zlomu obicſaju dilluje.

Znam,

Znam, da brez truda i muke; nemoxesh zle obicsaje izkoreniti: alli znashli shto imash csiniti? csini onno, shtobi csinio u njivi tvojoj, kojaje shumom prorasla: doisto za ucsiniti ovakvu njivu tebi korisnu, bi uzeo ternokop, budak i sikiru, pakbiu svu koliku od ternja i shume ocsistio: shtobite koshtalo velikog truda i znoja; i pakbi to csinio, za imati od onud plod i dobro vrimenito. Dakle za izkoreniti zle obicsaje i navade grishne, imaobise svaki josht mlogo vechma prifatiti, i sebi trud zadati, porad vikovicsnjih dobarah: porad Boga, porad Neba i spasenja svoga. Indi prifatimose dobro, i zadajmo nami trud, pedipsajuchi tilo nashe postom, i s'ostalima pokorama, bixechi od grishnh prigodah, csistose ispovidajuchi, i mollechise Bogu, danam pomoch svoju dade; da tako izkorenivshi grihe, pocsnemo plodove prinositi na vicsnje blaxenstvo nashe.

Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU XII. PO DUHOVIH.

Diliges Dominum Deum tuum . . . Et proximum tuum. Luc. 10. 27.

Ljubichesh Gospodina Boga tvoga . . . I iskernjega tvoga.

Premdasu mloghe Zapovidi, uredbe, i uprave, toliko u staromu, koliko i u novomu Zakonu: kojesu duxni ljudi pod vicsnje izgubljenje svoje obsluxiti; nishta nemanje, kada niki Naucsni u Zakonu, upita Gosp. Isukersta govorechi: *(a) Magister, quid faciendo vitam æternam possidebo?* Meshtre, shto csinechi xivotju vicsnji posidovati? onda Isus, nektimu broiti onne sve Zapovidi i uredbe, kojesu u Zakonu upisate; negomu samo recse, da proshtie pervu Zapovid, kojaje u Zakonu zabilixita: a on recse, ovaje: *(b)* ,, Ljubichesh Gosp. Boga tvoga iz svega ,, serca tvoga, i iz sve dushe tvoje, i iz sviuh mochih tvojih, ,, i iz sve pameti tvoje: a iskernjega tvoga kako tebe istoga.“ Tadamu recse Isus: *Pravosi odgovorio: ovo csini i xivichesh.*

Zato i jasam namislio danas govoriti od ove ljubavi Boxje i iskernjega; dabise svi probudili, i naj vechma nastojali, kakoche Boga i iskernjega svoga ljubiti. Poslushajte.

Lju-

(a) Luc. 10. 25. (b) Idem.

Ljubav jeſt naj perva, i naj vecha Zapovid: dakle imamo naj vechma naſtojati, daju obsluximo; obsluxilibi pak, kadbi Boga ſverhu ſvega, a iskernjega kano nas iſte ljubili, i josht da recſem, *(a)* kadbi ovu ſamu podpunno obsluxili, doſtabi bilo. Megjuto, nemislim ovdi koga odvratiti, i odgovoriti od obsluxenja oſtalih Zapovidih i Upravah, kojeſe u Zakonu zaderxaju; buduch da i Goſp. Iſerkerſt recſe na jednomu miſtu: *(b) Nolite putare, quoniam veni ſolvere legem: non veni ſolvere, ſed adimplere.* Nemoite misliti, daſam doshao pokvariti Zakon: jer nieſam doshao pokvariti, nego vechma popuniti. Tako i ja, priporucſujuchi ſamu Zapovid ljubavi prama Bogu, i iskernjemu; nemislim nikoga osloboditi od obsluxenja oſtalih Zapovidih Boxjih; nego za izverſtito i podpunno obsluxenje ſviuh Zapovidih, i ſvega Zakona, ſamu i jedinu ljubav priporucſujem, recſebo S. Pavao: *(c) Plenitudo legis eſt dilectio.* Izpunjenje Zakona jeſt ljubav. Promotrimo onno deſet Boxjih Zapovidih, i vidichiemo, da shtogodje po njima izdao obsluxiti, ſveje utemeljio u ovoj Zapovidi: Ljubi Boga, i iskernjega tvoga. Kakono izdajuchi onne tri perve Zapovidi, gdi veli: *Jaſam Goſpodin Bog tvoj, &c.* jeſt hotio nas probuditi na ljubav prama ſebi. A po oſtalima ſedam Zapovidma, kad govori: *Poshtuj Otca i Mater tvoju &c.* jeſt hotio nas probuditi na ljubav prama iskernjemu: kojaſe poragia iz onne naravne Zapovidi: *Shtoje tebi drago cſini i drugomu, a shto tebi nie drago, necſini ni drugomu.* Na priliku, tebie drago, date mlagi poshtuju, dakle poshtuj i ti tvoje ſtarie: tebi nie dra-

(a) *Ex Coment. S. Hier. in Epiſt. ad Gal.* (b) *Matt. 5. 17*
(c) *Ad Rom. 13. 10.*

drago, da drughi tvoje dobro krade, dakle i ti tugie nekradi &c. I tako po fvemu Zakonu hodechi, shtogodje Bog naredio, da obsluxujemo, fveje u famoj ljubavi utemeljio i utverdio, indi imajuchi mi famu ljubav prama Bogu, i prama iskernjemu, fvakafmo jurve izpunnili.

Takoje N.! s'ljubavjom tovare i tovare Zapovidih mochchiemo nofiti; a brez ljubavi ni jednu slamku nechiemo moch poniti. Hochiu rechi: ako uzimademo ljubav prama Bogu, i prama iskernjima nashima, fva, kojagod Zakon iziskuje, da cfinimo porad Boga, i porad iskernjega; birichienam draga i lagana, jerbo veli S. Pavao: (a) *Charitas patiens eft, benigna eft ... omnia fuffert.* Ljubav ufterpljiva jeft, doprofliva jeft, i fvaka podnofi. Akoli pak ljubav nebudemo imali, ondachienam fvaka biti merska, mucsna i teshka.

Gofpodin Ifukerft recfe u fvetomu Evangelju (b) *Jugum meum fuave eft, et onus meum leve.* Jaram moj fladak jeft, i brime moje lagano. Koje ricfi S. Auguftin promishljajuchi, kano iztraxivashe, kakobife moglo obiftiniti, daje Jaram Ifukerftov sladak, i brime njegovo lagano, to jeft, daje Zakon njegov sladak i lagan za obsluxitiga; buduch dale u Zakonu nahode mloghe Zapovidi i uprave, kojefe vide odurne, mucsne i poteshke za izpunnitijih: kakono poft i pedipfavanje, podnashanje progonftvih i fuprotivshtinah, ljubav prama neprieteljom i mloga druga: alli profvitlit Duhom fvetim ovi Otac dokucfi, i o-

va-

(a) 1. *Corint.* 13. 4. 7. (b) *Matt.* 19. 30.

vako iztomacsi ove ricsi govorechi: Jaram Isukerstov i brime Isukerstovo jest slatko i lagano onnomu, koiga ljubi: a onnomu, koiga neljubi, jest gorko, teshko i mucsno.

Shto iz prilike lashnje moxete poznati: Stavi prid ocsi jednoga tvoga prietelja, koitije u svemu ugodio, i koga ti ljubish i sasvim millujesh, pak promisli, shtobi ti csinio, kadbise shnjim sastao? illi kad nebise mogao sastati, shtobi od njega mislio, shtolibi govorio? doisto znam, dabi od njega vazda dobro mislio, dobro govorio, i xeliobi dase shnjim sastanesh, i posluxiobimu, u csemugodbi naj bolje mogao; i sverhu toga, csiniobimu i onno, shto on i nezaktiva: suprotivnim pak nacsinom, stavi jednoga, koga neljubish, nego na njega merzish; doisto, nishta od ovih gor recsenih nebimu csinio, jerbiti sve teshko, mucsno i mersko bilo: a zashto to? zato: jerbo ovoga neljubish, a pervoga ljubish. Ljubav indi csini, dasunam svaka lasna i milla: a gdi nejma ljubavi, ondisu svaka teshka, mucsna i merska.

Dakle imajmo samo pravu ljubav prama Bogu, i prama iskernjemu: to jest, ljubimo Boga iz svega serca, i iz sve dushe, iz sviuh mochi, i iz sve pameti: a iskernjega nashega, ljubimo, kako nas iste: pak onda doisto, nesamo dachiemo slatko i lagano moch izpuniti onna, kojanamse zapovidaju, da obsluximo; negochiemo i druga mloga dobra dilla csiniti, kojase i nezaktivaju od nas: ljubavchiebo naucsiti i probuditi nas, shto imamo csiniti porad Boga, shtoli porad iskernjega: ljubav-

bav-

bavchie, reko, nas probuditi i prignuti na podpunno obsluxenje Zapovidih Boxjih, i Cerkvenih: ljubavchie nas ganiti na csesto, i poboxno primanje svetih Sakramenatah: i ljubavchie nas prignuti na mollitvu, na post, na lemozinu, i na ostala dobra dilla i kriposti svete. A takogier, ako iskernjega uzljubimo kako nas iste, vazdachienam prid ocsima i u pameti biti ovo; da xelimo i csinimo njemu onno, shtobi mi rad, danam drughi xele i csine: a shto nami nebi bilo drago, danam drughi xeli i csini, to nechiemo ni mi njemu xeliti ni csiniti.

I tako imajuchi ovu pravu ljubav prama Bogu, i prama iskernjemu, i po njoj svaka dillujuchi; hochiemo podpunno Zakon sveti izpunniti, i nami slavu nebesku zasluxiti.

Amen.

GO-

GOVORENJE.

ZA NEDILJU XIII. PO DUHOVIH.

Non est inventus, qui rediret, et daret gloriam Deo, nisi hic alienigena. Luc. 17. 18.

Nie nashast, koibise vratio, i dao slavu Bogu, nego ovi inostranac.

Shtogodsmo mi sada spram neznaboxacah, i krivovirnikah kod Boga; tosu u staro vrime kod njega bili Xidovi spram Samaritanacah. Mise nazivamo sinovi Boxji, i bashtenici Kraljevstva nebeskoga: jerbosmo primili Sakramenat Kershtenja svetoga, po komusmo posiniti za sinove Boxje, primiti u Zakon njegov sveti, i upisati za Varoshane nebeske. Odkud, bivshi mi u ovomu istinitomu Zakonu, nazivamose pravi klanjaoci Boxji: jerbo jednoga Boga u naravi, a trostruka u kipovih poznajemo, i njemuse samomu klanjamo. Neznabosci pak, jerbo nisu kershteni, zato nisu ni sinovi Boxji, nitisu u pravomu Zakonu; i jerbo nepoznaju pravoga Boga, nitimuse klanjaju, negose klanjaju krivim i laxljivim bogovom; zatose dobro krivoklanjaoci imenuju.

Krivovirnici, i onnisu daleko od nas, jer premda oni poznaju pravoga Boga, i njemuse klanjaju; nishtanemanje, ne obderxaju podpunno Zakon Boxji, niti viruju sva, koja Bog za-

povida virovati: zato moguse i ovi nazvati inostranci; buduch da nisu u skupshtini puka Boxjega. (a) Ovakvisu Samaritanci bili inostranci sprama Xidovom illiti Csifutom: jer premdasu i ovi poznavali pravoga Boga, i njemuse klanjali kano i Xudie; nishtanemanje imalisu sobom i krive bogove, i njimase klanjali: i naj posli, porad merznosti na Xudie, nacsinilisu sebi drugu Cerkvu, dase nesastaju i ne opchie Xudiama.

I sasvimtim, vechmaje evo Isukerstu ugodio jedan Samaritanin, nego isti Xudie, koi biau iz megju puka obranoga: jer kad ozdravi onno deset gubavi ljudih, iz megju kojih devet biashe Xudiah, a jedan samo Samaritanin, ondase sam ovi povrati k'Isukerstu, i zafalimu na tolikomu dobrocsinstvu: Zato Isukerst i recse: *Nieli deset Ocsisljeno? a gdie devet? nie nashast koibise vratio, i dao slavu Bogu, nego ovi inostranac.*

Vidite N.! kako mogu Bogu ugoditi i onni, koisu izvan Zakona i puka Boxjega, tako, da priotmu misto istih sinovah Boxjih, kadase ovi nezafalni, a oni zafalni ukazuju na dobrocsinstvih Boxjih. Shta rad odrediosam govoriti od ove zafalnosti, ukazujuchi, kolikosmo mi duxni, i po koi nacsin imamo zafalni biti Bogu, na dobrocsinstvih njegovih. Poslushaite.

Zafalnost, jest takvo dillo, skoimse povratja dobrocsinstvo primito; a drugose u isto vrime zasluxuje. Kakogodbo dobrocsinstva primita duxe, dase svaki prama svomu dobrocsinitelju zafalan ukazuje; tako i zafalnost dobrocsinitelja opomina i prighiba, da opet dobrocsinstva svoja dili, kako ucsi Mudri Kassian kad ovako govori: (b) Vazda sebi pomoch dobiva, prid csima-

se

(a) *Calmet. in Dictionario biblic.* (b) *Cassian. super Ps. Quoniam misericord. &c.*

se ocsima dobrocsinstvo uvik verza. Da pak dobrocsinstva duxe, dase svaki zafalan ima ukazati svomu dobrocsinitelju; tose od ovud poznaje: jer dobrocsinstvo jest takvo dillo, kojese necsini od duxnosti, nego od millosti i dobrovoljnosti; shtose pak csini od millosti i dobrovoljnosti, onno iziskuje zafalnost: dakle koigod primi kakvo dobrocsinstvo, ostaje duxan zafalan biti svomu dobrocsinitelju. I shtosu csia vechia i vishja dobrocsinstva, tose vechia i zafalnost iziskuje prama takvomu dobrocsinitelju: csiasu pak i' vechia i vishja dobrocsinstva, nego Boxja? koinam svaki csas svoja dobrocsinstva obilato dili: indi i svaki csas duxnismo njemu zafalni biti.

Hoddimo broiti, akoje moguchie izbroiti dobrocsinstva Boxja, kojanamje ucsinio, i csini. Evo: dok josht nebiasmo, stvorionasje iz nishta; i to ne shto kako, negonasje stvorio na sliku i priliku svoju, davshinam dushu strima kripostima nadaritu, to jest, pametjom, razumom, i voljom. I kakogodnasje stvorio, tako nas i priderxaje, snami providja, i svaka s'nami dilluje. Shto vishje? odkupionasje po Sinu svomu od suxanstva diavla paklenoga: Zovnionasje u Zakon svoj sveti: Ocsitovonamje Otajstva i skrovishta nebeska; dabi virujuchi postali sinovi njegovi, i bashtenici slave nebeske: Dajenam potribite i spasonosne millosti svoje, skoima moxemo Zakon njegov obsluxiti, njemu ugoditi, i spasenje nashe dostignuti. Brani nas i csuva od neprieteljah vigienih i nevigienih: akosmo upali u kakve grihe, podixe nas iz njih; akoli josht u koje nismo upali, On nasje sacsuvao, da nepademo. A kamo onna, kojanamje za xivot nash vrimeniti dobra pocsinio? odkudaje zdravlje, jakost, lipota i

znanje? odkudaje bogaſtvo, imanje i doſtojanſtvo? odgodaſu ugodna vrimena, plodne godine i mir od neprieteljah? i druga neizbroena dobrocſinſtva koliko duhovna, toliko i tileſna, odkudaſu? nego od ſvemoguchiega, i pridobroga Boga: koi dobrocſinſtva ſvoja brez priſtance, i ſvaki cſas nami milloſtivo cſini i dili. Indi njemu vazda i ſvaki cſas imamo zafalni biti; jedno: jerboje Bog vridan, i doſtojan po ſebi, za ſvoja dobrocſinſtva, ſvaku falu i zafalnoſt, od nas imati: drugo, dabi mi iſpovidili, i pokazali, da nishta po nami, nego ſve od *Boga* imademo: a treche, pokazavshiſe ovako zafalni, dabi vechia i nova dobrocſinſtva zasluxili, i od njega primili.

Alli, skoim nacſinom, i koliko imamo mi zafalni biti Bogu, na dobrocſinſtvih njegovih? nemoxeſe zadoſta izkazati: jerboſu i dobrocſinſtva njegova velika i neizbroena. Nishtanemanje, vazdashnja uſpomena dobrocſinſtvih Boxjih, jeſt velika zafalnoſt Bogu, recſebo S. Ivan Zlatouſti: *(a)* Da dobrocſinſtvih Boxjih uſpomena, jeſt dovoljna za napridovati u kripoſtima. I doiſto, dabiſe tko cſeſto ſpomnjiao dobrocſinſtvih Boxjih, mogaobiſe lashnje probuditi na zafalnoſt prama Bogu: ovobo vidimo i u xivinama nerazloxitima, koje poznavshi ſvoje dobrocſinitelje, ukazujuſe po ſvomu nacſinu zafalni njima: dakle i mi bivshi ljudi razloxiti, imalibiſe mlogo vechma ſpominjati dobrocſinſtvih Boxjih; koja poznavshi, moralibiſe ganiti na zafalnoſt prama tolikomu dobrocſinitelju nashemu. Indi ſamo mi cſeſto promishljajmo dobrocſinſtva i darove Boxje; a razlog iſti nash, jurve hochienas opomeniti i naucſiti, kakobi mi, i po koji nacſin,

(a) *Chryſoſt.*

csini, mogli Bogu zafalni biti. Shto dvostrukim nacsinom moxese csiniti: jedan put jezikom, illiti ricsjom: a drughi put dillom.

Ricsjom Bogu fale uzdajemo, kada govorimo: Falati Boxe, na tvoima dobrocsinstvima, i darovima: illi, kadmuse mollimo, i sveto pivamo: illi kad njegova dobrocsinstva pripovidamo, i razglasujemo, kad nishta nami nepripisujemo, shtogod i u dushi, i u tilu imademo; nego svakolika za Boxje darove izpovidamo i poznajemo. Dillom pak zafalni Bogu bivamo, kada njega, i iskernjega ljubimo, kada Zapovidi njegove i Cerkvene obsluxujemo: kadase pazimo od grihah, i kad dobra dilla i kriposti svete izvershujemo. Ovako indi, i po ovomu nacsinu, imamo Bogu zafalni biti: jer nebi dosta bilo, kadbi tko ustma samo Bogu zafaljivao; a dillima njega uvrigivao, neobsluxujuchi Zapovidi njegove, i po Zakonu svetomu nexivuchi. Kolikosmo indi ustma duxni Bogu zafalni biti, toliko i josht vechma, jesmo duxni njemu dillima zafalni biti.

Na koju dvostruku zafalnost, akonas drugo nebi moglo prignuti, neknas probudi i prigne vlastita nasha korist, i merskotja nezafalnosti: kadbose mi Bogu zafalni ukazujemo, onda po istoj zafalnosti ugodni njemu postajemo, danam opet dobrocsinstva svoja daje i dili. A takogier i merskotja, iste nezafalnosti, moxenas probuditi, dase zafalni Bogu ukazujemo: jerboje ruxno dillo nezafalnost i medju istima ljudma, indie prama Bogu josht ruxnie: odkud i naj merskii ima biti csovik onni, koije Bogu nezafalan.

Da-

Dakle N.! da nebudemo ovako Bogu merski, odpotribe jeſt, daſe csesto dobrocsinstvih njegovih ſpominjamo, i Njemu zafalni budemo; i to i u zlu, i u dobru, kakonas i Zlatousti opomina govorechi: Opominjam vas, da Goſpodina vazda blagoſivate. (a) *Ako doidu koja zla, blagoſivajte, i raſucheſe onna zla: akoli ſrichna i napridna dojdu, takokier blagoſivajte, i uſtanovichiſe onna dobra, i napridna.* Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU XIV. PO DUHOVIH.

Nemo poteſt duobus dominis ſervire. Matt. 6. 24.

Nitko nemoxe dvima goſpodarom sluxiti.

Prem daſe moxe dogoditi, da koigod, kadkad moxe sluxiti, i ugoditi dvima goſpodarom, koibi bili megju ſobom sloxni, i jednaku zapovid izdavali: illi kadbi shtogod jedan zapovidio, drughi nebi kvario, dokbiſe onno obsluxilo, shtoje pervo zapovidito; nishta nemanje dvima nesloxnima goſpodarom, koiſe ſuprotive jedan drugomu, nie moguchie ugoditi: i ovakve nesloxne goſpodare, razumivshi Goſp. Iſukerſt u danashnjemu Evangelju, recſe: *Nitko nemoxe dvima goſpodarom sluxiti*, to jeſt: dvima nesloxnima i ſuprotivnima megju ſobom, kako ſveti Tomacſitelji govore. Ko-

(a) *Chryſoſt.*

Kojafu pak ovo dva gofpodara, koima nie moguchie sluxiti, evo taki Ifti Ifukerft iztomacfi govorechi: *(a) Non potestis Deo servire, et mammanæ.* Nemoxete Bogu sluxiti, i bogaftvu. Gdi po bogaftvu, *(b)* razumiefe fvaka obilnoft, i dobitak, toliko u novcu, koliko i u oftalima ftvarma: koju obilnoft i dobitak za imati, nezabranjujefe nami razloxno raditi i naftojati, kakobi shtogod dobili, i facfuvali, po cfemubi mogli nas fnaxiti i drughe pomagati, kako hotiaju niki Lukite, koi zlo ucfishe, da nishta nie odpotribe raditi i poslovati, nego famo molliti. Onno pak bogaftvo, kojefe brez razloga skuplja i tecfe, jeft zabranito: i ovakvo bogaftvo, koiga ima, jeftmu sluga i fuxanj, a ne gofpodar.

Od koga nerazloxnoga skupljanja, i brigah za ftvarma fvitovnjima, dabife mi od ucfili i odvratili, a probudili na sluxbu Boxju, evonam Ifus prid ocfi ftavlja cinu, i doftojanftvo dushe nashe, govorechi: *(c) Nonne anima plus est quam esca?* Nieli dusha vecha, nego rana, i fve potribe tilefne? shta rad i jafam odredio danas govoriti od cine i doftojanftva dushe nashe, nebili fvaki ovo promotrivshi, vechma naftojao, kakochiefe za dushu truditi, nego za tilo. Poslushaite.

Za poznati cinu, i doftojanftvo dushe nashe, promotrimo i promislimo shtoje dusha, i odkudje izishla? evo: dusha cfovicfanska jeft takva ftvar, kojaje duh cfifti i razloxni, nato odredita, da tilo oxivljuje, i shnjim upravlja; tilobo vidife ghibati i shtogod cfiniti, dokleje dusha u njemu, a kad dusha iz njega izide, oftane mertvo, i priftanu fva njegova dillovanja i cfi-

(a) *Luc.* 16. 13. (b) *Hieronym. et Aug.* (c) *Matt.* 6. 25.

csinjenja. Odkud kolikoje xivo pritexnie od mertva, tolikoje dusha pritexnia od tila. Jerboje pak dusha mlogo pritexnia od tila, slidi, da ni pocsetak svoj od tila nemoxe imati, kano ti- lesa shtose od tilesah zacsimaju i poradjaju; nego ona pocsetak svoj, da recsem, iz persah Boxjih ima, buduch daju On sam po mogustvu svomu jest stvorio, i u tilo csovicsansko spustio, daga oxivljuje: kadabo Bog stvori csovika, ucsinimu tilo od zemlje; a dushu sobom Istim u njega nadahnu, (a) *Et factus est homo in animam viventem.* I ucsinise csovik xivotom xivuchim.

I nesamo, da Bog stvori dushu csovicsansku, da samo duh csisti ostane, i da samo tilo nashe oxivljuje; negoju josht ucsini na sliku i priliku svoju, davshijoj tri plemenite kriposti, to jest, pamet, razum i volju, po koimase prilikuje istomu prisvetomu Trojstvu. Sverhu toga: darovaju Bog s'neumerlostju, tako, da nigda nechie umerti, negochie uvik, illi srichno, illi nesrichno xiviti. Takogier, primiu za bashtenika nebeskoga, i odredi da zajedno s'tilom uvik uxiva lice svoje boxanstveno. Za koju sverhu, shto nie csinio Bog svemoguchi? shto nie krenio? i koliko nie nastojao, nastoji, i nastojachie, dabi dusha ovu svoju obechanu bashtinu dostignula? evo: od csasa, kakoje csovika stvorio Bog, taki pocseo jest slati Angele svoje, Patriarke i Proroke, koibimu pokazivali put, po komubi mogao dushu svoju, i svega sebe k'bashtini nebeskoj upraviti. Naj posli: posla Bog vlastitoga, i jedinorodjenoga Sina svoga, koi uzamshi na sebe narav csovicsansku, ocsi na ocsi izdade spasonosne nauke, i sebe za istiniti put pokaza, po komu svaka dusha hodechi, mo-

gla.

(a) *Genes.* 2. 7.

glabi brez fvake fmetnje u domovinu fvoju nebesku unichi. Jednom ricsjom: vidife tolike cine dusha csovicsanska, kolikeje cine Ifti Bog; buduch daje febe Iftoga za dushu nashu dao.

Sad mi promotrivshi toliku cinu, i doftojanftvo dushah nashih: moxemo doifto razloxiti i dofuditi, daje precsje i pravednie, da mi cfeftje i vechiu brigu i pomnju imademo za dushu nashu, i za Kraljevftvo nebesko; negoli za tilo, i za ftvari tilefne, kakonas Ifti Spafitelj opomina u danashnjemu Evangelju govorechi: *(a) Quærite primum regnum Dei, et juftitiam ejus; et hæc omnia adjicientur vobis.* Traxite naj pervo Kraljevftvo Boxje, i pravdu njegovu; i ova fvaka nadometnuchiefe vama. Pervu i vechiu brigu imajte za dushu vashu, kakochiete nju obogatiti, i zaoditi z'dobrima dillih, i kripoftima fvetima, pakchievam Bog i ove tilefne potribe nadometnuti. *(b) Scit enim pater vefter, quia his omnibus indigetis.* Znadebo Otac vash nebeski, da od ovog fvega potribu imate: daklechie ova vami i providiti, famo, ako vi njemu virno uz sluxite. Odkud naucfitelj Angeoski i recfe: *(c)* „Koije dao vechia, datichie i manja; Bog pak daoje nami „ dushu i tilo, dakle koije dao ova, onnichie ifta i uzderxavati i shnjima providjati.“ A S. Antun od Padue ovako recfe: „ Koije ucfinio tilo, imajuchie potribu od rane, kakomu „ nechie providiti i ranu?“ Veliki pak Alberto promishljajuchi, kakonamje Bog dao dushu i tilo brez nashe brighe, govori: *Dakle mlogo vechma, veli, nadometnuchie onna, kojaje zarad dushe, i tila ftvorio*, to jeft, ranu i hodichu.

Mo-

(a) *Matt.* 6. 33. (b) *Idem.* v. 32. (c) *Angelicus.*

Moxe biti, dachie ſad ňiki pomisliti i rechi: dakle nie potriba, da radimo i daſe trudimo; buduch dachienam Bog dati brez nashe brighe i truda. Alli ovi dobro negovore: jerbo Iſukerſt nezabranjuje trud i naſtojanje, po komubi mi mogli nashe potribe vrimenite dobiti: nego zabranjuje onnu odvechiu brigu u dobivanju ſtvarih tileſnih; ne recſebo Iſukerſt: *(a) Nemojte raditi, nemojte poslovati, nego: nemojteſe brinuti.* Shto od ovud moxemo poznati; jerbo trud i poslovanje uredno, neſmeta cſovika od sluxbe Boxje, buduch da ſvacſemu ima vrime: *(b) Omnia tempus habent.* A opet evo shtieſe gdi Bog Zapovidi Adamu, i u njemu ſvima nami, daſe s'trudom ranimo govorechi: *(c) In ſudore vultus tui veſceris pane.* U znoju lica tvoga ranichiesh ſe kruhom tvoim.

Briga pak, polepnoſt i nagloſt za ſtvarma tileſnima, jerbo vehoma ſmeta sluxbu Boxju i duhovna dilla, zatoju Iſukerſt i zabrani kad recſe: *(d) Nolite ſoliciti eſſe.* Nemojte brixljivi biti, govorechi: shtochiemo blagovati, illi shtochiemo piti, illi sh'cſimchiemoſe zahoditi. Jer koiſe ovako odvech brinu, videſe po nauku S. Tome naucſitelja, da ſtavljaju ſvoju poslidnju ſverhu u ovima ſtvarma tileſnima, i da Bogu ſamo sluxe za ove potribe tileſne, nemarechi za dushu: illi brinuſe zato, jerbo dvohume u pomoch Boxju, kano daim Bog ova vrimenita dobra illi nechie, illi nemoxe providiti: illi brinuſe zato, jerboſe uffaju u ſvoju ſnagu, verſnotju i znanje, mislechi, da ova mogu brez Boxje pomochi dobiti. Alli jerboſe po tomu Bog uvridjuje

(a) *Cajetan.* (b) Eccl. 3. 1. *et ſequent.* (c) *Genes.* 3. 19.
(d) *Matt.* 6. 31.

je i spasenje gubi, zato sve uffanje nashe u Bogu moramo imati, i nasloniti nas na njegovo veliko providjenje, kakonas i S. Petar ponukuje govorechi: (a) *Humiliamini sub potenti manu Dei.* Ponizitese pod moguchiom rukom Boxjom; svu brigu vashu bacivshi na njega, njemuboje briga za vas. Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU XV. PO DUHOVIH.

Dixit illi: noli flere. Luc. 7. 13.

Recse njoj: nemoj plakati.

Placs i prolivanje suzah Ane neplodnice u starómu Zakonu, jesu gannule Boga, daje zacsela i porodila Samuela Proroka: placs i suze starca Tobie, jesu zasluxile kod Boga, damuje lik poslao za ocsi njegove: placs i suze pravedne Sare, koje sedam zarucsnikah diavao podavi, jesu Boga gannule, dojoije mladoga i pravednoga Tobiu za zarucsnika providio, diavla protirao, i nju od ovoga rugla i progonstva oslobodio. Shtiemo i u danashnjemu Evangelju, da suze onne Udovice, csie jedini Sin bishe umro, i jurve nosashe se na pokopanje, jesu gannule na milloserdje Gosp. Isukersta, dajuje xalosnu i tuxnu utishio i obradovao, kadje Sina njezina od mertvih uskrisio, i xiva u nje ruke

(a) 1. *Petri* 5. 6. *et* 7.

ke pridao. I ovakvih mlogo i mlogo imademo prilikah, daje Bog fvemoguchi, milloferdno pogledao na fuze slugah fvojih, i nje pomogao u iftima tilefnima njiovima potribama.

Iz ovoga moxemo poznati i razumiti, da Bog primilloferdni, mlogo hitrie u duhovnima potribama pomaxe, kada koga grishnika viddi gdi placfe, i fuze proliva, shtoje Boga ftvoritelja fvoga uvridio, xelechi da uftane od grihah, i da oxivi u millofti Boxjoj: placsbo, i fuze za grihe prolivene, tolikefu kripofti, jakofti i doftojanftva prid Bogom, daga vehoma probudjuju na milloferdje, za oproftiti grihe placsnomu grishniku, i njega primiti u milloft fvoju. Na koji placs, i fuze dabife i mi probudili, porad uvridjenja Boxjega, odlucfiofam na dilje govoriti, pokazujuchi, kolikefu kripofti, vridnofti i doftojanftva fuze za grihe prolivene. Poslushaite.

Dvoftruk placs imamo razumiti: jedanje naravni, a drughi fverhunaravni. Naravni placs, poradjafe od ifte naravi, kada tko ima xaloft u fercu fvomu, illi porad cfie fmerti, illi porad kakve shtete, illi porad kakva progonftva. Sverhunaravni pak placs i xaloft, jeft dar Boxji, koga Bog fpufti u ferce jednoga grishnoga cfovika, dabife, iz ljubavi Boxje raxalio, i gorko zaplakao, shtoje Boga naj vechie dobro tako brezobrazno uvridio, i u toliku shtetu duhovnu upao. Placs naravni ima kripoft ovu u febi, da kad tko viddi drugoga tuxiti i plakati, moxefe i on raxaliti, da poxali fvoga iskernjega, shto toliku nevolju terpi: tako i Gofp. Ifukerft, bivshi pravi cfovik, i videchi koliku xaloft imadiashe onna Udovica, porad fmerti jedinoga fina fvoga, jeftju poxalio, i fina njezina uskrifio. Alli ova

xa-

xaloſt i placs naravni, jerbo kod ljudih, nebiva iz ljubavi Boxje, zato ni oproshtenje grihah nedobivaſe po njemu, niti shtogod dushi koriſti; jerbo csovika ſmeta od dilah duhovnih: huddi tilu, jerbo iſto zdravje vrimenito kvari, i ſmert vishje puta uzrokuje, kako recſe Duh ſveti u knjighi Piricsja, govorechi: *(a) Sicut tinea veſtimento, et vermis ligno: ita triſtitia viri nocet cordi.* Kakogod moljac hodichi, i cerv dervetu: tako xaloſt csovicsja huddi ſercu. A po Cerkvenu veli: *(b) Multos occidit triſtitia, et non eſt utilitas in illa.* Mlogheje ubila xaloſt, i nie koriſti u njoj. Sveti pak Pavao govori: *(c) Seculi triſtitia mortem operatur.* Svitovnja xaloſt ſmert uzrokuje. U koju daſe nepuſtimo, liepo Duh ſveti opomina, govorechi: *(d) Triſtitiam non des animæ tuæ.* Xaloſt nedaj ſercu tvomu.

Xaloſt pak, i placs ſverhunaravni, jerboſe poradja iz ljubavi Boxje, zato csovik dobie po njemu oproshtenje grihah, i veliku koriſt duhovnu doſtigne; buduch daſe po tomu oslobodi od ſuxanſtva diavla paklenoga, povratiſe u milloſt Boxju, i poſtane opet dionik slave nebeske.

I ovakva xaloſt, kojaſe porad Boga i njegova uvridjenja pocsme, biva kadkad s'prolivanjem ſuzah, kadkad i brez ſuzah biva; ſaſvimtim i jedna, i druga ova xaloſt, jeſt dobra i ſpaſonoſna, jerboſe iz ljubavi Boxje poradja; i zato iſtinitu i podpunnu pokoru u grishniku pokazuje, kako recſe S. Pavao: *(e) Quæ ſecundum Deum triſtitia eſt, poenitentiam in ſalutem ſtabilem operatur.* Kojaje porad Boga xaloſt, onna pokoru na ſpaſenje ſtalno dilluje.

To-

(a) *Prov.* 25. 20. (b) *Eccl.* 30. 25. (c) *Corint.* 7. 10.
(d) *Eccl.* 30. 22. (e) 2. *Corint.* 7. 10.

Tolikubo kripost, i dostojanstvo placs i suze imadu, prolivene iz ljubavi Boxje, porad njegova uvridjenja, da po svidocsanstvu S. Aug. *(a) Padnu prid lice Boxje*, odkud Bog, kano primorase grishniku smillovati: Zato i recse S. Ambrozio. *(b) Suze, o-proshtenje grihah nemolle, nego zaduxuju*, i zasluxuju: illi po dopushtenju da recsem: suze za grihe prolivene, kano parbe, daimse po pravdi dade oproshtenje grihah.

Istina jest, daje Mollitva dobro i ugodno dillo prid Bogom: (c) Alli ona samo *omekshaje Boga*, *a suza sillujega* na milloserdje: Mollitva moxe Boga ganiti, alli suza bash upira u njega i ticsega, dajoise smilluje. A iz nauka S. Ghergura Pape mogu rechi: *(d)* daje Mollitva brez suzah kano suvo posvetilishte, a kojaje suzama pokvasita i zalivena, bude gorucha prid Bogom, kano posvetilishta mastju natopita. Koju vridnost, jakost i dostojanstvo suzah, porad grihah, prid Bogom prolivenih, promishljajuchi opet S. Jerolim ovako recse: *(e)* „ O suzo ponizna! znashli daje tvoje mogustvo, tvoje Kraljevstvo, tise neboish pristolja sudca strashnoga: neima koibiti zabranio Bogu pristupiti: samo jedna ako prid Boga padnesh, prazna se nechiesh povratiti: i vechma mucsish diavla (kadase za grihe proliesh) nego iste muke paklene. Shto vishje? pridobivash nepridobivenoga Boga: vexesh svemoguchiega: i prighibash k'nami Sina Divicsanskoga.“

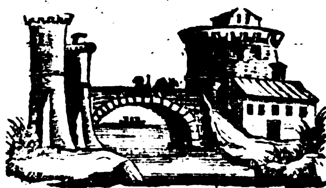
Za koju vridnost suzah, znajuchi dobro David Kralj, jestjih za ranu svoju procinjivao, kadje govorio: *(f) Fuerunt mihi*

(a) *S. Aug. In Fest. Nat.* (b) *S. Ambr.* (c) *S. Hieron.* (d) *S. Greg. de lacbry.* (e) *S. Hieron.* (f) *Psal.* 41. 4.

hi lachrymæ meæ panes die, ac nocte: dum dicitur mihi quotidie: Ubi est Deus tuus? Bilesumi suze moje rana dan i noch: kadase recse meni svaki dan: gdie Bog tvoj? Ovakoje S. Petar suze vazda za ranu imao: ovakoje S. Mandalina plakala, i svisuse suzama oblivali, koigodsu Boga ljubili, i njega xelili uxivati.

Dakle i mi N.! ljubimo Boga, dabi dobili ovi veliki dar suzah, da tako po njima oplacsemo sve mloshtvo grihah nashih, i operemo sve krivice i kashtighe, kojesmo zasluxili: shtogodbo po pravdi bi morali, na ovomu, illi na onnomu svitu terpiti, to po suzami moxemo odnimiti, i kakogodsmo po grisima nami pakao zapalili, takoga po suzama moxemo ugasiti, i misto nami u slavi nebeskoj zasluxiti.

Amen.

G O-

GOVORENJE

ZA NEDILJU XVI. PO DUHOVIH.

Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum. Luc. 14. 2.

I evo csovik niki debelom nemochu napregnut biashe prid njim.

Srichian, i csestit biashe dolazak ovoga bolesnoga csovika k'Isukerstu, i u dobri csas jest stao prid ocsi, i lice njegovo boxanstveno: jerbo svaki, koi stane prid ocsi, i lice njegovo, vazda koristan postane, kako svidocsi naucsni Jansenio, govorechi: (a) *Koga*, veli, *kob i pogled vazdaje srichian i csestit bio.* Kakono viditi moxemo, kada susrite onna dva obsidnuta od diavla, jer ugledavshi nje, takijih ozdravi i oslobodi: pogleda u Petra i Andriu, i udilj iz ribarah ucsinijih Aposhtole: pogledao jest na Matiu, gdi nepravedno blago skupljashe, i ganniga za sobom na dostojanstvo Aposhtolsko: vidio jest nemochnoga csovika, koi podnasashe bolest za trideset i osam godinah, i takiga ozdravi: susrio jest slipca, i progleda slipac: pogledao jest na Petra, kadga tri puta zataja, i gannise Petar na pokoru: susrio jest onnu Udovicu, koja plakashe porad smerti jedinoga sina svo-

(a) Jansen.

ſvoga, i takiſe ſmillova' njoj, i oxivi ſina njezina. A u danashnjemu Evangelju shtiemo, da kad doide onni cſovik z'debelom boleſtju napregnut, i ſtade prid ocſi, i lice njegovo, oslobodiſe boleſti ſvoje, i ſaſvim ozdravio jeſt. I tako kudgodje prolazio Iſus, ſvagdie dobro cſinio, i kogagodje ſuſritao, ſvakie pomoch njegovu oſitjao; jerbo naocsnoſt njegova, illiti ocſigled, i lice njegovo, nieſe moglo uzderxati, daſe nie ſmillovao potribitomu i nevoljnomu, koigaje xelio, i traxio.

I kakogodje naocsnoſt, illiti ocſigled Iſukerſtov tileſima pomagao i koriſtan bio; takobi iſto i dushama pomagalo, i vehoma koriſtilo, kadbi mi vazda Boga prid ocſima imali, njega promishljali, i u pameti zaderxavali. Na koje promishljanje Boxje naocsnoſti i ocſigleda njegovoga, daſe moxemo gannuti, danas hochiu uzroke i razloghe pokazati. Poslushaite.

Koi ima Boga prid ocſima ſvoima, i koi Boga cſeſto promishlja, onni jurve izverſtit jeſt: jer koiſe ſpomina Boga, onniſe oſitja ſvoga ſtanja, daje jedno ſtvorenje iz nishta ucſinito, daje grishnik, i daje cſovik umerli: a takogier poznade Boxje velicſanſtvo, Boxje ſvemoguſtvo, Boxju neumerloſt, Boxju dobrotu i oſtale kripoſti njegove. Odkud poznavshi cſovik Boxje toliko velicſanſtvo, i goſpodarſtvo njegovo ſverhu ſebe; ſpomeneſe i oſiti u iſto vrime, ſvoje vlaſtite nevridnoſti, i ſvojih pomanjkanjah, shto nenahodi u ſebi onnu izverſtitoſt, na kojunas Iſukerſt ponukuje govorechi: (a) *Eſtote perfecti, ſicut et Pater veſter coeleſtis perfectus eſt.* Budite izverſtiti, kako i Otac vash nebeski izver-

(a) *Matt.* 5, 48.

verſtit jeſt. I tako po tomu probudjujeſe cſovik na ſtrah Boxji, na ljubav Boxju, i na ſveto xivljenje, kojega cſini izverſtita, da poſtane, po niki nacſin Bogu prilicſan, i budemu ugodan.

Iſtina jeſt, da ſva kripoſna dilla, jeſu dobra i koriſna za ſveto xivljenje: kakono, slishati, shtiti i premishljati rics Boxju: primati Sakramente ſvete: poboxno drushtvo derxati: dobar izgled davati: poſtiti i pedipſavati tilo ſvoje: alli vazdashnja uſpomena Boxja, jeſt jedini i naj bolji nacſin, po komuſe naj lashnje moxemo od griha ſacſuvati, i na ſveto xivljenje probuditi. Shto iz ricſih Clementa Alexandrinskoga moxemo razumiti, koi ovako recſe: (a) *Iz ovoga ſamo uzroka biva, da tko neupade u grih, shto Boga vazda prid ſobom promishlja.* Kakogod opet, vaskoliki uzrok tolikih povoljnih grishnih upadnutjah, jeſt, shto takvi grishnici nepromishljaju Boga, nitiſe oſitjaju njegova pridſtanja i ocſigleda.

To josht bolje moxemo poznati iz dvoranah, i slugah Kraljevskih, koi dokſu prid ocſima i licem ſvoga Kralja, nishta neuljudno i nepodobno uſudjujuſe cſiniti; nego po ſvaki nacſin naſtoje, kakochie ſvaka povoljna i ugodna ſvomu Kralju posluxiti: kadaſe pak uklonu iz prid lica Kraljevskoga, ondaſe kadkad mogu i raſpuſtiti, illi na pianſtvo, illi na ſvadnju, illi na pſovke, illi na koje drugo nepodobno dillo. Ovako i ljudi umerli, dok imadu Boga u pameti ſvojoj, i dok lice Boxje promishljaju, donle i pazeſe, da shtogod nepodobno prid njim neucſinu, nego ſebe josht na izverſtito xivljenje probudjuju: jer koi Boga cſeſto promishlja, i koiſe Boga oſitja, onni doiſto poznaje Bo-

(a) *Clem. Alexan.*

Boxje i velicsanstvo i pravdu, skojom dobre dariva slavom nebeskom; a zle kara i odsudjuje u muke paklene: iz koga promishljanja, nastoji vazda onnakva dilla csiniti, kojasu poboxna, i podobna poshtenju Boxjemu, dabi po njima njemu ugodio i pravedan postao. Koi pak Boga nepromishlja, i koise Boga neositja, onni doisto ni strah Boxji nemoxe imati; zato ni poboxnost neimade, nego onno csini, i onno dilluje, na shtoga narav njegova, i poxuda vucse i navadja: odkud i biva, dase nahode toliki psovacsi, priljubodinci, kradljivci, i ostali zlocsinci; recsebo David Kralj: *(a) Non est Deus in conspectu ejus: inquinatæ sunt viæ illius in omni tempore.* Nie Bog prid licem njegovim: zatosu opoganite staze njegove u svako vrime. To jest: neimaju zlocsinci Boga u pameti svojoj, zato i dilla njiova bivaju zlocsesta.

Dakle, dase svaki moxe od zla ustegnuti, a na dobro probuditi, odpotribe jest, da Boga vazda prid ocsima ima, i dase spomina, daje prid licem Boxjim: jer kakogod ljudi prid jednim licem csovicsanskim nedilluju onno, shtobi bilo nepodobno i neuljudno; tako i josht vechma, kadbi promishljali, dasu prid ocsima i licem Boxjim, imalibise dobro paziti od svakoga nepodobnoga dillovanja, po komubise Bog uvridio; i vechma bi nastojali i napridovali u onnomu, po csemuse Bog fali i poshtuje.

Dase pak svaki moxe ositjati, daje vazda prid ocsima i licem Boxjim, tobi mogao od ovud poznati, kadbise spominjao daje Bog neizmiran, i vicsnja mudrost: odkud bivshi On neizmiran,

(a) *Psal.* 10. 5.

ran, indie ſvagdi, i na ſvakomu miſtu; a bivshi vicſnja Mudroſt, dakle ſvaka zna, i ſvaka viddi, kojagodſe neſamo csine, i govore; nego josht, kojaſe misle i xele: *(a)* jer kakogodje On ſtvorio csovika, tako i ſva zna kojaſu u csoviku, zato i recſe David: *(b) Qui plantavit aurem, non audiet? aut, qui finxit oculum, non conſiderat?* Koije, veli, uſadio uvo, zar nemoxe csuti? illi, koije ucſinio oko, nechie moch viditi? csuje, doiſto, viddi i zna Bog ſvemoguchi ſvakolika csovicsja i nutarnjah i izvanskah, nitiſe moxe shtogod prid njim pokriti i ſakriti. Indi bivshi mi ovako ocſiti prid licem Boxjim, koi vazda gleda i promatra ſva nasha dilla, govorenja i mishljenja; doiſto moralibi velik pozor imati, da onno mislimo, onno govorimo, i onno dillujemo, shtobi bilo po volji njegovoj, i po Zakonu ſvetomu uredno: a od onnih daſe dobro pazimo, kojaſu protivna volji njegovoj boxanſtvenoj. Griſi jeſu protiva Bogu, i Zakonu njegovomu; a dobra dilla jeſu po volji Boxjoj i Zakonu njegovomu: dakle oſtavimo zlo, a dobro csinnimo, csestoſe Boga ſpominjajmo, i lice Boxje vazda prid ocſima imajmo; da tako ſtrah Boxji moxemo dobiti, po komuchiemo njemu moch virno i pomnjivo sluxiti, a nami slavu nebesku zasluxiti. Amen.

G O-

(a) *Joan.* 2. 25. (b) *Pſal.* 93. 9.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU XVII. *PO DUHOVIH.*

Diliges Dominum Deum tuum. Matt. 22. 37.

Ljubichesh Gospodina Boga tvoga.

Velika zapovid, lagana zapovid, zapovid slatka, zapovid milla N.! kojunam *(a)* Bog svemoguchi josht u staromu Zakonu izdade: a Sin Boxji taki iz pocsetka sadashnjega Zakona xivoju ponovi govorechi: *(b) Ljubi Gosp. Boga tvoga iz svega serca, i iz sve dushe tvoje, i iz sve pameti tvoje.* Ovoje onna zapovid, koju Isukerst naj vechu, i naj pervu nazva i navisti prid Farizeima, koi izkushavashe govorechi: *(c) Magister, quod est mandatum magnum in lege?* Meshtre, kojaje Zapovid naj vecha u Zakonu? A On rekavshi: Ljubi Gosp. Boga tvoga, odgovori: *(d) Hoc est maximum, et primum mandatum.* Ovoje naj vecha, i naj perva Zapovid.

Naj vecha doisto, i naj perva jest Zapovid ljubavi N.! shtogodboje illi po sebi, illi po Prorocima Bog zapovidio, ucsio, ponukovao, i opominjao; toje svekoliko utemeljio u ovoj Zapovidi: Ljubi Gosp. Boga tvoga iz svega serza tvoga &c. a iskernjega tvoga ljubi kako tebe istoga: buduch da isti Isukerst ovo posvidocsi govorechi: *(e) In his duobus mandatis universa lex pen-*

(a) Deuter. c. 6. *(b) Matt.* 22. 37. *(c) Idem. ibid. v.* 36.
(d) Idem. ibid. v. 38. *(e) Idem. ibid. v.* 40.

perdet, et prophetæ. U ovima dvima Zapovidma vas koliki Zakon visi, i Proroci: To jest, *(a)* kojagod Zakon zapovida obsluxiti, illi koja zabranjuje csiniti, svasu uredita porad ljubavi Boxje, i iskernjega.

I premdaje ova naj vecha, i naj perva Zapovid ljubavi; iasvimtim za obsluxitiju jest naj lashnja, naj slagja, i naj draxja: svakabo druga Zapovid kakvi takvi trud, i mucsnost csoviku zadaje, a sama ljubav, nesamo, da po sebi naslagjuje csovika; negomu i sve ostale Zapovidi, i vas koliki Zakon olakshaje: shtogodbose po ljubavi dilluje, oncse dragovoljno dilluje; a shtose dragovoljno dilluje, onno lagano i veselo biva.

Shta rad bivshi ljubav naj vecha, i naj perva Zapovid Boxja, odrediosam od iste govoriti, ukazujuchi *pervo*: kolikosmo mi duxri Boga ljubiti. *Drugo*: skolikom ljubavju imamo mi Boga ljubiti. Od ljubavi pak iskernjega govoriosam na drugomu mistu. Poslushaite.

Velikaje Zapovid ljubavi, indie i duxnost nasha velika, daju osluximo, ljubechi Boga. Svaka Zapovid, nebi bila Zapovid, koja nebi csovika duxila, i stezala na svoje izvershenje i obsluxenje; Zapovid pak ljubavi, buduch daje naj vecha i naj perva, iz megju sviuh Boxjih Zapovidih: dakle naj vechma csovika duxi i stexe, daju izvershi i obsluxi. Nitise moxe tko vaditi iz pod ove Zapovidi, niti po csemugod izgovoriti, kano daju nebi mogao obsluxiti. Nemoxese, reko, nitko vaditi izpod ove Zapovidi, kano daju nie duxan obsluxiti: jer isti Bog izdade, i ostavi ovu Zapovid, dakle misмо duxni nju obsluxiti.

Du-

(a) *Lyran.*

Duxnisu sinovi i kchiere ljubiti i slushati roditelje svoje: duxnisu slughe poshtovati i slushati gospodare svoje: i duxnisu podloxnici izvershiti Zapovid Kraljah svojih: dakle mlogo vechma misme duxni Boga poshtovati, Boga ljubiti, i njemu samomu sluxiti. Bogboje stvoritelj nash, a mi stvorenje njegovo: Bogje Otac nash, a mi sinovi njegovi: Bogje naj vechi Gospodar i Kralj nash, a mismo naj manje slughe, i podloxnici njegovi: indi kano stvorenje, slughe i sinovi, duxni jesmo Boga poshtovati i Boga ljubiti.

Takogier, duxnismo mi Boga ljubiti zato, shtoje On nas pervo poljubio, jer govori S. Ivan: *(a) Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos.* Mi dakle ljubimo Boga, jerje On pervo poljubio nas. Kolikoje pak Bog nas poljubio, spomenimose, danasje iz nishta na svoju sliku i priliku stvorio, davshinam dushu neumerlu: On nam daje xivot, On nas priderxaje, On nas rani, On odiva, On nas brani od neprieteljah, i svaka koja imamo i posidujemo, od Boga primamo. I shto vishje? svi mi upadosmo u vicsnje proklestvo vicsnje, i suxanstvo diavla paklenoga po grihu pervih Otacah: a Bog pridobri, za izbaviti nas iz ovoga proklestva i suxanstva, pokaza josht vechu ljubav svoju prama nami; jerbo posla na svit jedinorogienoga Sina svoga, kako recse S. Ivan: *Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret.* Takoje Bog poljubio svit, daje sina svoga jedinorogienoga dao. Koi, za povratiti nas u millost Boxju, i za ucsiniti nas sinove Boxje, i bashtenike Kraljevstva nebeskoga, sebe istoga na muke i smert jest pridao: i za Zalog ove sla-

ve

(a) 1. *Joan.* 4. 19.

ve doshaſte, ſebe u priſvetomu Sakramentu Otara, nami jeſt oſtavio. Pucſe Boxji! moxeshli vishje shtogod od Boga zaktivati? illi moxeliti Bog shtogod vishje za ljubav tvoju ucſiniti, nego shtotie ucſinio davshiti Sina ſvoga? doiſto nemoxe: dakle i ti Boga ljubi, jerje Bog tebe pervo poljubio.

I kakogod nitko nemoxe ſebe vaditi, iz pod ove Zapovidi ljubavi, kano daju nebi bio duxan obsluxiti; takoſe nemoxe tko ni izgovoriti, da nemoxe Boga ljubiti: jerboje lagana ova Zapovid, i slatka, daju ſvaki cſovik, od ſvakoga ſtanja, laſno moxe obsluxiti. Dabi Bog iskao od cſovika, da velike lemozine cſini, moghbi mloghi rechi, da ſami neimaju nishta; a kamo dabi drughima dilili: illi, daje Bog ſtavio naj vechu ſvoju Zapovid u poſtu, illi u mollitvi, moglibiſe poslenici, i boleſnici izgovoriti, daju niſu moguchi obsluxiti: alli kad Bog zapovida, da cſovik ljubi Boga ſvoga, nemoxeſe nitko izgovoriti, da to nemoxe obsluxiti, jerboſe ljubav zaderxaje u ſercu cſovicſanskomu, i volji njegovoj, zato Bog i recſe u knjighi Priricsja: *(a) Præbe, fili mi, cor tuum mihi.* Pridaj, ſinko moj, ſerce tvoje meni. To jeſt ljubi mene Boga tvoga: shto doiſto neishte nikakva troshka, niti truda, niti posla; nego ſamo ſercem tvoim, u miru i pocſivanju Boga ljubi.

Bivshi indi mi po ſvaki nacſin, i duxni i moguchi Boga ljubiti, od potribe jeſt da znamo, s'kolikom ljubavju mi imamo Boga ljubiti. Shto taki od ovud moxemo poznati, shtoje Bog naj veche, neizversheno i neprocinjeno Dobro, dakle i naj vechom ljubavjom imaſe ljubiti: zato Iſukerſt i recſe: *Ljubi Goſp.*

Bo-

(*a*) Prov. 23. 26.

Boga tvoga iz svega serca tvoga &c. I to zato; jerbo iz serca sva poxelenja nasha izilaze, a iz poxelenja ljubav: od pameti pak poradjajuse sva mishljenja: a od dushe sve xivljenje i dillovanja nasha bivaju: Shta rad hoche Spasitelj nash, da samo Boga xelimo, samo od Boga da mislimo, i sva dillovanja nasha u Bogu, 'i porad Boga vazda da dovershujemo. Illi, ako shto i drugo, osim Boga xelimo, mislimo, govorimo i csinimo: na priliku, oremo, kopamo, jidemo, pijemo i pivamo, sva porad Boga valja; da dillujemo, recsebo S. Pavao: *(a) Sive manducatis, sive bibitis, sive aliquid facitis: omnia in gloriam Dei facite.* Illi blagovali, illi pili, illi shtogod csinili: sva na slavu Boxju csinite. I ovoje onna naj vecha ljubav, koju Bog od nas iziskuje, daga shnjom ljubimo.

Sada moxe biti mislite, da nie moguche toliku ljubav, prama Bogu, na ovomu svitu imati; jerbose razliva i po drughima stvarma nasha ljubav. Alli ovo imamo znati, dase dvostrukim nacsinom ova naj vecha ljubav moxe imati: jedan put, kada tako tko ljubi Boga, da na stranu baci svekolike, i naj draxje stvari, kakono roditelje &c. a samoga Boga ljubi; i to brez pristance. Drughi put pak, velika ljubav i ondase zove, kada tko i drughe stvari milluje i ljubi: na priliku dicu svoju &c. sasvimtim sverhu sviuh ovih stvarih, Boga pripostavlja, i njega naj vechma ljubi.

On-

(a) 1. *Corint.* 10. 31.

Onna perva ljubav, na ſvitu ovomu na ritko, i kod malli moxeſe naiti; nego oſobitim nacſinom, pribiva u ſvetima na nebeſih, zato i nezapovidaſe, daju bash moramo imati: alli zapovidaſe, da ovu veliku ljubav, na drughi nacſin iſtomacſitu imademo, i da shnjom Boga ljubimo: to jeſt, premda i drughe ſtvari dopushtene millujemo i ljubimo; nishtanemanje, ſverhu ſviuh ſtvarih millih, naj vechma valja, da Boga ljubimo. koju ljubav, doiſto laſno moxemo imati, ako promotrimo Boxju vridnoſt, i doſtojanſtvo: jer kakogodje Bog vechi od ſviuh ſtvarih; takoje vechma vridan i doſtojan, daſe vechma i ljubi ſverhu ſviuh ſtvarih. Dakle ljubimo ovako Boga, dabi ovu veliku Zapovid izpunnili, i po tomu ſpaſenje nashe doſtignuli.

Amen.

G O-

GOVORENJE.

ZA NEDILJU XVIII. PO DUHOVIH.

Et ecce offerrebant ei paraliticum jacentem in lecto.
Matt. 9. 2.

I evo prikazivaju njemu dertavca lexechiega na postelji.

Eto, kakve darove svit Sinu Boxjemu prikazuje: prikazujemu bolesnike, mertvace, tuxne, slipe, rome, kljaste, siromahe, grishnike, i ostale mloghe nevoljne ljude; gdibi imao svit tolikomu gostu sva radosna, vesela, bogata i ugodna prikazivati: Onboseje josht od vika naucsio svakomu veselju, slatkosti i razkoshju. Kada Kralj zemaljski doide u koi grad i misto derxavah svojih, onda uklanjaju 'iz prid njega bolesnike, mertvace, siromashne i nevoljne ljude, dabise po takvima Kralj nesmutio: a evo prid Sina Boxjega, i Kralja neba i zemlje, josht iznose takve nevoljne ljude, i kadkad u sillu prid njega stavljaju, kakonosu ovoga danashnjega dertavca prid njega u postelji lexechiega stavili: od koga S. Luka govori, (a) da nemoguchiga nosioci, kroz puk proniti, popeshese shnjim na krov, i otvçrivshi pokrov, spustishega zajedno s'posteljom prid Isusa.

Ovo-

(a) Luc. 5. 19.

Ovoje doisto po nashemu ſudu, jedno nepodobno i neljudno dillo, shtoſe prid ovoliku ſvetinju, i velicſauſtvo, od ſvake verſti ljudi dovode i ſtavljaju. Alli N.! tako i hoche Sin Boxji; buduch daje zato i doshao na ovi ſvit, dabiſe oko njega skupljali ſvi boleſni, ſvi xaloſni, ſvi ſiromashni, i ſvi grishnici, dabi nevoljne i u tilu, i u dushi ozdravio i pomogao: u tilu, dabjih oslobodio od razlicſitih boleſtih; a u dushi, dabijih od grihah oproſtio i k'ſebi obratio.

Shta rad i odrediosam danas ukazati, da imamo ſve nevolje nashe i tileſne i duhovne Bogu prikazati, i od njega pomoch iskati i cſekati. Poslushaite.

Liepo S. Aug. iſpiſuje nevolju, kad ovako govori: „ Ne„ volja, veli, jeſt tuga, i xaloſt brez ſvakog veſelja, kada tko „ mloga terpi, a od nikoga nepomaxeſe.“ I ovakvih tugah, i nevoljah, neſamo tileſnih, nego i dushevnih, razlicſitih i neizbroenih imade, u koimaſe nevoljni ljudi nahode. Gledaimo cſovicsje poſtanje, xivljenje vrimenito, i ſverhu xivota njegovoga, i vidichiemo, daje ſvagdi nevoljan: Nevoljan jeſt u poſtanju; jerboſe zaçſima u gjubretu i ſmradu, noſiſe u ſtrahu, porapdjaſe gol u pogibili i velikom trudu; i zato pervi glas ſvoj placſem pokaxe, kano xalechi, shtoje cſovik poſtao, buduch daſeje na ſvake novolje porodio. Takogier nevoljan jeſt cſovik u ſvemu xivljenju ſvomu, jer za mlogo godinah, nie kader ni vridan ſebi ranu i hodichu ſpraviti i providiti, nitibi shtogod znao, akoſe nebi po drugomu cſemugod naucſio. Izvan toga, podloxan jeſt vazda ſvakoj boleſti, ſvakoj xaloſti, ſvakoj shteti i ſiromashtvu; oſim shtoje uvik u ſtrahu porad zlih ljudih, i

uvik

uvik u brighi i trudu, za imati zalogaj kruha, skoimbi glad ſvoj utishio, i shtogod hodiche, s'kojombi golochu ſvoju pokrio. Naj posli csovik nevoljan jeſt na ſverhi xivota ſvoga: jerbo ſvaki onda ima ſva oſtaviti, kojaje tekao i uxivao, a gorku csashu ſmerti ima popiti, i tilo ſvoje za ranu cervih pridati.

Kolikoje pak csovik u dushi nevoljan, to ſvaki u ſebi moxe oſititi: jer nek promotri iſti razum ſvoj, pamet, i volju, poznatichie, daje u ſvima ovima nevoljan: Nevoljan jeſt u razumu; jer vishje ima ſtvarih, koje nerazumie, nego koje razumie; i josht, gdiſe ſtavi, da razumie shtogod, i ondi vishje puta falli: Nevoljan u pameti, jerbo mloghe ſtvari s'velikim trudom i mukom naucſi; pak akoſe cſeſto od njih neſpomina, ſvekolike u kratko vrime zaboravi. Nevoljan jeſt csovik i u volji ſvojoj, jerboje toliko slaba, da vishje puta, naj manjemu napaſtovanju privoli, i vishje puta, zlo za dobro obere, a dobro za zlo prima. Sverhu ſvega pak, naj vechma csovik nevoljan i neſrichan poſtane, kada u grih, navlaſtito ſmertni upade: jerbo po grihu uvridi Boga, izgubi milloſt Boxju, izgubi nebo, i poſtane ſuxanj diavla paklenoga: doiſto ovoje naj vecha nevolja, tuga, xaloſt i neſricha, kada tko Boga i nebo izgubi, a ſuxanſtvo pakleno doſtane.

Koje ſvekolike tughe i nevolje nashe, komuchiemo drugomu prikazati, nego jedinomu Bogu? i od kogachiemo drugoga pomoch traxiti, nego od Boga? u Njegovoibo ruki jeſt i xivot i

ſmert,

ſmert, i u njegovoj oblaſti jeſt i pripuſtiti i dignuti nevolju. Ovo dobro poznavashe Kralj David, videchiſe i on u mloghima nevoljama, zato i recſe po Duhu ſvetomu: (a) *Levavi oculos meos in montes, unde veniet auxilium mihi.* Uzdigaoſam ocſi moje na planine, odkudachie doiti pomoch meni. Pak na dilje ſtiſi ſebe razgovara: (b) *Auxilium meum a Domino, qui fecit cælum, et terram.* Pomoch moja od Goſpodina, koi ucſini nebo, i zemlju. Indi ſvaku pomoch nami od Goſpodina Boga imamo traxiti i cſekati, i njemu ſvekolike potribe nashe u ſvako vrime prikazivati: jer kadje On ſtvorio nebo i zemlju, i ſa ſvima ovima On ſam upravlja, vlada i providja; ſamalichie komu pomoch brez njega doiti? illichie tko brez Boga moch drugoga pomochi, i od njega nevolju dignuti? Ah! doiſto, nitko drughi do Boga to nemoxe ucſiniti.

Iſtina jeſt, da jedan bogatac moxe drugoga u ſiromashtvu pomochi, davshimu blaga, s'koimbi ſiroma rana, i hodichu kupio. Takogier; jedan naucsni likar, moxé cſiegod ramne izlicſiti, i u boleſti pomochi. Na iſti nacſin: jedan cſovik dobrog vicha, moxe kokagod ſumornoga i xaloſnoga razgovoriti, i razveſeliti, recſebo Duh ſveti: (c) *Unguento, et variis odoribus delectatur cor, et bonis amici conſiliis anima dulcoratur.* Pomaſtju, i razlicſitima miriſima nasladjujeſe ſerce, a z'dobrimah prietelja vichimah, i ſvitovanjem dusha osladjujeſe. Naj posli: ſvaki Miſnik, moxe pokornomu grishniku grihe oproſtiti. Alli cſiaſu

ovo

(a) Pſal. 120. 1. (b) Ibid v. 2. (c) Prov. 27. 9.

ovo dobra, i odkud to njima, da mogu drughe u nevolji pomagati? doisto, ovosu Boxja dobra, i ovosu Boxji darovi, koje jednima daje, dase i drughi po njima pomaxu &c. Dakle Bogu imamo sve nevolje nashe prikazivati, i od njega pomoch traxiti: Onchie pak illi po sebi nas pomochi, illichie drugoga namiriti i namistiti, koichienas iz Boxji dobarah, i darovah u nashoj potribi pomochi.

Znam, da niki nedobivaju pomoch, koju prose od Boga: alli zato nevalja rechi, daje Bog takve zaboravio; jerbo tako chini po visokomu svomu sudu, i providjenju, hotiuchi, da ovakvi svoje nevolje, dragovoljno podnesu, pak da po tomu slavu nebesku zasluxe: shtoje mlogo vishje i korisnie, nego dabi Bog od njih onne vrimenite nevolje uklonio. Dakle nashe samo jest ovo, da sve nevolje nashe Bogu prikaxemo, s'uffanjem, dachiemo od njega pomoch dobiti; a Onchie jurve dati onno, shtoje korisnije za spasenje nashe &c. Amen.

GO-

GOVORENJE.

ZA NEDILJU XIX. PO DUHOVIH.

Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? Matt. 22. 12.

Priatelju, kakosi ovamo unishao neimajuchi hodichu pirnu?

Po ovomu piru tilesnomu, od koga danashnje Evangelje govori, Tomacsitelji razumiu pir duhovni: ovi pak pir duhovni, moxese razumiti Vira sveta, Zakon Boxji, illi pripovidanje Evangeosko, jerbose po njemu, kakono po ugodnima i razlicsitima jecxecih pravovirne dushe rane i pittaju. Odkud kakogod onni Kralj ucsinivshi pir tilesni, zazva mloghe, dabi doshli na csast; tako i Bog svemoguchi, zove sve ljude na pir svoj duhovni, to jest, zove u Viru, u Zakon sveti, i na pripovidanje Evangeosko.

Shto moxemo i viditi, daje korisno, i plodno bilo ovo zvanje Boxje: jer imade mlogo, koisu primili Viru i Zakon sveti, iz kojih ustade evo jedan puk pravovirni, i Bogu naj draxji, koise csasti sa Sakramentima svetima, i ranise s'ricsma Evangelja svetoga.

Alli

Alli N.! bojatise imamo, da komu iz megju nas nezabavi Kralj nash nebeski, koinasje xeljno pozvao na pir, to jest, u Viru i Zakon svoj sveti: kakonoje i onni Kralj zabavio jednomu, koi neimade hodiche pirne, govorechi: *Priatelju kakosi ovdi unishao neimajuchi hodichu pirnu?* Tako bojatise, reko, imamo, da i nami Bog ovako nereose: Priatelji, kakoste vi ovdi doshli na pir moj boxanstveni, a neimate hodichu za pir moj podobnu?

Shta rad, dabinam ovako nezabavio Kralj nebeski, hochiu pokazati danas, kojaje to hodicha podobna piru njegovomu; dabiste svaki nastojao shnjom zahoditi. Poslushaite.

Sveti Otci, i Tomacsitelji danashnjega Evangelja, po ovoj pirnoj hodichi, razumiu ljubav istinitu, dobra dilla i kriposti svete: jerbose s'ovima zahodivamo, da budemo Bogu draghi, i ugodni. Odkud S. Basilio govorechi sverhu onnih riesih Evangeoski: *Ugleda ondi csovika nehodivena hodichom pirnom*, recse ovako: Ugleda csovika *nenakitita ljubavju, kojase naj vechma hodicha Boxja zove:* Origen veli: *Ugleda nehodivena hodichom pirnom, to jest, koi nie prominio svoj xivot na* bolje. Jansenio govori: *Ova hodicha jest koja csisti kriposni xivot, koise s'kriposlima i dobrima dillima, kakono svitlom hodichom zahodiva i kitti.* Gdi i S. Bonaventura veli: „ Ova hodicha jest dobro i sveto xivljenje, koje „ boljma kitti csovika, nego skerlet i zlato."

Svismo mi doshli na pir Boxji, koigodsmo kershteni, i Viru svetu primili: jerbosmo po tomu dobili oblast sinovima Boxjima nazvatise, u Cerkvu svetu dolaziti, Sakramente njegove primati, i ranitise ricsma Evangelja svetoga. Alli jesmoli svi

vridni gosti, i uzovnici Boxji? imademoli svi hodichu pirnu? to jest: imademoli kriposti svete, i dobra dilla po ljubavi ucsinita, dase moxemo dostoini sinovi Boxji nazvati, i ranitise Sakramentima svetima? tuchiemose smest, i bojatise verlo imamo, danam Domachin nebeski nezabavi, i neizbaci nas iz pira svoga: imadebo nikih, koisu samo kershteni, a drugo mallo, illi nishta neviruju: niki pak, viruju sva, kojaje Cerkva zapovidila virovati; alli ne xivu po Viri, neobsluxuju Boxje Zapovidi, niti csine dobra dilla, i kriposti svete, s'koimabise mogli zahoditi, i po tomu Bogu draghi biti.

Odkud ovima ovakvima, zaisto rechichie Kralj nebeski, na csas smerti njiove; a i sad svakomu na pose u serce i u sviesti njiovoj govori: kakosi ti ovdi unishao neimajuchi hodichu pirnu: to jest, veli Dionisio Kartuzian, s'kakvim usudjenjem u Cerkvi pribivash, i kakosi megju pravovirne doshao, pak josht i Sakramente svete usudiosise primati. Shto i Alberto veliki govori, kad veli: kakosi u broj pravovirnih unishao, i kakosi doshao na opchienje Sakramenatah, kad neimash zato xivot pripravan, neimash dobrih dilah, neimash ljubavi ni ostalih kripostih.

Na koje Boxje pitanje, shto ima rechi ovakvi ergiavi Kerstjanin, shto zna odgovoriti? doisto, nezna nishta, nego mora zamukniti, kakonoje i onni prid Kraljem zamuknio, nitie znao kakobise prid njim izgovorio. Nie znao doisto, nitie mogao sebe opravdati, kano da nie imao kada, drugu hodichu uzeti, illi da nie imao zashto bolju hodichu kupiti: jer bioje Kralj svakomu uzovniku liepu i csistu hodichu pripravio, kojaseje na

vra-

vratih od pira, ſvakomu unilazechiemu dilila, indi ovi cſovik, illi od ſame nepomnje i nemarnoſti ſvoje nie ju hotio primiti; illi akojuje i primio, valja dajuje od neharnoſti izgubio i potroshio: i tako poznajuchi ſam ſebe za krivca, jeſt morao mucſati cſekajuchi odſudu ſvoju. Ovakochie i ſvaki Kerſtjanin brez dobrih dilah, i kripoſtih ſvetih, ſam ſebe kriviti, shtoſe nie zahodio kripoſtima ſvetima, da moxe doſtoino megju pukom Boxjim pribivati: buduch daje Kralj nebeski ſvima pripravio ſvaka, kojagodſu potribita za ſpaſenje njiovo: kakono, oprao jeſt nje u kervi Sina ſvoga od grihah njiovih na ſvetomu Kershtenju: ulio jeſt u njih Viru, Uffanje i Ljubav, kojeſu naj veche boxanſtvene kripoſti: dao jeſt Sakramente ſvete, da po njima milloſti Boxje mogu primati: izdao jeſt Zapovidi ſvoje, da znadu, shto imaju cſiniti, shtoli moraju oſtaviti: oſtavio jeſt Evangelje i ſve Piſmo ſveto, po komuſe opominaju, ponukuju i ucſe, da znadu kripoſti ſvete izvershivati, i dobra dilla cſiniti. Odkud ako nebudu cſuvali onna, kojaſu primili, i nebudu cſinili onna, na kojaſe ponukuju i opominjaju, poznati hoche, daſu ſami krivi, i daſu ſami zasluxili, dajih Bog baci od ſebe.

Shta rad dushe bogoljubne! znajuchi mi, koko imamo po nashemu ſtanju kerſtjanskomu xiviti, koje kripoſti imamo izvershivati, i koja dobra dilla moramo cſiniti; dakle valja da onnako xivimo, i onne kripoſti i dobra dilla cſinimo, s'koimchiemoſe zahoditi, danam Kralj nash nebeski nezabavi, i neodbaci nas iz prid lica ſvoga. Jer doiſto nebinam koriſtilo, shtoſmo mi u Viri i Zakonu po zvanju, kad nebiſmo mi xivili po Viri

i Zakonu: dakle xivimo onnako, kakonam Zakon donosi, da nam ovo zvanje bude korisno na spasenje.

Amen.

GOVORENJE

ZA NEDILJU XX. PO DUHOVIH.

Et credidit ipse, et domus ejus tota. Joan. 4. 53.

I virova on, i sva kucha njegova.

Pravosu stari rekli: od glave tecse voda. Akoje glava, illiti vrillo vode jako; i potok bude jak, i uzmloxajese: akolie slabo i nejako vrillo, i potok biva nejak i malen. I kakogodje ovo istinito u stvarma tilesnima i naravnima; takoje istinito i u stvarma duhovnima: shto moxemo viditi u onnima, koi drughima pripovidaju, i put spasenja pokazuju; kadgodbo onno csine i dilluju, csemu drughe ucse i svituju, vazda i naslidnikah vishje moguh imati: a kad ucse samo, a necsine, onda malle i naslidnike imadu.

Evovam svidocsanstvo u danashnjemu Evangelju, koje govorechi od nikoga kraljicha, recse: *I virova on, i sva kucha njegova.* Qvi kraljich imadde sina, koise na smert razboli; odkud csuvshi za Isusa otide k'njemu i zamolliga, dabi doshao u kuchu njegovu, i ozdravio sina svoga, komu kad recse Isus:

(a) Va-

(a) *Vade, filius tuus vivit.* Pojdi, ſin tvoj xive: nato, povirova cſovik govorenju, kogamu recſe Iſus, i doshavshi kuchi zaſtade ſina ſvoga xiva i zdrava: onda ovi poglavar to videchi, josht vechma poznade kripoſt Boxju, i povirova u Sina Boxjega, tako, daje ſvoim izgledom od povirovanja, gannio na iſtu Viru ſvoju xenu, ſinove, kchiere, slughe i slushkinje, koi doiſto mloghi imaliſu biti po njegovomu ſtanju.

Vidite N.! kolikoje koriſtan, i plodan dobar izgled i dillovanje jednoga ſtareshine: od koga izgleda odrediosam danas govoriti, ukazujuchi, da kakogod dobar izgled jednoga poglavara i ſtareshine ſve mlagie na dobro dillovanje probugiuje i prighiba; tako zao izgled, iſte na zlo josht vechma ucſi i probugiuje. Poslushaite.

Izgled, jeſt jednoga dilla, illi govorenja prikazanje, po komuſe drughi ucſi i navlacſi, da iſto cſini i govori. I to od ſvakoga moxeſe razumiti; ſvakibo moxe drugomu zao, illi dobar izgled dati: tako proſti cſovik, neſamo od ſvoga ſtanja ljudma; nego i vechima od ſebe, moxe takvi izgled dati. Alli oſobitim nacſinom, jedan poglavar, jedan ſtareshina, koliko u tileſnima, toliko i u duhovnima ſtvarma xivu, i jaku opomenu ſvoima mlagima daje, kad shtogod prid njima cſini, illi govori, da i oni, to iſto dilluju, i govore: videchibo oni, shto njiov ſtareshina cſini, i govori, misle i ſude, daje to valjano, dobro i koriſno, zatoga u ſvemu nasliduju.

Kuchani danashnjega Kraljicha, vidiliſu i poznali pervo, nego njiov goſpodar, daje diete ozdravilo; i ſaſvimtim, niſuſe oſi-

ti-

(a) Joan. 4. 50.

tili, daje to po kriposti Isusovoj ucsinito, nitisu virovali u njega: alli kadjim dojde gospodar, i ugleda daje sin njegov xiv, i zdrav po ricsi Isukerstovoj, pak povirova prid njima, daje Isus pravi Sin Boxji, i pocseim pripovidati, da i oni u njega viruju, onda i oni svikolici povirovashe u njega. Vidite N.! koliku korist ovi dobri stareshina i poglavar donese, i uzrokova svoima mlagima, shtoje prid njima ovako dobro govorio, i dobro csinio.

Koju korist i sadashnji stareshine i tilesni, i duhovni, moglibi mlagima svoima doniti i uzrokovati, kadbi prid njima dobro govorili, i dobro csinili: jerbise onda kano primorali, da starie svoje nasliduju. Kakono: kadbi vidili svoje starie, da ne psuju, i neproklinjaju, onda i onibise pazili od psovkjah, i proklinjanja; i akobi koju psovku i izpustili, i tobi u ritko i s'oprezom bivalo. Takogier, kadbi nashi mlagi vidili svoje starie, kako u miru i ljubavi s'ljudma pribivaju; tugie neprisatjaju, i u triznosti xivu, doisto i onibi tako xivili: illi, kadbi vidili mlagi, gdise njiovi starii csestje na mollitvi nahodde, Sakramente svete poboxno i csesto primaju, u csistochi i poniznosti hodde, lemozinu daju, Zapovidi Boxje obsluxuju i sveto xivu, doisto, ondabi i oni isto nastojali csiniti: shtogodbo vidde starie dillovati, to sebi za nauk, i upravu pripisuju i primaju.

Uzmimo jednoga naj vechiega psovacsa, pianca, kradljivca, bludnika, illi koga drugoga zlocsinca; i stavimoga megiu stare i zrille ljude, koise vazda poshteno razgovaraju, koi u triznosti xivu, koi u tugie nediraju, koi u csistochi hodde, i u ostalima kripostima pribivaju; i vidichemo, da i ovi zlocsinac nechese

ta-

tako lasno i slobodno pustjati na pervashnje zloche; negoche i on upravljati xivot svoj, po xivljenju ovih dobrih ljudih. Srichan i blaxen jest svaki onni stareshina, koi dobro csinechi, dobar izgled mlagima daje! jer kadgod oni koje dobro dillo csine, i njemuse pripisuje, kolik dabi i on shnjima dillovao.

I kakogod jednoga stareshine dobar izgled mlagie probugiuje na dobro dillovanje; tako istoga zao izgled, josht vechma i lashnje probugiuje mlagie na zlo dillovanje. Jer bivshi svaki josht od mladosti svoje, vechma na svako zlo prignut, nego na dobro; indi videchi mlagi, gdi starii zlo govore i zlo csine, doisto i oniche po gotovu isto govoriti, isto csiniti. Tako, ako starii psuju, i oniche psovati: ako starii proklinjaju, i oniche proklinjati: ako starii neposhteno govore, i oniche govoriti: ako starii bludno xivu, i oniche tako xiviti: ako starii kradu, i oniche krasti &c. Kakogodbo Duh sveti recse: (a) *Cum sancto sanctus eris.* Sa svetim hodechi, svet chiesh biti; tako opet veli: *Et cum perverso perverteris.* A sa zlocsestim zlocsestan bitichesh. Zatosu indi nashi mlagi zlocsesti, jerbosu njiovi Otci, Matere i ostali starii zlocsesti. Zato neobsluxuju Boxje Zapovidi, jer njiovi starii neobsluxuju: zato nexivu u poboxnosti, jerbo u njoj ni starii njiovi nexivu &c. Jao, jao doisto svima stareshinama i poglavarom, po koimase njiovi mlagi izopacse, i naucsese na svakojake zloche: jer kolikogod puta takve zloche dilluju, tolikose puta istima stareshinama pripisuje, kolik dabi i oni shnjima onno zlo csinili.

Da-

(a) *Psal.* 17. *w.* 26. 27.

Dakle moji draghi ſtareshine, i kuchah domachini! naſtojte, da nebudete neſrichni uvik, nego ſrichni i blaxeni: ſrichnibi i blaxeni bili, kadbi dobar izgled mlagima davali; a neſrichnibi bili, kadbi zao izgled njima davali: dakle pazitese od ſvakoga, neſamo ocſitoga zloga dilla; nego i od onakvoga, pokomubi mogao zao izgled biti, velibo S. Pavao: *(a) Omnia mihi licent, ſed non omnia expediunt.* Svaſu meni slobodna, alli niſu ſva podobna, i haſnovita. Pak opet govori: *(b) Omnia mihi licent, ſed non omnia ædificant.* Svaſu meni slobodna, alli ſva niſu izgledna. I akoſe ovako uzpazite, da zao izgled vashima mlagima nedate; u iſto vrime, iſtima dobar izgled i nauk hochiete dati, i takochiete vi, i ſvi kuchani vashi, ſpaſenje doſtignuti.

Amen.

G

(a) I. Corint. c. 6. 12. (b) et c. 10. v. 23.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU XXI. PO DUHOVIH.

Assimilatum est regnum Coelorum homini regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis. Matt. 18. 23.

Prikladno jest Kraljevstvo nebesko csoviku Kralju, koi hoti razlog ucsiniti sa slugama svoima.

Shtogodje, i kadgodje Gosp. Isukerst u svomu govorenju prikazivao koju priliku naravnu, vazdaje hotio, dase duhovnim nacsinom ima razumiti: zato csesto prid ocsi puka stavljashe prilike vigiene i naravne, dabi iz njih razumili i primili ponukovanje i nauk duhovni, po komubi mogli xivot svoj k'nebeskomu upravljati Kraljevstvu. Kakono evo u danashnjemu svetómu Evangelju, prikaza Isukerst priliku od jednoga csovika Kralja, koi stavljashe razlog i racsun sa slugama svoima: i kako jednomu sluxbeniku svomu pokornomu, i mollechiemu oprosti naj vechi dug; a ovi nezafalni sluga, nekti druxbeniku svomu, manji dug oprostiti, negoga zadavljashe, i stavljashega u tavnicu, dokmu vas dug neizplati: shto csuvshi Kralj, zovnioga jest k'sebi, i oshtro pokarao govorechi: (a) *Serve nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me.* Slugo zlocsesti, i nezafalni, vas koliki dug ja

(a) *Matt.* 18. *w.* 32. 33.

ja odpusti tebi, jeresi mollio mene. Nebiasheli dakle potribno, dase i ti smilluesh druxbeniku tvomu, kakosamse i ja smillovao tebi? Odkud raserdivshise Kralj, pridadega mucsiocem, dokmu vas koliki dug nepovrati.

Koju priliku, na nashu duhovnu korist okrenuvshi, ovo imademo znati, da kakogodje onni Kralj s'mukama iztirivao dug od onnoga slughe nezafalnoga; takochiese i Bog svemoguchi s' mukama paklenima uvik osvechivati onnima, koi iskernjima svoima neoprastjaju uvridjenja. Kako recse Isukerst: *(a) Sic et Pater meus Coelestis faciet vobis.* Ovakochie i Otac moj nebeski ucsiniti vami, ako neodpustite svaki bratu svomu od sercah vashih.

Shta rad N.! dabi mi neupali u toliku sercxbu i osvetu Boxju porad neizbroenih dugovah nashih, od potribe jest, da sva uvridjenja iskernjima nashima iz serca odpustjamo i oprastjamo. Na shto, dase moxemo ganniti, jedan i drughi razlog hochiuvam prid ocsi staviti. Poslushaite.

Po ovomu Kralju Evangeoskomu, razumiese Isti Bog svemoguchi, koinoje Kralj neba i zemlje: a po onnima slugama, razumiemose mi isti, koismo u neizbroeni dug upali, kadasmo Boga uvridili. Po onnomu pak slughi, koi nekti dug manji odpustiti svomu druxbeniku, razumiemose opet mi isti, koi nechiemo nasha uvridjenja iskernjima nashima oprostiti, kojasu jedno nishto, sprama uvridjenjah, skoima mi Boga uvridjujemo.

Sad ovako govorim: premdasmo mi u naj vechi dug upali, kadasmo po grisima Boga uvridili; nishtanemanje, evo millostivo od-

(a) *Matt.* 18. v. 35.

odpushtanam i grihe i vas koliki dug, kadgodse njemu pravo pokorimo, i fercfano uzmollimo za odpushtenje dugovah nashih: dakle pravda i razlog donofi, da i mi oproftimo iskernjima nashima, shtofu nas uvridili. Bog, oproftivshi nami grihe nashe, odpushtanam neizbroeni i neizmirni dug, u kogafmo po grifima upali: dafmo pak po grifima u neizmirni dug upali, promislimo, kolikaje zlochia famo jednoga griha fmertnoga? doifto, tolikaje zlochia griha fmertnoga, da naj vishji Kerubini, i naj vechi Bogoslovci i naucfitelji u Zakonu, nemogu podpunno dokucfiti, niti iztomacfiti zlochiu griha; nego fam fvemoguchi Bog, poznaje njegovu zlochiu, koife po njemu uvridjuje. Sveti Toma naucfitelj Angeoski veli, da grih zaderxaje u febi niku neizvershenu, i neizmirnu zlochiu, porad Boxjega neizvershenoga velicfanftva, fvemoguftva, doftojanftva, i dobrote, kojafe po ovoj zlochi tlacfe i uvridjuju: buduch da toliko, fvako uvridjenje, biva vechie i texje, kolikoje tko vechi, koife uvridjuje. Bog pak jeft naj vechi, i neizvershenoga velicfanftva, fvemoguftva, dobrote i fvake pun kripofti; indi grih, navlaftito fmertni, pokomufe toliko velicfanftvo uvridjuje, zaderxaje u febi zlochiu neizvershenu.

Odkud cfovik nevoljni ucfinivshi ovoliko zlo, i po njemu neizvershenо velicfanftvo Boxje uvridivshi; upada u jedan neizbroeni i neizmirni dug, tako, dabiga Bog fa fvima mukama izmislitima, nefamo vrimenitima, nego i vicsnjima u paklu kashtigovao, josht nebi podpunno mogao zadovoljiti pravdi Boxjoj, shtogaje uvridio. Pacfe: dabi fvi Angeli, koifu neizbroeni u nebefih, i fve dushe, kojefu do fad ftvorite, i kojechie Bog do

ſverhe ſvita ſtvarati; dabi reko, ovi ſvi, po ſve vike, terpili muke paklene, josht nebi bili vridni zadovoljiti pravdi Boxjoj, ſamo za jedan grih ſmertni. Illi dabiſe Bogu prikazala ſva dobra dilla i kripoſti ſviuh Angelah, i ſviuh dvoranah nebeskih; i josht iſte pridoſtoine Matere Boxje, ni josht nebiſe mogao ovi veliki dug pomerſiti podpunno, u koije cſovik upao po jednomu grihu ſmertnomu.

I po kraj ſvega toga, pogledaite neizmirno milloſerdje Boxje! jer premda mi niſmo vridni, *ni moguchi platiti* pravdi njegovoj za ovoliki dug, u kogaſmo po grifima upalli; nishtanemanje akoſe prid njime pravo pokorimo, i njega ſercſano uzmollimo, prikazavshimu neprocinjeno zasluxenje Sina njegovoga, Spaſitelja nashega; takinam opraſtja ſve grihe nashe, i nas u ljubav ſvoju ocſinsku milloſtivo prima. Nebili dakle podobno, doſtoino i duxno bilo, da i mi nashe uvridjenje iskernjima oproſtimo? doiſto jeſt doſtoino i duxno, da mi ſve uvridjenje nashe, od iskernjih ucſinito, ſvaki put hitro opraſtjamo: buduch daje ovo mlogo manje, nego shto nami Bog opraſtja; kadbo cſovik *cſovika* uvridi, ſamo ſtvorenje, ſtvorenje uvridi: alli kad cſovik Boga uvridi, onda ſtvorenje, ſtvoritelja ſvoga uvridi; shtoje neizvershenim nacſinom vishje, nego kad ſtvorenje, ſamo ſtvorenje uvridi. Indi kad Bog nami, kano Stvoritelj, opraſtja, shtoſmo mi bivshi ſtvorenje njega uvridili, shtoje mlogo vishje: iziskuje pravda, da i mi opraſtjamo, kadbinas iskernji nashi uvridili: ovoboje mlogo manje.

Sin

Sin Boxji, jest postao pomiritelj megju Bogom i csovikom, i po svojoj muki i smerti, jest zasluxio kod Otca svoga nebeskoga, toliko, da naj vechi dug csoviku oprosti, i daga u millost primi: nebiasheli indi vridan, da ovo isto i kod csovika zasluxi, dabise i on smillovao druxbeniku svomu, damu uvridjenje oprosti? Ah doisto, tobi csovik, bivshi jedno nishto, niko necsuveno dostojanstvo sebi zaktivao, kad ni isti Sin Boxji, nebi mogao kod njega zasluxiti, dase smilluje bratu svomu.

Csovik prosi od Boga oproshtenje svojih grihah, kad enno u mollitvi Gospodinovoj govori: *(a) Odpusti nami dughe nashe*; a ovamo neche, da odpusti i oprosti onnomu, koije opet njega uvridio. A neznali, da kako on oprosti drugomu, takoche i njemu Bog oprostiti; buduch, da posli ovih ricsih, kad velimo: *Odpusti nami &c.* slide ove ricsi: *Kako i mi odpustjamo duxnikom nashim.* Odkud kad mi oprastjamo iskernjima nashima, shtosunas uvridili, ondachiemo korisno Boga molliti, danam odpusti dughe, to jest, grihe nashe; buduch daje obechiao, govorechi: *(b) Dimittite, et dimittemini.* Odpustite, i odpustichiese vami. Akoli pak neodpustimo iskernjima, onda po istima ricsma ne na milloserdje; nego na osvetu prama nami istima Boga mollimo: jer rekavshi mi, *Odpusti. &c. Kako i mi &c.* akoim ne oprostimo, onda mollimo Boga, da i nami On neoprosti, shtosmoga uvridili.

Dakle N.! kakogod xelimo, da nami Bog oprosti sve, i naj veche grihe nashe, skoimasmo njega uvridili, i zato u dug neizmirni upali; tako valja, da i mi oprostimo uvridjenja isker-

nji-

(a) *Orat. Dom.* (b) *Luc. 6. 37.*

njima nashima, a navlastito onnima, kadbi nas mollili za ovo oproshtenje: buduch daje zapovidio Isukerst da i neprietelje iste nashe ljubimo, i koi nas progone; indi josht vechma duxni jesmo onne ljubiti, koinas molle za oproshtenje. I tako csinechi, bitichiemo pravi sinovi Otea nashega, koi u nebesi jest.

Amen.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU XXII. PO DUHOVIH.

Reddite, quæ sunt Cæsaris, Cæsari: et quæ sunt Dei, Deo. Matt. 22. 21.

Povratite, kojasu Czesarova, Czesaru: a kojasu Boxja, Bogu.

Kakogodsu Farizei vazda himbeno i laxljivo dolazili k'Isusu, takosu i sada himbeno njega doshli pitati, govovechi: *(a) Dic nobis quid tibi videtur, licet censum dare Cæsari, an non?* Kaxinam shtose tebi vidi, jeli slobodno haracs davati Czesaru, illi ne? hotilisubo po tomu njega u govorenju uffatiti, kad nisu mogli u dillima; dabiga tako mogli lashnje na smert odsuditi. Jer akobi Isukerst bio odgovorio, daje slobodno haracs Czesaru davati, mislilisu, dabise po tomu zamirio puku, koi hotiashe, da brez

sva

(a) *Matt. 22. 17.*

ſvakoga danka xive: akolibi pak Iſus rekao, da nie ſlobodno haracs davati, ondabiga mogli kod Czeſara obtuxiti, kano da On podbunjuje puk, daſe nepodlaxe Czeſaru: akoli naj posli, ni jedno ni drugo nebi odgovorio, negobi oshutio, ondabiga mogli naruxiti, i pogherditi, shtoje tako slab i ſtrashljiv za iſpovi-diti i pokazati ocſito iſtinu, kojuje drugojacsje vazda pokazivao.

Shta rad: na ovo himbeno i licumirsko izkushivanje, mogaobi Iſukerſt i oshutiti, i ove pokliſare, kakono licumirce od ſebe protirati nishtaim neodgovorivshi; buduch daje ocſito poznao, daſu takvi laxljivi ljudi: alli znadiashe On dobro za onne ricſi Duha ſvetoga, kojeſu i njegove u knjighi Priricsja, gdiſe ovako shtiu: *(a) Reſponde ſtulto juxta ſtultitiam ſuam, ne ſibi ſapiens eſſe videatur.* Odgovori budalaſtomu, illiti zlocſeſtomu, po budalashtini njegovoj, nekſe ſebi pametan, i mudar nevidi. To jeſt *(b)* po zasluxenju zlocſinica, pokaraj njega, naucſi i opomeniga, da neopomenivshiga, neoſtane i neotverdne u zlochi ſvojoj, mislechi da dobro cſini. Zato ovakoim Iſus recſe: *Shtome izkushujete licumirci? ukaxitemi pinez haracsa.* Koga kad ukazashe, i rekoshe daje na njemu prilika Czeſarova, tadaim recſe: *Povratite dakle kojaſu Czeſarova, Czeſaru: a kojaſu Boxja, Bogu.* Skoima ricsma neſamo onne himbene pokliſare, nego i nas ſvekolike hotti naucſiti, daſe ſpomenemo nashe duxnoſti, skojomſe podlaxemo pervo Bogu; a drugo Czeſaru zemaljskomu: to jeſt shtoſmo duxni cſiniti prama Bogu, shtoliſmo duxni cſiniti prama poglavaru zemaljskomu; i to brez uvridjenja jednog i drugoga.

Od

(a) *Prov. 26. 5.* (b) *Tirinus.*

Od koje duxnosti, jedne i drughe dok nadilje uzgovorim. Poslushaite.

Poznanje vlastite duxnosti svoje, jest veche znanje, nego znati, koliko satih Okrug zemaljski u sebi zaderxaje: illi znati putove morske: illi da recsem, koi poznaje i razumie vlastitu duxnost svoju, vishje zna, i vishje razumie, nego onni, koi poznaje zvizde nebeske, i tomacsi njiovo ghibanje, izodke i zaodke: svakibo, koi poznaje i razumie duxnost svoju, necseka pokaranje, batine, parnice, niti tavnice; negose sam opominja; samse ponukuje, i samse prighiba na onna, kojaje duxan po upravi i uredbi csiniti; da tako iz urednoga dillovanja, moxe falu i plachu zasluxiti kod onnoga, pod csiom oblastju xivi i pribiva: buduch da kakogod tko ima oblast izdavati uprave i uredbe, dase po njima podloxnici vladaju i xivu; tako isti imade oblast obsluxiteljom svojih uredbah i plachu davati.

Duisu oblasti, illiti dva Gospodarstva, koimasmo mi duxni podloxni biti: jednoje duhovno, a drugo tilesno. Duhovno gospodarstvo, jest onno nebesko, vikovicsnje, illiti Boxje, kakono Kralja neba i zemlje. Tilesno pak gospodarstvo, jest ovo svitovnje i vrimenito, koje Kralj zemaljski sverhu nas imade. Boxja oblast i gospodarstvo sverhu nas, donosinam i csini korist i dushi, i tilu; zato i mollimo u Ocse nashu, kad govorimo: *(a) Pridi Kraljevstvo tvoje.* To jest, mollimo, da vladanje i gospodarstvo Boxje bude sverhu nas; a da nam negospodare grisi, niti divao pakleni. Gospodarstvo pak, i vladanje Kralja zemaljskoga, csini korist osobito tilu, i vrimenitomu xivljenju nashemu:

(a) *Orat. Domin.*

mu: moxe takogier po niki nacsin i dushi istoj korisno biti; navlastito onda, kada Poglavica zemaljski, sve uprave i uredbe svoje, po samoj pravdi, i za korist podloxnikah svojih izdaje: jer poznavshi podloxnici, da Poglavica njiov, sva po istini i pravdi upravlja i naredjuje, sve uredbe jesuim draghe i mille, odkud svaka sveserdno i po ljubavi dilluju i csine: i tako ugodivshi Vladaocu zemaljskomu, ugadjaju i Bogu istomu; tobo On i hoche, dase sve uredbe i po pravdi izdaju, i dragovoljno po ljubavi obsluxuju.

Jednoj, i drugoj ovoj oblasti, to jest, i Boxjoj, i svitovnjoj jesmo podloxni, tako, dasmo duxni svekolike i Boxje, i Poglavice zemaljskoga uprave, i uredbe podpunno obsluxiti, i po njima xiviti. Velim, dasmo oblasti Boxjoj podloxni, i duxni jesmo sve njegove Zapovidi i uredbe obsluxiti: jer shtogod imademo, svesmo od Boga primili: od Boga imamo tilo, dushu, pamet, razum, volju: od Boga imamo ranu i hedichu: od Boga imamo zdravje i srichu: od Boga imamo bogastvo i dostojanstvo: Bog nas brani i csuva od neprieteljah nashih i vigienih, i nevigienih: Bog, kakogodje nas iz nishta stvorio po svomu moguстvu, tako nas s'istim i priderxaje, s'nami providja, i svaka s'nami dilluje: Bog nami daje millost, i nas probudjuje na pobexnost, sebe istoga nami jest dao, i svima Kraljevstvo nebesko jest obechiao: Dakle po svaki nacsin jestnas zaduxio, da budemo njemu u svemu podloxni, i da sve uredbe njegove obsluximo, kojese enno zaderxaju u deset njegovi Zapovidih, i koja sveta Matti Cerkva izdaje po Saboru svetih Otacah, i prikazuje po Ispovidnicima i Pripovidaocima, kada ovi brez pristance poka-

zuju, shto imamo csiniti, shtoli ostaviti: opominjaju, da csinimo dobro, a zlo da ostavimo: indi po svakoj pravdi, duxnismo mi ova svakolika primiti, i obsluxiti.

I nesamo, dasmo ovako duxni Boxje uredbe obsluxiti; negosmo takogier duxni i Vladaocu zemaljskomu podloxni biti, i njegove uredbe obsluxivati. Velibo S. Pavao: (a) *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit.* Svaka dusha oblasti vishjoj podloxna nek bude: jer neima oblasti, koja nebi od Boga bila. Indi koise protivi oblasti, Boxjoise uredbi protivi. Koise pak ovako protive, sami sebi odsudjenje dobivaju. A takogier, i od ovud moxemo poznati, dasmo mi Poglavaru zemaljskomu podloxni, i duxni njemu poslushni biti, shtoje on ovo zasluxio, i nas zaduxio, damu budemo poslushni: buduch da kralj gleda i pazi kakoche pravdu u Kraljevstvu uzderxati: on brani nas od neprieteljah, dabi u miru pribivali: on nastoi rashiriti Kraljevstvo svoje, i uvodi u Kraljevstvo svakojake tergovine, i umitne ljude, dabi svi lashnje mogli xiviti: shto svekoliko spada na dobro i korist istih podloxnikah: dakle svaki ovakvi providljivi kralj, zasluxi kod podloxnikah svojih, damu ostanu duxni, u svemu poslushni biti.

Ima moxe biti, koi govori: zashtobi ja podloxan bio illi Boxjoj, illi kralja zemaljskoga uredbi? na priliku zashtobi ja postio? zashtobise ispovidao &c. illi zashtobi ja Arendu i Porciu davao &c. ja imam slobodnu i prostu volju, mogu csiniti, shto-

mie

(a) Rom. 13. 12.

mie drago: alli zalud takvi mlati jezikom; jer ako ima prostu volju, niemu prosta volja zato data, dase nikomu nepodlaxe; nego da izmegju dobra i zla, obira dobro csiniti.

Mogaobi tkogod i ovo rechi: *(a) Nemo potest duobus dominis servire.* Nitko nemoxe dvima gospodarom sluxiti. Dakle akosmo duxni Bogu podloxni biti, barem kralju svitovnjemu nismo duxni. Alli i na ovo odgovaram, tomacsechi ove ricsi: da akosu Vladaoca zemaljskoga Zapovidi i uredbe protivne Zakonu Boxjemu, istina jest, da onda nemoxemo dvima gospodarom ugoditi, zato nismo tada ni duxni takvoga kralja zemaljskoga slushati. Akoli pak njegove Zapovidi nisu protivne Zakonu Boxjemu, onda kakogodsmo njemu podloxni, takosmo i duxni ovakve upravne njegove Zapovidi obsluxiti, kako isti Isukerst recse: *Povratite, kojasu Cesarova, Cesaru: a kojasu Boxja, Bogu.* Amen.

GO

(a) *Matt.* 6. 24.

GOVORENJE

ZA NEDILJU XXIII. PO DUHOVIH.

Et irridebant eum. Matt. 5. 40.

I podsmiavashe se shnjim.

Mislilisu Xudie, da Isukerst neznadde, shto govorashe, kad recse: *(a) Quid turbamini et ploratis?* Shtose smutjujete i placsete? divojka nie umerla, nego spava: zatose i posmiavashe shnjim, kano rekavshi: mi vidimo evo ocsito, daje umerla divojka, a ovi govori, da samo spava! tolie Mesia i Prorok; kad nepoznaje barem shtoje xivo, shtolie mertvo: i takose rugashe shnjim, i stavishega za nerazumna csovika.

Ovako i sadashnji mloghi ljudi podsmiavajuse boxanstvenima i duhovnima stvarma, kadase shtogod govori, illi csini po Zakonu Boxjemu, shto nie po humi, i nagnutju njiovomu. Csemu, dok uzrok i razlog pokaxem, poslushaite.

Kakogod Xudie nevirovashe, daje Isukerst Sin Boga xivoga, i daje On pravi Mesia u naravi csovicsanskoj, koise csekashe, da dojde na ovi svit; tako i nevirovashe, da On moxe koga od mertvih uskrisiti: jer dasu ova virovali, bi razumili i ovo, daje njemu tako lasno koga od mertvih uskrisiti, kano jednoga od sna probuditi: prid njimbo sva xivu, i kojasu mertva, jesu sa-

(a) *Marc.* 5. *ibid.* v. 29.

ſamo kano poſpana, zato i recſe: *(a) Nik umerla divojka, nego ſpava, za pokazat, damuje laſno kano od ſna mertve uskriſivati.*

Zashto pak ovi niti virovashe Iſuſa za Sina Boxjega, niti razumishe kripoſti njegove? ovi i naj vechi uzrok biashe, shtoſu ſasvim tileſni bili, a nishta duhovnoga u ſebi neimadoshe. Shto iz ricſih S. Pavla moxemo razumiti, koi od ovakvih recſe: *(b) Animalis homo non percipit ea, quæ ſunt ſpiritus Dei.* Tileſni cſovik nedokucſuje niti razumie onna, kojaſu duhovna i boxanſtvena. Odkud, kakogod Xudie ſamo u tilu Sina Boxjega gledashe, takoga i ſudishe tileſnim nacſinom; to jeſt, da On niti kakvu ſvetinju u ſebi zaderxavashe, niti drugojacsju kripoſt i moguſtvo u ſebi imadde, nego kano i oni, koi nemogau nikakvo cſudo ucſiniti: zato ſvemu xivljenju i govorenju njegovomu rugashe ſe, i podſmiavashe.

Takvih i ſada imade tileſnih ljudih, koi ſamo po tileſnomu prignutju misle, govore i dilluju: odkud, koi drugojacsje xivu, nego oni, koi drugojacsje dilluju, nego oni, drugojacsje govore nego oni; onne progone, rugajuſe njima, i podnishtoji derxe. Zatoſu kod njih naj vechma propali i ograiſali duhovni ljudi, kakono Iſpovidnici, Pripovidaoci, i drughi dobri, koi naſtoje Boxje Zapovidi obsluxiti, i po Zakonu xiviti: zlocſeſtibo i nepravedni ovo u obicſaju imadu, da vazda zlobe pravedne i kripoſne ljude; buduch daje *(c) uvik zlochia kripoſt ſvetu progonila.* Shta rad, kod mloghiſeje dogadjalo, a Bog bi dao, daſe i ſada nedogadja, koibiſe nezaſtidili i neoslabili na ovakvo ogovaranje, protirivanje i podſmiavanje: alliſe mloghi zaſtide i oslabe tako,

da-

(a) *Chryſoſt.* (b) 1. *Corint.* 2. 14. (c) *Chryſoſt.*

dase ostave svoga svetoga xivljenja, i postanu zlocsestima jednaki. Na priliku mloghibi Boxje i Cerkvene Zapovidi obsluxivali, mloghibi post obderxavali, mloghibi na mollitvi stajali, mloghibi lemozinu csinili; mloghibi svaki dan Missu svetu poslushali &c. alli doidu i upadu megju ergiavo druxstvo, od kogase pocsmu protirivati, podsmiavati, i za budale derxati, shto oni hoche ovako sveto xiviti: shta rad zastidese i oslabe na toliko, dase jedva od godine do godine samo jedan put ispovide i pricseste, teshko ako u same zapovidne svetkovine Missu poslushaju, merskaim postane mollitva, zato vech nemolle *Boga niti pervo*, niti posli blagovanja, illi kad Pozdravljenje zvoni, illi kad idu spati, i kad ustaju, i tako po obicsaju zlocsestih, sasvim razpushteno xivu.

Alli o dushe dobre! nepodlaxitese ovomu stidu, nitise boite podsmiavanja svitovnjega, i ergiavih ljudih, da zato ostavite sveto i Kerstjansko xivljenje: jer ovo imate znati, da veche dobro i korist csekate od kriposnoga i dobrodilnoga xivljenja, nego shkodu i shtetu terpite iz njiova podsmiavanja i ruganja. Onichiese samo za vrime svami podsmiavati; a megjuto vichiete plachu vicsnju u nebesih zasluxiti. A i onako mislim i sudim, da svaki koi csini kakvo dobro dillo, necsiniga porad fale svoje, illi porad hatora ljudskoga; negoga csini na slavu Boxju, na poshtenje Boxje, i porad spasenja svoga: indi ovu sverhu imajuchi u pameti svojoj, doisto nebise morao od ustati od kripostih i dobrih dilah, porad hatora ljudskoga, kadase podsmiaju shnjim i rugaju. Gledaite, kakoseje Spasitelj nash vladao, kadasuse shnjim podsmiavali, shtoje rekao, *Nie umerla divojka, nego spava:*

Nie

Nie pazio, shtofe oni shnjim rugaju, negoje uprav unishao u fo. bu s'Otcem i Materom divojke mertve, i ftrima Aposhtolimá, i uzamshi za ruku divojku, uskrifiu i oxivi: a zashto nepokara onne, koife shnjim podfmiavashe? zato nie hotio ove pokarati, nitifeje na nje ozloferdio, negoje ova bacio na ftranu; a famoje prid ocfima imao, kakoche ove oxaloftite roditelje razvefeliti, uzkrifivshi kchier njiovu, i xivu pridavshi njima u ruke: hotiuchi po tomu nami oftaviti izgled i nauk; dabi i mi tishtili u kripoftima fvetima, i dobrima dillih, a nemarili za mermljanje, i podfmiavanje ergiavih ljudih, kadafe rugaju nashemu Kerftjanskomu xivljenju.

Recfe S. Bernardo: „ Od Ifukerfta, nazvaliftefe Kerftjani, „ nieli dakle potribito, da s'onnim putom hodite, skoimje Ifu„ kerft hodio?" Ifukerftje pak fvud hoddio s'ufterplenjem, i fvakomu dobro cfinio, nepazechi na mermljanje ljudsko: tako i mi nepazimo na mermljanje budalaftih ljudih. Kano na priliku, dabi koigod nas doshao u takvo mifto, gdibi fvi onni ljudi romi bili: ovi doifto kadbi nashega cfovika ugledali, da on uprav hoddi i koracfa, bimufe fmiali, shto nerama kano i oni; alli shto? nash cfovik za ovo podfmiavanje nishta nebi mario, negobi hodio uprav kakoje i hodio. Tako i mi nevalja da marimo shtofe niki podfmiavaju i rugaju Kerftjanskomu xivljenju: jerbo uprav hoddimo i k'nebu putujemo, kada po Zakonu Boxjemu xivimo, kada Zapovidi Boxje i Cerkvene obsluxujemo, kada Sakramente fvete poboxno primamo, kada na mollitvi ftoimo, kada pokoru cfinimo, i oftale kripofti izvershujemo: oni

pak, buduch da ova ne csine, negose josht s'ovakvima duhovnima stvarma rugaju; zatosu romi, i na izgubljenje svoje vicsnje texe: dakle mi, nemarivshi nishta za njiovo ruganje, kakogodsmo pocseli uprav po Zakonu Boxjemu hoditi, onako josht vechma napridujmo.

Doitichie vrime, kadachie ovi svitovnji mudraci, svoju mudrost za veliku budalashtinu i privaru poznati; jer kada na sudu Boxjemu ugledaju svoje zlochie i opacsine, za kojese bacaju u muke paklene; a takogier ugledaju kriposti i dobra dilla, ovih na svitu pogherditih ljudih, za kojase primaju u broj sinovah Boxjih, ondachie svelikim uzdisanjem pocseti govoriti: (a) „Evo ovisu kojesmo imali za smij, i derxali za budale. Mi budalasti, xivot njiov derxasmo za budalashtinu, i sverhu njiovu brez poshtenja: evo kakosuse stavili megju sinove Boxje, i megju svetima pribivanje njiovo jest." Odkud bratjo moja! korisnie je nami, dase od svita derximo za budale, porad Kerstjanskoga xivljenja; nego dase stavimo za mudrace svitovnje, Kerstjanski nexivuchi: jerboche ovi nepokorni biti od baciti, a mi bitichiemo megju sinove Boxje primiti.

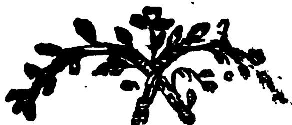
Nasladjenje, razkoshje i veselje naslidnikah svitovnjih, jest samo za vrime; a i nashe pogherdjenje i poruxenje jest takogier za kratko; megjuto oni po svomu razpushtenomu xivotu kashtighe vicsnje zasluxuju: a mi, po kriposnomu Kerstjanskomu xivljenju slavu nebesku zasluxujemo. Dakle imajmo za vrime usterplenje poruxenja svitovnjega, xivuchi sveto po Zakonu Boxjemu, dabi po taj nacsin megju sinove Boxje bili primiti. Amen.

OPO-

(a) *Sap.* 5. *w.* 3. 4. 5.

OPOMENA.

Kada bude vishje Nediljah posli Duhovah; negosu ovdi u redu 24. stavite: a pokratese i zaostanu nike onne, kojesu po Vodokershtu naredite; ondase ove zaostavite, vazda prid 24. posli Duhovah, umetnu: zato i Govorenja, onnih Nediljah Vodokershnih ovdi mogu sluxiti, kojase ondi u ovoj knjighi nahodde.

GOVORENJE.

ZA NEDILJU XXIV. I POSLIDNJU PO DUHOVIH.

Cum videritis abominationem desolationis: tunc qui in Judææ sunt, fugiant ad montes. Matt. 24. 15. 16.

Kada viditi budete pogherdjenje rasutja: tada koi u Xudii jesu, neka bixe na planine.

Kakogodje Gosp. Isukerst, Aposhtolom svoim prikazao rasutje, i razrushenje onne glasovite Cerkve Jerusolimske, kojumu oni posalishe, kakoje liepo i plemenito sagradita; takoim po isti nacsin prikaza rasutje i razrushenje, illiti sverhu i skoncsanje svita ovoga, kada bude doiti suditi xive, i mertve.

Pitajuchim pak Aposhtolom, kadachie biti ovo rasutje Cerkve, i skoncsanje svita: odgovori i recse: (a) *De die illa, et hora nemo scit.* Za onni dan, i sat, kadachie ova biti, nitko nezna, niti isti Angeli, nego sam Otac nebeski. Megjuto recseim ovo: „ Pazitese davas tko neprivari. Mloghichiebo doiti u i„ me moje govorechi: Jasam Kerst, i mloghechie privariti i „ priverniti." Pakjim onda pokaza mloga zlamenja, kojachiese pervo dana sudnjega dogoditi, govorechi: „ Csuti budete Vojske,

(a) *Matt.* 24. *v.* 36. *et seq.*

„ ske, i zborre Vojskah. Ustachiebo narod na narod, i Kraljev- „ stvo na Kraljevstvo, i bitichie pomor kuxni, i glad, i tre- „ shnja zemlje po mistih. I: onda pridavachie vas na muke, i „ pogubitichie vas: i bitichiete merski svima narodom zaradi „ imena moga. I mloghi laxljivi Proroci ustatichie, i mloghe- „ chie odvratiti. I jerboseje uzmloxala zlochia, oladitichie lju- „ bav mloghih.“ Tako, dachie jedan na drugoga merziti i zlo- biti. Pak na dilje recse: „ I pripovidachiese ovo Evangelje „ po svemu svitu, za svidocsanstvo svima narodom; i tadachie „ doiti skoncsanje.“ A kad naj posli recse: *Kada dakle viditi budete pogherdjenje rasutja*: Onda priporucsi bixanje, govorechi: „ Tada koi u Xudii jesu, neka bixe na planine. I koisu na „ krovu, nek nesnilaze shtogod od kuchie svoje uzeti: a koi u „ polju jest, nekse nepovratja uzeti haljinu svoju.“

Odkud, iz megju sviuh zlamenjah, kojachiese dogoditi pervo skoncsanja svita, i suda opchienoga, vidimise, dachie naj blixje zlamenje ovoga skoncsanja biti onno pogherdjenje, od koga Isukerst danas govori; buduch da nas ponukuje na bixanje. Shta rad i odrediosam danas govoriti od ovoga pogherdjenja, ukazujuchi *pervo:* kakvochie biti ovo pogherdjenje, i gdichiese dogoditi? *drugo*: na kakve planine imamo bixati, i shtose razumie po onnomu, kad Isus recse: „ I koisu na krovu nek nestilaze shto- „ god od kuchie svoje uzeti: a koi u polju jest, nekse nepo- „ vratja &c.“ Poslushaite.

Kada Gosp. Isukerst govorashe od pogherdjenja, onda recse: *Koje recseno jest od Daniela Proroka stojechiem u mistu svetomu: koi shtie nek razumie.* Kod Daniela pak Proroka, ovakose

 shtie:

shtie: *(a) Occidetur Christus: et erit in templo abominatio desolationis.* Pogubichiese Kerst, illiti Mesia, i bitichie u Cerkvi pogherdjenje rasutja. Shtose je i dogodilo: jerbo Xudie izmucsishe, i ubishe Gospodina Isukersta, i uvedoshe u Cerkvu i Zakon Boxji, svako neposhtenje, klanjajuchise krivim Bogovom, i svakojake zlochie i opacsine csinechi. Ovo dakle jest onno recseno pogherdjenje, kojeseje pervo rasutja Cerkve njiove dogodilo, shtosu oni pravoga Mesiu ubili, i shtosuse na svakojake zlochie i opacsine razpustili: Zato i jesu tako jako od Boga pokarati, daseje sva Varosh njiova, Grad i Cerkva, po Czesaru Rimskomu razrushila, i u nishto ucsinila; a oni koisu xivi ostali, rasulisuse po svemu svitu tako, dasu za ruglo i pogherdu svima.

Na ovi nacsin N.! i pervo skoncsanja svita, bitiche veliko pogherdjenje: *(b) Surgent enim pseudochristi, et pseudoprophetæ.* Ustachiebo himbeni kersti, i laxljivi proroci: i davatichie zlamenja velika, i csudesa tako, dabise u privaru uveli (daje moguchie) i obrani. Iz megju koji laxljivi Prorokah, doitichie naj posli njiov poglavar Antikerst, koichie tolika csudesa csiniti, dachiese skoro u svemu viditi Isukerstu prilicsan: onbochie mertve uskrisivati, onchie bolesnike i nemocsne ozdravljati, premda sve laxljivo: onchie bogastvo i dostojanstvo davati, onchiese od nevirnikah, a navlastito od Xudiah vehoma poshtovati i za Mesiu derxati, i tolikuchie holost i brezobraznost imati, dachie protiva istomu Bogu ustati, i staviti sebe u Cerkvi, damuse narodi, kano Bogu klanjaju. Bojmose N.! da ovoga himbenoga Kersta nebudu jurve izishli poklisari! nahodebose koje gdi niki pro-

(a) *Daniel.* 9. *w.* 26. 27. (b) *Matt.* 24. 24.

prorocfichi, za koimafe mloghi nerazumni povadjaju, i viruju njiovomu govorenju.

Nitifu fama ovo pogherdjenja, kojachie pria skoncfanja fvita biti; nego i fve oftale uzmloxate zlochie i opacfine, mogufe za pogherdjenje razumiti, porad koichie Bog vas koliki fvit ognjem popaliti, i fverhu njih fercxbu fvoju izliti, kada dojde fuditi; velibo S. Bonaventura, dafu pogherdjenja razlicfita, kakono kadafu *(a)* „ Kerftjani brez vire, puk brez ljubavi, bogati „ brez millóferdja, mladichi brezobrazni, firomafi brez poni„ znofti, xene brez ftida i frama, xenidba brez cfiftochie, re„ dovnici brez fvetinje, zavititi brez iftine, i ftareshine brez „ pomnje upravljenja i poboxnofti.“ Ovofu ovo onna pogherdjenja; to jeft, razlicfite zlochie i opacfine, kojefufe skoro fafvim uvrixile i megju ifte Kerftjane: jer neima jurve tverde vire u Boga; traxebofe vraxje pomochi od vracfarah: neima megju mloghima ljubavi Kerftjanske: neima milloferdja prama firomahom: ftariife neposhtuju od mlagi, i tako od oftalih govorechi, fvifufe na zlo dali. Iz kojih zlochiah moxemofe nadati, dafu na blizu i poslidnja pogherdjenja, kojachie Antikerft dillovati, pak i fud Boxji na skoro hochie sliditi.

Od koga fuda premda nechiemo moch utechi, recfebo S. Pavao: *(b) Omnes nos manifeftari oportet ante tribunal Chrifti.* Svichiemo mi morat ftati prid priftolje Ifukerftovo: kakono i oftala zlamenja i ftrahote morachiemo terpiti; nishta nemanje, danam na lashnje bude ova terpiti, od potribe jeft, da josht fada pocfmemo bixati na planine, i dafe nepovratjamo nashega shtogod uzeti,

(a) S. Bonav. fermon. in hac Dom. *(b)* 2. *Corint.* 5. 10.

uzeti, kakonas evo isti Spasitelj opomina, kad u danashnjemu Evangelju govori: *Tada koi, u Xudii jesu, neka bixe na planine.*

Koje ricsi duhovnim nacsinom razumivshi Tomacsitelji ovako tomacse: (a) dase po Xudii razumie ispovidanje prave vire i Zakona Katolicsanskoga. A po planinama, na koje valja bixati, razumiese primogucha Boxja pomoch i millost, razumiese Pismo sveto i nauk S. Matere Cerkve, razumiuse vridni Ispovidnici, i Pripovidaoci ricsih Boxjih, i razumiuse kripcsti svete i dobra dilla. Odkud kano dabi bilo recseno: koisu u pravoj viri i Zakonu, pak vidde i ugledaju, dasuse uzmloxale zlochie i opacsine, i dasu mloghi vechma pripravni na zlo, negoli na dobro, po csemuse uvridjuje Bog, i pogherdjuje vira i Zakon Boxji; onda nek bixe na planine, to jest: nek slushaju ricsi Pisma svetoga, skoimase ponukuju, da grihe ostave: nek xivu po nauku S. M. Cerkve: nek poteku na pokoru i prid Ispovidnike, za ispoviditi svekolike zlochie i grihe svoje: nek poslushaju govorenje sveto, skoimse odvratjaju od zla, a opominjaju na dobro: i nek pocsmu kriposti svete izvershivati, i dobra dilla csiniti. Gdi na isti nacsin, i onne ricsi duhovnim nacsinom imamo razumiti, kad Isukerst recse: *I koisu na krovu, nek nesnilaze shtogod od kuche svoje uzeti; a koi u polju jest, nekse nepovratja uzeti haljinu svoju.* To jest: koisu jurve shto kako nadvladali tilo svoje, i tilesna poxelenja: koise paze od grihah i grishnih prigodah: i koi po Zakonu xivu, pedipsajuchi sebe, obsluxujuchi Boxje Zapovidi, i kriposti svete izvershujuchi; nekse nepovratjaju opet za tilom i njegovim poxelenjem: nekse nepovratjaju na pervashnje gri-

(a) *S. Ansel. Albertus Mag.*

grihe i prigode grishne; nego nek oſtanu u ſvomu pedipſavanju, u obsluxenju Boxji i Cerkvenih Zapovidih, i u izvershivanju kripoſtih ſvetih i dobrih dilah.

Dakle N.! nevalja cſekati onna poslidnja pogherdjenja, kojachie prid ſud Boxji biti; pak da onda to pervo biximo, daſe onda to pervo pobolshajemo: nego ſadſad, od ſadashnjih pogherdjenjah illiti grihah valja da biximo, i ſuprot njima kripoſti ſvete i dobra dilla da cſinimo &c. Jer onda nechiemo moch, nitichie biti vrime za ucſiniti pokoru, i koje dobro dillo, zato Spaſitelj i recſe: *Mollite da nebude bixanje vashe u zimu illi u ſubotu.* Gdi po zimi moxemo grihe razumiti, po koima cſovik oladi i otverdne u zlochi: a po ſuboti, moxeſe dan ſvecſanin razumiti. Znamo pak daje ſvakomu mersko na zimu izajti: a u dan ſvecſani, radbi ſvaki kod kuchie oſtati. Tako i ſvaki grishnik, koije otverdnio u griſima, jerbi rad u njima pribivati, zatomuje i mersko nje oſtaviti: merskamuje pokora, i merskaſumu dobra dilla. Zato opet Spaſitelj recſe: *Jao trudnicami i dojnicami u onne dneve.* To jeſt: jao onnima grishnikom, koi natovare na ſebe grihe, i u njima otverdnu; jer doitiche vrime, kad nitichiejh moch oſtaviti, niti koja dobra dilla cſiniti. Sada dakle ſada, dokſu dnevi primiti, i dokſu dnevi ſpaſenja, oſtavimo zlochie i opacſine; a cſinimo dobra dilla: dabinamſe na ſudu ſtrashnomu milloſerdan ſudac pravedni ukazao. Amen.

OVOGA DILLA

(Alli o gdie vikovicsnoſti)

S V E R H A.

Fa-

Fallinke Slovo-Utishtenice, i nje popravljenje po Stranama, i Redkami zabilixita.

Strane	Redki	Fallinke	Poprava.
4	18.	terpiti	terpili.
7	25	krivnek	kriv, nek
8	3	poſtati	poſtali
23	23	odkud	a
32	7	obrav	obrao
37	19	ka daga	kadaga
38	11	komu	koima
40	3	zlatouſti	Zlatouſti
47	14	probagivanju	probugivanju
160	1	punje	puniſte.
88	6	illiuv ik	illi uvik
115	3	s, Otcu	k, Otcu
206.	6.	takckier	takoger.
258	8	krikazao	prikazao
148	9	Svaga	Svoja
179	20	koije	kojasu
108.	16	kakvise dic.	kakovse. est melius

U-

U K A Z
GOVORENJA, I STVARIH POGLAVITIH,
KOJESE ZADERXAJU U OVOJ KNJIGHI.
BROJ POSLIDNJI, KAXE STRANU LISTA.

NEDILJE PRISHASTJA.

U K A Z.

NEDILJE POSLI TRI KRALJA.

Za

U K A Z.

NEDILJE KORIZMENE.

U K A Z.

NEDILJE USKESHNJE.

NE-

U K A Z.

NEDILJE DUHOVSKE.

Za

U K A Z.

Za

U K A Z.

Opo-

U K A Z.

